

Tilinpäätös 2024

ESPOO
ESBO

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	2
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	2
1.1.2	Espoon kaupungin hallinto	3
1.1.3	Yleinen talouden kehitys.....	5
1.1.4	Espoon talousalueen kehitys	6
1.1.5	Olennot muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	11
1.1.6	Henkilöstö	12
1.1.7	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	13
1.1.8	Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat	15
1.1.9	Yhteistyötä kestävä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi	15
1.1.10	Ympäristö ja kestävä kehitys	16
1.2	SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN.....	19
1.3	KOKONAISTALouden TARKASTELU	26
1.3.1	Talousarvion toteutuminen	26
1.3.2	Tilikauden tuloksen muodostuminen	26
1.3.3	Toiminnan rahoitus	29
1.3.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	31
1.3.5	Kokonaistulot ja -menot	33
1.3.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	34
1.4	KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	36
1.4.1	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	36
1.4.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	36
1.4.3	Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi	37
1.4.4	Olennot konsernia koskevat tapahtumat	37
1.4.5	Keskeiset muutokset konsernirakenteessa	38
1.4.6	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	38
1.4.7	Konsernin talous 2024 tiivistetysti	40
1.4.8	Konsernilainat	40
1.4.9	Investoinnit	41
1.4.10	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	42
1.4.11	Konsernitilinpäätös ja analyysit.....	45
1.4.12	Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet	53
1.5	KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELYSTÄ.....	60
2	TOTEUTUMIS VERTAILUT.....	61
2.1	ESPOO-TARINAN VUODEN 2024 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN	62
2.1.1	Yhteenveto Espoon kaupungin tulostavoitteiden toteutumisesta	62
2.1.2	Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien eteneminen	64
2.1.3	Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelma	65
2.1.4	Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen.....	65
2.1.5	Espoo-tarinan 2021-2025 kaupunkitasaisten tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2024	67
2.2	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	97

2.2.1	Valtuusto.....	98
2.2.2	Konsernihallinto.....	100
2.2.3	Elinvoiman tulosalue	104
2.2.4	Kasvun ja oppimisen toimiala.....	111
2.2.5	Kaupunkiympäristön toimiala	119
2.3	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN.....	130
2.4	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN.....	134
2.4.1	Aineettomat hyödykkeet.....	135
2.4.2	Maa- ja vesialueet	135
2.4.3	Kiinteät rakenteet ja laitteet.....	136
2.4.4	Koneet ja kalusto.....	137
2.4.5	Osakkeet ja osuudet.....	139
2.5	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	140
2.6	Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	142
3	TILINPÄÄTÖS LASKELMAT.....	147
3.1	TULOSLASKELMA.....	148
3.2	RAHOITUSLASKELMA	150
3.3	TASE.....	152
3.4	KONSERNITILINPÄÄTÖS.....	155
4	LIITETIEDOT	160
5	LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET	193
5.1	LIIKELAITOKSET	194
5.1.1	Tilapalvelut-liikelaitos	194
5.2	TASEYKSIKÖT.....	216
5.2.1	Suurpelto.....	216
5.2.2	Tapiola	229
5.2.3	Urheilupuisto	244
5.3	RAHASTOT	253
5.3.1	Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto.....	253
5.3.2	Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto	257
5.3.3	Vahinkorahasto	261
5.4	Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen.....	264
5.5	Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen.....	266
6	LUETTELOT JA SELVITYKSET	268
7	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	271

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Valtuustokausi on kääntynyt kohti loppuaan ja kevään vaaleissa valitaan uusi valtuusto, jonka ensimmäisiin tehtäviin kuuluu Espoo-tarinan eli kaupungin strategian päivitys. Kuluneen valtuustokauden aikana moni asia on muuttunut: sote- ja pelastustoimi ovat siirtyneet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle, kaupungille on siirtynyt työllisyys- ja kotoutumistehtäviä valtiolta. Suurin mullistus on maailmanlaajuinen.

Myös talouden näkökulmasta aikaamme leimaa vahva epävarmuus, joka vaikeuttaa talouden ennustamista sekä suunnittelua. Näin oli myös vuoden 2024 talousarvion kohdalla: sitä laadittaessa ennusteet taloudesta olivat epävarmat. Talouden kasvu oli viivästynyt ja työttömyysluvut olivat kasvussa. Verotulojen kertymiin liittyi suuria epävarmuuksia. Lopulta vuosi 2024 toteutui kuitenkin pelättyä positiivisemmin ja verotuloja kertyi lopulta talousarvion mukaisesti. Kaupungin tulos, n. 105 milj. euroa, oli 50 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi, mutta on huomattava, että tulokseen vaikuttivat ennen kaikkea rahoitustuotot, jotka toteutuivat lähes 40 milj. euroa talousarviota parempana.

Espoon kasvu jatkuu edelleen voimakkaana ja meidän on huolehdittava siitä, että Espoo säilyy maailman parhaana kasvu- ja elinympäristönä kaikille espoolaisille. Olemme jo tehneet isoja investointeja kestävään tulevaisuuteen ja toimimme näin myös jatkossa. Länsimetron ja pikaraitiotien jälkeen raideliikenteeseen panostaminen näkyy kaupunkiradan rakentamisena. Kouluja ja päiväkoteja rakennetaan ja peruskorjataan. Samaan aikaan Espoon ilmastopäästöt ovat laskeneet ja tavoittelemme hiilineutraalia Espoota vuonna 2030.

Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus ovat keskeisimpiä vetovoimatekijöitämme. Vahva paikallinen ja kansainvälinen yrityspohja, yliopisto sekä tutkimus- sekä kehittämisympäristö houkuttelevat sekä osaajia että uusia yrityksiä ja toimijoita. Tämä luo elinvoimaa ja kilpailukykyä ei pelkästään Espoolle vaan koko Suomelle. Espoolla on keskeinen rooli koko Suomen talouden veturina.

Talouteen liittyvät haasteet eivät ole vähenemässä. Valtionosuusjärjestelmän uudistus, talouden yleinen epävarmuus ja kaupungin kasvu ovat Espoolle keskeisiä kysymyksiä myös seuraavan talousarvion valmistelussa sekä koko tulevalla valtuustokaudella. Näiden merkittävien haasteiden ratkominen on yhteinen tehtävämme. Meidän on pidettävä huolta siitä, että Espoon ja kaupungin talouden näkymät ovat myös jatkossa positiiviset. Toivon, että nyt valittavan valtuuston kanssa tehtävä tiivis yhteistyö sekä Espoo-tarinan että talousarvion valmistelun parissa on avain siihen, että Espoo on elinvoimainen, kestävä ja asukkaalleen paras kotikaupunki myös tulevaisuudessa.

Kai Mykkänen
kaupunginjohtaja

1.1.2 Espoon kaupungin hallinto

1.1.2.1 Valtuuston voimasuhteet 31.12.2024 olivat seuraavat:

Kansallinen Kokoomus (Kok.)	29
Vihreä liitto (Vihr.)	14
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Svenska folkpartiet i Finland (SFP)	6
Perussuomalaiset (PerusS)	8
Suomen Keskusta (Kesk.)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	2
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	3
Liike Nyt	1
Jäseniä yhteensä	75

1.1.2.2 Valtuuston puheenjohtajat 31.12.2024

Valtuuston puheenjohtajana Markku Sistonen (SDP)
I varapuheenjohtajana Jarno Limnell (Kok.)
II varapuheenjohtajana Inka Hopsu (Vihr.)
III varapuheenjohtajana Arja Juvonen (PerusS)

1.1.2.3 Kaupunginhallitus 31.12.2024

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana Mervi Katainen (Kok.)
I varapuheenjohtajana Henna Partanen (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Maria Guzenina (SDP)

Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sekä toimialojen johtajat Harri Rinta-aho ja Olli Isotalo.

1.1.2.4 Tilivelvollisuus

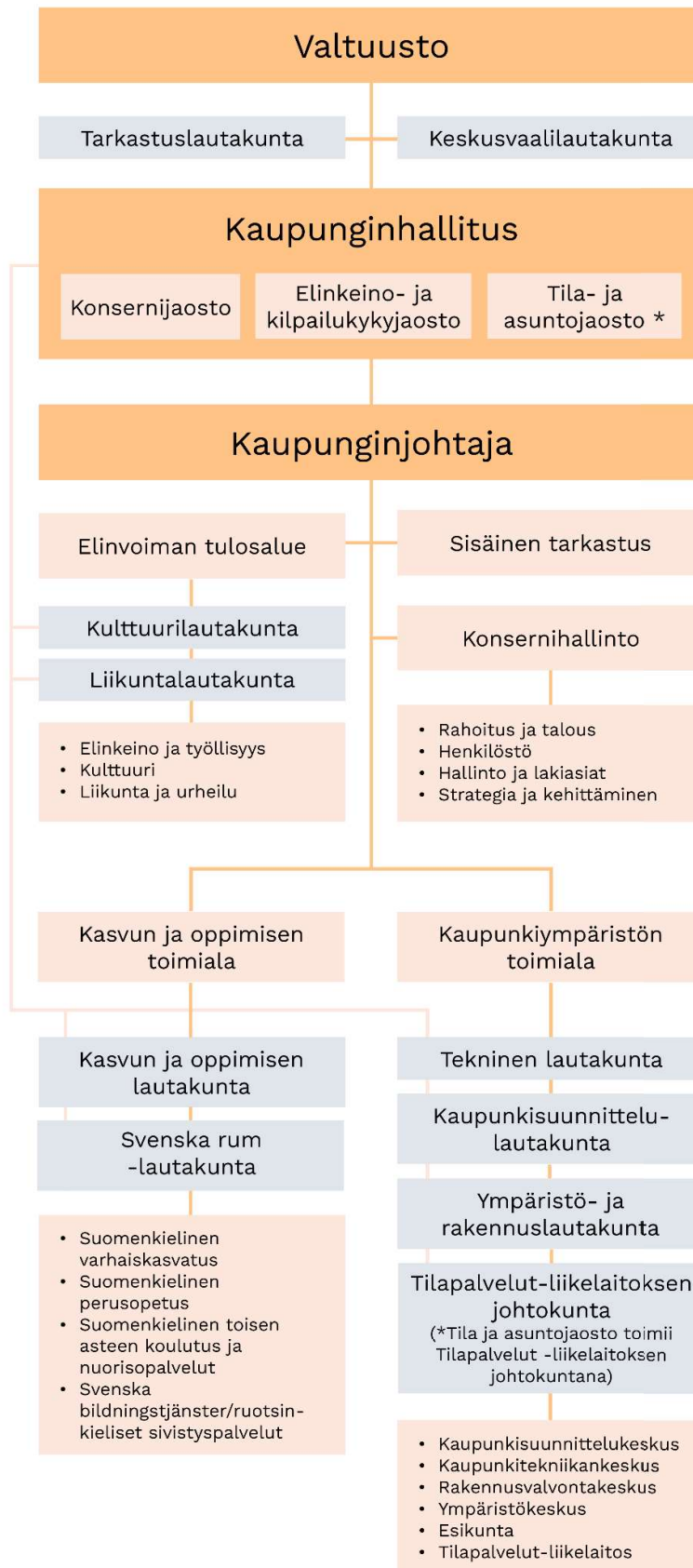
Kuntalain 125 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kaupungin toimielimet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelyä ennakolta. Tarkemman luettelon tilivelvollisista voi määrittellä valtuusto. Määrittely tapahtuu tarkastuslautakunnan valmistelun pohjalta. Viime kädessä harkintavallan siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan kuitenkin katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

Tarkastuslautakunta on päivittänyt kaupungin tilivelvollisten määrittelyn yhteistyössä JHT-tilintarkastajan kanssa kokouksessaan 26.2.2025.

Espoossa kuntalain tarkoittamiksi tilivelvollisiksi toimielinten jäseniksi voidaan katsoa 1.1.2025 voimaan astuneen hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus jaostoihin, lauta- ja johtokunnat jaostoihin sekä toimikunnat ja tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi kaupunginjohtaja, elinvoiman tulosalueelta elinvoimajohtaja, kasvun ja oppimisen sekä kaupunkiympäristön toimialojen toimialajohtajat sekä konsernihallinnosta rahoitusjohtaja, henkilöstöjohtaja, lakiasiainjohtaja sekä strategia- ja kehittämisjohtaja. Lisäksi tilivelvollisiksi on perusteltua katsoa toimialojen sekä elinvoiman tulosalueen tulosyksiköiden johtajat, liikelaitoksen toimitusjohtaja sekä elinvoiman tulosalueen esikunnasta hallintopäällikkö, kaupunkiympäristön toimialan esikunnasta hallinto- ja kehittämisjohtaja ja kasvun ja oppimisen toimialan esikunnasta talous- ja hallintojohtaja sekä hallintopäällikkö. Lisäksi tilivelvollisiksi voidaan katsoa itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat hallintosäännön ja toimintaohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen, johon kuului 15 jäsentä, kokoonpano 31.12.2024 oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtainen varajäsen	
Aaltonen Juri	SDP	Wessman Jaana	Vas.
Elo Simon	Kok.	Sammallahti Tere	Kok.
Elo Tiina	Vihr.	Seppälä Peppi	Vihr.
Cederlöf Karin	SFP	Gestrin Christina	SFP
Guzenina Maria	SDP	Jama Mohamed	SDP
Kajava Henna	PerusS	Korhonen Henri	Liik.
Katainen Mervi	Kok.	Fagerström Noora	Kok.
Kauma Pia	Kok.	Nores Mia	Kok.
Kauste Mika-Antti	Vihr.	Paasivirta Olli-Pekka	Vihr.
Laakso Mikko	Kok.	Markkula Markku	Kok.
Lahtinen Teemu	PerusS	Ampuja Ari	PerusS
Laiho Mia	Kok.	Stenholm Elena	Kok.
Partanen Henna	Vihr.	Suomalainen Sofia	Vihr.
Saramäki Sara	KD	Poutala Mika	KD
Vuornos Henrik	Kok.	Vanhanen Joel	Kok.

Kuva Organisaatio 31.12.2024

1.1.3 Yleinen talouden kehitys

Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuonna 2024, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jää 0,3 prosenttia pienemmäksi kuin vuonna 2023. Bruttokansantuotteen volyymi pieneni vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä 0,2 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä, mutta kasvoi työpäiväkorjattuna 1,2 prosenttia edellisvuodesta. Kolmannen neljänneksen muutos edellisestä neljänneksestä oli 0,5 prosenttia ja muutos edellisvuodesta 0,9 prosenttia.

Suomen vienti elpyi vuoden 2024 aikana etenkin Aasiaan ja Eurooppaan myytyjen palveluiden voimakkaan kasvun vetämänä. Vastaavasti euroalueella tavarakaupan supistuminen on jatkunut, mikä selittää Suomen tavaraviennin alakuloa.

Tavaraviennin heikkous hidastaa Suomen talouden elpymistä, vaikka ulkomaankaupan suhdanteen pohja on ohitettu. Euroalueen hitaan talouskasvun ja tavarakaupan odotettua hitaamman toipumisen seurauksena Suomen ulkomaankaupan kasvunäkymät ovat aiemmin odotettua vaimeammat myös tulevina vuosina. Tuonti kasvaa vuonna 2025 erityisesti investointien kasvun tukemana. Tuonti kuitenkin hiipuu hieman vuoden 2025 jälkeen ja tasaantuu lähemmäs kohti pandemiaa edeltävää tasoa vuonna 2027.

Työttömien määrä kasvoi vuonna 2024 edellisvuodesta. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaita työllisiä oli vuonna 2024 keskimäärin 2 602 000 ja työttömiä 238 000. Työllisiä oli 25 000 vähemmän ja työttömiä 34 000 enemmän kuin vuonna 2023. 20–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 76,7 prosenttia. Työllisyysaste laski 1,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.1.3.1 Kuntatalouden tuloksesta yli 70 % syntyi vain neljässä kaupungissa

Kuntatalouden (ei sisällä kuntakonserneja) rahavirta jäi vuonna 2024 alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa. Käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen ja kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi väli vuosien jälkeen kasvuun.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän vuonna 2024 likimain viime vuoden lukemissa eli n. 1,2 miljardissa eurossa, jolloin alijäämä suhteessa BKT:hen on 0,4 prosenttia. Talouden alavireisyys laski kuntien saamia yhteisöverotuloja vuonna 2024, mutta muiden verolajien arvioidaan kehittyneen suotuisasti. Valtion tulonsiirrot kunnille vähenevät mm. sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvan jälkikäteistarkistuksen ja hallituksen päättämien indeksisäästöjen vuoksi.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa vuonna 2024, josta Espoon, Helsingin, Tampereen ja Mikkelin yhteenlasketut tulokset kattavat yli 70

prosenttia (Espoon osuus on 10 prosenttia). Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittäminen paransivat tulosta noin 300 miljoonalla eurolla. Toimintakulujen kehitys oli maltillista toimintakatteen kasvaessa edellisvuodesta vain 1,8 prosenttia. Heikoimman tuloksen kuntajoukkoon sijoittuu useita isoja ja keski suuria kaupunkeja. Euromääräisesti heikoimmat tulokset tehtiin Vantaalla, Haminassa ja Lahdessa.

Mittavat investointipaineet sekä kustannuskehityksen hallinta haastavat tulevinakin vuosina kuntatalouden näkymiä. Kuntien talous on entistä riippuvaisempi yleisestä talous-, työllisyys- ja verotulokehityksestä.

1.1.3.2 Kuntien alijäämän ennustetaan syvenevän

Kuntahallinnon alijäämä oli vuonna 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja sen ennustetaan syvenevän 0,6 prosenttiin vuosina 2025–2027. Kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Myös kulutusmenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä johtuu TE-palvelu-uudistuksesta. Työllisyyskehitys vaikuttaa TE-palvelu-uudistuksen jälkeen entistä enemmän kuntien talouteen, mikä tekee kuntahallinnosta herkemman suhdannevaihteluille.

Kulutusmenojen kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne ja kohonneet rahoituskustannukset korostavat kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Vuonna 2025 kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat TE-palveluiden järjestämisestä muodostuvan uuden valtionosuustehtävän myötä. Valtionosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuja leikkauksia vuosina 2025–2027 muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien ja hallituksen päättämän yhden prosenttiyksikön indeksijarrun vuoksi.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Vain noin viidennes kunnista nosti veroprosenttiaan vuodelle 2025. Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2025 koko Suomessa 7,59 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja n. 85 milj. euroa vuositasolla. Selvää on, ettei verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Lähteet:

- Kuntaliitto, tiedote 4.2.2025:
<https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2025/kuntatalouden-tila-heikkeni-kuntien-omat-sopeutustoimet-vahvistivat-taloutta-vuonna>

- Tilastokeskus, julkaisut, tiedote 24.1.2025:
<https://stat.fi/julkaisu/cm0z8kztk0y1o07ulgh34y1ok>
- Tilastokeskus, julkaisut, tiedote 28.2.2025:
<https://stat.fi/julkaisu/cm1ard48m0e0z07uscrfb4fe6>
- VM, taloudellinen katsaus 19.12.2024:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165996>

1.1.4 Espoon talousalueen kehitys

1.1.4.1 Espoon väestönkasvu

Vuoden 2023 lopussa Espoossa oli 314 024 asukasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku vuoden 2024 lopussa oli 321 030 henkeä. Ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuoden 2024 aikana 7 010 hengellä, eli 2,2 prosenttia. Väestönkasvu oli 1 740 henkeä vuotta aiempaa pienempi. Viiden viime vuoden aikana Espoon väkiluku on kasvanut keskimäärin lähes 6 300 hengellä vuodessa.

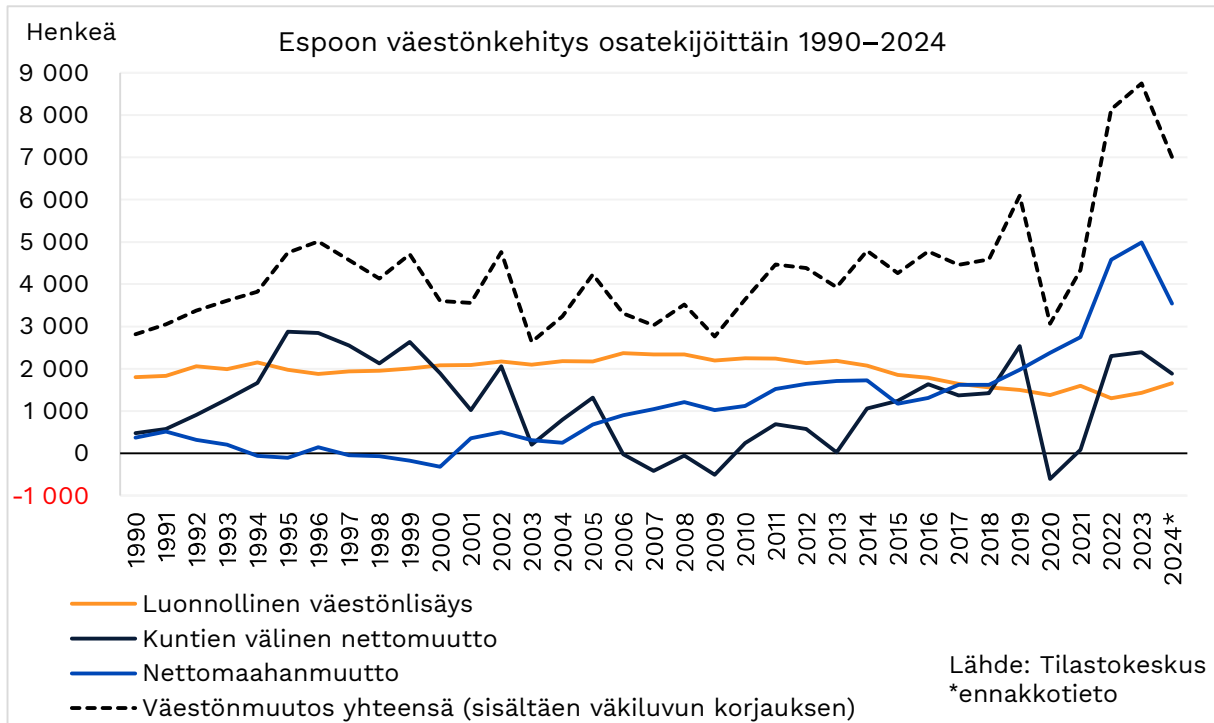
Espoon väestö on viime vuosina kasvanut selvästi enemmän muuttovoiton kuin luonnollisen väestönlisäyksen ansiosta. Tähän on vaikuttanut syntyneiden määrän pienentyminen, kuolleiden määrän kasvu sekä erityisesti ulkomailta tulevan muuttovoiton kasvaminen.

Espoon muuttovoitosta suuri osa on 2000-luvulla tullut ulkomailta. Ennakkotietojen mukaan Espoolle tuli vuonna 2024 muuttovoittoa 5 430 henkeä, mikä on 77 prosenttia väestönmuutoksesta. Vuoteen 2023 verrattuna muuttovoitto pieneni 1 960 hengellä. Kuntien välinen muuttovoitto (1 890 henkeä) oli 510 henkeä pienempi kuin vuotta aiemmin. Muuttovoitto ulkomailta oli 3 540 henkeä, 1 450 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Espoon luonnollinen väestönlisäys (1 660 henkeä) kasvoi vuotta aiemmasta 230 hengellä. Espooseen syntyi ennakkotietojen mukaan 3 460 lasta vuonna 2024, mikä on suurempi määrä kuin vuotta aiemmin. Kuolleiden määrä (1 790 henkeä) oli vuotta aiempaa pienempi.

Vieraskielisiä asukkaita oli vuoden 2024 joulukuun lopussa noin 80 260 (Espoon väestörekisteri - tietokannan ennakkotiedon mukaan), mikä on 25 prosenttia koko väestöstä. Vieraskielisen väestön ennusteen Ukrainaversio mukaan vuonna 2030 vieraskielisen väestön määrä tulisi Espoossa ylittämään 100 000 ja vuonna 2040 noin 140 000 (Uudenmaan vieraskielisten ennuste 2022–2040, Ukrainaversio). Vieraskielisestä väestöstä yhä suurempi osa on syntynyt Suomessa: vieraskielisistä alle 20-vuotiaista jo nyt yli puolet on syntynyt Suomessa, ja tulevaisuudessa heidän osuutensa voidaan olettaa kasvavan. Näin ollen yhä suurempi osuus vieraskielisistä taitaa aiempia sukupolvia paremmin joko suomea tai ruotsia. Tämä kasvattaa kotimaisten kielten opetuksen tarkeyttä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Espoon väestöstä 65 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2023 lopussa noin 48 700, mikä on 15 prosenttia väestöstä. Vuonna 2024 tehdyn väestöennusteen mukaan 65 vuotta täyttäneiden määrä tulee ylittämään vuoden 2034 loppuun mennessä 64 000, mikä on 18 prosenttia väestöstä. Vastaavasti 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 23 000 asukkaasta 33 300:een ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 5 200 asukkaasta 11 500 asukkaaseen.

Kuva: Espoon väestönkehitys osatekijöittäin 1990–2024

1.1.4.2 Yritystoiminta Espoossa

Työpaikkojen määrä Espoossa

Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2023, jolloin Espoossa oli 138 103 työpaikkaa. Sen jälkeistä työpaikkakehitystä on arvioitu mm. Helsingin seudun työpaikkaprojektiolla, joka on laadittu Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n, Helsingin seudun kuntien, Helsingin seudun liikenne HSL:n ja Uudenmaan liiton yhteistyönä. Tuoreimman vuoteen 2040 ulottuvan projektion (perusvaihtoehto) mukaan vuonna 2024 työpaikkojen määrä Espoossa on supistunut noin 137 000:een ja vuonna 2040 työpaikkoja olisi noin 160 000.

Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys vuonna 2024

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten kokonaisliikevaihto Espoossa supistui vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä 5,8 prosenttia ja toisella 1,7 prosenttia. Kuitenkin kolmannella neljänneksellä liikevaihto kasvoi 4,0 prosenttia vuodentakaisesta, mutta supistui jälleen lokakuussa 0,3 prosenttia.

Estimoitu yritysten henkilöstömäärä Espoossa supistui vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä 0,2 prosenttia, toisella 1,0 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 1,2 prosenttia vuodentakaisesta. Lokakuussa henkilöstömäärä supistui 0,9 prosenttia ja marraskuussa 1,3 prosenttia vuodentakaisesta.

Henkilötyövuosien mukaan estimoidut yritystyöpaikkojen määrät

Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2024 tammi-marraskuussa noin 118 000 yritystyöpaikkaa. Määrä supistui edeltävästä vuodesta noin tuhannella.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joihin tässä tarkastelussa kuuluvat muun muassa informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2024 tammi-marraskuussa noin 39 500 yritystyöpaikkaa, mikä on noin kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli estimaatin mukaan vuoden 2024 tammi-marraskuussa noin 61 500 yritystyöpaikkaa. Määrä supistui edeltävästä vuodesta reilulla sadalla. Länsimetron kehityskäytävän yritystyöpaikoista 38 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2024 tammi-marraskuussa estimaatin mukaan noin 36 000 yritystyöpaikkaa. Määrä supistui edeltävästä vuodesta noin 600:lla. Kaupunkiradan kehityskäytävän yritystyöpaikoista 35 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kehä III:n seurantavyöhykkeellä oli vuoden 2024 tammi-marraskuussa noin 15 000 yritystyöpaikkaa, mikä oli noin kaksisataa vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Vyöhykkeen yritystyöpaikoista 9 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Lähde: Tilastokeskus, Suhdannepalvelu

1.1.4.3 Työttömyys

Vuoden 2024 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 10,9 prosenttia. Koko maassa vastaava lukema oli 12,0 prosenttia. Espoossa työttömien osuus työvoimasta oli yli prosenttiyksikön suurempi kuin vuotta aiemmin ja reilu kolme prosenttiyksikköä suurempi kuin viisi vuotta aiemmin, jolloin koronapandemia ei vielä vaikuttanut Suomen työllisyyteen. Työttömiä työnhakijoita oli Espoossa vuoden 2024 lopulla 17 334 eli 14,5 prosenttia (2 193 henkeä) enemmän kuin vuotta aiemmin. Viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömiä oli 56,5 prosenttia (6 120 henkeä) enemmän.

Lomautettuja oli vuoden 2024 lopulla 1 187 eli 6,8 prosenttia työttömistä. Vuotta aiemmin lomautettuja oli 1 279 (8,4 prosenttia työttömistä) ja viisi vuotta aiemmin 400 (3,6 prosenttia työttömistä).

Viime vuosien aikana tapahtuneen kehityksen perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2025 lopulla noin 16 300, mikäli trendi jatkuu ja vuodelle 2025 ennustettu yleisen työllisyystilanteen lievä kohentuminen toteutuu. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA ennusti syksyllä 2024 Suomen työttömyysasteen nousun taivuttuvan vuoden 2025 kuluessa. Samaa on ennustanut myös Pellervon taloustutkimus PTT viime syksynä laaditussa ennusteessaan. Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n julkaiseman tammikuun 2025 Suhdannebarometrin perusteella yritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla ovat hieman valoisammat kuin syksyllä 2024 ja palvelualoilla odotukset ovat varovaisen positiiviset.

Alle 25-vuotiaiden osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2024 lopulla 10,6 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 9,1 prosenttia ja viisi vuotta aiemmin 6,9 prosenttia. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli 1 465, mikä oli 16,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin ja 58,9 prosenttia enemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Viime vuosien kehityksen perusteella määrä olisi vuoden 2025 lopulla hieman vuodentakaisesta pienempi.

Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli vuoden 2024 lopulla 6 263, mikä oli 27,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin, ja peräti 82,5 prosenttia enemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Pari vuotta jatkunut pitkäaikaistyöttömien määrän väheneminen taittui alkuvuodesta 2024, minkä jälkeen pitkäaikaistyöttömyys kasvoi koko loppuvuoden. Viime vuosien trendin perusteella pitkäaikaistyöttömien määrä on vuoden 2025 lopulla hieman pienentynyt vuoden 2024 lopun lukemista, mikäli ennustettu työttömyyden kääntymisen laskuun toteutuu. Toisaalta jos yleisen työllisyystilanteen heikentyminen pitkittyy edelleen, pitkäaikaistyöttömyyden kasvu kiihtyy.

Ulkomaan kansalaisia oli vuoden 2024 lopulla työttömänä 5 210 ja työttömien osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 21,6 prosenttia. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 510 enemmän, mutta osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 1,3 prosenttiyksikköä pienempi. Kuitenkin viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 2 611 enemmän ja heidän osuutensa ulkomaisesta työvoimasta oli noin 4,1 prosenttiyksikköä suurempi. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä vuoden 2025 lopulla on vuoden 2024 lopun tasolla. Ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

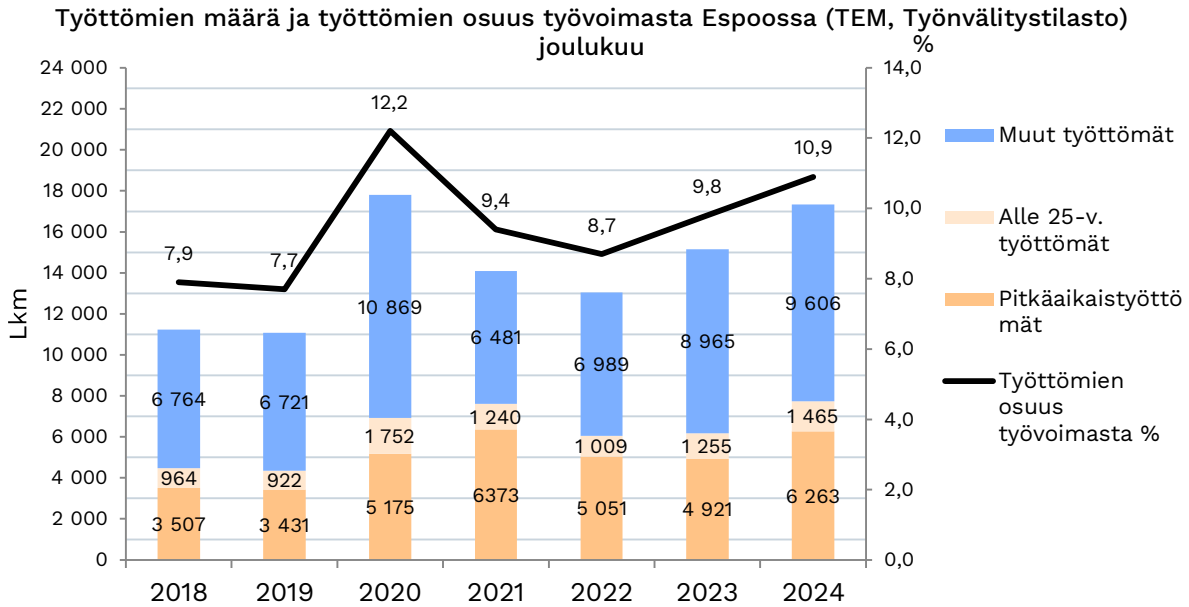
Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita oli vuoden 2024 lopussa hieman 36 prosenttia Espoon työttömistä, kasvua vuodentakaisesta oli 2,2 prosenttiyksikköä. Ammattiryhmistä työttömänä oli noin 5 654 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (32,6 prosenttia työttömistä).

Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli vuoden 2024 lopulla 599 avointa työpaikkaa. Määrä romahti vuoden 2024 aikana ja joulukuussa avoimia työpaikkoja oli 53,3 % (685 työpaikkaa) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Määrä on vähentynyt vuodentakaiseen verrattuna vuoden 2022 marraskuusta lähtien.

Työttömyysluvut perustuvat Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastoon. Arviot työttömien määristä vuoden kuluessa ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyyslukuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi

korkeimmillaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä

työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat koholla.

Kuva: Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa joulukuussa 2018–2024. Tem, Työnvälitystilasto.

Tilastokeskuksen kokeellisen tilaston mukaan työvoimaosuus (työvoimaan kuuluvien osuus 20–64-vuotiaista) oli vuoden 2024 lokakuussa Espoossa 83,1 prosenttia eli suunnilleen yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Viime vuosina työvoimaosuuteen on vaikuttanut merkittävästi eläkeikäisten määrän voimakas kasvu.

Työllisyysaste (työllisten osuus 20–64-vuotiaista) oli vuoden 2024 lokakuussa 73,2 prosenttia eli 1,3 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Tilastokeskuksen kokeellinen tilasto yhdistelee eri rekisteriaineistoja merkittävimpänä lähteenään Tulorekisteri. Kokeellinen tilasto ei ole virallinen tilasto eikä sillä ole virallista laatu- tai menetelmäselostetta. Kuitenkin se tarjoaa ajantasaisinta tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta, kuten työvoimaan kuulumisesta ja työllisyydestä. Kuntatason tietoaaineistona kokeellinen tilasto korvaa tässä tarkastelussa aiemmin käytetyn Työvoimatutkimuksen, jonka tuottamissa kuntatason luvuissa oli huomattavan suuret virhemarginaali.

Tilastokeskus, kokeelliset tilastot: Työvoimaosuus ja työllisyysaste, alueellinen vertailu

	2023		2024		
	Lokakuu	Joulukuu	Maaliskuu	Kesäkuu	Lokakuu
Työvoimaosuus % (20–64 v.)					
Koko maa	82,6	82,4	82,6	84,8	82,8
Helsingin seutu	83,5	83,1	83,3	85,0	83,5
Pääkaupunkiseutu	82,7	82,3	82,6	84,5	82,8
Espoo	83,0	82,7	82,9	84,7	83,1
Työllisyysaste (20–64 v.)					
Koko maa	73,8	72,8	72,7	75,2	72,9
Helsingin seutu	74,3	73,3	73,1	74,6	73,0
Pääkaupunkiseutu	73,2	72,2	72,0	73,6	71,9
Espoo	74,5	73,7	73,5	74,8	73,2

Työvoimaosuus = työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus samanikäisestä (tässä aineistossa 20–64 v.) väestöstä.
Työllisyysaste = työllisten prosenttiosuus työikäisestä väestöstä (20–64 v.).

1.1.4.4 Asuntotuotanto

Ennakkotiedon mukaan vuoden 2024 aikana rekisteröitiin valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 393 000 k-m², mikä on noin 264 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja valmistui Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3 270 eli 2 237 asuntoa vähemmän kuin edeltävän vuoden aikana. Vuonna 2024 valmistui 768 valtion tukemaa pitkäaikaisella korkotukilainalla toteutettua vuokra-asuntoa, 259 asumisoikeusasuntoa ja 80 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on vuonna 2024 rekisteröity alkaneeksi noin 276 000 k-m², mikä on noin 52 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Ennakkotiedon mukaan vuoden 2024 aikana rekisteröitiin valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 393 000 k-m², mikä on noin 264 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja valmistui Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3 270 eli 2 237 asuntoa vähemmän kuin edeltävän vuoden aikana. Vuonna 2024 valmistui 768 valtion tukemaa pitkäaikaisella korkotukilainalla toteutettua vuokra-asuntoa, 259 asumisoikeusasuntoa ja 80 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on vuonna 2024 rekisteröity alkaneeksi noin 276 000 k-m², mikä on noin 52 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin.

RAKENNUSTUOTANTO ESPOOSSA

Rakennustuotanto Espoossa, tammikuu-joulukuu

Ennakkotieto

Yksikkö	2024	2023	MUUTOS	MUUTOS
	Vuoden	Vuoden	2023–2024	2023–2024
	alusta	alusta	vuoden alusta	vuoden alusta %

VALMISTUNEET RAKENNUKSET

-Kerrosala (k-m ²)	392 642	656 467	-263 825	-40
-Asuntojen lkm*	3 270	5 507	-2 237	-41

ALOITETUT RAKENNUKSET

-Kerrosala (k-m ²)	275 765	327 943	-52 178	-16
-Asuntojen lkm*	2 120	2 848	-728	-26

MYÖNNETTY RAKENNUSLUVAT

-Kerrosala (k-m ²)	306 282	599 694	-293 412	-49
-Asuntojen lkm*	2 379	2 998	-619	-21

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 21.2.2025 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon. sekä asuntoyksikön tietoihin.

Lähde: Trimble Locus-kuntatietojärjestelmä, Espoon kaupungin asuntoyksikkö*

Luvut ovat ennakkotietoja.

1.1.4.5 Espoo haluaa olla Suomen paras maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa

Espoo-tarinassa ja valtuuston 13.6.2022 hyväksymässä kaupungin kotouttamisohjelmassa vuosille 2022–2025 on linjattu kunnianhimoisista tavoitteista liittyen maahanmuuttajien kotoutumiseen. Vieraskielisen väestön kasvu jatkui vuonna 2024 voimakkaana ja vieraskielisten kaupunkilaisten määrä oli vuoden 2024 lopussa väestöä koskevien ennakkotietojen mukaan 80 260 henkeä, mikä vastaa 25 prosenttia koko kaupungin väestöstä. Erityisen voimakasta työllisen vieraskielisen väestön kasvu on ollut ammattiluokissa johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat.

Osa kotouttamisohjelman seurantaloksista vuodelta 2024 saadaan valmiiksi vasta tilinpäätösprosessin päättymisen jälkeen: Kotouttamisohjelman mukaisesti tulokset raportoidaan kokonaisuudessaan kaupunginhallitukselle ja kotoutumisen edistämisen neuvottelukunnalle vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2024 valmistauduttiin 1.1.2025 voimaan astuvaan kotoutumislain kokonaisuusdistukseen, jossa kunnille siirtyi kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä, minkä lisäksi kunnille tuli uusia kotoutumistehtäviä ja kotoutumisen kohderyhmiä.

Espoon kotoutumisohjelma toteutettiin asiakaslähtöisenä Hello Espoo -sivustona yhdessä laajan yhteistyöverkoston kanssa. Koska vieraskielinen väestön kasvu on Espoossa valtakunnallista kasvua merkittävästi nopeampaa, ovat myös ohjaukseen ja neuvontaan liittyvät asiakastarpeet erilaisia. Tämän vuoksi Espoossa katsottiin, että kotoutumisohjelma on tarpeen toteuttaa lakisääteistä minimiä kattavammin. Sivusto on nyt julkaistu kolmikielisenä, mutta kielivalikoimaa tullaan myöhemmin kasvattamaan tekoälykäännöskokeilun avulla.

Maahanmuuttajien neuvonnasta ja ohjauksesta vastaava Hello Espoo -info on vakiinnuttanut toimintansa. Vuonna 2024 Hello Espoo -infossa oli 6 375 asiakasta; asiakasmäärä kasvoi 18 prosenttia vuodesta 2023. Palvelun NPS oli 91 eli erinomainen.

Koto-Espoo-tiimi tarjoaa kielikoulutusta ja muita kotoutumista tukevia palveluita kotona lapsiaan hoitaville maahanmuuttajille, käytännössä maahanmuuttajajädeille. Keskeinen osa palvelukokonaisuutta on aikuisten koulutuksen ajalle järjestettävä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta. Koto-Espoon toimintaa on kehitetty hankemuotoisesti ulkoisella rahoituksella ja se on nyt vakiinnutettu. Palvelua tarjotaan hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä sekä metron että radan varrella.

Talent Espoo -tiimi tuottaa palveluita kansainvälisille osaajille, esimerkkinä mm. kahdesti vuodessa järjestetyt Career Bootcamp ja Hello Espoo -tapahtumat. Vuoden aikana järjestettiin myös kaksi TalentMatch-rekrytointitapahtumaa, joissa sovittiin

yhteensä 444 tapaamista työnantajien ja työnhakijoiden välillä. Työnantajien tapahtumille antaman NPS:n keskiarvo oli 66. Erikseen mainittakoon vielä suurta suosiota nauttiva Career Club -urakehitysohjelma.

Osaamiskeskuspalveluiden suhteen kotouttamisohjelmassa asetettiin neljän vuoden tavoitteeksi 1 000 asiakkaan työllistyminen. Tavoite on liki saavutettu etuajassa, kun kolmen vuoden aikana työllistyneitä on ollut yhteensä 969 henkilöä.

1.1.5 Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

1.1.5.1 Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelmaa toteutettiin vuonna 2024 sadalla yhdeksälläkymmenellä tuottavuustoimenpiteellä. Toimenpiteistä 82 prosenttia toteutui suunnitellusti. Toimenpiteistä 16 prosentissa eivät suunnitellut tuottavuutta parantavat muutokset edistyneet halutusti ja edellyttävät ratkaisuja poikkeamiin tai uusia korvaavia tuottavuustoimenpiteitä viimeisenä ohjelmavuotena 2025 TakE-tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaksi prosenttia toimenpiteistä ei raportoitu.

Kaupungin tuottavuustavoite vuodelle 2024 oli 21,7 milj. euroa, ja toteuma oli 25,5 milj. euroa. Koko kaupungin tuottavuustavoite toteutui 3,8 milj. euroa vuositavoitetta parempana.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tuottavuustavoitteet sisältyivät vuoden 2024 talousarvioon.

TakE-ohjelman toteutumista arvioitaessa on huomioitava, että TakE-ohjelmassa seurataan tulosityksiköiden määrittämiä TakE-toimenpiteitä ja arvioidaan niiden toteutumista suhteessa tulosityksikölle asetettuun TakE-vuositasavoitteeseen. Tulosityksiköiden ja koko kaupungin talousarviokokonaisuuden toteutumiseen vaikuttavat lisäksi myös tulosityksikön muu toiminta ja toimintaympäristön tekijät.

1.1.5.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vuoden 2024 alussa Espooseen palkattiin hyvinvointipäällikkö vastaamaan kaupunkitasoisen hyvinvointityön johtamisesta. Hyvinvointipäällikkö sijoitettiin Elinvoiman tulosalueelle. Hyvinvointipäällikön tueksi rekrytoitiin keväällä 2024 osallisuuden erityisasiantuntija, yhteisö- ja järjestötyön erityisasiantuntija sekä viestinnän ja ehkäisevän päihdetyön erityisasiantuntija. Lisäksi tiimissä toimii vaikuttamistoimielimien ja ohjausryhmien sihteerin tehtävistä vastaava henkilö.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työn tavoitteena vuodelle 2024 oli tiimin ja työn

rakentuminen, hyte-töy viestiminen kaupungin sisällä, kuntalaisille sekä eri sidosryhmille, valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen sekä strategisten linjausten valmistelu. Tämän lisäksi valmisteltiin periaatteet hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen avustuksille. Lisäksi vuoden 2024 aikana rakennettiin tiiviimpiä yhteyksiä hyvinvointialueen suuntaan eri yhdyspinnoille. Tiimillä ei ollut omaa budjettia vuonna 2024. Henkilöstökulut budjetoitiin elinvoiman tulosalueen yhteiseltä kustannuspaikalta.

Seuraavaksi vuorossa on uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman valmistelu kaupungin strategian valmistuttua. Vahvistamme myös ehkäisevän päihdetyön toimeenpanoa eri ikäryhmille suunnatuilla toimilla. Jaamme järjestävastuuksia sekä valmistelomme tilojen kuntalaiskäytön periaatteita eri järjestöjen tarpeisiin.

1.1.5.3 TE-uudistus eteni Espoo-Kauniainen työllisyysalueen valmistelulla

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirto valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen oli laaja kansallinen rakenneuudistus, jonka puitteissa Espoon ja Kauniaisten työllisyysalue valmistautui uuteen järjestämisvastuuseen. Valmistelu toteutettiin vaiheittain, ja vuoden 2024 aikana keskeinen tavoite oli varmistaa palveluiden häiriötön siirtyminen sekä organisaation ja toimintamallien sujuva käyttöönotto.

Espoo vastasi vastuukuntana TE-uudistuksen toimeenpanosta yhdessä Kauniaisten kanssa. Valmistelutyö organisoitiin laajasti kaupungin eri yksiköiden yhteistyönä, ja kokonaisuutta koordinoitiin viidessä projektissa: palvelut, talous ja rahoitus, hallinto ja tukipalvelut, ICT sekä henkilöstöhallinto. Projektille tärkeiden tietojen saanti eteni hitaasti, sillä tiedonsaanti valtiolliselta KEHA-keskukselta oli rajallista, ja useita järjestelmäratkaisuja jouduttiin kehittämään osittain epävarmuuden vallitessa. Espoo kuitenkin osallistui aktiivisesti erilaisiin työryhmiin ja yhteistyöfoorumeihin, joissa se vaikutti valmistelun suuntaan ja teknisiin ratkaisuihin.

Vuoden 2024 loppuun mennessä keskeiset valmistelut saatiin päätökseen, ja palveluiden siirtyminen toteutui vuoden 2025 alussa suunnitelmien mukaisesti. Käyttöönoton alkuvaiheessa havaittiin joitakin poikkeamia, kuten käyttöoikeusongelmia ja starttirahan maksatuksen teknisiä haasteita, mutta nämä korjattiin nopeasti ilman merkittävää vaikutusta asiakaspalveluun. Työllisyysalueen asiakastyö pääsi käynnistymään aikataulussa, ja uudet toimintamallit saatiin jalkautettua organisaatioon.

Siirtymän hallinnan onnistumista tukivat erityisesti selkeästi määritelty vastuut, poikkeahallinnollinen yhteistyö ja aktiivinen riskienhallinta. ICT-projekti oli ratkaisevassa roolissa tukipalveluiden ja järjestelmien käyttöönotossa, ja ohjelmatasoinen seuranta vahvistui vuoden 2024 aikana, mikä paransi kokonaisuuden

hallintaa. Työllisyyspalveluiden uutta organisaatiota alettiin rakentaa ajoissa, ja keskeisiin tehtäviin saatiin rekrytoitua vakinaiset työntekijät ennen siirtymää. Vaikka siirtyminen onnistui pääosin suunnitellusti, valmisteluprosessista opittiin, että tiedonkulku ja projektikoordinointi olisi hyvä organisoida aikaisemmassa vaiheessa, jotta valmistelu olisi entistä sujuvampaa. Lisäksi ICT- ja talousjärjestelmiin liittyvät riippuvuudet edellyttivät joustavuutta ja nopeaa reagointia. Vuoden 2025 aikana työllisyysalue keskittyy toimintamallien kehittämiseen ja järjestämisvastuun vakiinnuttamiseen. TE-uudistuksen käyttöönotto Espoon ja Kauniaisten työllisyysalueella sujui kokonaisuutena hyvin, ja hallitun siirtymän myötä alueella on edellytykset tarjota laadukkaita työvoimapalveluja uudessa toimintaympäristössä.

1.1.6 Henkilöstö

Henkilöstömäärä

Vuoden 2024 lopussa kaupungin henkilöstömäärä oli 11130, josta 77,5 prosenttia eli yli 8 600 työskenteli kasvun ja oppimisen toimialalla. Espoon jatkuva väestönkasvu ja sitä myöten kasvava lapsi- ja oppilasmäärä asettaa jatkossakin paineita erityisesti kyseisen toimialan henkilöstöresursointiin, minne myös suurin osa kaupungin vuoden 2024 henkilöstömäärän kasvusta kohdistui. Henkilöstömäärä kasvoi vuoden aikana 173 työntekijällä.

Kaupungin vuoden aikana tehtyjen henkilötyövuosien määrä oli joulukuun 2024 lopussa KT:n suosituslaskentatavan mukaisesti 10 181 (9 870 vuonna 2023).

Vakinaisten työntekijöiden osuus henkilöstöstä nousi 68,4 prosenttiin. Henkilöstöstä oli naisia 79,1 prosenttia ja miehiä 20,9 prosenttia. Kaupungin henkilöstön keski-ikä oli 45,7 vuotta. Vieraskielisten työntekijöiden osuus jatkoi kasvuaan ja oli vuoden lopussa 11,4 prosenttia. Äidinkielenään suomea puhui 79,4 ja ruotsia 8,0 prosenttia henkilöstöstä.

Työvoiman saatavuus

Työpaikkahakemusten keskimääräinen määrä sekä kelpoisuusehdot täyttävien hakijoiden määrä kaupungin tarjoamiin avoimiin työpaikkoihin kasvoi selvästi edellisvuodesta. Silti kaupungilla oli haasteita rekrytoida työntekijöitä kasvun ja oppimisen toimialalla ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja opetukseen, suomenkieliseen erityisopetukseen sekä suomenkieliseen varhaiskasvatukseen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin. Kaupungin vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus laski edelleen verrattuna edellisvuoteen 11,4 prosentista 9,4 prosenttiin.

Työvoiman saatavuus -ohjelmatyö jatkui ja sen mukaisilla toimenpiteillä pyrittiin vuoden kuluessa parantamaan työvoiman saatavuutta kaupungin tarjoamiin tehtäviin kaupunki-, toimiala- ja tulosyksikötasoisilla toimenpiteillä.

Kaupunki tarjosi nuorille 404 kesätyöpaikkaa ja tuki 1600 nuoren työllistymistä muiden työnantajien palvelukseen kesäsetelillä. Harjoittelijoita kaupunki otti vuoden aikana lähes 1 100 eli noin 400 enemmän kuin edellisvuotena. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta työhakuvaiheessa lisäävää anonyymia rekrytointia käytettiin 158 työpaikan täyttämiseen. Tämä on kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2023.

Keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä jatko nousuaan

Kaupungin palveluksesta jäi vuoden aikana eläkkeelle 193 henkilöä. Iän perusteella eläkkeelle jäi kaikista eläkkeelle jääneistä 83,9 prosenttia, mikä on suurempi osuus kuin edellisvuotena. Täten työkyvyn heikkenemisen perusteella eläkkeelle jäi aiempaa harvempi. Keskimäärin kaupungin palveluksesta jäätin eläkkeelle 64,8-vuotiaana (vuonna 2023 keskimäärin 64,4-vuotiaana).

Terveysperusteiset poissaolot vähenivät ja Kunta10-tulokset paranivat

Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot laskivat. Vuonna 2024 poissaoloja oli keskimäärin henkilöä kohti 14,4 ja edellisenä vuonna 15,6 päivää. Lisäksi lähes 39 prosenttia henkilöstöstä ei ollut päivääkään poissa töistä terveydellisistä syistä. Terveysperusteisten sairauspoissaolojen laskuun vaikuttavat muun muassa tuki- ja liikuntaelinsairauksien sekä mielenterveyden häiriöiden vuoksi kirjoitettujen sairauspoissaolopäivien vähentyminen vuositasona. Näiden sairausryhmien osalta laskeva trendi verrattuna vuosiin 2023 ja 2022.

Kunta10-tutkimus toteutettiin syksyllä 2024. Espoon tulokset kehittyivät positiiviseen suuntaan lähes kaikilla osa-alueilla edelliseen tutkimukseen 2022 verrattuna. Niiden vastaajien osuus, jotka suosittelevat Espoon kaupunkia työnantajana omille ystävilleen kohosi 74 prosentista 81 prosenttiin. Väkivalta- ja uhkatilanteet asiakkaana taholta ovat henkilöstön kokemusten mukaan kuitenkin lisääntyneet. Useamman kerran vuoden aikana toteutettavan henkilöstön Työfiilismittarin tulokset paranivat vuoden kuluessa.

Tapaturmia henkilöstölle sattui saman verran kuin edellisvuonna, mutta korvauspäiviä niistä kertyi selvästi vähemmän. Henkilöstölle sattui vuoden aikana yhteensä 1 320 työ- tai työmatkatapaturmaa (1 324 vuonna 2023). Korvauspäiviä tapaturmista kertyi 3 470, mikä on yli 30 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Osaamisen kehittäminen ja palkitseminen

Henkilöstön osaamisen kehittämisessä panostettiin erityisesti suorituksen ja osaamisen käytäntöjä tukevan järjestelmän hankinnan valmisteluun sekä suorituksen ja osaamisen johtamista tukevan Suuntaamo-työkalun kohdennettuihin koulutuksiin. Suuntaamon käyttö kasvoi vuoden aikana 20 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Suorituksen johtamisen taitoja vahvistettiin koulutuksilla, joissa aiheina olivat mm. palautteen antaminen, moninaisuuden johtaminen ja

muutoksen johtaminen. Eduhouse-verkkokoulun käyttö kasvoi vuoden aikana selvästi.

Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja moninaisuusnäkökulmaa henkilöstöön liittyen edistettiin vuoden kuluessa mm. ottamalla käyttöön sukupuolineutraalit tehtävänimikkeet sekä kehittämällä rekrytointiprosessia moninaisuusnäkökulmasta.

Henkilöstön palkitsemiseen kertapalkkiolla käytettiin 1,67 milj. euroa ja sen sai 46 prosenttia henkilöstöstä.

Henkilöstökustannukset

Henkilöstökustannukset olivat 566,8 miljoonaa euroa. Kustannukset nousivat edellisvuodesta 4,4 prosenttia. Henkilöstökustannuksia nosti paitsi se, että palvelutarpeen kasvu edellytti uusien tehtävien perustamista myös se, että työvoiman yleinen saatavuus kaupungin tehtäviin parani ja avoimena olleita tehtäviä saatiin täytettyä.

Vuokratyövoimakustannukset olivat 20,7 miljoonaa euroa. Vuokratyövoiman hankintaan käytettiin noin 15 prosenttia vähemmän rahaa kuin vuonna 2023. Lähes kaikki vuokratyövoima (95,1 prosenttia) hankittiin Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä. Yhteensä työvoimakustannukset nousivat 3,5 % vuodesta 2023

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Espoon kaupungissa riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta ja se voi olla sekä myönteinen että kielteinen, mutta kaupungin riskienhallinnassa riskit nähdään ensisijaisesti kielteisinä, uhkina. Myös myönteisistä vaikutuksista, mahdollisuuksista, keskustellaan riskienhallintaprosessissa; myös menetetyt mahdollisuudet ovat riskejä.

Espoon kaupungin riskialueet jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Vuoden 2024 arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu ryhmätyönä kaupungin strategia- ja talousryhmässä tehtyyn tavoitteita uhkaavien riskien kaupunkitasoiseen kartoitukseen sekä kaupungin tulosyksiköiden riskikartoituksiin. Lisäksi riskikartoituksia tehdään säännöllisesti mm. erilaisissa hankkeissa. Myös tilanne- ja tapauskohtaisia riskejä on käyty läpi useissa kokouksissa ja työpajoissa.

Vuonna 2024 kaupunkitason merkittävimmiksi todetut riskit liittyivät erityisesti seuraaviin aihealueisiin.

Strategiset riskit uhkaavat strategian, Espoo-tarinan, toteuttamista ja etenkin pitkän tähtäimen tavoitteita. Ne voivat vaarantaa onnistuneen toiminnan edellytykset ja kaupungin menestystekijät.

Kaupungin nykyhetken ja lähitulevaisuuden keskeisimmät strategiset riskit liittyvät edelleen toimintaympäristön muutoksiin, jotka tuovat mukanaan muuttuneita hallinnon rakenteita ja uutta lainsäädäntöä.

Kaupungille erittäin suurena riskinä nähdään edelleen valtionosuusjärjestelmän epäedulliset muutokset tavalla, joka ei huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteitä ja Espoon erityistarpeita. Espoon ennätyksellisen suuri väestön kasvu, sekä vieraskielisten osuus tästä kasvusta, haastaa kaupungin palvelujen järjestämisen ja rahoittamisen kestävästi. Samalla TE-uudistus tuo kaupungille uusia tehtäviä ja rahoitusvastuita.

Valtionvallan säästötoimien vaikuttaessa valtionosuuksiin, kaupungin riippuvuus valtionosuuksista ja uusi valtionosuusjärjestelmä heikentävät voimakkaasti kaupungin tulopohjaa. Myös sote-uudistuksen rahoitusmalli heikentää tilannetta. Vaikutukset ulottuvat Espoossa erityisesti kasvun ja oppimisen toimialan palveluihin, sekä investointeihin.

Taloudelliset riskit liittyvät ulkoisiin tai sisäisiin taloudellisiin tekijöihin (kuten korot, verot, rahoitus, lainat, investoinnit, tuottavuus) ja kykyyn hallita kaupungin yhteisten toimintojen kustannuksia.

Kaupungin taloudellisen toimintaympäristön haastavimmat riskit liittyvät edelleen kasvavien palvelu- ja investointitarpeiden hallintaan. Väestön palvelutarpeen nopea kasvu aiheuttaa ennakoimattomasti nousevia kustannuksia kaupungin monissa toiminnoissa. Keskeinen riski on, että toimintamenot kasvavat paljon tulojen kasvua enemmän, eikä kehityssuunta käännä. Samalla riskinä on, ettei tuottavuuden kasvua pystytä toteuttamaan.

Kaupunkitasoisesti erityistä huomiota kiinnitetään taloudellisten riskien ennakkointiin tarkalla kokonaistalouden, kehityksen ja määrärahojen suunnittelulla ja seurannalla. Rahoituspohjaa analysoidaan. Äärimmäisen tärkeänä taloudellisten riskien hallinnan kokonaisuutena on edelleen toiminut valtuuston päättämä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa.

Toiminnalliset riskit liittyvät henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation riittämättömiin tai epäonnistuneisiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, järjestelmiin, sopimuksiin, sekä myös väärinkäytöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Kaupungin suurimpana toiminnallisena riskikokonaisuutena näyttäytyy edelleen henkilöstön saatavuuden haasteet. Työntekijöitä, kelpoista henkilöstöä puuttuu useista kaupungin toiminnoista. Tilanne on yhtä vaikea koko pääkaupunkiseudulla. Espoossa on kaupunkitasoisesti käynnissä erillinen ohjelma työvoimapula-alojen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi, mikä sisältää mm. erilaisia toimenpiteitä useiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Samalla yksiköissä tehdään erityisesti omaan toimintaan

alueeseen liittyvää työtä työvoiman houkuttelemiseksi ja pitämiseksi.

Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit kuuluvat olennaisesti kaupungin riskiympäristöön. Tietoturva- ja tietosuojariskit ovat jatkuvasti kasvaneet sekä kaupungilla että maailmalla yleensäkin. Espoon kaupungin tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistuvia riskejä ovat mm. tietojenkalastelu, haittaohjelmien jakelu ja tietomurrot. Palvelunestohyökkäykset ovat yhä tavallisempia. Kaupungin järjestelmien tietoturva- ja tietosuoja-asioita on edelleen tarkennettu vuoden aikana, mutta haasteena on koettu tietohallinnon hyvien toimintatapojen ja ohjeistuksen käytännön toimeenpano laajassa kaupunkiorganisaatiossa.

Erilaisten digitaalisten järjestelmien ja etenkin tekoälyn yhä laaja-alaisempi käyttö ja kehittyminen laajentavat tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvää uhkaympäristöä myös jatkossa. Varsinkin tekoälyn hyödyntämiseen liittyvät tietosuojakysymykset haastavat kaupunkiorganisaatiota.

Kaupunki investoi ja rakennuttaa kasvavien palvelutarpeiden myötä. Toimitiloja ja yhdyskuntarakennetta on ylläpidettävä. Energiahinnan ja rakennuskustannusten sekä toimitilojen ja yhdyskuntarakenteen ylläpitokustannusten nousu asettivat haasteita kuluneena vuonna. Rakentamiseen, urakoihin ja hankintoihin liittyy aina aikataulu-, kustannus- ja laaturiskejä; lisäksi kaupungin rakennushankkeiden ja -projektien riskejä on kasvattanut suhdannetilanteen muuttuminen haastavaksi rakennusalan yrityksille. Alalla on nähty suuri määrä konkurssseja. Riskejä hallitaan tarkalla johtamisella ja seurannalla, sekä ohjeilla, valvonnalla ja tarkastuksilla.

Lisäksi rakennusalan suhdannetilanne vaikutti kaupungin tontinmyyntituloihin, ja riskeinä näkyivät myös kaupungin toimitilojen myynnin hidastuminen, vuokratulojen lasku sekä ulkoisten vuokramenojen kasvu.

Vahinkoriskit ovat tyypillisesti seurausta odottamattomista ja äkillisistä, usein vakuuttamiskelpoisista tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Espoossa vahinkoriskit kohdistuvat usein rikkoutumisen sekä ilkeiden ja murtojen kautta kiinteistöihin tai kaupunkirakenteeseen, mutta nämä muodostuvat harvoin merkittäviksi kaupungin budjetin näkökulmasta.

Toteutuessaan vahinkoriskit voivat kuitenkin aiheuttaa vaaratilanteita ja erittäin ikäviä henkilövahinkoja, kuten Tapiolan siltaturma osoitti. Sen myötä on kehitetty rakentamisen väliaikaisten järjestelyjen prosesseja ja riskienhallintaa.

Kaupunki hallitsee jatkossakin vahinkoriskejään ensisijaisesti omin keinoin eli toimimalla huolellisesti, suojeleohjeita ja määräyksiä noudattamalla sekä valmiussuunnittelun avulla, mutta myös vakuuttamalla

ja käyttämällä omaa vahinkorahastoaan toteutuneiden riskien kuluihin. Kaupungin vakuutuskokonaisuus kilpailutettiin erinomaisin tuloksin. Kilpailutetut sopimukset astuivat voimaan 1.4.2024 ja jatkuvat kalenterivuositaisin vakuutuskausin.

1.1.8 Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Väärinkäyttö voi olla lainvastaista tai muuten epäeettistä toimintaa. Lahjonnalla tarkoitetaan perusteettoman edun lupaamista, tarjoamista, antamista tai palkitsemista, sillä tarkoituksella, että lahjottava suosisi lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta henkilöä.

Kaupunki on jo vuonna 2015 laatinut kaikkien työntekijöidensä noudatettavaksi kaupungin eettiset periaatteet ja käytännön toimintatavat (nk. Code of Conduct). Ne on koottu Espoo-tarinasta, kaupunkikonsernin ohjeista sekä laeista ja asetuksista. Eettisissä periaatteissa todetaan, että kaupunki ei salli toiminnassaan minkäänlaisia väärinkäytöksiä kuten epärehellistä, epäeettistä tai kaupunkikonsernin ohjeita rikkovaa tai lainvastaista toimintaa. Jokainen työntekijä vastaa kaupungin omaisuuden suojelemisesta ja varojen asianmukaisesta käyttämisestä, eikä kaupunkikonsernin omaisuutta saa käyttää omiin tarkoituksiin. Edelleen todetaan, että kaupunki vastustaa korruptiota kokonaisuudessaan. Kaikenlainen lahjonta on kiellettyä: emme maksa emmekä vastaanota lahjuksia tai muita laittomia maksuja. Emme hyväksy rahanpesuun osallistumista tai siinä avustamista. Siten emme vaadi, ota vastaan, hyväksy emmekä tarjoa vieraanvaraisuutta, lahjoja tai muita etuja, joilla pyritään vaikuttamaan tai voidaan olettaa vaikutettavan toimintaan tai päätöksentekoon omassa työssämme ja verkostoissamme. Pidämme huolta siitä, että kaikki toimintamme on puolueetonta ja että se myös näyttää siltä. Epäselvissä tilanteissa selvitämme asian etukäteen esimieheltämme tai toimialamme lakimieheltä.

Eettisiä periaatteita sekä niihin liittyviä erillisiä ohjeita kuten harmaan talouden toimintaohjeiden valvontaa ja seurantaa on kehitetty ja edistetty aktiivisesti usealla taholla kaupunkiorganisaatiossa vuoden aikana.

Ihmisoikeusasiat ja sosiaalinen vastuu taustoittavat kaupungin kaikkea toimintaa. Espoo-tarinan arvojen mukaisesti kaupunki toimii avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti. Kaikilla ihmisillä on lakiin perustuva oikeus yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun Espoon kaupungin työntekijänä, kunnan palvelujen asiakkaana tai kuntalaisena.

Kaupungilla on henkilöstön sekä palvelujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toimenpidesuunnitelmat vuosille 2023–2025. Kaupungin eri toimialat ovat tuottaneet omat toimenpiteensä eri teemojen alle. Kaupungin tavoitteena on edistää toiminnassaan palvelujen tuottajana ihmisten keskinäistä yhdenvertaista kohtelua

ja sukupuolten tasa-arvoa. Inklusiivisen ja moninaisuuden huomioivan kulttuurin kehittäminen tuodaan vahvasti esiin Espoon arvoissa ja eettisissä periaatteissa. Nollatoleranssi rasismille, kiusaamiselle, syrjinnälle ja väkivallalle kertoo vahvasta arvokannanotosta kaupungin toiminnassa. Arvokannanotot haastavat tietoisuuden kasvattamiseen niin asukkaiden kaupungissa ja palveluissa kuin työnantajatoiminnassa. Kaupungilla on kaupunginjohtajan hyväksymä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, jonka myötä kaupunki edistää arvojensa mukaisia toimia.

Espoon kaupungin jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa epäilyistä ja havaituista väärinkäytöksistä. Tätä varten kaupunki on perustanut eettisen kanavan, jonka kautta voidaan ilmoittaa nimellä tai nimettömästi tapauksista, joissa on mahdollisesti toimittu väärin, vastoin lakia, tai yleensäkin vastoin kaupungin eettisiä periaatteita ja toimintaohjeita. Menettely on salattu, kaikki tapaukset käsitellään luottamuksellisesti ja turvallisesti. Eettisen kanavan myötä noudatetaan samalla EU:n whistleblower-direktiivin mukaista ilmoittajansuojelulakia.

1.1.9 Yhteistyötä kestävä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi

Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja tulevaisuudessa. Osana tavoitteen saavuttamista kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja toimii YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edelläkävijänä. Tavoitteena on, että jokaisella espoolaisella on hyvät mahdollisuudet tehdä kestäviä valintoja arjessaan.

Ilmastomuutos ja luontokato ovat vakavimpia ihmiskunnan kohtaamia ympäristöongelmia, jotka vaikuttavat kaikkien muiden kestävyystavoitteiden saavuttamiseen. Suurin osa ilmastopäästöistä syntyy kaupungeissa, joten kaupungit ovat avainasemassa myös ratkaisuiden löytämisessä. Lämmöntuotannon ja liikenteen nopea sähköistyminen on avainasemassa Espoon ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Kestävyysmurros tuo haasteiden lisäksi mukanaan myös mahdollisuuksia. Vihreä ja digitaalinen siirtymä on uuden kasvun veturi. Kasvava vähäpäästöisten tuotteiden ja palvelujen kysyntä tuo Espoon innovaatioyhteisön yrityksille ja toimijoille mahdollisuuksia luoda työtä, vientiä, talouskasvua ja hyvinvointia. Espoossa tehdään yli puolet Suomen patenttihakemuksista ja onnistumiset ovat merkityksellisiä koko Suomen kestävälle kasvuille. Kaupunki on yhteistyön kumppani ja alusta.

Espoo kasvaa joukkoliikennekaupunkina raiteiden varteen. Kaupungin kasvua ohjataan kaavoituksella valtaosin keskuksiin ja hyvien joukkoliikennedyhteyksien ääreen. Espoon kehittyvät kaupunginosat, kuten Leppävaara, Espoon keskus, Kivenlahti, Keilaniemi, Finnoo ja Viiskorpi, ovat alustoja kestäville ja vähähiilille kaupunkiratkaisuille. Kera toimii

edelläkävijäkohteena, jossa syntyneitä vaikuttavimpia toimintamalleja ja ratkaisuja skaalataan muille alueille

Espoo toimii EU:n ilmastokaupunkien missiossa eurooppalaisena kehittämissympäristönä ja on vetovastuussa edelläkävijäkaupunkien Urbact-verkostossa, jonka tavoitteena on YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG) mukaisen johtamisen, hallinnon ja yhteisön kehittäminen ja oppien jakaminen. Eurooppalainen yhteistyö vahvistavaa espoolaisten toimijoiden ja yhteisön asemaa kansainvälisesti kiinnostavana kokeilu- ja innovaatiokeskuksena kestäville ratkaisuille, tarjoaa uusia työkaluja ja avaa rahoitusmahdollisuuksia.

1.1.10 Ympäristö ja kestävä kehitys

Tilinpäätöksessä muualla esitettävien ympäristötietojen lisäksi toimintakertomukseen on koottu olennaiset ympäristö- ja ilmastotekijät. Espoo-tarinan mukainen valtuustokauden tavoite on, että Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä. Vuodesta 2024 lähtien kaupungin talousarviossa on esitetty ilmastotoimien talouskooste sekä toimialojen ja tulosyksiköiden oma työ ja toimenpiteet ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Tilinpäätöksessä raportoidaan tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on lisäksi esitetty muut oleelliset ympäristövastuut. Ympäristöerät on kirjattu tilinpäätöksen liitetiedoissa kirjanpitolautekunnan kuntajaoston ympäristöasioiden kirjaamisesta koskevien yleisohjeiden mukaisesti.

1.1.10.1 Hiilineutraali Espoo 2030 tavoitteen toteutuminen

Espoon kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.5.2024 Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan, joka kuvaa kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartassa päätettiin uusista toimista energian ja liikenteen sektoreille. Vuoden 2023 ilmastopäästöt alittivat tiekartan mukaiset vuosittaiset päästövähennykset, eli päästöt laskivat jopa ennakoitua nopeammin. Päästöt laskivat kaikilla merkittäväällä hiilineutraaliustavoitteen mukaisilla sektoreilla: kaukolämmössä, kulutussähkössä ja liikenteessä. Asukasta kohti päästöt olivat edelleen pääkaupunkiseudun pienimmät.

Espoossa päästöjä vähentää sähköntuotannon puhdistuminen ja liikenteen nopea sähköistyminen. Kivihiilen käyttö kaukolämmön tuotannossa päättyi kokonaan huhtikuussa 2024. Microsoftin Hepokorpeen tuleva datakeskuksen hukkalämpö kattaa tulevaisuudessa noin 40 prosenttia Espoon kaukolämmön tarpeesta.

Vuoden 2024 talousarvioon sisällytettiin ensimmäistä kertaa ilmastotyön talouskooste. Se erittelee kaupungin talousarviosta ilmastotoimien osuuden eli kaupunkiorganisaation ja valikoitujen tytäryhteisöjen ilmastotyötä edistävät investoinnit ja toimintamenot. Ilmastotyön talouskooste tekee Espoon ilmastotyöhön suunnatut taloudelliset resurssit näkyviksi päätöksentekijöille, kumppaneille ja asukkaille.

Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	TP 2024 1000€	TA 2024 1000€	Ero	Poikkeama
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	1 530	1 744	-214	Alitusta talousarvioon tapahtui kaukolämpöön siirtymisessä ja energian käytön optimoinnissa kaupungin kiinteistöissä. Kaupunki on pystynyt hankkimaan vihreän sähkön alkuperätakuita talousarviota arvioitua edullisemmin.
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	226 043	234 656	-8 613	HSL:n kuntaosuus ja Länsimetron vastikekulut toteutuivat talousarviossa arvioitua pienempänä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	10 328	11 176	-848	Sisältää rakentamisen, kiertotalouden ja kestävän elämäntavan sekä viestinnän. Alitusta talousarvioon etenkin kaupungin kiinteistöjen taloteknisissä korjauksissa. Mukana uusia ympäristökasvatuksen toimenpiteitä.
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	442	542	-100	Alitusta talousarvioon tulva- ja hulevesiratkaisuissa.
Yhteensä ilmastotyö	238 343	248 118	-9 775	

Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	TP 2024 1000€	TA 2024 1000€	Ero	Poikkeama
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	2 108	2 295	-187	Alitusta talousarvioon kaukolämpöinvestoinneissa ja energian käytön optimoinnissa kaupungin kiinteistöissä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	153 638	118 400	35 238	Ylitys talousarvioon selittyy pääosin Espoon kaupunkiradan rakentamisen suunniteltua nopeammalla aikataululla.
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	23 511	42 010	-18 499	Sisältää rakentamisen ja kiertotalouden. Kaupungin peruskorjaus- ja laajennushankkeet toteutuneet arvioitua pienempinä. Osa hankkeiden aloituksesta viivästynyt ja siirtyi vuodelle 2025.
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	9 395	6 340	3 055	Tulvasuojelun investoinnit ylittyneet talousarviossa arvioidusta.
Yhteensä ilmastotyö	188 652	169 045	19 607	

Taulukko: Espoon kaupungin ilmastotyön talouskoosteen toteuma.

Toimintamenojen osalta kaupunkiorganisaation (sis. liikelaitokset) ilmastotyön talouskooste alittui noin 9,8 milj. eurolla, toteuman ollen hieman yli 238 milj. euroa. Alitusta tapahtui etenkin kaukolämpöön siirtymisessä, energian käytön optimoinnissa ja talotekniikan korjauksissa kaupungin kiinteistöissä, kaupungin HSL:n ja Länsimetron osuuksissa sekä sopeutumisen toimenpiteissä. Lisäksi alituksen taustalla näkyy se, että vihreää sähköä pystyttiin hankkimaan talousarviota arvioitua edullisemmin kaupungin kiinteistöihin.

Kaupunkiorganisaation toteutuneet ilmastoinvestoinnit olivat noin 189 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 20 milj. eurolla. Ylitys talousarvioon selittyy pääosin Espoon kaupunkiradan rakentamisen suunniteltua nopeammalla aikataululla. Sen sijaan kaupungin peruskorjaus- ja laajennushankkeiden toteumat ja energian investoinnit alittivat talousarvion.

Tytäryhteisöjen toteutuneet ilmastoinvestoinnit olivat noin 8 milj. euroa, joka alitti talousarvion noin 6 milj. eurolla. Merkittävimmät investoinnit liittyvät rakentamisen, kiertotalouden ja vesihuollon energiatehokkuuden toimiin. Ilmastotyön talouskoosteeseen koottiin ilmastotyön kannalta keskeisimpien tytäryhteisöjen investoinnit. Yhteisöt ovat Espoon Asunnot Oy, Länsimetro Oy, HSY ja Omnia. HSL:n toimet näkyvät osana kaupungin toimintamenoja kuntaosuuden myötä.

Tilinpäätöksessä on huomioitu talousarviossa esiteltyjen tietojen lisäksi ne toimet, jotka toteutuivat vuoden 2024 aikana, mutta joita ei ollut mahdollista ennakoita talousarviossa. Talousarvion 2024 toimenpiteisiin ja menoarvioihin on tullut pieniä tarkennuksia.

Tytäryhteisöt - investoinnit	TP 2024 1000€	TA 2024 1000€	Ero	Poikkeama
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	187	2 181	-1 994	HSY:n vesihuollon energiatehokkuutta parantavat investoinnit toteutuneet arvioitua pienempinä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	2 508	2 917	-409	Kivenlahden metroaseman sisäänkäynnin toteutus on viivästynyt. Metron kapasiteetin parantamiseen kohdistuneet investoinnit toteutuneet arvioitua suurempana.
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	4 986	8 154	-3 169	Yhteisöjen rakentamisen toimenpiteet alittivat talousarviossa arvioidut investoinnit. Kiertotalouden investoinnit toteutuneet arviotuna suurempina, HSY:n biokierrätys-hankkeet alkaneet jo vuonna 2024.
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	9	225	-216	HSY:n jätevesiylivuotoja vähentävien investointien hankkeet siirtyivät eteenpäin.
Yhteensä ilmastotyö	7 690	13 478	-5 788	

Taulukko: Tytäryhteisöjen ilmastotyön talouskoosteen toteuma

On hyvä huomioida, että aiemmin tilinpäätöksessä ilmaston- ja ympäristönsuojelun toteumat on esitetty ympäristötilinpidon kautta. Nyt ympäristötilinpidon kulut sisältyvät pääosin ilmastotyön talouskoosteeseen. Lisäksi kaupunki on kohdistanut toimintamenoja 1,8 milj. euroa ympäristönsuojelutehtäviin ja 1,3 milj. euroa viherkunnossapitoon ja luonnonhoitoon. 0,4 milj. euroa kohdistettiin Espoon osuuteen luontokeskus Haltiasta. Kaupunki on investoinut 0,2 milj. euroa kotiseudun ulkopolkuihin ja 0,2 milj. euroa ympäristön erikoiskohteisiin.

1.1.10.2 Muu ympäristöraportointi

Kaupungin ympäristövastuisiin on tilinpäätöksessä 2024 kirjattu pakollisiin varauksiin yhteensä 2,3 milj. euroa. Vastuu kasvoi edelliseen vuoteen nähden 0,6 milj. euroa. Pakollinen varaus koostuu maa- ja vesialueiden puhdistusvastuista sekä maisemointivastuista Kulmakorven Takapellon alueella ja Tapiolassa.

1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Valvontaympäristö

Kuntalain mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston hyväksymä ”Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet” määrittää kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksen ja tavoitteet, tehtävät ja vastuut sekä miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät Espoon kaupunkikonsernin johtamis- ja ohjausjärjestelmään.

Kaupunginhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä päättää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista.

Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta sekä riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla.

Kuva. Kaupungin ulkoinen ja sisäinen valvonta.

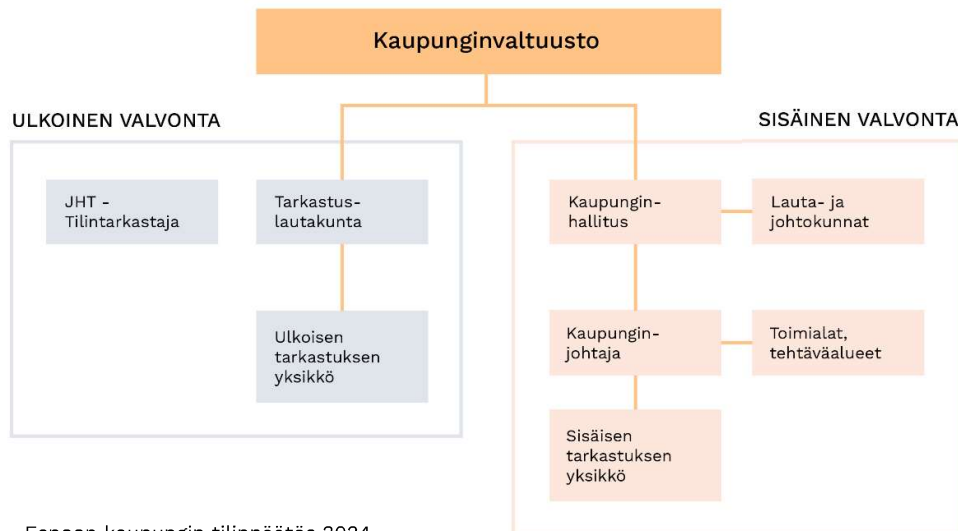
Toimialajohtajat puolestaan vastaavat hallintosäännön mukaan johtamansa toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla. Sisäinen valvonta perustuu kuntalain ja hallintosäännön lisäksi niitä täydentäviin ohjeisiin ja määräyksiin sekä niissä määriteltyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa on johdettava siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan yleisohjeessa kuvataan tarkentavasti mm. Kaupungin valvontajärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kohteet ja menettelytavat.

Linjaorganisaatio vastaa sisäisen valvonnan toimenpiteistä ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Kaupungilla on myös yksiköjä (kuten esimerkiksi lakiasiainyksikkö), jotka tukevat linja johtoa ja esihenkilöitä sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Sisäisen tarkastuksen yksikkö tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä. Se on riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja on puhtaasti varmistusta tuottava toiminto.

EU, Valtio ja aluehallinto
EU-direktiivit, lait, asetukset, määräykset

Kuntalaiset
Laaja tiedonsaantioikeus

Tytäryhtiöiden osalta Espoon kaupungin sisäisen valvonnan tavoitteet ja johdon vastuut on kirjattu hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupungin tytäryhtiöissä ohjeeseen sekä konserniohjeeseen.

Tilivelvollisten viranhaltijoiden vastausten perusteella kaupungin toiminta on tilivuotena 2024 perustunut pääosin voimassa oleviin säännöksiin sekä määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Sisäisen valvonnan selonteon valmistelu

Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 26.2.2025 esittää valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä hyväksyttäväksi tilivelvollisten määrittelyn sekä varaa kaupunginhallitukselle mahdollisuuden antaa lausuntonsa tilivelvollisten määrittelystä. Valtuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille hyväksyessään tilinpäätöksen.

Kaupunginhallituksen vastuulla oleva tilinpäätöksen sisäisen valvonnan selonteko pohjautuu kaikille tilivelvollisiksi määritellyille viranhaltijoille (n=30) ja kaupungin tietohallinnon johdolle ja asiantuntijoille (n=3) lähetettyyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearvioinnin kyselyyn. Tilivelvollisten kyselyn vastausprosentti oli 93,3 % (28/30) ja tietohallinnon (tietohallinnon johto, tietoturva ja tietosuoja) vastausprosentti oli 100 % (3/3). Tilivelvollisten vastausprosentti parani edellisvuodesta (2023; 86,7 %).

Tilivelvollisten vastausten perusteella sisäinen valvonta on kaupungissa hoidettu melko hyvin tai hyvin. (Luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Tietohallinnon vastaukset painottuivat arvioihin, että sisäinen valvonta on kaupungissa hoidettu kohtuullisesti tai melko hyvin.

Kyselyssä pyydettiin myös vastausta, onko sisäinen valvonta kehittynyt, pysynyt samana vai heikentynyt toimialalla tai tulosyksikössä tilivuoden aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Kolmetoista (13) vastaajaa arvioi sisäisen valvonnan kehittyneen myönteisesti johtamassaan yksikössä kuluneen vuoden aikana. Viisitoista (15) vastaajaa arvioi sisäisen valvonnan pysyneen samalla tasolla verrattuna edelliseen vuoteen. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut arvioissaan sisäisen valvonnan heikentyneen johtamassaan yksikössä tilivuoden aikana.

Sisäisen valvonnan selonteon laadinnassa hyödynnettiin sisäisen tarkastuksen toimintavuoden aikana tekemiä tarkastuksia ja arvioiteja. Lisäksi erilliset selvityspyynnöt pyydettiin muun muassa rahoituksen, henkilöstön, hankinnan, riskienhallinnan ja lakiasiaien johdolta.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta käymällä läpi vuoden 2024 kokouspöytäkirjat kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten jaostojen sekä lautakuntien ja johtokuntien osalta.

Riskienarviointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla kaupunkikonsernin toimialat, yksiköt ja muut vastuutahot pyrkivät varmistamaan tavoitteidensa saavuttamisen ja siten Espoo-tarinan toteuttamisen. Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on hyvän johtamis- ja hallintotavat edellytys Espoo-konsernissa.

Valtuusto on päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (Voimaan 1.1.2014). Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa 2024 Espoon kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikan. Kaupunginhallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallintapolitiikkaan on lisätty kohta, joka koskee suurten muutos- ja kumppanuushankkeiden riskikäsittelyä.

Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa on erillinen osio riskienhallinnasta.

Tunnistettuja kaupungin riskejä

Tunnistettuja Espoon kaupungin talouteen liittyviä riskejä on valtionosuuksien vähentyminen siten, että jatkossa tuloutuva verorahoitus ei riitä kasvavan kaupungin palvelutarpeisiin. Valtionosuuden muutosrajoitin, jolla sote-siirtymästä johtuvia tappiota osittain kompensoidaan kunnille, ei nykyisellään ole sidottu mihinkään kustannusnousua huomioivaan indeksiin. Hallitus käynnisti kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen syksyllä 2023. Nykytiedon mukaan järjestelmä tulisi voimaan vuonna 2027. Uudistuksen on arvioitu olevan merkittävä Espoolle.

Myös vuoden 2025 alusta lukien käynnistynyt työvoimapalvelu-uudistus on muokannut keskeisesti kuntien ja valtion välistä työnjakoa. Työnhakijan työttömyysjakson venyessä yli sadan päivän mittaiseksi osa työmarkkinatuesta siirtyy Espoon maksettavaksi. Mitä pidempään työttömyysjakso jatkuu, sitä suuremman osan työnhakijan saamista etuuksista Espoo joutuu maksamaan.

Hankintalain uudistamiseen tähtäävä työryhmämietintö on vuoden 2025 alussa lausuntokierroksella. Mietinnössä esitetään, että sidosyksikön omistajan tulisi omistaa vähintään 10 prosentin omistusosuus sidosyksiköstä ja omistajalla tulee olla määräysvalta sidosyksiköksi katsomassaan yhtiössä. Kuntaliiton mukaan riskinä uudistuksessa suurille kaupungeille on mm. uudistuksen aiheuttama suuri työmäärä, seudullisen yhteistyön väheneminen palveluiden järjestämisessä ja varautumisen heikentyminen.

Espoon kaupungin taloudellisia riskejä on arvioitu olevan kaupungin käyttötalouden menojen kasvu pysyvästi tulojen kasvu suuremmaksi, investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen sekä tilakustannukset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon (Sote) uudistuksen myötä Suomessa vuokra-aika sote-kiinteistöille on määrätty päättyväksi 31.12.2026 mennessä. Jos kunta haluaa toimia vuokranantajana kilpaillulla kiinteistömarkkinalla, sen täytyy yhtiöittää omaisuutensa siirtymäajan kuluessa. Riskinä uudistuksessa on mm. käyttäjien löytäminen kiinteistöille sekä riittävä vuokratason varmistaminen kattamaan kulut.

Kaupungin tietojärjestelmät ovat keskeisessä asemassa tuottaessa palveluja kuntalaisille. Järjestelmien tulee olla toimivia ja niiden tulee tukea päätöksentekoa ja toimintaa. Riskinä on tunnistettu kaupungin ICT-ratkaisuille vuosien varrella kertynyt raskas korjausvelka. Haasteena kaupunkitasolla on koettu myös tietohallinnon hyvien toimintatapojen ja ohjeistuksen käytännön toimeenpano laajassa kaupunkiorganisaatiossa. Erityiskysymyksenä on tunnistettu tiedonhallintalain ja tietosuojan liittyvän regulaation huomiointi kaupungin ICT-ohjeistuksessa ja teknisen tietoturvan parantamisessa. Kaupungin eri yksiköiden tekoälypohjaisten ratkaisujen käyttöönotto on aiheuttanut huolenaiheita, miten tietosuojakysymykset otetaan näiden järjestelmien käytössä huomioon.

TE-palveluiden siirtyminen riskienhallinnan näkökulmasta

Eduskunta hyväksyi TE-palvelujen siirtoa koskevat lait 1.3.2023. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (TE-palvelut) siirrettiin kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksessa kunnista tuli alueellisesti merkittäviä elinvoimaisuuden edistäjiä ja kilpailukyvyyn rakentajia, ja ne ottavat vastuulleen aiemmin valtion vastuulla olleiden työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen asukkailla ja yrityksillä.

Uudistukseen liittyviä riskejä on kaupungissa arvioitu kattavasti. Merkittävimmät riskit liittyivät työvoimaviranomaisen tehtäviin, tietojärjestelmiin, tiedolla johtamisen ja strategisen tason riskeihin sekä kustannuksiin. Riskien tunnistamisen lisäksi on arvioitu riskien laatua esimerkiksi keskinäisvaikutuksien, laajuuden ja toteutumistodennäköisyyden perusteella. Keskeisiä tunnistettuja riskitekijöitä on hyödynnetty vaikutuksen arvioinnin tukena ja niiden perusteella on esitetty erityistä huomiota ja seurantaa vaativia toimeenpanon osia.

Espoon osalta hankkeen hyvä riskienhallinta varmistettiin huolellisilla riskien arvioinneilla, sekä resursoimalla hanke päätoimisella projektipäälliköllä, joka toimi työllisyyspalvelujen johdon tukena koko vuoden 2024. Sisäinen ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti ja reagoi nopeasti mahdollisiin

poikkeamiin. Toimintatavassa korostui ketteryys, nopeus ja hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä.

Henkilötietojen siirto valtiolta onnistui hyvin ja vaikka jotain häiriöitä olikin, ne saatiin nopeasti manuaalisesti ratkaistua. Tietohallinnon osalta uudistuksen tietojärjestelmien siirrot olivat vaativa kokonaisuus vuonna 2024. Alkuvuodesta 2025 tietojärjestelmien käyttööntovaiheessa suurimmilta riskeiltä vältyttiin, ja uudet tietohallinnon ratkaisut ja integraatiot valtion järjestelmiin saatiin käyttöönotettua onnistuneesti. Keskushallinnon järjestelmä uudistukset eivät kaikilta osin kuitenkaan valmistuneet suunnitellusti vuoden 2024 aikana, joten muutoksia ja transitiotoimenpiteitä siirtyi vielä vuodelle 2025.

Uudenmaan ELY-keskuksen valmistelemien hankintojen sopimusten siirrot Espoole tapahtuivat hankintakeskuksen koordinoimana. Sopimusten siirtoa valmisteltiin koko vuosi 2024. Varsinainen sopimusten siirtoprosessi käynnistyi loppusyksystä 2024 ja toteutui vuodenvaihteeseen 2024–2025 mennessä kaiken kaikkiaan suhteellisen hyvin, vaikka projektissa tunnistettiin jo varhain ELY-keskuksen aliresursoinnin tuoma potentiaalinen riski.

Valvontatoimenpiteet

Kaupunginhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan yleisohjeen mukaan sisäisen valvonnan tavoitteena on saada toimivalle johdolle kohtuullinen varmuus siitä, että organisaatiolle asetetut tavoitteet saavutetaan. Toteutettaessa huomioon otetaan toimintayksikön talouden ja toiminnan laajuus ja sisältö sekä niihin liittyvät riskit. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminnalliset tavoitteet saavutetaan, taloudellinen raportointi on toimivaa ja, että toiminta on lakien ja sääntöjen mukaista.

Valvontatoiminnot auttavat varmistamaan tavoitteiden saavuttamista, määräysten noudattamista, resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä, omaisuuden turvaamista ja tiedon luotettavuutta. Valvontatoimenpiteet muodostuvat johdon päivittäisen valvonnan tehtävistä. Päivittäiseen valvontaan liittyvät mm. johdolle tehtävät selonteot, toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamisen valvonta, poikkeamien seuranta, täsmäytykset, vaarallisten työyhdistelmien poistaminen ja henkilöstön suoriutumisen arviointi.

Valvontatoimenpiteillä pyritään varmistamaan, että lainsäädäntöä ja ohjeita sekä Espoon kaupungin arvoja ja toimintaperiaatteita noudatetaan kaikilla organisaation tasoilla.

Tilivuoden aikana toteutettuja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimenpiteitä

Kaupungin ohjeistusta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta on uudistettu viime vuosina määrätietoisesti. Espoon kaupungin omistajapolitiikka ja Espoon kaupungin konserniohje hyväksyttiin valtuuston kokouksessa tammikuussa 2023. Kaupunginhallituksen

valtuuttamana kaupunginjohtaja hyväksyi uuden sisäisen valvonnan yleisohjeen siten, että se astui voimaan 1.1.2023. Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa 2024 Espoon kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikan, joka koulutetaan vuonna 2025 kautta kaupunkikonsernin.

Teknisen tietoturvan hallintaa ja valvontaa on parannettu vuoden 2024 aikana mm. laajentamalla keskitettyä käyttövaltuushallintaa hallinnon ympäristön lisäksi opetuksen tunnuksiin, yhteiskäyttötunnuksiin ja muutamiin erillisjärjestelmäratkaisuihin. Teknisen tietoturvan kovennuksia on toteutettu mm. integraatiopalveluihin, Google-opetusympäristöön ja sähköpostipalveluihin. Keskitettyä tietoturvan valvontapalvelua (SOC) on laajennettu AWS- ja mobiilipalveluihin. Ehdollisen pääsynhallinnan ja palomuurien ratkaisuja on kehitetty ja päivitetty. Teams- ja levytiladatan seurantaan ja valvontaan on toteutettu skannauksia ja viestitty yksiköille mahdollisista riskikohteista. Keskeisten ICT- ja digiratkaisujen tietoturva-auditointeja on toteutettu toistakymmentä kappaletta. Laittehallinnan valvontaa on kehitetty parantamalla laiteinventointien automatiikkaa. Tietohallinto on laatinut hybridihankintoja varten erillisohteet. Tietohallinto on laatinut ohjeistuksia ja toteuttanut koulutuksia omalle henkilöstölleen ja loppukäyttäjille tekoäly regulaatioon ja MS tekoälytyökaluihin liittyen.

Espoo otti käyttöön 1.1.2023 alkaen uuden johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden (JoTo) ensimmäisen vaiheen. Vuoden 2024 aikana työ on jatkunut ja järjestelmää ja siihen liittyviä prosesseja on jatkokehitetty. Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelman (TakE) seurantaa on kehitetty. Tavoitehallintajärjestelmää (Taavi) on hyödynnetty entistä paremmin. Tavoitteita uhkaavien riskien hallinta rakennettiin osaksi tavoitejärjestelmää talouden suunnittelu- ja seurantaprosessia varten ja otettiin käyttöön 2024.

HR-järjestelmien osalta kehittäminen jatkui. Kaupungilla valmisteltiin sähköisen työvuorosuunnittelujärjestelmän kilpailutusta ja käyttöönottoa vuodelle 2025. Lisäksi valmisteltiin suorituksen- ja osaamisen johtamiseen (HRD-prosessiin) sähköisen järjestelmätuen kilpailutusta. Sarastia365HR järjestelmässä ja palkanmaksussa ei ollut merkittäviä ongelmia vuonna 2024.

Tilivelvolliset kertoivat kyselyn vastauksissaan tilivuoden aikana toteutetuista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehitystoimenpiteistä ja parannuksista. Näitä ovat olleet mm. koulutukset ja perehdytykset sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta, tietoturvasta ja tietosuojasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä varautumisen ohjeita on päivitetty. Toimintojen prosessikuvauksia on toteutettu. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointia on myös kehitetty.

Vastauksissa nousi esiin myös uusien käyttöönotettujen järjestelmien myönteinen tuki riskienhallinnassa.

Kaupungin työturvallisuusriskien hallintaan tarjoaa järjestelmätukea uudistettu Hessu-järjestelmä. Hankinnan Hansa-järjestelmä auttaa osaltaan hankintojen riskienhallinnassa.

Useassa vastauksessa korostettiin, että sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa käsitellään säännöllisesti toimialan/tulosyksikön johtoryhmissä ja yksikkökokouksissa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa pyritään entistä järjestelmällisemmin saamaan osaksi jokapäiväistä toiminnan ohjausta ja raportointia. Useassa yksikössä riskienhallinta ja sen toimenpiteet on kirjattu yksikön vuosikelloon.

Espoon kaupungilla on käytössä eettinen ilmoituskanava. (Euroopan parlamentin ja neuvoston ns. whistleblowing -direktiivin toimeenpano). Kaupungin eettisten periaatteiden mukaisesti jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa työyhteisönsä epäilyistä ja havaituista väärinkäytöksistä. Ilmoituksen voi tehdä luottamuksellisesti ja nimettömänä.

Tilivuoden aikana kaupungille on ilmoitettu väärinkäytösepäilyksiä useita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Tapaukset on tutkittu tai ne ovat tutkinnassa. Tapaukset eivät toistaiseksi ole antaneet aihetta jatkotoimenpiteille.

Tunnistettuja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksen haasteita

Tilivelvollisten vastauksissa löytyi joitakin valvontaympäristöön liittyviä kehityskohteita. Tavoitteille ei aina kyetty asettamaan selkeitä ja konkreettisia mittareita. Toiminnan luonteen takia mittareiden asettaminen koettiin haasteelliseksi joidenkin yksiköiden osalta. Tilivelvollisten vastauksissa löytyi kehityskohteita myös liittyen riskienhallintaan. Riskienhallinnan systematisoinnissa, koordinoinnissa ja dokumentoinnissa nähtiin kaupungissa parannettavaa.

Tietotekniikkaan ja erityisesti tietoturvaan ja -suojaan liittyvien riskien priorisointi ja työstäminen vaatii vielä kehittämistä. Riskinä ja haasteena tiedonhallinnan osalta koettiin tiedonhallintalain ja tietosuojan liittyvän regulaation huomiointi kaupungin tiedonhallinnan ohjeistuksessa ja teknisen tietoturvan parantamisessa. Tiedonhallinnan ja tietoturvan osalta mainittiin, että jatkossakin tulee turvata riittävät resurssit ICT-ratkaisujen toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Tietohallinnon, tietoturvan ja tietosuojan toimijoiden yhteistyössä tunnistettiin myös kehitettävää.

Vaikka hyvään käyttövaltuushallintaan on kiinnitetty tilivelvollisten vastausten perusteella huomiota, tunnistettiin myös niiden osalta kaupungissa edelleen

kehitettävää. Taloushallinnon keskeisten tietojärjestelmien käyttövaltuushallinnan vastuut tulee olla selkeät kaupungin toimintojen välillä ja käyttöoikeuksia tulee läpikäydä säännöllisesti. Keskeistä on myös varmistaa järjestelmäkohtaiset varmuuskopiokäytänteet ja niiden dokumentointi.

Tilivelvollisten vastauksissa löytyi kehityskohteita liittyen seurantaan ja tiedon välitykseen. Erityisesti laadun ja vaikuttavuuden seurannan systematiikkaa ja läpinäkyvyyttä tulisi vastausten mukaan kehittää. Myös toimittaja- ja sopimuseurannassa on kehittämisen varaa. Haasteina osassa vastauksista mainittiin myös riittävän tiedon saannin vaikeus seurantajärjestelmistä koskien toiminnan laatua. Kaikkea tarvittavaa ajantasaista tietoa ei edelleenkään aina saada sähköisistä järjestelmistä ja tiedon keruu sisältää myös manuaalisia työvaiheita.

Tilivuoden keskeisiä riitatapauksia, oikeudellisia vaateita ja vastuuta, sekä oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen kannanottoja

Tilivuoden aikana eduskunnan oikeusasiamies on muutamassa tapauksessa kiinnittänyt kaupungin huomiota siihen, että henkilöstö ei ole joko vastannut asiakkaan yhteydenottoihin lainkaan, tai että yhteydenotto ei ole tapahtunut ajantasaisesti.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia teki eduskuntavaaleissa 2023 ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia eräissä eduskuntavaalien laitosäänestyspaikoissa. Tarkastuksista tehtiin tarkastusraportti, jonka johdosta eduskunnan apulaisoikeusasiamies päätti ottaa omasta aloitteestaan tutkittavaksi raportissa yksilöityjen kuntien laitosäänestyskäytäntöjä. Tarkastuksen pöytäkirjan mukaan apulaisoikeusasiamies kiinnitti Espoon kaupungin huomiota siihen, että äänestyspaikan sijoittelu saattoi vaarantaa vaalisalaisuuden säilymistä. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia lähetti asiasta selvitys- ja lausuntopyynnön oikeusministeriölle. Oikeusministeriö puolestaan lähetti selvityspyynnön Espoolle. Eduskunnan oikeusasiamies antoi asiassa päätöksen EOAK/2665/2023 16.8.2024. Päätöksen mukaan oikeusasiamies piti myönteisenä sitä, että Espoon kaupungin keskusvaalilautakunta oli ryhtynyt toimenpiteisiin äänestyspaikkojen sijoitteluun sekä näkösuojien käyttöön liittyen. Lisäksi oikeusasiamies piti tärkeänä sitä, että keskusvaalilautakunta oli ilmoittanut entisestään parantavansa vaalitoimikuntien koulutusta, jotta kaikki äänestäjät pääsevät äänestämään ja saavat tarvittavaa apua ääniöikeutensa käyttämiseksi. Päätöksen mukaan asia ei edellä todetun vuoksi johtanut laillisuusvalvonnassani muuhun, kuin että oikeusasiamies kiinnitti yleisesti Espoon kaupungin huomiota tarkastuspöytäkirjassa laitosäänestyksen järjestämisestä todettuun.

Helsingin hallinto-oikeus kumosi 27.9.2022 (H5172/2022) antamallaan päätöksellä Espoon kaupunginvaltuuston toukokuussa 2020 tekemän päätöksen Espoon opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan erottamisesta. Espoon kaupunginhallitus valitti hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO). Valituksessa vaadittiin, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan niiltä osin kuin kunnallisvalituksen tehneiden henkilöiden valitukset ovat menestyneet ja valtuuston päätös valitusten johdosta kumottu. Korkein hallinto-oikeus antoi asiassa ratkaisun KHO 2024:89 17.6.2024, jolla se kumosi Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen. Kaupunginvaltuuston 18.5.2020 tekemät päätökset koskien lautakuntien erottamista ja uudelleen valitsemista jäivät voimaan. Perusteluissaan korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei kaupunginvaltuusto toiminut kuntalain vastaisesti erottaessaan kahden lautakunnan luottamushenkilöt. Kaupunginvaltuusto ei ollut päätöstä tehdessään käyttänyt harkintavaltaansa tasapuolisen kohtelun periaatteen ja siihen sisältyvän johdonmukaisuusvaatimuksen vastaisesti.

Markkinaoikeus langetti Espoon kaupungille miljoonan euron uhkasakon vuonna 2023, mutta korkein hallinto-oikeus (KHO) pienensi helmikuussa 2025 antamallaan päätöksellä sakkosumman puoleen miljoonaan euroon. Muilta osin KHO hylkäsi kaupungin valituksen. Hankinnassa oli kyse Espoon kaupungin tietotekniikan loppukäyttäjä-, käyttö- ja kapasiteettipalveluista. Markkinaoikeus totesi päätöksessään, että EU-hankintailmoitus julkaistiin yli kaksi vuotta aiemman hankintapäätöksen kumoamisen jälkeen, joten kyse ei enää ollut hankintalain mukaisesta hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus tuomitsi huhtikuussa 2023 Espoon kaupungin Tilapalveluiden palveluksessa olleen LVI-asentajan kolmen ja puolen vuoden vankeuteen törkeästä lahjuksen ottamisesta. LVI-alan yrittäjä tuomittiin kahden vuoden vankeuteen törkeästä lahjuksen antamisesta. Syytteet törkeästä petoksesta kaatuivat kärjillä. Sekä Espoon kaupunki, syyttäjä että vastaajat valittivat tuomiosta hovioikeuteen. Hovioikeus antoi päätöksensä maaliskuussa 2025. Helsingin hovioikeus koki tuomioita. Tilapalvelujen LVI-asiantuntija sai 4 vuoden ja 4 kuukauden vankeustuomion törkeästä lahjuksen ottamisesta ja petoksesta. LVI-yrittäjä tuomittiin 2 vuoden ja 6 kuukauden vankeuteen törkeästä lahjuksen antamisesta ja petoksesta. Edellä mainitut määrättiin maksamaan Espoolle vahingonkorvauksena yhteisvastuullisesti 700 000 euroa.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus antoi tuomionsa toukokuussa 2022 Espoon kaupungin ja ICT-palveluntuottajan väliseen riita-asiaan koskien kadonneiden tietokoneiden leasing-sopimusta. Tuomion mukaisesti Espoon kaupungin laiterakisterissä olleet epäselvyydet ja niistä väitetysti Espoolle aiheutetut

vahingot eivät ole seurausta palveluntuottajan menettelyistä. Espoon kaupunki ei ollut yksilöinyt väittämäänsä palveluntuottajan sopimusrikkomusta. Korvauksille ei ollut siten perustetta. Espoo on valittanut tuomiosta hovioikeuteen lokakuussa 2022. Hovioikeuden ensimmäinen pääkäsittelyn käsittelypäivä on helmikuussa 2025.

Rakennusvalvontaa koskevia hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden sekä ylempien laillisuusvalvojien ratkaisuja on rakennusvalvonnan toimenpiteiden määrään nähden vähän ja ratkaisut kuvastavat hyvin toiminnan lainmukaisuutta. Helsingin hallinto-oikeus on antanut vuonna 2024 ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksistä tehtyjen valitusten johdosta yhteensä 21 rakennusvalvontaa koskevaa päätöstä. Hallinto-oikeudelle tehdyistä valituksista 12 hylättiin, neljä jätettiin tutkimatta ja yhden käsittely raukesi. Ylempien laillisuusvalvojien antamia ratkaisuja rakennusvalvontaan kohdistuvissa kanteluasioissa oli vuonna 2024 yhteensä neljä. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia antoi kolme ratkaisua. Kantelut eivät antaneet aihetta huomautuksille. Lisäksi yksi tehty kantelu jätettiin tutkimatta apulaisoikeuskanslerin päätöksellä.

Espoon siltaonnettomuus tapahtui 11. toukokuuta 2023 Espoon Tapiolassa, kun väliaikaiseksi tarkoitettu vaneripintainen kävelysilta romahti rakennustyömaan vieressä. Onnettomuuskeskuksen julkaiseman loppuraportin mukaan sortuneen sillan tilaus tehtiin palvelun kokonaishankintana, jossa painotettiin alhaisia kustannuksia ja helppoutta tilaajalle. Tilaukseen ei sisälletty teknisiä vaatimuksia ja sillan turvallisuudesta huolehtiminen jätettiin sillan toimittajalle. Onnettomuustutkintakeskuksen raportissa todetaan, ettei minkään valvovan viranomaisen valvonta ulottunut sortuneeseen siltaan. Poliisi ilmoitti maaliskuussa 2025, että siltaonnettomuus siirtyy syyteharkintaan. Poliisi epäilee useiden henkilöiden huolimattomuuden olleen onnettomuuden taustalla.

Tieto ja tiedonvälitys

Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Tilivuonna 2024 kaupunginhallituksen ja sen jaostojen, lautakuntien ja johtokuntien asialistoilla riskienhallinta ei pääsääntöisesti näy omana asiakohdannaan. Kuitenkin taloudellisen ja toiminnallisen tiedon raportointi luottamushenkilöille sisältää riskienhallinnan raportoinnin keskeisiä elementtejä. Tällaisia tietoja ovat mm. päätösehdotusten perustelut, päätösvaihtoehdot, toimintaympäristöanalyysit sekä erilaiset vertailut ja laskelmat.

Seuranta

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden takia mahdollisesti suoritettujen toimenpiteiden on esitetty kunkin toimintayksikön kohdalla. Tilikauden aikana omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutuneet mahdolliset menetykset on ilmoitettu toimintakertomuksessa kunkin toimintayksikön kohdalla.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa heidän valvontatehtävässään. Yksikön päämääränä on edistää

sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa. Yksikkö toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on riippumatonta tarkastettavista toiminnoista eikä sillä ole toimivaltaa eikä vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen. Tarkastuksen kohteena ovat kaikki kaupungin yksiköt ja toiminnot lukuun ottamatta valtuustoa, kaupunginhallitusta ja sen jaostoja, lautakuntia sekä kaupunginjohtajaa.

Kaupunginjohtajan hyväksymä sisäisen tarkastuksen yksikön toimintasuunnitelma yksilöi vuosittaiset tarkastuskohteet. Tarkastuskohteet valitaan riskiperusteisesti. Tarkastuskohteet pyritään sovittamaan yhteen tilintarkastajan suunnitelmassa olevien tarkastuskohteiden kanssa mahdollisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastuksia toteutettiin vuonna 2024 konsernihallinnon, elinvoiman tulosalueen, toimialojen sekä konserniyhteisöjen osalta. Tarkastusten perusteella sisäinen valvonta on ollut kaupungissa pääsääntöisesti toimivaa. Merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita ei tarkastuksissa löydetty. Vuoden 2024 tarkastuksissa on ollut keskeistä hyvän hallintotavan periaatteiden toteutuminen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi.

Tehdyistä tarkastuksista annettiin suositukset. Toimenpideselvitysten ja jälkiseurannan avulla varmistetaan, että annetut suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksista on raportoitu kaupunginjohtajalle, rahoitusjohtajalle, lakiasiaintoimintajohtajalle, toimialajohtajalle, tarkastettavalle kohteelle sekä kaupunginreviisorille ja JHT-tilintarkastajalle.

Toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tarkastusten ja erillisselvitysten lisäksi sisäisen tarkastuksen yksikkö voi antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia neuvontaluonteisia konsultointipalveluita.

1.3 KOKONAISTALOUDEN TARKASTELU

1.3.1 Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2024 talousarviota laadittaessa ennusteet taloudesta olivat epävarmat, sillä talouden kasvu oli viivästynyt ja työttömyysluvut olivat kasvussa. Vuoden 2024 aikana verotulojen kertymiin liittyi suuria epävarmuuksia ja alkuvuoden heikon verotulokertymän epäiltiin pahimmillaan jatkuvan myös loppuvuoden. Rakenteelliset uudistukset tekivät verotulojen kehityksen vertailun vaikeaksi, sillä viime vuosina verotuloissa ja valtionosuuksissa on ollut useita poikkeuseriä tai muutoksia jaksotuksissa.

Loppukeväästä verotulojen ennakoitiin jäävän talousarviosta ja Espoon saama negatiivinen verotulojen oikaisu vahvisti ennustetta. Syksyn aikana verotulojen kehityksen nähtiin kehittyvän suotuisammin ja ennustetta nostettiin. Loppuvuoden tilitykset toteutuivat kuitenkin vielä positiivisemmin ja lopulta verotuloissa päästiin talousarviolukuihin. Tämä kuvastaa ennustamisen vaikeutta, sillä talouden tilannekuva voi vaihdella vuoden aikana eikä varmuutta tulevasta ole. Ennustamisen haasteet näkyvät myös valtakunnallisissa ennusteissa sekä valtiovarainministeriön analyyseissa.

Vaikka verotulot lopulta toteutuivat talousarvion mukaisesti, on muistettava, että verotulot laskivat edellisvuodesta yli 80 milj. euroa. Samaan aikaan kaupungin kulut ja investoinnit kasvoivat, lisäksi oli paikoin merkittäviä ylityksiä talousarvion toteutumisessa. Kaupungin talous on uudessa tilanteessa ja sote-uudistuksen siirtymäaika on käynnissä. Kuitenkin uutta valtionosuus uudistusta suunnitellaan ja esiin on nostettu sote-erät, jotka verotulojen menetysten kompensatioeränä ovat Espoolle kriittiset.

Erityisen tärkeää kuluvana vuonna on kaupungin oma palvelujen kustannuksiin liittyvä laskenta, vaihtoehtoisten ja kokonaistaloudellisesti edullisimpien palveluvaihtoehtojen valinta, palvelutarpeen ennakointi sekä verotulorahoituksen analysointi. Ne antavat johtamisen kannalta keskeistä tilannekuvaa ja suunnittelun pohjaksi tarvittavaa tietoa.

Kaupungin tulos oli n. 105 milj. euroa, mikä on 50 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Tulosta paransivat rahoitustuotot, jotka toteutuivat lähes 40 milj. euroa talousarviota parempana. Kokonaisuudessaan kaupunki sai rahoitustuottoja n. 60 milj. euroa, joten niiden merkitys viime vuoden tuloksen muodostumisessa on merkittävä.

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi n. 355 milj. euroa, joka jää alle alkuperäisen talousarvion. Vaikka toimintatuotot toteutuivat lähelle talousarviota, on erien sisällä merkittäviä eroja. Yleinen taloustilanne vaikutti maanmyyntituottoihin, jotka jäivät tulotavoitteistaan 35 milj. euroa. Toimintatuottojen kertymää nosti erityisesti maankäyttösopimustulojen kasvu n. 23 milj. eurolla yli talousarvion, jotka edellyttivät vastaavalla summalla sopimusrakentamisen investointien kasvattamista.

Ulkoiset toimintakulut olivat 1 342 milj. euroa ja ne kokonaisuudessaan alittivat alkuperäisen talousarvion noin 11,5 milj. eurolla. Huomioitavaa kuitenkin on, että toimintakulujen paikoin merkittävää ylitystä tasoitivat mm. tietohallinnon kulujen ja keskitettyjen palkkavarausten alittuminen. Toimintakulujen osalta on olennaista huomioida kustannukset, jotka aidosti ylittyivät ja toiminnot, joissa esimerkiksi kulujen syntyminen siirtyi vuodelle 2025. Jo nyt on tiedossa, että osa vuoden 2024 alituksista ovat kuluja, jotka realisoituvat myöhemmin.

Suurimmat ylitykset toimintakuluissa syntyivät kasvun ja oppimisen toimialalla yht. 16 milj. euroa sekä Tilapalvelut-liikelaitoksessa 11,3 milj. euroa. Lisäksi muilla toimialoilla oli yksittäisiä ylityksiä toimialan sisällä. Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden raportoidaan tarkemmin toimialojen osuuksissa.

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 337 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 330,6 milj. euroa, 39 milj. euroa enemmän kuin 2023. Investoinnit toteutuivat 25 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimitilainvestoinnit alittuivat pääosin ajoitusmuutoksista ja hankkeiden siirtymisestä johtuen 20 milj. eurolla.

1.3.2 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana kaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut on yhdistetty laskelmiin riveittäin.

TULOSLASKELMA (1000 €)	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	354 873	403 918
Valmistus omaan käyttöön	8 976	10 859
Toimintakulut	-1 342 116	-1 283 297
Toimintakate	-978 268	-868 520
Verotulot	829 073	911 387
Valtionosuudet	396 679	358 855
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 828	17 211
Muut rahoitustuotot	57 394	48 424
Korkokulut	-9 798	-10 170
Muut rahoituskulut	-4 007	-2 921
Vuosikate	306 902	454 267
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 683	-191 446
Arvonalentumiset	-6 262	-1 202
Satunnaiset tuotot	0	0
Tilikauden tulos	104 958	261 619
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	15 768	15 768
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	120 726	277 386
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,6	31,7
Vuosikate/Poistot, %	152,0	235,8
Vuosikate, euroa/asukas	956	1 447
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

Vertailukelpoisuus vuoteen 2023 nähden

Vuonna 2023 kaupungin rahoituspohja muuttui olennaisesti sote-uudistuksen myötä. Uudistus vaikuttaa vielä verorahoituksen vertailtavuuteen vuosien 2023 ja 2024 välillä ns. sote-verohäntien vaikutuksesta.

Toimintakate

Ulkoiset toimintatuotot pienenevät 49,0 milj. eurolla ja 12 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottoja kertyi yhteensä 354,9 milj. euroa.

Myyntituotot kasvoivat edellisvuodesta 11,4 milj. euroa. Rakentamispalvelujen myynti oli 6,6 milj. euroa

edellisvuotta suurempi. Maksutuotot laskivat 5,3 milj. euroa. Maankäyttömaksuja kirjattiin 5,7 milj. euroa vähemmän. Vuokratulot kasvoivat 7,6 milj. euroa. Yleinen taloustilanne vaikutti maanmyyntituottoihin, joita toteutui ainoastaan 6,9 milj. euroa ja 67,9 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

Ulkoiset toimintamenot olivat 1 342,1 milj. euroa ja kasvoivat edellisvuodesta 58,8 milj. euroa, 4,6 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus oli 566,8 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 23,9 milj. euroa, 4,4 prosenttia ja vuokratyökustannukset laskivat 15,1 prosenttia. Palvelujen ostot olivat 480,1 milj. euroa ja kasvoivat edellisvuodesta 33,2 milj. euroa, 7,4 prosenttia. Palvelujen ostoja kasvatti eniten rakentamis-

ja kunnossapitopalvelut 8,8 milj. euroa, PPP-hankkeiden palvelumaksut 5,3 milj. euroa sekä joukkoliikenteen maksuosuus 10,3 milj. euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden, avustusten sekä muiden toimikulujen osuus ulkoisista toimintamenoista oli 295,2 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 1,8 milj. euroa.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla. Toimintakatteen alijäämäksi muodostui – 978,3 milj. euroa. Toimintakatteen alijämä kasvoi edellisvuodesta 109,7 milj. euroa, 12,6 prosenttia. Kasvuun vaikutti erityisesti maanmyyntituottojen alhainen toteuma vuonna 2024.

Verorahoituksen kertymä ja rakenne

Verorahoitus koostuu verotuloista (kunnallisvero, yhteisövero ja kiinteistövero) sekä valtionosuuksista.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 1 226 milj. euroa, 3,5 prosenttia vähemmän kuin 2023. Verotuloja tilitettiin yhteensä 829 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen 82 milj. euroa ja 9 prosenttia. Verotulojen kehitykseen vaikutti vielä Sote-uudistuksen ns. verohännät, jotka kasvattivat vuoden 2023 verokertymää mutta poistuivat vuonna 2024 ja Espoon verotulot laskivat. Valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 397 milj. euroa.

Kunnallisveroja tilitettiin 526 milj. euroa, 14,6 prosenttia vähemmän kuin 2023. Kunnallisveroa kertyi 1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Palkkasumman kasvu Espoossa oli marraskuun 2024 lopussa 3,1 prosenttia.

Yhteisöveroa tilitettiin kaikkiaan 141 milj. euroa, 7,7 prosenttia vähemmän kuin 2023. Yhteisöveroa kertyi 8 milj. euron talousarviossa ennakoitua enemmän. Alkuvuodesta tilitetyt vuoden 2023 lisäennakot olivat arvioitua suuremmat ja kasvattivat Espoon koko vuoden kertymää.

Kiinteistöveroa tilitettiin 162 milj. euroa, 13,3 prosenttia enemmän kuin 2023. Kiinteistöveroa kasvatti kiinteistöverouudistus, jossa maapohjan kiinteistöveron alaraja nousi vuoden 2024 alusta. Kiinteistövero toteutui 3 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion. Osa vuoden 2024 kiinteistöveroista erääntyy maksettavaksi vuoden 2025 puolella tammi- ja helmikuussa.

Valtionosuudet olivat yhteensä 397 milj. euroa, josta sote-erien osuus oli noin 161 milj. euroa. Veroperustemuutosten kompensaaion osuus oli 31 milj. euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus eli määrä, jonka Espoo maksaa verotulojen tasausta muualle Suomeen oli 25 milj. euroa sekä opetus ja kulttuuritoimen valtionosuus -2 milj. euroa. Valtionosuudet alittivat talousarvion 2 milj. eurolla.

Vuosikate

Sijoitusvuosi 2024 oli hyvä ja kaupungin rahastojen markkina-arvot kasvoivat kun sekä korot että osakkeet tuottivat molemmat hyvin. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli 40,6 milj. euroa, kun talousarvioon oli ennakoitu tuottoja 16,7 milj. euroa. Loppuvuonna tehtiin alaskirjausten palautuksia 3,3 milj. euroa vastaamaan rahastojen kirjanpidollisia arvoja. Myös kaupungin kassasijoitukset tuottivat hyvin vuonna 2024 ja kasvattivat tilinpäätöksen rahoitustuottoja.

Uusia talousarviolainoja ei nostettu 2024 ja korkotaso pysyi edelleen matalana. Korkokulut olivat 9,8 milj. euroa, 0,4 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Rahastojen tuottojen ja korkokulujen kehityksestä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja valtuustolle kuukausi- ja osavuositarkastusten yhteydessä, eikä näihin ole tehty määrärahamuutoksia vuoden aikana. Rahastojen tulosten muodostuminen on esitetty liitetiedoissa

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä investointien kattamiseen. Espoossa voimakkaana jatkuvan väestön- ja palvelutarpeen kasvun sekä kaupunkirakenteen muutoksen vuoksi kaupungin investointitaso on huomattavasti poistotasoa korkeampi. Espoon vuosikatteen on oltava selvästi poistoja suurempi, jotta kaupunki selviää korvaus- ja kasvuinvestoinneista sekä lainanlyhennyksistä.

Vuoden 2024 vuosikate oli 306,9 milj. euroa. Vuosikate laski edellisvuodesta 147,4 milj. euroa. Laskuun vaikutti erityisesti sote-uudistuksen verohännät, jotka vielä vuonna 2023 paransivat verotuloja. Vuosikate ylitti poistot ja arvonalennukset 105 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 201,9 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulokseksi muodostui 105 milj. euroa, joka oli 156,7 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poisto-ero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Tilikauden yli-/alijäämä on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 120,7 milj. euroa. Poistoeron muutos oli 15,8 milj. euroa.

1.3.3 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa,

miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA (1000 €)	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	306 902	454 267
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-7 584	-75 286
	299 319	378 982
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-337 028	-296 679
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 441	4 953
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 894	80 072
	-321 693	-211 654
Toiminnan ja investointien rahavirta	-22 375	167 327
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-244	-29 070
Antolainasaamisten vähennykset	17 008	8 822
	16 764	-20 249
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 347	-51 941
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11 342	19 451
	-36 005	-32 490
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-125	-364
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	16 859	41 481
Korottomien velkojen muutos	-42 147	-86 812
	-25 413	-45 695
Rahoituksen rahavirta	-44 655	-98 434
Rahavarojen muutos	-67 030	68 894
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 245 882	1 312 912
Rahavarat 1.1.	1 312 912	1 244 018
	-67 030	68 894
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1000€	480 347	386 852

Investointien tulorahoitus, %	92,8	155,7
Laskennallinen lainanhoitokate	2,6	3,6
Lainanhoitokate	5,5	7,5
Kassan riittävyys, pv	263	288
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 331 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 22 milj. euroa negatiivinen. Viiden vuoden toiminnan ja investointien rahavirta oli 480 milj. euroa positiivinen. Kaupungin tulorahoitusta vuonna 2024 paransi rahastojen tuotot, jotka kuitenkin pääosin ohjataan rahastoihin ja eivät suoraan lisää palvelutuotannon rahavirtaa.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 93 ja heikkeni selvästi edellisvuodesta. Vuosikate laski edellisvuodesta ja investointitaso nousi, jolloin tulorahoitusaste laski alle 100 prosentin. Valtuusto lisäsi investointimäärärahoja vuoden aikana. Toimitilahankkeiden aloituksia siirtyi aikataulumuutosten sekä uudelleen suunnittelun vuoksi ja investoinnit alittivat talousarvion määrärahavarausten.

Rahoituksen rahavirta ja rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli 45 milj. euroa negatiivinen ja rahavarojen muutos 67 milj. euroa negatiivinen. Vuoden 2024 aikana ei nostettu uutta talousarviolainaa. Vuoden aikana lainoja lyhennettiin 47,2 milj. eurolla ja pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 790,1 milj. euroa. Tilinpäätöshetkellä kaupungin lyhytaikainen lainamäärän muutos oli 11,3 milj. euroa. Saldo on riippuvainen kaupungin kassanhallinnan positioista vuoden lopun tilanteessa.

Talousarvioon merkittyä 15,0 milj. euron rahastojen purkua ei toteutettu hyvän kassatilanteen vuoksi.

Antolainoja annettiin yhteensä 0,2 milj. euroa Hornankattila Oy:lle Karakalliossa sijaitsevan jalkapallokentän uusimiseen.

1.3.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 31.12. 1000 €	2024	2023
VASTAAVAA	4 877 801	4 851 248
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 543 028	3 431 870
I Aineettomat hyödykkeet	61 122	67 802
1. Aineettomat oikeudet	0	32 676
2. Muut pitkävaikutteiset menot	61 122	35 126
II Aineelliset hyödykkeet	2 168 366	2 113 740
1. Maa- ja vesialueet	418 936	411 707
2. Rakennukset	619 195	573 334
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 018 013	1 002 908
4. Koneet ja kalusto	20 823	19 408
5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 225	1 068
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	90 173	105 316
III Sijoitukset	1 313 540	1 250 329
1. Osakkeet ja osuudet	888 334	808 359
3. Muut lainasaamiset	424 197	440 952
4. Muut saamiset	1 009	1 018
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 907	4 624
1. Valtion toimeksiannot	3 874	4 591
2. Lahjoitusrahastojen varat	33	33
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 330 866	1 414 754
I Vaihto-omaisuus	0	0
1. Aineet ja tarvikkeet	0	0
II Saamiset	84 983	101 842
Pitkäaikaiset saamiset	35 016	41 569
2. Lainasaamiset	9	45
4. Siirtosaamiset	35 008	41 524
Lyhytaikaiset saamiset	49 967	60 272
1. Myyntisaamiset	12 796	20 572
2. Lainasaamiset	2 750	474
3. Muut saamiset	9 755	9 575
4. Siirtosaamiset	24 666	29 652
III Rahoitusarvopaperit	1 119 867	1 172 308
1. Osakkeet ja osuudet	119	90
4. Muut arvopaperit	1 119 747	1 172 219
IV Rahat ja pankkisaamiset	126 016	140 604

	2024	2023
VASTATTAVAA	4 877 801	4 851 248
A OMA PÄÄOMA	3 504 728	3 384 003
I Peruspääoma	1 396 023	1 396 023
III Muut omat rahastot	667 494	662 510
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	1 320 485	1 048 083
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	120 726	277 386
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	142 306	158 074
1. Poistoero	142 306	158 074
C PAKOLLISET VARAUKSET	2 322	1 733
2. Muut pakolliset varaukset	2 322	1 733
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	9 480	10 321
1. Valtion toimeksiannot	3 874	4 591
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	33	33
3. Muut toimeksiantojen pääomat	5 572	5 697
E VIERAS PÄÄOMA	1 218 965	1 297 117
I Pitkäaikainen	747 734	802 934
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000	30 000
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	706 401	759 198
3. Lainat julkisyhteisöiltä	880	990
5. Saadut ennakot	5 842	8 135
7. Muut velat	4 611	4 611
II Lyhytaikainen	471 231	494 183
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 797	47 236
3. Lainat julkisyhteisöiltä	110	111
4. Lainat muilta luotonantajilta	121 578	110 236
5. Saadut ennakot	129 890	158 189
6. Ostovelat	78 427	69 020
7. Muut velat	9 526	10 739
8. Siirtovelat	78 904	98 652
TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	76,9	75,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,5	67,5

Kertynyt yli-/alijäämä	1 441 211 123	1 325 469 218
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4 489	4 221
Lainakanta 31.12., €	911 765 678	947 770 463
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 840	3 018
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	1 607 477 506	1 637 325 169
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 007	5 214
Lainasaamiset, €	424 196 665	440 951 650
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

Espoon taseen loppusumma kasvoi 27 milj. euroa vuonna 2024. Taseen vastaavaa puolella omaisuus lisääntyi aineellisissa hyödykkeissä 55 milj. euroa ja pitkäaikaisissa sijoituksissa 63 milj. euroa. Rahoitusarvopaperit vähenivät 52 milj. euroa sekä rahat ja pankkisaamiset 15 milj. euroa. Vastattavaa puolella oma pääoma kasvoi 121 milj. euroa ja vieras pääoma väheni 78 milj. euroa. Omavaraisuusaste oli 76,9 prosentin tasolla ja parani edellisvuodesta 1,3 prosenttiyksikköä. Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi edellisvuodesta 1 prosenttiyksikköä. Espoon kaupungin taseen tunnusluvut ovat kohtuullisia verrattuna Suomen kuntakenttään.

Tilinpäätöksen tunnusluvuissa kaupungin lainakanta vuoden 2024 lopussa oli 912 milj. euroa ja asukasta kohden 2 840 euroa. Asukaskohtainen velkaosuus pieneni 178 euroa. Uutta lainaa ei nostettu vuonna 2024. Tilinpäätöksen lainakanta sisältää kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän lisäksi muun muassa konsernitilin saldon sekä muut lyhytaikaiset velkapositiot tilinpäätöshetkellä. Konsernitilin saldo vaihtelee vuoden mittaan tytäryhtiöiden nostamien lainojen ja investointien toteutumisen tahdissa. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeriä oli 790 milj. euroa ja se pieneni 47 milj. euroa vuodesta 2023.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisten tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 86,08 prosenttia.

Espoon kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on antolainannut tytäryhtiöille tai taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Vuoden 2024 lopussa konsernin lainakanta oli 3 783 milj. euroa. Konserniyhteisöjen osuus lainakannasta oli 2 991 milj. euroa. Merkittävin osuus tästä on Länsimetron Oy:n lainakanta, joka oli 1 532 milj. euroa.

Konserniyhteisöille myönnettyjen takausten jäljellä oleva pääoma vuoden 2024 lopussa oli 1 584 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 279 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus on tekemättä. Konserniyhteisöjen takaukset sisältyvät pääosin myös konsernin lainakantaan. Näin ollen takausvastuut ja lainat menevät osin päällekkäin. Muiden kuin konserniyhteisöjen puolesta annettujen takauksien jäljellä oleva pääoma oli 118 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 17 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus tekemättä.

Kaupungilla (sisältää liikelaitokset) on vuokra- ja leasingvastuita yhteensä 696 milj. euroa. Vastuut kohdistuvat pääosin pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla hankittuihin palvelutiloihin. Kaupunki on sitoutunut PPP-mallilla (public-private partnership) toteutettujen koulu- ja päiväkotihankkeiden sopimukseen vuoden 2024 vastuuarvoltaan 296 milj. euroa.

Maankäyttösopimuksista (sopimuksilla sidottuja) aiheutuvia veloitteita oli 155 milj. euroa ja arvonalisäveron palautusvastuita 78 milj. euroa. Euromääräisesti suurin yksittäinen vastuusitoumus Espoolla on kaupungin osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuusta, jonka määrä nousi 2 714 milj. euroon vuoden 2024 lopussa. Kasvua edellisvuodesta 181 milj. euroa.

1.3.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta yhteen kaikki kunnan vuoden 2024 menot ja tulot. Laskelma kuvaa kokonaisuudessa rahanlähteitä ja -käyttöä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten itseisarvojen erotus.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT			
TULOT	1000 euroa	MENOT	1000 euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	354 873	Toimintakulut	1 342 116
Verotulot	829 073	- Valmistus omaan käyttöön	-8 976
Valtionosuudet	396 679	Korkokulut	9 798
Korkotuotot	15 828	Muut rahoituskulut	4 007
Muut rahoitustuotot	57 394	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	-8 172	- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	-588
Investoinnit		- Pysyvien vastaavien luovutustappiot	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 441	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 894	Investointimenot	337 028
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	17 008	Antolainasaamisten lisäykset	244
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	47 347
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	11 342	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	1 689 361	Kokonaismenot yhteensä	1 730 977
		Kokonaistulot - kokonaismenot	-41 616

1.3.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisella merkittävä vaikutus Espoon rahoitus pohjaan

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuuden uudistaminen on käynnissä. Alkuperäinen tavoite oli, että uudistus olisi saatu voimaan jo vuoden 2026 alusta, mutta uudistusta päätettiin siirtää vuodelle eteenpäin. Valtionosuusjärjestelmäuudistuksen valmistelun tueksi nimetyt selvityshenkilöt luovuttivat vuoden 2024 lopussa raporttinsa kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikoselle. Selvityshenkilöiden esittämän mallin lähtökohtana on Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) tutkimus valtionosuuden laskentaperusteiksi. Valmistelu jatkuu hallituksen

esityksen laadintaa ja päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta.

Uudistuksen tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Hallitusohjelman mukaisesti uudistuksen tulee huomioida kuntien uusi rooli peruspalvelujen järjestämisessä, varmistaa edellytykset selviytyä kasvavasta palvelukysynnästä ja kustannuksista erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa. Huomioiden demografinen kehitys ja vahvistaen kasvavien kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Hallitusohjelman peruseräpäätteenä todetaan myös, että kunnissa syntyvistä verotuloista mahdollisimman suuri osa tulee jäädä kuntien omaan käyttöön.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä (ilman sote-eriä ja TE-uudistusta) painottaa lasten ja nuorten sekä vieraskielisten määrää ja väestönkasvua. Painotukset

sinällään kohdistuvat kaupunkien uudistuneen roolin kannalta oikeisiin asioihin, vaikka valtionosuudet kattavat vain osan palveluiden järjestämisen todellisista kustannuksista. Kunnat ovat kuitenkin eriytymässä toisistaan. Keskeisenä tekijänä on väestönkasvun, palvelutarpeen ja elinvoiman keskittyminen suuriin kaupunkeihin ja erityisesti pääkaupunkiseudulle.

Isojen kansallisten uudistusten toteuttaminen ns. kustannusneutraalisti on jo moninkertaistanut verotulontasauksen, sillä se johtanut isoihin tulonsiirtoihin kasvukaupungeilta muualle Suomeen. Valtionosuusuudistuksen selvityshenkilöt esittävät sote-siirtoerien poistamista, mikä toteutuessaan tarkoittaisi merkittävä rahoituksen leikkausta Espoon rahoituspohjaan. Vaikka negatiivista muutosta tasataan

siirtymätasauksella, olisi vaikutus nimenomaan Espoolle kestävämmän. Samaan aikaan Espoo toimii keskeisenä Suomen talouden ja kasvun moottorina, joka tuottaa merkittävän osan valtion verotuloista.

Kunnat tulisi nähdä osana Suomen kansantaloutta ja uudistuksessa tulisi huomioida verotus- ja talousnäkökulmat kaikilta osin. Vain tällä tavoin voidaan ohjata ja kannustaa kuntia toimimaan taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Pelkästään olemassa olevien valtionosuuksien uudelleenjakaminen kuntien välillä eivät voi olla uudistuksen lähtökohtana. Tavoitteena tulisi olla Suomen kansantalouden kannalta paras ratkaisu.

1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Espoo-konserni

Espoon kaupunki	Tytäryhteisöt (24)	Osakkuusyhteisöt (23)
Kuntayhtymät (5) - Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia - Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä - Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä - Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola - Uudenmaan liitto	- Enter Espoo Oy - Espoon Asunnot Oy - Espoo Catering Oy - Espoon Elä ja Asu Oy - Finnoon Pysäköinti II Oy - KOy Espoon Kaupinkallio - KOy Espoon Keskusten Pysäköintitalo - KOy Espoon keskuskeittiö - KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat - KOy Espoon Sotekiinteistöt - KOy Espoon Suviniityn Pysäköinti II - KOy Finn timer Pysäköinti I - KOy Jousenpuiston Pysäköinti - KOy Matinkylän lukio - KOy Matinkylän uimahalli - KOy Opinmäen Kampus - KOy Otaniemen tiedeasunnot - KOy Sokinsuonkuja 4 - KOy Tapiolan Kulttuurialue - KOy Tapiolan Louhi - KOy Tapiolan Stadion - KOy Tapiolan Urheilupuiston pysäköinti - Länsimetro Oy - Weegee Oy	- As.Oy Rajalax - KOy Espoon Asematori - KOy Espoon Kulttuuriparkki - KOy Espoon Niittykunnan Metropysäköinti - KOy Espoon Terminaali - KOy Finn timer Parkki - KOy Merenpauhu - KOy Merenselkä - KOy Soukan Liiketalo - KOy Soukan Pienteollisuustalo - KOy Suviniityn Pysäköinti I - Laurea-ammattikorkeakoulu Oy - Leppävaaran Pysäköinti Oy - Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy - Nuukiokeskus Oy - Otahalli Oy - Papinniityn Paikotus Oy - Suurpellon jätehuolto Oy - Tapiolan Harjoitusareena Oy - Tapiolan Keskuspysäköinti Oy - Tapiolan Keskustalvalvomo Oy - Tapiolan Teollisuustalo Oy - Valurinkujan Paikotus Oy
Säätiöt (3) - EMMA-taidemuseosäätiö - Espoon kaupunginteatterisäätiö - Helinä Rautavaaran etnograafisen museon säätiö		

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhteisö Espoon kaupunki sekä tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen yksityiskohtaisemmat tiedot on esitetty konsernin liitetiedoissa.

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginjohtaja johtaa konsernihallintoa, jonka tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja kehittää koko kaupunkikonsernia sekä vastata kaupungin tukipalveluista ja niiden kehittämisestä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserniohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun niitä ei ole delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajille. Konsernijaosto tai muu konsernijohto määrää kaupunginedustajan yhtymä- tai yhtiökokoukseen, joka

valitsee toimielinten jäsenet ja tilintarkastajat. Yhteisöjen toimivan johdon, toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten asiantuntemus korostuu nimettäessä johtoa sekä valittaessa hallituksen jäseniä erityisesti konsernin ja sen yhteisöjen voimakkaissa kehitystilanteissa.

Kaupunginjohtajaa avustaa konsernihallinnossa toimiva konserniohjauksen vastuualue. Konserniohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konserniohjauksen vastuualue huolehtii siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohjauksen tavoitteena on ennakoivuus sekä laadukas ja yhtenäinen päätöksenteko ja valmistelu.

Kaupunginjohtajaa ja muuta konsernijohtoa avustaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä hyvän johtamis- ja hallintotavan asianmukaisuuden varmentamisessa ja arvioinnissa sisäinen tarkastus. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtii tarkastuslautakunta.

Konserniohjeen periaatteet velvoittavat yhteisöjä hankkimaan merkittävissä asioissa omistajan ennakkokäsityksen jo päätöksen valmisteluvaiheessa. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu, ja että se kirjataan pöytäkirjaan hallituksen kokouksessa merkittävästä asiasta päätettäessä.

1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi

Emokaupungin ohella konsernia, ja sitä kautta omistuksia, ohjataan aktiivisesti ja vastuullisesti. Konserniyhteisöillä on omat tavoitteensa tai tarkoituksensa, joiden toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Merkittävimmille yhteisöille asetetaan vuosittaiset tai valtuustokauden mittaiset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja tarvittaessa myös valtuustolle.

Merkittävimmistä konserniyhteisöistä laaditaan konserniraportti vuosineljänneksittäin maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun tilanteista. Lisäksi kaikkia konserniyhteisöjä pyydetään raporttoimaan kesäkuun lopun tilanteestaan (puolivuotisraportointi). Yhteisöt raportoivat tiedot konsernisalkkuun, jonne tallennetaan keskitetysti perustiedot kaikista konserniyhteisöistä. Konsernisalkun tavoitteena on myös yhdenmukaistaa konsernin riskienhallinnan menettelyjä ja raportointia.

Espoon merkittävimpien konserniyhteisöjen tavoitteet vuodelle 2024 asetettiin vuoden 2024 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtuusto asetti yhteisöille yhteensä 32 tulostavoitetta, joista 19 toteutui täysin ja 4 jäi toteutumatta. 9 tavoitetta saavutettiin osittain. Yhteisökohtaiset tulostavoitteiden toteumat on esitetty kohdassa 1.4.12.

1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Espoo Catering Oy

Yhtiön liikevaihto oli 41 milj. euroa laskien kaksi prosenttia edellisestä vuodesta. Syyskaudella asiakasmäärien ja ateriatilausten määrä laski 5 prosenttia edellisestä syksystä, koska Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ateriapalvelusopimus päättyi 31.8.2024. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ruokapalveluiden loppuminen, uusi esihenkilö- ja tiimiorganisaatio sekä toiminnan kehittäminen vaikuttivat henkilöstörakenteeseen ja -resursointiin sekä henkilöstökulujen laskuun. Inflaation hidastuminen, talouden elpyminen ja yritysten kustannuskilpailukyvyyn paraneminen on maltillistanut elintarvikkeiden ja tarvikkeiden hintojen nousuvauhtia, mutta näiden hinnat ovat edelleen korkealla tasolla. Yhtiön liiketulos oli tavoitteen mukainen.

Espoon Asunnot Oy

Vuoden aikana tehtiin investointipäätökset 323 asunnosta. Asuntoaloituksia oli 323 kpl ja asuntoja valmistui kaikkiaan 300 kpl. Vuoden lopussa rakenteilla olevia uudiskohteita oli kuusi. Liikevaihto kasvoi 5,6 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna. Asuntojen käyttöaste oli hyvällä tasolla (98,7 prosenttia). Vuokrankorotusten (keskimäärin 4,9 %) prosenttia) liikevaihdon kasvuun vaikuttivat vuoden 2023 lopulla valmistuneet kohteet ja vuoden 2024 aikana valmistuneet kolme uudiskohdetta.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

YT-menettelyssä päätettyjä tuottavuutta ja vaikuttavuutta lisääviä toimenpiteitä toimeenpantiin kahden viimeisen kvartaalin aikana. Toimenpiteet vaikuttivat positiivisesti kustannusten kehitykseen viimeisellä kvartaalilla. Kaikki tehostamistoimet eivät kuitenkaan ehtineet toteutua täysimääräisinä vuonna 2024 ja vuonna 2025 niiden vaikutus on suurempi. Tiukka talouskuri ja toiminnan tehostaminen on erityisen tärkeää vuonna 2025, kun opetuksen rahoitukseen kohdistuu jälleen uusia leikkauksia. Toiminnan ja talouden tasapainottamisesta huolimatta opiskelijat ovat edenneet opinnoissaan, työllistyneet ja siirtyneet jatko-opintoihin tavoitteiden mukaisesti.

Länsimetro Oy

Metron kapasiteetin kehittämishankkeen junakulunvalvontajärjestelmän ja radioverkkohankinnan päivitetty aineistot toimitettiin tarjoajaehdokkaille lokakuun alussa seuraavaa alustavaa tarjousta ja neuvottelukierrosta varten. Vuoden 2024 merkittävimpiä käyttöväiheen investointeja olivat sääsäleikköjen huoltotasojen lisäykset, viranomaisverkon päivitysinvestointi (Virve 2.0) ja WLAN-tukiasemien päivitysinvestointi. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n huolto- ja kunnossapitotehtävien suoritteet ovat olleet keskimäärin hyvällä tasolla. Matinkylä-Kivenlahti

osuuden 2-vuotistakuutarkastusten mukaiset viimeiset puutekorjaukset on tehty. Vuoden 2024 vastikkeiden ennustetaan olevan ylijäämäisiä, mikä tulee alentamaan vuonna 2025 perittävien vastikkeiden määrää talousarviossa ennustetusta.

1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa

Päätettiin liittää Kvanttinova Oy:n osakkaaksi. Kvanttinova on kehitteillä oleva teollisuusvetoinen mikroelektronikan ja kvanttiteknologian pilotointi- ja kehittämiskeskus Espoossa. Kyseessä on VTT:n, Espoon kaupungin, Aalto-yliopiston ja Teknologiateollisuuden puolijohdetoimialaryhmän yritysjäsenten hanke.

Päätettiin ostaa Espoo Cateringilta yksi (1) Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n osake. Espoo Cateringilla ei ole enää tarvetta omistaa yhtiön osaketta.

Päätettiin ostaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta yksi (1) Espoo Catering Oy:n osake. Tämän osakekaupan jälkeen Espoon kaupunki omistaa kaikki Espoo Catering Oy:n osakkeet.

Päätettiin myydä Asunto Oy Espoon Mikkiläntie -nimisen yhtiön osakkeet, sillä yhtiön huoneisto on toiminut ryhmäperhepäiväkotina, mutta sen toiminta on lakkautettu, eikä kaupungilla ole huoneistolle enää tarvetta,

Päätettiin myydä Kiinteistö Oy Olarin Palvelukeskus -nimisen yhtiön osakkeet Espoon Eläkekotisaatiolle. Kaupungin omistamat yhtiön osakkeet ovat oikeuttaneet arkistihuoneen, kotihoidontilan ja sosiaalityön tilan hallintaan. Kaupungin omistamat tilat on vuokrattu 1.1.2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle toistaiseksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella. Kaupungilla ei ole huoneistoille omaa tarvetta.

Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin omassa toiminnassa ja joiden kaavallinen kehittämispotentiaali on tarvittaviin panostuksiin nähden vähäinen. Nämä kaupat ovat siten kaupungin tavoitteiden mukaiset.

Espoon kaupunki on omistanut Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintitalo -nimisen yhtiön osakkeista 95,07 %. Espoon keskuksen kehittämisen ja kaupungin strategioiden toteuttamiseksi on selkeämpää, että kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Vähemmistöosakas ilmoitti halukkuutensa neuvotella osakkeiden kaupasta ja tämän seurauksena Espoon kaupunki lunasti yhtiön koko osakekannan.

Lisäksi Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä on purettu omistajakuntien valtuustojen päätöksin ja sen lopputilitykset on suoritettu vuoden 2024 aikana.

1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan kuntalain mukaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Espoon kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että koko konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakia, ohjeita ja toimielinpäätöksiä noudatetaan ja että omaisuuden arvo turvataan.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kaupungin strategiasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konsernijohto puolestaan vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Espoon kaupungin konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja.

Valtuusto määrittelee ja raamittaa konserniyhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan yhteydessä. Kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä konserniohjauksen periaatteiden ja konsernille asetettavien tavoitteiden valmistelusta. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserni- ja yhteisöohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun ne eivät kuulu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Konsernijaosto myös valmistelee kaupunginhallitukselle konserni- ja yhteisöohjausta koskevat asiat.

Strategisena konserniohjauksen ja konsernivalvonnan välineenä kaupunkiorganisaatiossa toimii konserniohjausryhmä, jonka tehtävänä on kaupunginjohtajan johdolla varmistaa Espoon tahtotilan toteutuminen etenkin keskeisissä konserniyhteisöissä kuten PKS-yhteisöissä sekä merkittävimmissä tytäryhteisöissä. Vuoden 2024 aikana konserniohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti.

Konserniesikunnan toimintaohjeessa määrättyi konserniohjaus-vastuualue vastaa mm. omistajapolitiikan sekä konserniohjauksen valmistelusta ja kehittämisestä sekä toimeenpanon ohjauksesta ja seurannasta, edellä mainitun konserniohjauksen ohjausryhmän valmistelusta, seudullisesta konserniohjauksen yhteistyöstä ja valmistelusta, sekä kaupunkikonsernin riskienhallinnan kehittämisestä ja ohjauksesta. Konserniohjausta ja -valvontaa toteutetaan myös toimialoilla: vastuu on jakautunut sen mukaisesti, miten toimivalta on määritelty yhteisöjen osalta konsernijaoston päätöksin.

Yleisesti kaupunkien konserniohjauksen keskeisiä välineitä käytännössä ovat kuntayhtiön yhtiöjärjestys, osakkeenomistajien välinen osakassopimus, henkilövalinnat ja valtuuston hyväksymä konserniohje.

Espoon kaupungin konserniohje ja omistajapolitiikka muodostavat Espoo-konsernin omistajaohjauksen perustan. Asiakirjat hyväksyttiin valtuustossa 31.1.2023.

Kaikki kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja säätiöt noudattavat toiminnassaan edellä mainittuja ohjeita. Ohjeiden avulla kaupunki ohjaa omistuksiaan ja niiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti kaupungin omistajapolitiikan mukaisesti.

Yhteisöjen edustajien ohjeistaminen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin sekä antaa toimiohjeet edustajille. Konsernijaosto voi siirtää toimivaltaansa kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle.

Voimassa on konsernijaoston päätös 6.3.2007, joka määrittelee kaupungin edustajien nimeämistä ja toimiohjeiden antoa koskevaa toimivaltuuden jakoa kaupunginjohtajan ja toimialajohtajien kesken. Sujuvuuden vuoksi suurin osa yhteisöistä on delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Edellä mainittu päätös on täydentynyt yhtiöitä perustettaessa tehdyillä erillispäätöksillä. Lisäksi konsernijaosto on 11.10.2021 päättänyt toimivallan siirrosta eräiden yhteisöjen osalta kaupungin elokuussa 2021 voimaanastunutta uutta toimialarakennetta vastaavasti.

Toimivaltuuden jakamisen tavoitteena on ollut säilyttää toimivaltuus konsernijaostolla kaupunkikonsernin strategisten yhteisöjen osalta. Osa konsernijaoston suorassa toimivallassa olevien yhteisöjen hallituspaikoista jaetaan puolueiden kesken paikkajakotoimikunnassa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniyhteisöillä on soveltuvin osin mahdollisuus käyttää konsernihallinnon asiantuntemusta esimerkiksi hankintoja, pääoman käyttöä, rahoitusta, riskienhallintaa ja vakuuttamista koskevissa erityiskysymyksissä.

Konsernihallinnon rahoitus-vastuualue vastaa konsernitalijärjestelmästä, johon ovat liittyneet lähes kaikki tytäryhtiöt. Lisäksi rahoitus-vastuualue valmistelee lainojen takauspäätökset ja kilpailuttaa tytäryhteisöjen pitkäaikaisen varainhankinnan sekä avustaa tytäryhteisöjä sijoitustoiminnassa.

Tytäryhtiöiden ulkoistetuista taloushallinto- ja tilintarkastuspalveluista on merkittävin osa keskitetty kaupungin kilpailuttamille kumppaneille. Toimintojen keskittämisellä varmistetaan kokonaistaloudellisuus, yhteiset toimintatavat sekä raportoinnin sujuvuus kaupungille.

Kaupungilla on käytössään Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmä, jonka tavoitteena on koota samaan järjestelmään kaikki oleellinen hallinnollinen sekä suunnittelu- ja seurantatieto Espoo-konsernin tytär- ja osakkuusyhteisöistä. Järjestelmä on ollut koko konsernin laajuisesti käytössä vuoden 2019 alusta lähtien.

Lisäksi kaupungilla on, kuten useilla sekä yksityisen että julkisen puolen konserneilla, keskitetysti voimassa oleva hallinnon vastuuvakuutus, joka kattaa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen hallitusten ja johdon lainmukaisen korvausvelvollisuuden aiheutetusta taloudellisesta vahingosta.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä

Espoo-konsernin konserniohjeen mukaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevaa kaupungin riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan yleisohjetta. Riskienhallinnan toteutuminen ja valvonta toteutuu myös yhteisöjen ja kuntayhtymien hallinnossa toimivien kaupungin edustajien kautta.

Valtuusto on päättänyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Niiden mukaan tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit

säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille kaupungin raportointiohjeiden mukaisesti. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Keskeiset riskit lkm.

	Riskejä yhteensä	joista keskeisiä
Asiakkaisiin ja palveluihin liittyvät riskit	69	10
Henkilöstöön ja johtamiseen liittyvät riskit	46	5
Kumppanuuksiin ja sopimuksiin liittyvät riskit	51	5
Resursseihin ja tukipalveluihin liittyvät riskit	54	11
Talouteen liittyvät riskit	65	14
Toimintaympäristön, julkiseen valtaan ja normeihin liittyvät riskit	30	10
Muut riskit	13	2
Yhteensä	328	57

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu edellä jo mainitun Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta tai yksittäistapauksissa erikseen sovituin menettelyin. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan yhtiön riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esim. johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet riskeistään ja niiden hallinnasta vakiintuneesti vuonna 2024. Kaikkiaan

raportointihetkellä kaupungin tytäryhtiöt ovat tunnistaneet toimintoissaan lähes 330 riskiä, jotka jakautuvat yhteisöjen toiminnan eri osa-alueisiin, kuten kuvassa alla on esitetty. Riskeistä 57 on arvioitu keskeisiksi.

Kaupungin keskeisimmät tytäryhteisöt ovat kertoneet riskiensä kartoittamisesta ja omasta riskienhallinnastaan tarkemmin omissa toimintakertomuksissaan. Osa tytäryhteisöistä hyödyntää myös omia riskienhallintasovelluksia apuvälineenä sekä riskien tunnistamisessa ja hallinnassa että niistä raportoinnissa.

1.4.7 Konsernin talous 2024 tiivistetysti

Kaupungin tytäryhtiöt yhdistellään konsernitalinpäätökseen täysimääräisesti riippumatta omistussuuden suuruudesta. Kuntayhtymät yhdistellään omistussuuden mukaan. Osakkuusyhtiöistä yhdistellään vain tulos ja oman pääoman muutos, molemmat omistussuuden mukaan.

Konsernin tulos vuonna 2024 oli 35 milj. euroa ylijäämäinen. Vuosikate pieneni edellisvuodesta 143 milj. euroa johtuen kasvaneesta toimintakatteesta alijäämästä ja pienentyneistä verotuloista.

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 4 milj. euroa eli 185 milj. euroa edellisvuotta pienempi johtuen pienemmästä vuosikatteesta.

Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2024 3,8 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 7,6 miljardia euroa.

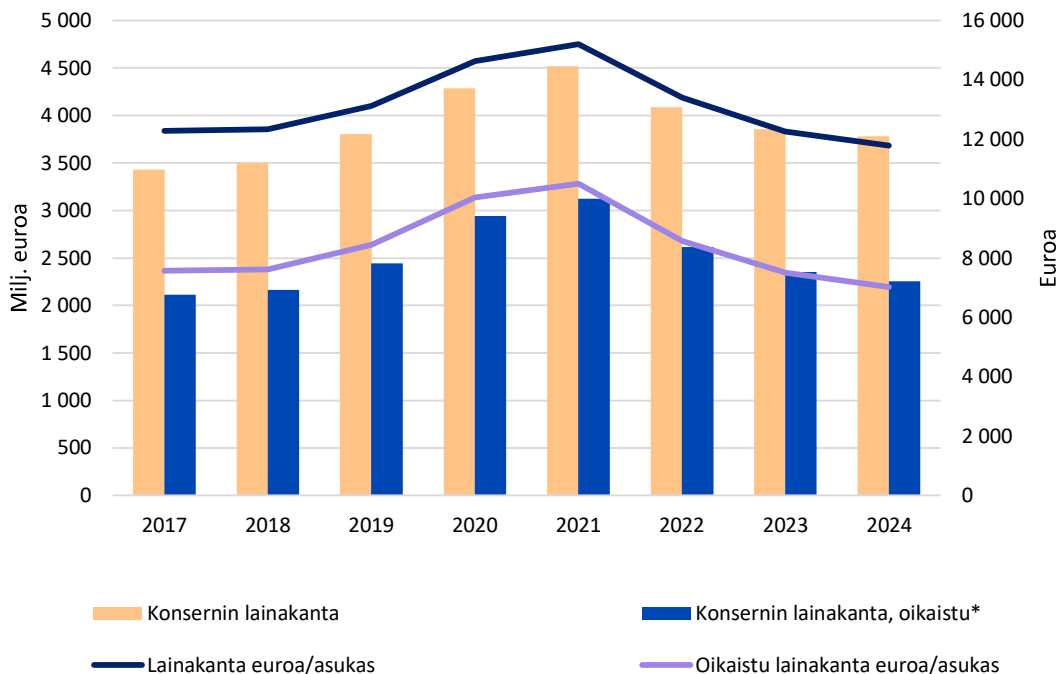
1.4.8 Konsernilainat

Kaupunki on järjestänyt investointeja tytäryhtiöiden kautta, minkä vuoksi Espoo-konsernin lainakanta on kaupungin lainakantaa huomattavasti korkeampi.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2024 lopussa 3 783 milj. euroa ja se pieneni vuodessa 71 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 11 783, joka on 485 euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Suurin osa konsernin lainakannasta koostui kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) vieraasta pääomasta.

Vuonna 2024 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat Espoon Asunnot Oy 29 milj. euroa, KOy Espoon Sotekiinteistöt 7 milj. euroa ja KOy Matinkylän Lukio 5 milj. euroa.

Lainakanta

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 253 milj. euroa eli 163 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 7 019, kun se vuotta aikaisemmin oli 7 691 euroa.

Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla sekä pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa omalla tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Näiden yhteisöjen lainat eivät ainakaan suoraan vaikuta Espoon kaupungin kassavirtaan.

Laskennallisella oikaistulla lainakannalla kuvataan pääosin verorahoituksella maksettavien lainojen määrää ja eriytetään yhteisöjen lainat, jotka hoidetaan pääosin yhteisöjen omalla tulorahoituksella.

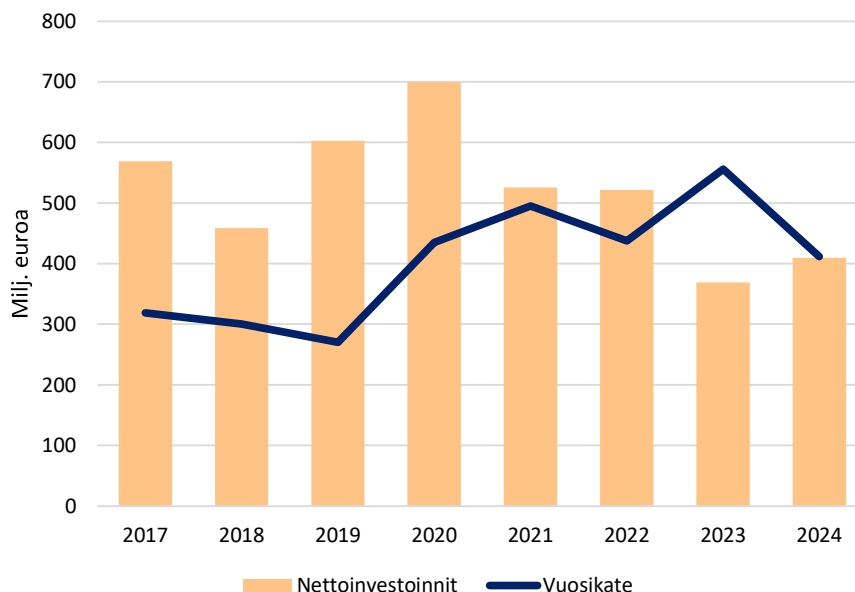
2024 418 milj. eurolla. Kaupungin osuus konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä bruttoinvestoinneista oli 264 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 154 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 9 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen sekä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 409 milj. euroa eli 40 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Investointien tulorahoitus oli 100,8 prosenttia. Konserniyhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Espoon Asunnot Oy (81 milj. euroa), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY (Espoon osuus 39 milj. euroa) ja KOy Espoon Sotekiinteistöt (9 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja eniten toteuttivat HSY (172 milj. euroa, josta Espoon osuus 39 milj. euroa) ja HSL (24 milj. euroa, josta Espoon osuus 5 milj. euroa).

1.4.9 Investoinnit

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat muun muassa verotuksellista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden lopulliseen tulokseen vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja muun muassa poisto-oikaisuista, jossa tytäryhtiöiden poistoaikat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi sekä tiettyjen konserniyhtiöiden sekä kuntayhtymien alijäämäisistä budjeteista.

TE-uudistus siirtää työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuun kunnille vuoden 2025 alusta. TE-palvelujen rahoitus kasvattaa konsernin valtionosuuksia vuodesta 2025 alkaen noin 46 milj. eurolla. Uudistuksen aiheuttamat kulut ovat vastaavansuuruiset ja näkyvät konsernin toimintamenoissa.

Verotulojen arvioidaan kasvavan vuodelle 2025 noin 34 milj. euroa vuoden 2024 tilinpäätöksestä. Vuosina 2026 ja 2027 verotulojen arvioidaan kasvavan noin 34 ja 47 milj. euroa. Jatkovuosina verotulojen keskimääräiseksi kasvuksi arvioidaan 3,1 prosentin vuosittaista kasvua, joka on noin 30 milj. euroa vuodessa. Siirtyvien TE-palvelujen valtionosuusrahoitus kasvattaa valtionosuuksia 46 milj. euroa. Valtionosuuksiin vaikuttaa myös valtakunnallinen ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkaus vuodelle 2025, joka kohdistuu Espoon Seudun koulutuskuntayhtymä Omniaan. Konsernin valtionosuudet kasvavat vuodelle 2025 yhteensä noin 52 milj. euroa. Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan noin 1,5 prosentin vuosikasvulla.

Konsernin vuosikatteen arvioidaan olevan 346 milj. euroa vuonna 2025. Talousarviovuosina 2026–2027 vuosikatteen ennustetaan hieman parantuvan ensin noin 370 milj. euroon ja sitten noin 400 milj. euroon verotulojen kasvaessa nopeammin kuin toimintakatteen alijäämän. Vuodesta 2028 lähtien vuosikatteen ennustetaan kääntyvän laskuun toimintakatteen alijäämän kasvaessa voimakkaammin. 2030-luvun puolivälissä vuosikatteen ennustetaan olevan reilu 300 milj. euroa. Poistot ovat vuonna 2025 noin 366 milj. euroa ja niiden ennustetaan kasvavan vuoteen 2029 mennessä noin 400 milj. euroon kaupungin etupainotteisen investointiohjelman myötä. Kaupungin investointitason laskiessa konsernin poistojen kasvu pysähtyy ja kääntyy loivaan laskuun.

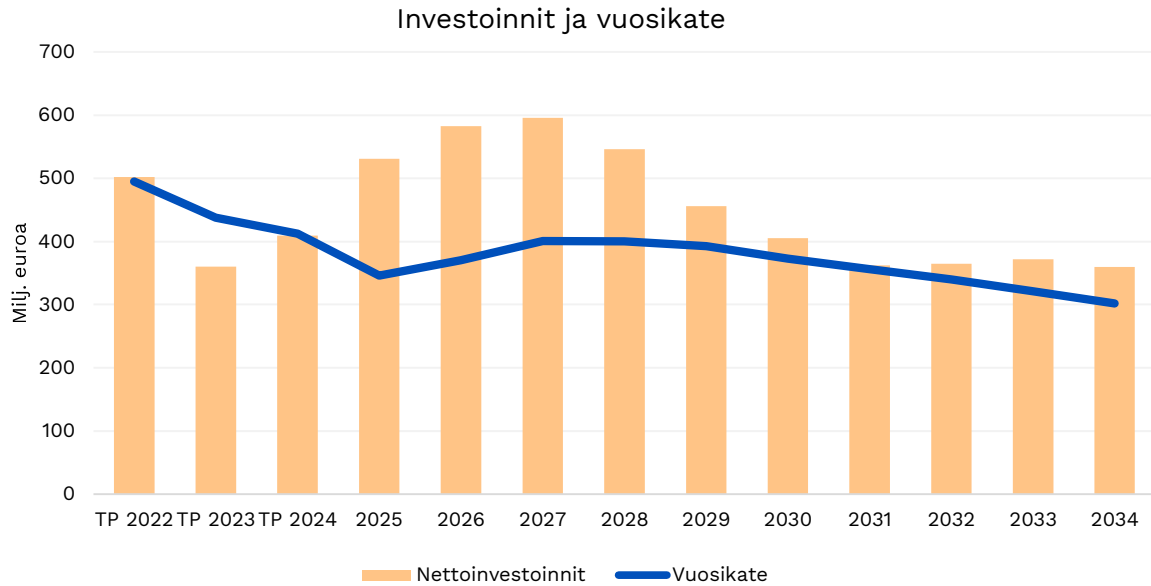
Espoo-konsernin tuloksen arvioidaan olevan vuonna 2025 noin -11 milj. euroa tappiollinen. Negatiiviseen tulokseen vaikuttaa verotulojen merkittävä tippuminen sote-uudistuksen myötä. Vuonna 2026 tuloksen ennustetaan olevan niukasti tappiollinen, jonka jälkeen tuloksen arvioidaan kääntyvän hieman voitolliseksi vuosina 2027–2029. Tämän jälkeen tuloksen ennustetaan kääntyvän tappiolliseksi heikkenevän vuosikatteen seurauksena. Heikkenevällä vuosikatteella ei pystytä kattamaan korkealle kohoavia poistoja.

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan vuonna 2025 noin -184 milj. euroa. Investointeja rahoitetaan ottamalla noin 218 milj. euroa lainaa. Lyhennysten jälkeen lainakanta kasvaa noin 23 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirta on vahvasti alijäämäinen myös vuosina 2026–2027. Konsernin investointitason laskiessa vuosina 2028–2030 toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy parempaan päin ollen kuitenkin edelleen alijäämäinen. Vuoden 2031 jälkeen vuosikatteen heikkeneminen johtaa jälleen selvempään toiminnan ja investointien rahavirran alijäämään, minkä seurauksena konsernin lainakannan lasku tyrehtyy.

Konsernin investointiohjelma jatkuu mittavana. Konsernin investointiohjelma on hieman etupainotteinen kaupungin etupainotteisen investointiohjelman myötä. Konsernin investoinnit ovat vuonna 2025 noin 534 milj. euroa, josta konserniyhteisöjen Espoo-konserniin yhdisteltävä osuus on 179 milj. euroa. Vuonna 2026 konsernin investoinnit kasvavat 587 milj. euroon ja vuonna 2027 ne ovat noin 587 milj. euroa. Sen jälkeen investointitaso laskee ollen vuonna 2034 alle 400 milj. euroa. Investoinnit ovat ohjelmakauden 2025–2034 aikana yhteensä noin 4,6 mrd. euroa, keskimäärin 461 milj. euroa vuodessa. Kaupungin investointitaso nousee ohjelmakauden loppupuolella, mikä kasvattaa kokonaisinvestointien määrää. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Keskeisenä tavoitteena on Koulut kuntoon -ohjelma, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Kaupunkiradan ja siihen liittyvän infran toteuttaminen sekä uusien päivähoitotilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Kunnallistekniikan rakentamisessa korostuu Länsimetron rakentamiseen liittyvä kaupunkirakenteen kehittäminen metrokäytävän varrella. Panostus joukkoliikenteen ratahankeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisella.

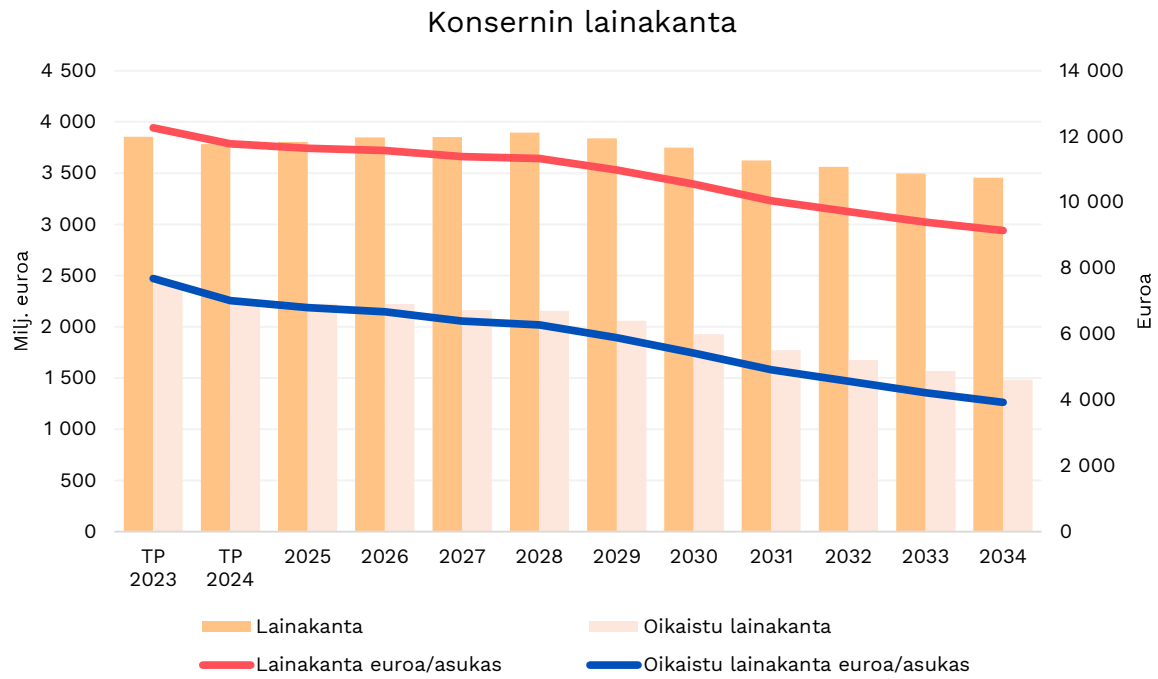
Uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liittyntäpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyhtiöiden kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakennuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentuessa ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille. Toimitilainvestointeja toteutetaan palveluverkon kehittämisen tavoitteiden mukaisesti siten, että kasvavan väestön palvelutarpeeseen voidaan vastata.

Konsernin lainakantojen pitkän aikavälin kehitysskenaario perustuu esitettyyn kaupungin investointiohjelmaan. Mikäli esitetty investointiohjelma muuttuu ja kaupungin tulorahoitus ei riitä kattamaan investointeja, rahoitetaan uudet investoinnit todennäköisimmin lisälainalla. Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Lisäksi Tapiolan stadionhanke toteutetaan lainarahalla, joka nostaa konsernin lainakantaa. Konsernin lainakanta on vuonna 2025 noin 3 805 milj. euroa, joka on 11 648 euroa asukasta kohden. Lainakannan arvioidaan kasvavan vuoden 2024 tilinpäätöksestä 23 milj. euroa. Lainakanta on 10-vuoden

ennustekaudella korkeimmillaan vuonna 2028, jolloin se on 3 896 milj. euroa, joka on 11 337 euroa asukasta kohden. Vuonna 2029 lainakanta kääntyy hitaaseen laskuun ja ennustekauden lopussa vuonna 2034 se on 3 456 milj. euroa, joka on 9 151 euroa asukasta kohden.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetron Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2025 on 2 224 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta jatkaa laskuaan. Ennustekauden lopulla vuonna 2034 se tulee olemaan noin 1 485 milj. euroa, joka on 3 933 euroa asukasta kohden.

1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit

Konsernin tuloslaskelma ja analyysi

KONSERNITULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot	762 431 876,22	800 648 205,35
Toimintakulut	-1 644 165 748,68	-1 579 873 988,20
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 269 909,28	3 184 204,26
Toimintakate	-879 463 963,18	-776 041 578,59
Verotulot	829 073 452,52	911 387 490,26
Valtionosuudet	466 234 362,45	427 492 319,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 817 625,41	16 240 957,43
Muut rahoitustuotot	71 320 371,30	60 207 879,91
Korkokulut	-84 190 602,60	-78 310 590,50
Muut rahoituskulut	-5 343 248,10	-5 089 109,70
Vuosikate	412 447 997,81	555 887 368,44
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-369 708 353,54	-362 361 614,59
Omistuksen eliminointierot	-1 139 869,13	-47 335,74
Arvonalentumiset	-6 261 789,61	-1 202 290,91
Satunnaiset erät	0,00	192 276 127,19
Tilikauden tulos	35 337 985,53	
Tilinpäätössiirot	24 094,80	48 349,13
Tilikauden verot	731 780,79	1 341 847,03
Laskennalliset verot	-32 440,00	-980 937,61
Vähemmistöosuudet	8 910 412,34	8 765 679,49
Tilikauden ylijäämä	44 971 833,46	201 451 065,23

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,4	50,7
Vuosikate/Poistot, %	109,7	152,9
Vuosikate, euroa/asukas	1 285	1 770
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	321 030	314 024

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat mm. verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden yli-/alijäämään vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoineista ja mm. poisto-oikaisuista, jossa tyttärien poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi.

Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tuloksen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosuudet. Tuloslaskelman tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

Toimintakate oli -879 milj. euroa alijäämäinen. Alijäämä kasvoi 103 milj. euroa eli 13 prosenttia edellisvuodesta. Toimintatuotot pienenevät 38 milj. euroa eli 5 prosenttia. Toimintakulut kasvoivat 64 milj. euroa eli 4 prosenttia edellisvuodesta. Toimintatuotot kattoivat 46 prosenttia toimintakuluista, kun edellisvuonna vastaava luku oli 51 prosenttia.

Vuosikate oli 412 milj. euroa eli 143 milj. euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikatetta heikensivät toimintakatteen alijäämän kasvu ja pienentyneet verotulot. Asukaskohtainen vuosikate oli 1 285 euroa, kun se edellisvuonna oli 1 770 euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus oli -3,4 milj. euroa ja alijäämä kasvoi 3,6 milj. euroa edellisvuodesta. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 7 milj. euroa edellisestä vuodesta. Vuosikatteen ja poistojen suhde kasvoi 112 prosenttiin sen ollessa edellisenä vuonna 153 prosenttia.

Tilikauden tulos oli 35 milj. euroa eli 157 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Tilikauden ylijäämä oli 45 milj. euroa eli 156 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Konsernin rahoituslaskelma ja analyysi

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	412 447 997,81		555 887 368,44	
Satunnaiset erät	0,00			
Tilikauden verot	731 780,79		1 341 847,03	
Tulorahoituksen korjauserät	-11 078 782,38	402 100 996,22	-77 803 058,13	479 426 157,34
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-418 462 266,86		-375 194 102,20	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 262 542,62		6 333 061,83	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 856 246,87	-398 343 477,37	77 793 049,82	-291 067 990,55
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 757 518,85		188 358 166,79
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-244 437,22		-80 359,88	
Antolainasaamisten vähennykset	5 776 019,82	5 531 582,60	2 523 348,80	2 442 988,92
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	137 397 940,00		114 643 883,12	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-194 960 474,06		-181 747 873,46	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 880 963,88	-71 443 497,94	-310 042 804,72	-377 146 795,07
Oman pääoman muutokset		9 814 957,77		6 965 291,92
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-119 509,91		-373 011,58	
Vaihto-omaisuuden muutos	-298 994,82		-980 222,77	
Saamisten muutos	24 726 035,64		44 953 045,92	
Korottomien velkojen muutos	-40 497 189,61	-16 189 658,70	-99 433 745,56	-55 833 933,99
Rahoituksen rahavirta		-72 286 616,28		-423 572 448,22
Rahavarojen muutos		-68 529 097,43		-235 214 281,43
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 331 735 941,35		1 400 265 038,78	
Rahavarat 1.1.	1 400 265 038,78	-68 529 097,43	1 635 479 320,21	-235 214 281,43

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-26 931 628,91	-355 289 481,99
Investointien tulorahoitus, %	100,8	150,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,1
Lainanhoitokate	1,8	2,4
Kassan riittävyys, pv	207	230

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 3,8 milj. euroa ja se pieneni vuositasolla 185 milj. euroa. Espoo-konsernin vuosikate oli 412 milj. euroa eli 143 milj. euroa edellisvuotta pienempi. Investointimenot olivat 418 milj. euroa eli 43 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Investointien rahoitusosuudet kasvoivat 3 milj. eurolla yhteensä 9 milj. euroon. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 409 milj. euroa. Investointien tulorahoitusosuus pieneni 100,8 prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli 150,7 prosenttia.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on vuoden 2024 lopussa -27 milj. euroa. Kertymä pieneni edellisestä vuodesta 328 milj. euroa. Negatiivinen tunnusluku (alijäämäinen) tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin lainakanta pieneni vuodessa 71 milj. eurolla ollen vuoden 2024 lopussa 3 783 milj. euroa. Antolainasaamisten vähennykset olivat 5,8 milj. euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset -16 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta oli -72 milj. euroa.

Konsernin lainanhoitokate pieneni edellisvuodesta ollen 1,8, kun se edellisenä vuonna oli 2,4. Laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9. Kassan riittävyys oli 207 päivää.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli -69 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 332 milj. euroa, joista rahoitusarvopapereita oli 1 179 milj. euroa.

Konsernitase ja analyysi

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	18 029 302,23	50 231 444,92
Muut pitkävaikutteiset menot	86 931 988,96	59 858 635,48
Ennakkomaksut	1 486 782,68	2 227 360,82
	106 448 073,86	112 317 441,22
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	597 170 005,13	579 355 067,44
Rakennukset	3 094 822 022,26	3 058 713 702,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 517 796 646,19	1 499 444 143,81
Koneet ja kalusto	137 943 364,27	144 330 546,13
Muut aineelliset hyödykkeet	33 716 908,03	39 338 406,18
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
Hankinnat	290 455 447,84	308 852 490,47
	5 671 904 393,72	5 630 034 356,75
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	103 049 365,43	99 203 555,43
Muut osakkeet ja osuudet	41 331 588,45	50 145 749,16
Muut lainasaamiset	189 201 012,01	194 724 064,12
Muut saamiset	1 009 473,21	1 018 003,70
	334 591 439,10	345 091 372,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 530 098,71	5 603 483,16
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	33 118,55	33 156,03
Muut toimeksiantojen varat	2 193 418,63	2 383 522,72
	6 756 635,89	8 020 161,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	4 998 986,79	4 708 136,20
Muu vaihto-omaisuus	749 023,45	753 853,95
Ennakkomaksut	126 202,26	113 227,53
	5 874 212,50	5 575 217,68
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	5 936 660,78	6 640 096,20
Laskennalliset verosaamiset	211 603,99	0,00
Muut saamiset	4 023 295,63	4 383 924,37

Siirtosaamiset	27 885 735,62	27 978 944,30
	38 057 296,02	39 002 964,87
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 914 441,90	32 746 412,21
Lainasaamiset	302 207,35	616 318,32
Laskennalliset verosaamiset	103,40	103,40
Muut saamiset	22 542 655,61	26 132 832,14
Siirtosaamiset	28 339 709,15	40 027 424,72
	76 099 117,42	99 523 090,79
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	130 379,95	101 079,70
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	40 525 060,70	40 831 244,73
Muut arvopaperit	1 138 348 758,55	1 184 707 932,73
	1 179 004 199,20	1 225 640 257,16
Rahat ja pankkisaamiset	152 731 742,15	174 624 781,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 571 467 109,85	7 639 829 644,39
VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahoisto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	671 188 084,59	665 956 742,82
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 205 671 752,20	1 009 081 263,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	44 971 833,46	201 451 065,23
	3 318 462 761,57	3 273 120 163,07
VÄHEMMISTÖOSUUDET	9 692 699,03	9 183 013,44
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	10 147 683,79	11 102 102,20
	10 147 683,79	11 102 102,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	4 530 098,70	5 603 483,16
Lahjoitusrahastojen pääomat	33 118,55	33 156,03
Muut toimeksiantojen pääomat	7 817 528,57	8 127 142,56
	12 380 745,82	13 763 781,75
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 307 597 419,66	3 362 142 594,75
Lainat julkisyhteisöiltä	247 643 751,72	266 456 198,24

Saadut ennakot	5 841 503,14	8 135 368,83
Liittymismaksut ja muut velat	24 332 395,98	24 329 626,96
Laskennalliset verovelat	69 160,35	69 160,35
	<u>3 615 484 230,84</u>	<u>3 691 132 949,15</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	13 974 800,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	189 045 361,64	174 352 970,86
Lainat julkisyhteisöiltä	5 722 291,62	5 724 008,87
Lainat muilta luotonantajilta	2 554 226,99	1 355 976,85
Saadut ennakot	142 408 419,02	176 312 169,40
Ostovelat	121 846 204,93	112 160 774,44
Muut velat	25 616 135,80	21 203 844,32
Siirtovelat	115 890 751,78	134 227 493,04
Laskennalliset verovelat	2 215 597,00	2 215 597,00
	<u>605 298 988,79</u>	<u>641 527 634,78</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>7 571 467 109,85</u>	<u>7 639 829 644,39</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	44,8	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	197,9	193,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 250 644	1 210 532
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 896	3 855
Konsernin lainat, euroa/asukas	11 783	12 273
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	3 782 563	3 854 007
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	4 740 696 023	4 773 635 994
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	14 767	15 202
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	189 201	194 724
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	321 030	314 024
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	12 820	12 740

Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 7 571 milj. euroa, joka on 68 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Taseen vastaavaa-puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 672 milj. euroa eli ne kasvoivat 42 milj. euroa vuodessa. Euromääräisesti suurin muutos oli rakennuksissa, joiden tasearvo kasvoi 36 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 44,8 prosenttia, eli se kasvoi 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70 prosenttia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Konsernin oma pääoma oli vuoden

lopussa 3 318 milj. euroa, mikä on 45 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2024 ylijäämä oli 45 milj. euroa eli 156 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Omaa pääomaa kasvatti erityisesti edellisten kausien ylijäämä.

Vieraan pääoman määrä sisältäen sekä korollisen että korottoman vieraan pääoman oli 4 221 milj. euroa. Summa pieneni vuodessa 112 milj. euroa, mikä selittyi rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta otettujen lainojen lyhentämisellä.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 197,9 prosenttia kasvaen 4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman

takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 3 783 milj. euroa eli se pieneni 71 milj. euroa edellisvuodesta. Eniten konsernin lainakantaa kasvattivat Espoon Asunnot Oy 29 milj. eurolla, KOy Espoon Sotekiinteistöt 7 milj. eurolla ja KOy Matinkylän Lukio 5 milj. eurolla.

Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 11 783 euroa, joka on 490 euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

Konsernin kertynyt ylijäämä on 1 251 milj. euroa eli 3 896 euroa asukasta kohden. Kokonaisylijäämän kertymä kasvoi 40 111 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
Espoon Asunnot Oy	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suositteluhallukkuus on +40	NPS suositteluhallukkuus (viim. 12 kk:n keskiarvo) on +36 Tavoite toteutui osittain.
Espoon Asunnot Oy	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus Asumisen ja maankäytön periaatteiden mukaisesti	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo	Asuntoaloituksia toteutunut 1–12/2024 323 kpl, jolloin liukuva ka. 302 kpl/v. Tavoite toteutui
Espoon Asunnot Oy	Yhtiö toteuttaa toimenpiteitä kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi	Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi 40,5 kWh/rm3/vuosi	Keskimääräinen lämpöindeksi 1–12/2024: 36,8 kWh/Rm3 (1–12/2023 37,0 kWh/Rm3). Tavoite toteutui.
Espoon Asunnot Oy	Yhtiö osallistuu aktiivisesti asunnottomuuden vähentämiseen	Espoolaisille asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä kasvaa suhteessa vuoteen 2023	Asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä 1–12/2024: 448 kpl (267 kpl 1–12/2023). Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Tuottavuus nousee vähintään 3 % /vuosi	Henkilöstökustannukset / tuotetut annokset Kilon keittiössä.	Henkilöstökustannukset / tuotetut annokset Kilon keittiössä olivat 0,20 € (0,23). Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukykyistä liiketaloudellista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa	Liiketulos	Liiketulos oli tavoitteen mukainen 0,34 miljoonaa euroa, tulos rahoituserien jälkeen oli 0,5 miljoonaa euroa ja tilikauden voitto oli 0,4 miljoonaa euroa eli 1,0 prosentti liikevaihdesta. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
Espoo Catering Oy	Tilaaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana nousee vuodesta 2023 ja päivittäinen asiakaspalautetulos kehittyy	Asiakastytytyväisyyskysely Asiakaspalautteen lukumäärä ja sisältö	Tilaaaja-sopimusasiakkaiden antama yleisarvosana parani viime vuodesta 3,80 -> 3,92. Asiakaspalautteiden määrä kasvoi 51 794 kappaletta vuoteen 2023 verrattuna ja oli kaikkiaan 208 673 kpl. Koulujen palautteiden määrissä oli eniten kasvua, +32 000 edelliseen vuoteen verrattuna. Maun arvosana laski hieman koulujen osalta, mutta nousi varhaiskasvatuksen ja lounasruokailun osalta. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Vastuullisuus toteutuu mitattuna kaikilla kestävän kehityksen ulottuvuuksilla. Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuu otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.	Sosiaalinen vastuu: henkilöstöstä >50 % on tyytyväisiä työhönsä tai työnantajansa. Ruoan hävikki-% vähintään -1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman. Kasvisruoan menekki >25 % tilatusta kg-määrästä.	Fiilismittari toteutettiin joulukuun alussa ja siihen vastasi 63 prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstöstä 58 prosenttia oli tyytyväisiä omaan työhönsä ja työnantajaan. Ruoan hävikki on laskenut tavoitteen mukaisesti. Hävikin seurantaa on kehitetty niin, että hävikkiviikon sijaan hävikkä kirjataan toimipaikoittain ja päivittäin. Kasvisruoan osuus tilatusta määrästä oli tavoitteen mukainen, 27 % tilatusta kg-määrästä. Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Rakentaa kestäväää kasvua houkuttelemalla kansainvälisiä yrityksiä Espooseen	Yhtiön avulla 12 onnistunutta ja merkittävää kansainvälistä yritysprojektia, jotka muodostuvat a. asettuneiden yritysten määrästä, b. investointien kpl-määrästä kasvuyritykseen, tai c. yhteistyöprojektien määrästä toimijoiden ja yrityksen välillä	Yhtiön avulla 29 kpl onnistunutta ja merkittävää kansainvälistä yritysprojektia vuonna 2024 a) 18 asettautunutta. 1 laajentunut yritys. b) 2 investointia kasvuyritykseen c) 9 yhteistyöprojektia Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Kasvattaa Espoon tunnettuutta yritysten, matkailijoiden ja vierailijoiden keskuudessa	Haettujen ja voitettujen kongressien määrä	Vuoden aikana oli käynnissä kuusi kongressihakua, joista yksi (World Conference on Floating solutions) varmistui. Lopuista haetuista tapauksista odotetaan päätöksiä vuoden 2025 aikana.

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
		Visit Espoon digikanavien näyttökerrat henkilöille yhteensä 9,9 milj. kpl.	Visit Espoon digikanavien yhteenlaskettu näyttömäärä 1–12/2024 on n. 8,4 miljoonaa näyttökertaa. Tavoite toteutui osittain.
Enter Espoo Oy	Tunnistaa ja lähestyy yritysasiakkaita, jotka voisivat asettua Espooseen	Potentiaalisten asettuvien yritysten määrä 70	Vuoden alusta 87 kpl Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Kiinteistöomaisuuden tehokas hallinta Metron kapasiteetin ja luotettavuuden lisääminen	Kiinteistöomaisuuden suunnitelmallinen ja ennakoiva hallinta Uuden kulunvalvontajärjestelmän ja muiden metron kapasiteettia ja luotettavuutta lisäävien toimenpiteiden sujuva ja kustannustehokas läpivienti	Omaisuuksien ylläpito- ja huoltotoimintaa seurataan ja kehitetään jatkuvasti Kaupunkiliikenteen kanssa. Investointeja suunnitellaan yhteistyössä, osa investoinneista tehdään Länsimetron omina hankkeina. Kapasiteettihankkeen hankinnat ovat tähän mennessä edenneet aikataulussa ja hyvin ilman valituskiertoja. Uusimmat alustavat tarjoukset on saatu joulukuussa, neuvottelut jatkuvat alkuvuonna 2025. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Pysäköintiyhtiöiden taloudellisen kannattavuuden ja matkaketjujen sujuvuuden tehokas yhteensovittaminen	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Länsimetro osallistuu keskusteluun liityntäpysäköinnin ja liityntäliikenteen sujuvan matkaketjun kehittämiseksi. Palautteita kerätään suoraan käyttäjiltä ja kehitysehdotuksia ohjataan eteenpäin. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Riskienhallinnan kehittäminen	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Länsimetro on valinnut vuoden 2024 yhdeksi yhteiseksi sisäiseksi tavoitteekseen riskienhallinnan kehittämisen. Riskienhallinnan prosesseja on kehitetty hyvin kuluneen vuoden aikana. Yhteistyötä Kaupunkiliikenteen kanssa on tiivistetty. Tavoite toteutui.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Museon käyntimäärät suuremmat kuin vuonna 2023	Ajalla 1–12/2024 kävijämäärä 140 801 kpl (1–12/2023: 199 034 kpl).

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
		Ensimmäistä kertaa museon asiakkaana olevien osuus lipunmyynnistä vähintään 15 %	Kävijäkyselyn 1–2/2024 mukaan ensikertalaisia 17,91 %. Kyselyn tulos ei ole edustava otos koko lipunmyynnistä.
		Asiakastytyväisyys vähintään 4 (asteikolla 1–5)	Asiakastytyväisyys 4. Tavoite toteutui osittain.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2023	1–12/2024 omarahoituksen tulo 1 059 583 euroa (1–12/2023: 1 271 060 euroa) Tavoite ei toteutunut.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	EMMA:n tunnettuuden kasvattaminen	Lehdistömainintojen määrä 200 kpl vuosittain	Ajalla 1–12/2024 on saatu 521 mediaosumaa.
		Uutiskirjeen tilausten avausprosentti 30 %	Ajalla 1–12/2024 uutiskirjeen avausprosentti on 51 %. Tavoite toteutui.
Espoon teatteri	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Esitysten täyttöaste vähintään 75 %	Esitysten täyttöaste 78 %.
		Ensimmäistä kertaa teatterin asiakkaana olevien osuus lipunmyynnistä vähintään 25 %	Lipunmyynnistä ensikertalaisia 45,2 %.
		Asiakastytyväisyys vähintään 4 (asteikolla 1–5)	Asiakastytyväisyys 4,6. Tavoite toteutui.
Espoon teatteri	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Omarahoitusosuus vähintään 27 %	1–12/2024 omarahoitusosuus 24 %. Tavoite ei toteutunut.
Espoon teatteri	Espoon teatterin tunnettuuden kasvattaminen	Lehdistömainintojen määrä vuosittain 130 kpl	Lehdistömainintoja 1–12/2024 yht. 128 kpl.
		Uutiskirjeen tilausten avausprosentti 30 %	Uutiskirjeiden avausprosentti 47,5 %. Tavoite toteutui osittain.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Talous on tasapainossa ja tuottavuus kasvaa	Toimintakate on yhtä suuri kuin poistot	Toimintakate 1 396 milj. euroa ja poistot –2 458 milj. euroa.
		Henkilöstökustannusten suhde toimintatuottoihin on <68 %	Henkilöstökustannusten suhde toimintatuottoihin 71 %. Tavoite ei toteutunut.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Toisen asteen tutkinnon suorittaneet sijoittuvat työelämään tai jatko-opintoihin	Toisen asteen tutkinnon suorittaneista työelämään siirtyneiden osuus vähintään 67 % ja jatko-opintoihin vähintään 8 %.	Työelämässä tai yrittäjänä 71,75 %, jatko-opinnoissa 9,9 %. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
Espeen seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Toisen asteen tutkintokoulutuksesta eronneiden määrä vähenee	Ammatillisesta perustutkinnosta ja aikuislukion tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus (ilman toista toisen asteen opiskelupaikkaa) yht. <13 % ja alle 20-vuotiailla <9 %.	Eroprosentti kaikki: 9,9 %, alle 20-vuotiaat: 5,2 %. Tavoite toteutui.
Espeen seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Ammatillisen koulutuksen arvostus kasvaa	Espeen, Kirkkonummen ja Kauniaisten järjestämästä suomenkielisestä perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeutuvien osuus kaikista perusopetuksen päättäneistä 32 %.	Koulutuskuntayhtymän alueella asuvien koulutusvalinnat yhteishaussa 2024: ammatillinen koulutus 23 %. Tavoite ei toteutunut.
Espeen seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Varmistetaan TUVA-koulutukseen hakeutumisen ja pääsyn oikea-aikaisuus	Tuvaan hakevan oppivelvollisen opinnot alkavat 3 viikon sisällä jatkuvassa haussa lähetetyn hakemuksen jättämisestä tai 3 viikon sisällä opiskelupaikan osoittamis-päätöksestä	Kaikki Tuvaan oppivelvollisena 2024 hakeneet ovat päässeet aloittamaan opinnot heidän toiveidensa mukaisesti joko ammattipolulla tai lukio- ja korotuspolulla. Tavoite toteutui.
Espeen seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Suomen paras kotouttaja	Kehittyvällä kielitaidolla olevien asiakkaiden palvelupolku on kuvattu varmistamaan kohderyhmän tavoitteiden saavuttaminen. Vaikuttavuusmittari on kuvattu.	Palvelupolussa kuvattu ohjausprosessi otetaan käyttöön Omniassa vuoden 2025 alussa ja se toimii osana Työllisyysalueen Omnian perehdytystä kehittyvän kielitaidon opiskelijan ja asiakkaan näkökulmista. Tavoite toteutui.
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Tuottavuuden nousu koko tarkastelukaudella yhteensä vähintään 5 % vuosien 2015–2019 keskiarvoon verrattuna	Tuottavuusohjelman laatiminen ja toimeenpano sisältäen tuottavuusmittarien päivittämisen sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi jäsenkuntien taloustilanteet huomioon ottaen Matkustajakilometrikustannus (infrakulujen kanssa ja ilman) Nousujen määrä	Useita tuottavuustoimenpiteitä on edistetty ohjelman mukaisesti, mutta tuottavuusmittareilla mitattuna tuottavuuden kehitys ei ole tavoitteen mukaista. Matkustajakilometrikustannus ilman infrakuluja 0,29 e (HSL:n tavoite 0,27 e), infrakulujen kanssa 0,38 e (tavoite 0,38 e). Nousijamäärä yht. 361 milj. (tavoite 375 milj.)

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
			Lopulliset toteumat valmistuvat kevään 2025 yhtymäkokoukseen.
			Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Kuntakohtaiset subventio-osuudet tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 50 % kuntakohtaisista kokonaiskustannuksista	Tuottavuusohjelman ja muiden suunnitelmien toteuttaminen ja muokkaaminen siten, että kuntakohtainen subventiotavoite voidaan saavuttaa.	Tilinpäätösennusteen mukaan keskimääräinen subventio oli 58 %. Espoon subventio-osuus oli 69,8 %. Nousut nousuun - toimenpiteitä jatketaan vuoden 2025 keskeisissä teemoissa.
		Kuntaosuuksien tarkastelu kuntakohtaisesti vuosittain ja keskipitkän aikavälin (5–7 vuotta) ennusteilla.	HSL on sisällyttänyt kunnittaiset kuntaosuusarviot poikkileikkausvuosille 2030 ja 2035 toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2025–28.
		Joukkoliikenteen infra- ja operointikustannusten kumulatiivisen kehityksen tarkastelu kuntakohtaisesti ja koko HSL-alueen osalta vähintään suurten infrahankkeiden suunnitteluvaiheessa päivitettävillä pitkän aikavälin ennusteilla, jotka tukevat jäsenkuntien hankekohtaista päätöksentekoa.	Infra- ja operointikustannusten kumulatiivisen kehityksen tiedot päivitetään vuosittain kolmen vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmajaksolle.
			Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Joukkoliikenteen toimivuuden parantaminen ja vastuullisuus	Suunnitelman laatiminen pandemian liikkumiseen aiheuttamiin muutoksiin sopeutumiseksi	Liikenteen suunnittelussa tarjonnan suuntaaminen ja tuottavuuden kehittäminen on osa jatkuvaa toimintaa. Liikenteen sopimusten joustovaroja käytetään jatkuvasti, uudelleen neuvottelulle ei vielä tunnistettu tarvetta.
		Alueittainen asiakas- ja asukastytyväisyys vuosittain	Syyskuun 2024 NPS-luku oli 40, mikä on korkein suositteluindeksi HSL:n mittaushistoriassa (edellinen kesäkuun 2024 mittaustulos 37). Indeksillä nousi edelliseen verrattuna erityisesti pääkaupunkiseudulla (Espoo ja Kauniainen +6, Helsinki +4 ja Vantaa +4).
		Joukkoliikenteen co2-päästöt vuoteen 2025 mennessä vähintään -90 % verrattuna vuoden 2010 tasoon	Päästöt alenevat vuonna 2024 68 % verrattuna vuoden 2010 tasoon. Tavoitteen saavuttamisessa on tunnistettu epävarmuustekijöitä.
			Tavoite toteutui osittain.

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari	Seuranta 31.12.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY)	Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi sekä taksojen maltillisiksi korotuksiksi.	HSY:n strategisena tavoitteena on nettovelanoton nollaaminen strategiakauden aikana. Tuottavuuden kehitys on ollut strategian tavoitetason mukaista.
		Toimintamenot euroa/asukas (tavoitetaso 148 euroa/asukas)	Tilinpäätösennuste on 144 euroa/asukas. Tavoite toteutui.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY)	Ympäristövastuullisuuden lisääminen	Yhdyskunta- ja kotitalousjätteen kierrätysaste vuosittain, tavoitetaso 2024: vähintään 52 % (vuoden 2025 tavoitetaso 54 %)	Ennuste kierrätysasteeksi vuodelle 2024 on 45 %.
		Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa. Tavoitetaso 2024: enintään 92 000 tCO ₂ -ekv.	Ennuste toteumasta 2024: 85 000 tCO ₂ -ekv.
		Hiilineutraaliusohjelman toteuttaminen hiilineutraaliustavoitteeseen 2030 pääsemiseksi.	HSY:n hiilineutraaliusohjelman kärkihankkeet etenivät suunnitellusti ja mm. jäte- ja vesihuollon kehittämishankkeet, energiatehokkuustoimet sekä uusiutuvan energian lisääntyminen ovat vaikuttaneet toivotusti. Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY)	Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen	Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytyväisyys vuosittain.	Asiakastytyväisyyden toteuma 4,2 (tavoite 4,2).
		Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, tavoitetaso 2024: enintään 19 %.	Ennuste vuodelle 2024: 22 %. Tulosta huonontaa merkittävästi Mäkkylässä helmikuussa 2024 tapahtunut suuri putkirikko. Tavoite toteutui osittain.

1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle vuoden 2024 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Peruskaupunki vähentää poistoeroa 10 752 842,25 euroa.

Tilapalvelut-liikelaitos vähentää poistoeroa 5 014 750,03 euroa.

Vahinkorahasto: ylijäämä 1 137 901,59 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto: ylijäämä 297 102,43 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 337 555,80 euroa siirretään rahastopääomaan.

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto: ylijäämä 38 309 382,58 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus vuoden 2024 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Edellisten tilikausien ylijäämästä siirretään 3 646 204,61 euroa rahastopääomaan.

Kaupungin tilikauden ylijäämä 120 725 665,65 euroa lisätään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

2 TOTEUTUMIS VERTAILUT

2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2024 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN

Espoo-tarina on Espoon strategia, jota toteutetaan toimialojen ja yksiköiden omilla tarinoilla, tulosityksikkötasoisilla tulostavoiteilla ja poikkeihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden asettamista. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

2.1.1 Yhteenveto Espoon kaupungin tulostavoitteiden toteutumisesta

Espoo-tarinassa on vuosille 2021–2025 määritelty kaupungille seitsemän valtuustokauden tavoitetta. Vuodelle 2024 on asetettu yhteensä 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta, joiden tarkoituksena oli edistää valtuustokauden tavoitteiden toteutumista. Tulostavoitteista 18 arvioidaan toteutuneen ja viiden arvioidaan toteutuneen pääosin. Kokonaisuudessaan tulostavoitteista arvioidaan toteutuneen vähintään pääosin 88,5 prosenttia. Tulostavoitteista kolmen ei arvioida toteutuneen.

Toteutumatta jääneistä kolmesta tulostavoitteesta kaksi liittyy nuoriin. Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus työvoimasta on kääntynyt uudelleen nousuun ja on samalla tasolla kuin yleinen työttömyysaste (10,9 prosenttia), vaikka Espoo pärjää edelleen paremmin kuin pääkaupunkiseudun keskiarvo (11,1 prosenttia). Kiusaamisen ehkäisyyn liittyvät mittarit ovat heikentyneet oppilaskyselyn perusteella sekä koetun kiusaamisen että aikuisten puuttumisen osalta. Kolmas toteutumatta jäänyt tulostavoite koskee yritystyöpaikkojen määrän kasvua, jota ei arvioida mukaan ole tapahtunut kuluvaan vuoteen. Suomen taloustilanne ja elinkeinomarkkinoiden haasteet ovat vaikuttaneet näiden tavoitteiden toteutumiseen.

Samanaikaisesti Espoo on saavuttanut monia merkittäviä onnistumisia. Vaikeassa toimintaympäristössä varhaiskasvatuksen henkilöstön tyytyväisyys ja kaupungin työpaikkojen houkuttelevuus ovat parantuneet. Espoon turvallisuustilanne on suurten kaupunkien paras poliisin häiriöindeksiin mukaan. Rakentamisen lupakäsittely on edistynyt ja omakotitalojen lupien käsittelyajat ovat lyhentyneet, vaikka kokonaistavoitteesta ollaan vielä jäljessä. Hiilineutraaliustavoite etenee suunnitellusti ja kestävien liikkumismuotojen osuus on kasvanut 6 prosenttiyksikköä viime mittauksesta. Lisäksi startup-

yrittäjien määrä ja rahoitus ovat kasvaneet, mikä tukee Espoon asemaa yrittäjyyden ja innovaation keskuksena. Kokonaisuudessaan Espoo on edennyt vahvasti valtuustokauden tavoitteidensa saavuttamisessa. Vaikka taloustilanteen vaikutukset näkyvät osassa mittareita, suurin osa kaupunkitasoisista tulostavoitteista on saavutettu tai edistynyt merkittävästi.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki" osalta tavoitteet ovat edenneet monella osa-alueella, mutta haasteitakin on yhä ratkaistavana. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut 84,5 prosenttiin (2023 lähtöarvo 82,1 prosenttia), joskin laskentatavan muutos rajoittaa suoraa vertailua edellisvuoteen. Henkilöstön, huoltajien ja johtajien tyytyväisyys varhaiskasvatuksen laatuun on edelleen parantunut.

Espoon oppimistulokset pysyvät edelleen korkeina valtakunnallisessa vertailussa: sekä lukien arvosanojen että perusopetuksen lukuvuositodistusten perusteella Espoo on kärkitasoa. Ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeutuvien määrä on kasvanut, mikä viittaa monipuolisten jatko-opintopolkujen vetovoimaan.

Oppilaskyselyn tulosten perusteella 75 prosenttia harrasti säännöllisesti muiden kanssa. Espoon harrastuspolku järjesti 219 harrastusryhmää (36 800 käyntiä) ja maksuttomia harrastuksia tarjosi 96 prosenttia kouluista. Kirjaston lasten ja nuorten vapaa-ajan tapahtumien osallistujamäärä seurantajaksoilla oli 26 300. Taiteen perusopetukseen osallistui 12 000 lasta ja nuorta.

Koulukiusaamiseen puuttumisessa ja lasten hyvinvoinnissa on yhä parannettavaa. Oppilaiden kokemus aikuisten puuttumisesta kiusaamiseen on laskenut 44,6 prosenttiin (lähtöarvo 47,1 prosenttia) ja "Minua ei kiusata" -vaihtoehdon valinneiden osuus on pienentynyt 81,4 prosentista 78,4 prosenttiin. Myös koulussa lähes aina hyvinvointien oppilaiden osuus on lievästi vähentynyt 48,7 prosenttiin (lähtöarvo 49,1 prosenttia).

Henkilöstötilanne on sen sijaan kehittynyt myönteisesti: kelpoisen varhaiskasvatushenkilöstön osuus on noussut kaikissa tehtävissä ja perusopetuksessa kelpoisia hakijoita on nyt enemmän per työpaikka kuin edellisvuonna. Työfilismitarin tulokset osoittavat myös henkilöstön jaksamisen kohentumista. Kokonaisuudessaan Espoo on edennyt kohti tavoitettaan olla oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki, mutta lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä kiusaamisen ennaltaehkäisyyn eteen tarvitaan edelleen vahvoja toimenpiteitä.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin" toteutuminen on edennyt monella tavoin, mutta joitakin haasteita on edelleen ratkaistavana. Kustannusvaikuttavuuden vahvistamiseksi käynnistettiin syksyllä palvelutuotteiden kehittämisprojekti, joka jatkuu työpajoilla kevääseen 2025. Digitalisaatiohankkeiden kautta on otettu käyttöön useita järjestelmiä, kuten JoTo-talousohjaus,

hankintojen toiminnanohjaus, varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän jatkokehitys, tilapalveluiden toiminnanohjaus, kaupunkiympäristön toimialan digitaalisten aineistojen myynti- ja jakeluratkaisu sekä luontotietojärjestelmä. Merkittäviä ICT-infran ja teknisen tietoturvan parannuksia on tehty kuten keskitetyn käyttövaltuushallinnan laajentaminen ja teknisen tietoturvan havainnointiratkaisu. Kuluvan vuoden aikana Espoo irtautui DigiOne-hankkeesta kaupunginhallituksen päätöksellä.

Monituottajamallia hyödynnetään laajasti eri palveluissa: varhaiskasvatuksessa yksityisten palveluntuottajien roolia pyritään kasvattamaan ja perusopetuksen iltapäivätoiminnan järjestelyissä ostopalvelut kattavat suurimman osan kouluista. Tilapalveluissa siivouksesta, kiinteistönhoidosta ja aulapalveluista osa hankitaan ostopalveluna. Tietohallintopalveluissa operatiivinen ICT- ja digipalvelutuotanto on laajasti ulkoistettu. Myös kulttuuri- ja liikuntapalveluissa keskeinen osa toiminnasta tuotetaan kumppanuuksin. Rakentamisen lupakäsittelyssä on tapahtunut paranemista omakotitalojen osalta, mutta kerrostalohankkeiden käsittelyajat ovat pitkittyneet suhdannetilanteesta ja asiakkaista johtuvien viiveiden vuoksi. Lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on lähtenyt käyntiin, mutta palveluketjujen, yhteyshenkilöiden ja yhteisten tavoitteiden selkeyttämisessä on edelleen parannettavaa. Erityistä huolta herättää opiskeluhuollon palvelu riittävyys.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen" tavoitteet saavutettiin osittain. Toimintamenojen kasvun hillitseminen ei toteutunut kaikkien toimialojen osalta. Kokonaisuutena kaupungin toimintamenot pysyivät talousarviossa, mutta osalla tulosityksiköitä ja liikelaitoksia oli merkittäviä menojen ylityksiä.

Kaupungin kokonaistuottavuustavoite toteutui, mutta myös sen sisällä oli olennaisia poikkeamia.

Kaupungin vuosikatteen ja tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat erityisesti rahoitustuotot, joiden ansiosta toiminnan ja investointien rahavirta sekä investointien tulorahoitusaste toteutuivat talousarviota parempana. Hyvä kassatilanne mahdollisti sen, että lainanottovaltuutta ei tänä vuonna tarvinnut käyttää. Tämä osaltaan johtaa myös siihen, että konsernin lainakanta toteutuu ennakoitua pienempänä ja pysyy tavoitteessaan.

Espoo vaikutti viime vuonna edelleen aktiivisesti valtion hallitusohjelman toimeenpanoon sekä valtakunnalliseen päätöksentekoon, jotta kaupungin tarpeet – esimerkiksi valtionosuusjärjestelmän uudistus, varhaiskasvatuksen työvoiman saatavuus ja kansainvälisten osaajien houkuttelu – tulevat huomioituiksi. Yhteistyötä kaupunkien tavoitteiden eteen on edistetty valtion ja kuuden suurimman kaupungin kanssa strategisessa allianssissa. Lisäksi Espoo on lausunut myös muun muassa lunastuslakiin, aluehallintolakiin ja ulkomaalaislakiin liittyvästä hallitusohjelman toimeenpanosta korostaen tarvetta turvata edellytykset kestäväälle kasvulle ja investoinneille.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki"

toteutumisessa on sekä onnistumisia että parannettavaa. Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten määrä kasvoi (8576 → 8702) ja yritysten halukkuus suositella Espoota parani hieman. Talouden taantuma näkyy kuitenkin yritystyöpaikkojen hienoisena laskuna ja nuorisotyöttömyyden kasvuna (10,9 prosenttia). Ulkoinen kehittämisrahoitus nousi 6,2 miljoonaan euroon, mikä vahvistaa Espoon asemaa kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen edelläkävijänä. Startup-ekosysteemi Espoossa pysyi aktiivisena: espoolaiset yritykset keräsivät marraskuuhun mennessä 182 miljoonaa euroa sijoituksia ja startupien määrä nousi vuoden aikana 432:sta 457:ään.

Työnantajien korkea tyytyväisyys (NPS 77,1) osoittaa Espoon vetovoimaisuutta kansainvälisten osaajien silmissä, vaikka osallistuneiden työnantajien määrä (369) ja kansainvälisten osaajien tyytyväisyys (NPS 36,5) eivät saavuttaneet täysin asetettuja tavoitteita. Kokonaisuutena Espoo jatkaa vahvana korkean osaamisen keskuksena, mutta suhdannetilanteesta toipuminen sekä nuorten työllisyyden haasteet vaativat yhä lisätoimenpiteitä.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki"

toteutumista on edistetty sekä kestävän kasvun, turvallisuuden että luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Kaupunki on mahdollistanut uusia työpaikkakerrosneliöitä useilla asemakaavamuutoksilla (yhteensä 76 900 k-m²), mutta asumisen kerrosala jäi tänä vuonna pienemmäksi suhdannetilanteen ja haastavien maankäyttö Sopimusneuvottelujen vuoksi. HSL:n tuoreimman liikkumistutkimuksen mukaan kestävien kulkutapojen osuus on noussut 59 prosenttiin (6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2018). Lisäksi 70 prosenttia infra-investoinneista kohdennettiin raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille.

Kuntalaisten tyytyväisyys yhdyskuntarakenteeseen ja kaupunkikuvaan on kasvanut hieman. Häiriöindeksi on Espoossa 133,5, mikä on kuuden suurimman kaupungin alhaisin. Kuntalaisten kokema turvallisuus on kolmen vuoden keskiarvolla hyvällä tasolla (4/5), vaikka suunta on hienoisesti laskusuuntainen. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi hyväksyttiin neljä uutta luonnonsuojeluesitystä ja samalla Luontoviisas Espoo -tiekartta eteni päätöksentekoon alkuvuonna 2025.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä"

edistämisessä on nähtävissä selkeää edistymistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2024 Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan. HSY:n viimeisen päästölaskennan mukaan vuoden 2023 ilmastopäästöt alittivat tavoitellun etenemistason ja ovat edelleen asukasta kohti pääkaupunkiseudun pienimmät. Fortumin lopetettua kivihiilen käytön huhtikuussa 2024 Espoon kaukolämmön tuotannon päästöt vähenivät huomattavasti. Autokannan sähköistyminen etenee

muuta Suomea nopeammin ja kestävien kulkumuotojen osuus on kasvanut. Espoo-tarinan mukaisilla raideliikenteen varren kaupunkikeskusalueilla tehdään aktiivista ilmastonmuutoksen hillintää. Yleiskaava 2060 - luonnoksessa painotetaan rakentamisen sijoittamista raiteiden ja merkittävien joukkoliikenneväylien läheisyyteen ja hiilipäästöjen arviointityökalu sekä viherkerroin ovat käytössä asemakaavoituksessa. Hepokorven datakeskushankkeen edellyttämä kunnallistekniikka etenee aikataulussa, mahdollistaen datakeskuksen tuottaman hukkalämmön hyödyntämisen tulevaisuudessa.

Valtuustokauden tavoitteen "Espoo on Suomen paras kotouttaja" toteutumisesta on edetty monilta osin, mutta merkittäviä haasteita on edelleen. Vieraskielisten työttömyysaste (21,6 prosenttia) on kaksinkertainen koko työvoiman tasoon (10,9 prosenttia) nähden, mutta vuoden 2022 alussa ero oli 2,4 kertainen. Maahanmuuttajien osuuden kasvaessa kaupungin työikäisestä väestöstä, on maahanmuuttajien työttömyys tärkeää saada laskemaan kohti yleistä työttömyysastetta. Myös vieraskielisten oppimistulokset perusopetuksessa jäivät yhä keskimäärin noin 0,7 arvosanaa alemmiksi kuin suomen- tai ruotsinkielisten oppilaiden, joskin ero on pienempi kuin kansainväliset tutkimukset (kuten PISA) antaisivat olettaa. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on vieraskielisillä lapsilla alhaisempi (76,4 prosenttia, vuonna 2023) kuin suomen- ja ruotsinkielisillä. Vieraskielisten uusien ylioppilaiden osuus (8,4 prosenttia, vuonna 2023) on yhä selvästi pienempi kuin heidän väestöosuutensa 19-vuotiaiden ikäluokassa (19,5 prosenttia, vuonna 2023), suhdeluku ei ole kehittynyt parempaan suuntaan verrattain vuoteen 2022.

Vahvasti maahanmuuttoon nojaava väestökasvu on tärkeää Espoon elinvoimaisuuden kannalta. Pääkaupunkiseudun työllisten määrän kasvusta vuosituhanen jälkeen koostuu melkein kokonaan (89 prosenttia) ulkomaalaistaustaisista työllisistä. Ulkomaalaistaustaisten osuus Espoon työllisistä nousi vuonna 2022 24 prosenttiin ja jatkaa kasvuaan. Espoon erityispiirre on raju ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän kasvu ammattiluokissa johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat. Tähän ryhmään kuuluvista Suomen ulkomaalaistaustaisista työllisistä oli vuonna 2022 joka viides espoolainen ja heidän määränsä kasvoi 2010–2022 Espoossa 230 prosenttia (vrt. valtakunnallinen kasvu 151 prosenttia). Vuonna 2023 ulkomaalaistaustaisten espoolaisten osuus kaupungin verotuloista oli yli 15 prosenttia, mikä on enemmän kuin aiemmin. Yksi merkittävä syy tähän on se, että ulkomaalaistentaustaisen määrä on Espoossa kasvanut. Samaan aikaan suomalaistaustaisten asukkaiden maksamat tuloverot olivat 63 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2010, mikä johtuu pääasiallisesti verojärjestelmän muutoksista sote-uudistuksen yhteydessä. Huomionarvoista on kuitenkin, että ulkomaalaistaustaisten asukkaiden maksamat tuloverot laskivat saman ajanjaksona vain 4 prosenttia. Tämä viittaa siihen, että ulkomaalaistaustaisten verotuloilla on yhä suurempi merkitys kaupungin verokertymässä.

Ukrainasta saapuneiden henkilöiden osalta Espoo on vastaanottanut noin 800 uutta tilapäisen suojelun piiriin kuuluvaa kuntalaista vuoden 2024 aikana. Varhaiskasvatushakemusten määrä on lisääntynyt (179 hakemusta vrt. edellisvuoden 125). Kaupunki on tarjonnut ukrainankielistä ohjausta ja neuvontaa Hello Espoo -infossa sekä varhaiskasvatuksen palveluasiantuntijoiden kautta. Valmistavan opetuksen oppilaiden määrä on kasvanut lukuvuoden aikana (20 → 38), mutta suurin osa ukrainalaisista lapsista siirtyy melko nopeasti yleisopetukseen. Ukrainan kielen kulttuuriohjaus kouluille päättyi syksyllä 2024, mikä luo haasteita etenkin uusien perheiden tukemiselle.

Tulostavoitteiden toteutumista kuvataan mittaritasolla tarkemmin kappaleessa 2.1.5

2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien eteneminen

Valtuustokauden mittaiset poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yksi keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Ohjelmat ovat kehittämisen, kokeilemisen ja oppimisen alustoja, joiden avulla haetaan ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin Valtuustokauden mittaiset poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yksi keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Ohjelmat ovat kehittämisen, kokeilemisen ja oppimisen alustoja, joiden avulla haetaan ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin

Hyvinvoiva Espoo

Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelmalla edistettiin espoolaisten mahdollisuuksia huolehtia hyvinvoinnistaan sekä osallistua ja kuulua yhteisöön. Ohjelman merkittävimpiä saavutuksia on ollut se, että tietoisuus yhteisöllisyyden ja mielen hyvinvoinnin merkityksestä ja osaaminen näitä tukevista toimista on kehittynyt edelleen. Kuulumme yhdessä! -oppilaskuntatapahtumat sekä erilaiset yhteisöllisyyttä lisäävät hyvinvointiviikot keräsivät kiitosta nuorilta. Lisäksi esteettömyyteen tähtäävät toimenpiteet ovat olleet osallisuuden edistämisessä onnistuneita. Esimerkkinä tästä esteettömän luontopolun ja taukopaikan rakentaminen Lakistoon, ParaSchoolDayn järjestäminen Espoon kouluissa ja Senioripakun vakiinnuttaminen osaksi kaupungin toimintaa. Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajien lisääminen ohjausryhmään koettiin onnistuneeksi ratkaisuksi erityisryhmien huomioimiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.

Kestävä Espoo

Kestävä Espoo -ohjelmatyöllä tuettiin Espoon kaupunginvaltuuston päättämiä tavoitteita toimia globaalina esimerkkinä YK:n kestäviä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kestävä Espoo -ohjelma on edistänyt kestäviä ratkaisuja, vihreää siirtymää ja kaupungin kestävyyskasvattamista yhteistyön, kokeilujen ja kehitystoiminnan avulla. Ohjelmatyöllä on tuettu toimintatapojen muutosta sekä toimintaympäristön uudistamista luomalla ja vahvistamalla eri toimijoiden yhteistyötä Espoossa.

Valtuustokauden aikana ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi oli käynnissä yhteensä 30 projektia ja niihin kohdistui lähes kuuden miljoonan euron rahoitus, josta ulkoista rahoitusta oli noin 70 prosenttia.

Ohjelmakauden keskeisiä onnistumisia on ollut poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistuminen ja Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan kokoaminen ja sen hyväksyminen valtuustossa yksimielisesti. Ohjelmakauden aikana ilmastopäästöt ovat jatkaneet laskuaan, ja Espoo on vahvistanut rooliaan kestävyyden edelläkävijänä kansallisesti ja kansainvälisesti, hyödyntäen EU-rahoitusta ja tutkimusyhteistyötä. Espoon ilmastotyön saama Euroopan komission Mission Label -tunnustus osoittaa Espoon edelläkävijyyden ja uskottavan suunnitelman ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Komission tunnustus vahvistaa Espoon profiloitumista kansainvälisenä kokeilu- ja innovaatiokeskuksena puhtaille ja älykkäille kaupunkiratkaisuille. Kaupungin kestävien toimintatapojen mahdollistamista ja viemistä osaksi toimintaa on jatkettava edelleen. Kaupungin kestävä kehityksen työn jatkuvuutta tukee Kestävän kehityksen osaamiskeskus.

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -ohjelma edisti ja toteutti Espoon kehittämistä yhteisöllisenä ja vetovoimaisena tapahtumakaupunkina. Ohjelmatyön keinoin on tehty monia konkreettisia toimia, joiden avulla poikkihallinnollinen tapahtumatyö niin kaupunkiorganisaatioissa kuin yhteistyökumppanien kanssa on edennyt merkittävästi.

Konkreettisia tuloksia toteutettiin runsaasti. Näistä esimerkkeinä vuoden 2022 Espoo 50 vuotta kaupunkina -teemavuoden toteutus, eri viranomaistahoista koostuvan poikkihallinnollisen Olosuhteet ja luvat -ryhmän (OLUT) perustaminen, tapahtumadatan, tapahtumatutkimusten ja tiedon analysoinnin käynnistäminen ja kehitystyö. Lisäksi laadittiin laajoissa verkostoissa Espoon tapahtumaperiaatteet tukemaan ohjelman pitkän aikavälin tavoitteen toteuttamista. Ohjelman myötävaikutuksella tehtiin asiakaslähtöinen tapahtumien palvelupolku, käynnistettiin tapahtumaneuvojan pilotti sekä laadittiin Kestävän tapahtumanjärjestämisen opas. Lisäksi syntyi kokonaan uusia tapahtumia, kuten esteetön tapahtuma nuorille, luontoliikuntatapahtuma NouxFest, Sellon kesäterassi ja Pop-Up-tapahtuma-alueet. Ohjelmatyö eteni menestyksekkäästi ohjelmakauden loppuun asti toteuttaen monia konkreettisia toimenpiteitä sekä edistäen strategisia tavoitteita.

2.1.3 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Vuoden 2024 aikana Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelman TakE toimeenpanossa edettiin Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti. TakE-ohjelman vuositavoite oli 21,7 milj.

euroa ja toteuma 25,5 milj. euroa, ohjelma ylitti vuositavoitteensa 3,8 milj. eurolla.

Suurimmat ylitykset syntyivät maanvastaanottomaksujen korotuksesta, perusopetuksen laiteympäristön yksinkertaistamisesta, kaupungin vakuutusmaksujen alentamisesta sekä verottajalta puuttuvien kiinteistöjen ja rakennusten lisäämisestä kiinteistöveron piiriin ja konserniyhteisöihin kertyneen ylijäämän tai omaisuuden tulouttamisesta kaupungille.

Toimintaympäristön haasteet muun muassa maailmanpolitiikan ja -talouden tilanteet ja työvoiman saatavuushaasteet vaikuttivat osaltaan tuottavuustavoitteiden toteutumista haastavasti.

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi kaupungin taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kasvu. Talouden epätasapainon oikaisemiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi valtuusto päätti 19.10.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelmasta TakE. Kaupungin kehys- ja talousarviovalmistelu 2021–2025 tehdään ohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioitiin TakE-ohjelman kipukohdat Espoo-tarinan mukaisesti. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidettiin ennallaan.

Ohjelmalla tavoitellaan käyttötalouden kasvun hidastamista suunnitelmallisesti noin 116 milj. eurolla perusurasta nähden vuoden 2025 loppuun mennessä. Toimintakatteen kasvua pyritään hillitsemään noin 106 milj. eurolla vuoteen 2025 mennessä.

2.1.4 Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen

Kehittämisprojektit ovat keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Niiden avulla kehitetään Espoon palveluja ja toimintaa. Kehittämisprojektit ja kehitysohjelmat toteutetaan ja johdetaan Espoossa projekti- ja ohjelmajohtamisen EsPro-mallilla. Projektien tiedot on koottu yhteiseen projektisalkkujärjestelmään.

Vuoden 2024 lopussa projektisalkussa oli 82 käynnissä olevaa projektia, joista noin 40 prosenttia liittyi ensisijaisesti kaupungin palvelujen kehittämiseen ja 60 prosenttia toiminnan kehittämiseen. Projektien kokonaismäärä oli samalla tasolla edellisen vuoden kanssa. Projekteista kolmannes sisälsi IT-ratkaisujen kehittämistä. Näiden projektien määrä laski hieman edellisestä vuodesta.

Kehittämishankkeilla edistettiin vuoden aikana kaikkia valtuustokauden tavoitteita. Useita kehittämishankkeita kytkeytyi muun muassa Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutukseen, kestävä kehitys ja ilmastotyön edistämiseen, oppimisen ja sivistyksen tukemiseen sekä Espoon kehittämiseen kansainvälisesti vetovoimaisena yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunkina. Kaikista kehittämishankkeista puolet sai kaupungin ulkopuolista rahoitusta. Ulkoisesti rahoitettujen projektien osuus kasvoi edellisestä vuodesta.

Projektilaskussa seurataan kehittämishankkeiden lisäksi laajempia ohjelmakokonaisuuksia, kuten Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa ja siihen liittyviä toimenpiteitä sekä valtuustokauden poikkihallinnollisia kehitysohjelmia.

2.1.5 Espoo-tarinan 2021-2025 kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2024

1.1. Espoolaiset osallistuvat laadukkaaseen varhaiskasvatukseen	
Mittaritiedot	Selite
Huoltajien tyytyväisyys lapsen varhaiskasvatuspaikkaan ja hänen saamaansa varhaiskasvatukseen Lähtöarvo: 5,5 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 5,60	Seurantajakso 31.12.: Osallistumisaste on vuoden 2024 lopun ennakkotilaston mukaan 84,5 % (2023 lähtöarvo 82,1 %). Osallistumisasteen laskennassa ei aiemmasta poiketen ole huomioitu alle 1-vuotiaiden väestömäärää, koska alle 1-vuotiaita on varhaiskasvatuksen piirissä vain vähän. Tästä syystä kokonaisvertailu lähtöarvoon on viitteellinen. Osallistumisaste ikäryhmittäin (suluissa v. 2023): 1-2v 64,6 % (60,7 %), 3-4v 93,7 % (93,7 %), 5v 95,5 % (95,7 %), 6v 93,1 % (92,8 %) Näistä vertailuluvuista muut ovat vertailukelpoisia vuoteen 2023, pl. 1-2-vuotiaat, joka oli ennen 10kk-2v -ikäryhmä.
Henkilöstön tyytyväisyys onnistumisestaan pedagogisessa työssä ja toiminnassa Lähtöarvo: 4,6 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 4,70	Henkilöstön, huoltajien ja johtajien tyytyväisyyttä varhaiskasvatuksen laatuun mitattiin kyselyllä lokakuussa. Kaikki mittarit saivat kyselyssä lähtöarvoa hiukan paremman tuloksen (asteikko 1-6). Henkilöstön tyytyväisyys sai keskiarvon 4,7 (lähtöarvo 4,6), huoltajien tyytyväisyys keskiarvon 5,6 (lähtöarvo 5,5) ja johtajien tyytyväisyys keskiarvon 4,7 (lähtöarvo 4,6).
Johtajien arvio pedagogisen toiminnan onnistumisesta Lähtöarvo: 4,6 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 4,70	
Osallistumisaste Lähtöarvo: 82,1 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 84,50 %	
	Toteutuu

1.2. Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa	
Mittaritiedot	Selite
Yo-tutkinnon suorittaneiden kirjoitusten tulokset. Yo-kirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen (paras arvosana) keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo (kevät/syksy). Lähtöarvo: 4,8 Tavoitearvo: korkeampi kuin valtakunnalliset Seurantatieto 31.12.: 4,40 6. luokan lukuvuositodistusten arvosanojen keskiarvo Lähtöarvo: suomenkielisten ka 8,56, monikielisten ka 7,86 -> erotus 0,70 Tavoitearvo: paranee 9. luokan lukuvuositodistusten arvosanojen keskiarvo Lähtöarvo: suomenkielisten ka 8,43, muunkielisten ka 7,64 -> erotus 0,79 Tavoitearvo: paranee Espoossa valmistuneista ylioppilaista yli 60 %-lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo. Lähtöarvo: 64,4 Tavoitearvo: 60 Seurantatieto 31.12.: 58,80 % Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti hakeneiden määrä Lähtöarvo: 1413 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 1440,00 lkm Omnian arvostus (Luottamus & maine –tutkimus) Lähtöarvo: 3,64 Tavoitearvo: paranee	Seurantajakso 31.12.: Espoon suomenkielisten lukioiden (kaikkien kokeiden) keskiarvo: 4,4 (Valtakunnallinen keskiarvo 4,1). Espoon suomenkielististä lukioista valmistuneista ylioppilaista 58,8 %-lla oli valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo. 6. ja 9. luokan lukuvuositodistusten arvosanojen keskiarvo, jossa tavoitteena on, että suomenkielisten tulokset pysyvät vähintään samalla tasolla ja muun kielisten tulokset paranevat. Syksyn tilanne saadaan vasta myöhemmin. Alla kevään tulokset: Toteuma kevät 2024: 6.lk: S1 ka 8,45, S2 ka 7,78 9.lk: S1 ka 8,41, S2 ka 7,73 → 6. luokkalaisten S1 ja S2 oppilaiden keskiarvot ovat molemmat heikentyneet samassa suhteessa → 9. luokkalaisten S1 ja S2 oppilaiden keskiarvot ovat molemmat sen sijaan kasvaneet, S2 oppilailla hieman enemmän. Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti hakeneiden määrä on kasvanut hieman 1413 → 1440. Omnian Luottamus & maine –tutkimuksen tulokset saadaan vasta myöhemmin.
Toteutuu	

Espoon perusopetuksen oppimistulokset ovat kansallisia tuloksia paremmat Karvin arvioinnissa. Lähtöarvo: Tavoitearvo: kansallisia tuloksia paremmat		
1.3. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mieluisa harrastus.		
Mittaritiedot	Selite	
Oppilaskysely: Harrastatko jotain säännöllisesti muiden kanssa? Lähtöarvo: 70 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 75,00 % Koronapudokkaat saadaan takaisin harrastamisen pariin Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Oppilaskysely on tällä kertaa kohdennettu Leppävaaran, Tapiolan ja Matinkylä-Olarin kouluissa (n=8559). Viime kerran tulokset ovat Espoonlahden ja Keski- ja Pohjois-Espoon alueiden kouluista. Alla tulokset kysymykseen "Harrastatko jotain säännöllisesti muiden kanssa?" • Kyllä: 75 % • En: 13 % • En osaa sanoa: 12 % Ero on siis huomattava viime vuoden eri kohderyhmälle teetettyyn kyselyyn. Kyselyn tulos kertoo näiden alueiden välisistä eroista harrastuneisuuden osalta. Seuraavan kyselyn osalta voidaan tarkemmin arvioida, onko saman kohderyhmän osalta tapahtunut kehitystä. Alla kulttuurin ja liikunnan osalta arviota ja toimenpiteitä lasten ja nuorten harrastamisen lisäämiseksi:	Toteutuu

	Kulttuurin tulosityksikön osalta kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualueen koordinoima, Harrastamisen Suomen mallia toteuttava Espoon harrastuspolku järjestää maksuttomia, matalan kynnyksen harrastusryhmiä kouluilla, niiden läheisyydessä ja etäyhteydellä koulupäivän jälkeen. Harrastuspolulla harrastusten sisältövalinnat perustuvat lasten ja nuorten omiin toiveisiin. Harrastuksia suunnataan erityisesti niille lapsille ja nuorille, jotka eivät vielä osallistu säännölliseen ja ohjattuun harrastustoimintaan. Vuonna 2024 Espoon harrastuspolku järjesti 219 harrastusryhmää, joissa oli harrastuskäyntejä yhteensä 36 800. Harrastuksiin osallistuneista noin 21 prosentilla ei ole muita ohjattuja harrastuksia. Maksuttomia harrastuksia tarjosi 96 % espoolaisista kouluista. Taiteen perusopetuksessa oppilaita oli 12 000 vuoden 2024 aikana. Vapaa-ajan toimintaa ja tapahtumia toteutetaan kulttuurin tulosityksikössä myös Lastenkulttuurikeskus Aurorassa ja muissa kulttuuritaloissa sekä kirjastoissa. Kirjaston lasten ja nuorten vapaa-ajan tapahtumien osallistujamäärä seurantajaksolla oli 26 300. Liikunnan ja urheilun tulosityksikössä maksuton tai edullinen harrasteliikunta on merkittävässä roolissa osana seurayhteistyötä. Monipuolista liikuntaa on tarjolla eri ikäryhmille. Harrastamisen liikuntaympyrään sisältyy töpinät perheille, leiki ja liiku- toiminta varhaiskasvatuksen 5-6 vuotiaille, alakoululaisten harrasteryhmät ja wau-kerhot ja yläkoululaisille jumppi sekä keski-ikäiko- iltapäivätoiminta. Liikunnan ja urheilun tulosityksikön tekemien tarkastelujen mukaan lasten ja nuorten osalta koronapudokkaat on saatu takaisin harrastamaan. Vuoden 2024 lopussa maksuttomia liikuntaryhmiä oli 48 ja wau-kerhoja 98, joten liikuntaryhmiä oli yhteensä 146.	
--	---	--

1.4. Nollatoleranssi koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan.	
Mittaritiedot	Selite
Oppilaskysely: Koulussamme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen Lähtöarvo: 47,1 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 44,60 % Oppilaskysely: Minua ei kiusata Lähtöarvo: 81,4 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 78,40 %	Seurantajakso 31.12.: Oppilaskysely 2024–2025: “Koulussamme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen” Tavoite: “Lähes aina” -vaihtoehdon valinneiden %-osuus kasvaa lukuvuoteen 2022–2023 kyselyyn verrattuna. Lähtöarvo: 47,1% (oppilaskysely 2022–2023) Mittarin arvo 31.12.2024: 44,6% (oppilaskysely 2024–2025) → Mittarin arvo on laskenut lähtöarvoon verrattuna eli aikuisten puuttuminen kiusaamiseen koetaan vähentyneen. Oppilaskysely 2024–2025: “Minua ei kiusata” Tavoite: “Lähes aina” -vaihtoehdon valinneiden %-osuus kasvaa lukuvuoteen 2022–23 kyselyyn verrattuna Lähtöarvo: 81,4% (oppilaskysely 2022–2023) Mittarin arvo 31.12.2024: 78,4% (oppilaskysely 2024–2025) → Mittarin arvo on laskenut lähtöarvoon verrattuna eli oppilaiden kokema kiusaaminen on lisääntynyt.
Poikkeamia	

1.5. Työpaikkojen houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa paranee.	
Mittaritiedot	Selite
Tehtäviinsä kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien osuus % Lähtöarvo: 49,4 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 51,00 %	Seurantajakso 31.12.: Tehtäviinsä kelpoisen henkilökunnan osuus on lisääntynyt varhaiskasvatuksessa syyskuun tilanteessa verrattuna lähtöarvoon. Syyskuun seurannassa kelpoisten osuus oli noussut kaikissa tehtävissä verrattuna vuoden lähtöarvoon: varhaiskasvatuksen lastenhoitajat 67,3 % (lähtöarvo 61 %), varhaiskasvatuksen opettajat 51 % (lähtöarvo 49,4 %) ja varhaiskasvatuksen erityisopettajat 72,3 % (lähtöarvo 66 %). Perusopetuksessa kelpoisten hakijoiden osuus oli keväällä 2024 4,5, ja syksyllä 2024 arvo on noussut 11,4 hakijaan työpaikkaa kohden. Varhaiskasvatuksessa vieraskielisen henkilökunnan osuus oli joulukuun lopussa 18,6 %. Osuus on kasvanut selkeästi lähtöarvoon (14,4 %) verrattuna. Joulukuun työfililismittarissa työssä jaksaminen on saanut keskiarvon 6,7 (asteikolla 0–10), mikä on parempi kuin lähtöarvo (6,3). Perusopetuksen henkilöstökyselyn tuloksien osalta ei ole uusia arvoja eli tulokset ovat samat kuin OVK2:ssa.
Tehtäviinsä kelpoisten varhaiskasvatuksen erityisopettajien osuus % Lähtöarvo: 66 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 72,30 %	
Tehtäviinsä kelpoisten varhaiskasvatuksen lastenhoitajien osuus % Lähtöarvo: 61 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 67,30 %	
Varhaiskasvatuksessa vieraskielistaustaisten henkilökunnan määrä Lähtöarvo: 14,4 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 18,60	
Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden perusopetuksessa Lähtöarvo: 4,7 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 11,40	
Työhyvinvoinnin tulokset: Miten olet jaksanut töissä viime aikoina? (Varhaiskasvatus) Lähtöarvo: 6,3 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 6,70	
	Toteutuu

Henkilöstökysely: Koen jaksavani työssä hyvin (Perusopetus) Lähtöarvo: 81,2 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 80,60 %		
1.6 Lapset ja nuoret voivat hyvin		
Mittaritiedot	Selite	
Oppilaskysely: Voin koulussa hyvin Lähtöarvo: 43,9 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 48,70 % MOVE: Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus 5. luokkalaisissa Lähtöarvo: 30 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 30,00 % MOVE: Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus 8. luokkalaisissa Lähtöarvo: 32 Tavoitearvo: laskee	Seurantajakso 31.12.: MOVE: Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus 5. luokkalaisissa ja 8. luokkalaisissa % Lähtöarvo: Fyysinen toimintakyky on terveysttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla 2024 (suluissa 2023): 5.lk: 30 % (31 %) 8.lk: 34 % (34 %) Oppilaskysely: "Voin koulussa hyvin" % Tavoite: "Lähes aina" -vaihtoehdon valinneiden %-osuus kasvaa lukuvuoden 2022-23 kyselyyn verrattuna. Lähtöarvo: 49,1% (oppilaskysely 2022-2023) Mittarin arvo 31.12.2024: 48,7% (oppilaskysely 2024-2025)	Toteutuu pääosin

Seurantatieto 31.12.: 34,00 %	→ Mittarin arvo on laskenut vuoden 2023 arvoon verrattuna.
-------------------------------	--

2.1. Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee	
Mittaritiedot	Selite
Palvelutuotteiden käyttö parantaa tiedolla johtamista ja kustannusvaikuttavuutta Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Palvelutuotteiden kehittämisen projekti alkoi syksyllä tulosityksiköiden johtajien haastattelulla ja analyysillä. Projekti jatkuu erillisillä työpajoilla ja palvelutuotteiden muutokset toteutetaan keväällä 2025. ICT- ja digihankkeet hyötyraportointi tilinpäätöstä varten 1. Tuotantoon siirtyneet merkittävät hankkeet, joiden keskeiset hyötytavoitteet ovat toteutuneet tai toteutumassa Rahoitus ja talous: Johdon ja talousohjauksen järjestelmän (JoTo) käyttöönotto ja jatkokehitys, verkkomaksuratkaisu, cash management Hallinto ja lakiasiat: päätöksentekojärjestelmän laaja versiopäivitys, hankintojen toiminnanohjausjärjestelmä, sähköisen allekirjoitusratkaisun uusinta Kaupunkiympäristön toimiala: aineistojen digitaalinen myynti- ja jakelualusta (eJalusta), luontotietojärjestelmä Tilapalveluiden toiminnanohjaus- ja projektipankkijärjestelmä, kaupunkitekniikan hankehallintajärjestelmä. Kasvun ja oppimisen toimiala: digitaalisen käyttövaltuushallinnan laajentaminen opetushenkilöstön käyttöön, lukiolaiskannettavien kierrätysratkaisu, varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän

	jatkokehitys v. 2024 (Espoon, Tampereen ja Oulun yhteishankeena) Elinvoiman tulosalue: TE-uudistuksen ICT–transitio, museon kulttuuriperintöjärjestelmä Lisäksi on otettu käyttöön yksiköiden muita pienempiä projekteja ja toimeksiantoja, jotka parantavat toiminnallisuuksia, prosessien ja raportoinnin automaatioastetta, mm. logistikan kyytipalvelujen raportointi, maanvuokran sopimuslaskutus, tilavaatimusten hallintajärjestelmä, kaupunkimittauksen sähköinen arkistointi, taloushallinnon ohjelmistorobotteja, HR-raportoinnin jatkekehitys, varhaiskasvatuksen raportoinnin jatkekehitys, lukiolaisten opetuksen seurantatyökalu, kuntatietojärjestelmän jatkekehitys. ICT-infran peruspalveluja ja teknistä tietoturvaa on kehitetty seuraavasti TAKE-oppilaitteivaihdot, laiteinventoinnin automatisoinnin kehittäminen, tietoliikenneverkon auditointi ja jatkekehitys, vierailijaverkon tunnusgeneraattori opetusympäristöön, puhelinlaitteiden moderointi, konesali-verkon tietoturvan jatkekehitys, teknisen tietoturvan havainnointijärjestelmä (HAVARO), käyttövaiktuushallinnan jatkekehitys, tietokanta- ja Windows-palvelinten laajempi päivitys, Google-oppimisympäristön tietoturvakehitys, palomuurisratkaisun kehittäminen, Google- ja Microsoft-ympäristöjen hallintamallien jatkekehitys. Lisäksi on toteutettu keskeisten järjestelmien tietoturvatestauksia (11 kpl) sekä tuettu Tilapalveluiden toimitilahankkeita tietoliikenneyhteyksien ja kuituverkkojen osalta: kuitukohteita 34 kpl, kuitupituus 7 537 m, tietoliikennelaitteita 383 kpl 55 kohteeseen (uudiskohteet, muutot, remontit) ja toteutettu kriittisten tietoliikennelaitteiden elinkaariuusiintoja 146 toimipisteessä 1184 laitteen osalta. 2. Keskeneräiset merkittävät hankkeet, jotka jatkuvat v. 2025 HR: HRD-työkalu (Digi-suuntaamo), työvuorosuunnittelujärjestelmä Hallinto- ja lakiasiat: Asiointipalveluiden pääjärjestelmäuudistus Elinvoima: Työllisyyspalveluiden ajanvarausjärjestelmä 3. Poikkeamat hyötytavoitteissa Vantaan johtama DigiOne-yhteishanke, jossa Espoon KOTO oli mukana. Espoo on irtaantunut hankkeesta kaupungin hallituksen päätöksellä. Espoon ja Tampereen yhteiset irtaantumisneuvottelut käynnissä, neuvottelut etenevät hitaasti. Hankkeessa ei päästy Espoon käyttöönottovaiheeseen, joten uusia ratkaisua ei ole tuotannossa. Asiointipalvelut: OmaEspoo-hanke: hanke on alkuperäisessä muodossaan keskeytetty. Hankkeessa toteutettiin HR:n ja taloushallinnon Hektori-palveluhallintajärjestelmän käyttöönotot, jotka ovat tuotannossa. Kaupunkiyhteistä asiointipalveluratkaisua ei toteutettu ainakaan tässä vaiheessa, koska sote-toimialan asiointipalvelut siirtyivät LUVN-hyvinvointialueelle ja KOTO- ja KYT-toimialat arvioivat, että niiden asiointipalveluiden hoitaminen vaatii tyypillisesti substanssiosaamista eivätkä ole siten keskistettävissä. Koska Asiointipalveluiden järjestelmäratkaisut ovat teknisesti ja toiminnallisesti vanhentuneita, on käynnistetty Asiointipalveluiden pääjärjestelmäuudistushanke, joka on suppeampi OmaEspoo-hankkeeseen verrattuna.
--	--

2.2. Palvelutuotanto kehittyä asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.	
Mittaritiedot	Selite
Espolaisten tyytyväisyys palveluihin viimeisen kolmen vuoden keskimääräinen taso (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen laaja indeksi) Lähtöarvo: 3,71 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 3,80 Laadullinen arvio monituottajamallin mahdollisuuksien hyödyntämisestä kattavasti Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Kasvun ja oppimisen toimiala: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen iltapäivätoiminnan monituottajamallissa on useita palveluntuottajia. Palveluja kehitetään huomioiden palvelutuotannon asukaslähtöisyys, asiakaslähtöisyys ja kustannusvaikuttavuus. Mahdolliset muutokset tuotantomuodossa arvioidaan aina sopimuskausien katkojen ja toiminnan rakenteen muutosten yhteydessä. Espoossa toimii kunnallisen varhaiskasvatuksen lisäksi yksityisiä päiväkoteja yksityisen hoidon tuella, palvelusetelitoimintana sekä ostopalveluna. Yksityisen hoidon tuki on osa varhaiskasvatuksen lainsäädännön edellyttämää toimintaa, jonka perhe voi halutessaan valita ja joka on kunnalle kunnallista toimintaa edullisempaa mutta asiakkaille yleensä kunnallista varhaiskasvatusta kalliimpaa. Palveluseteli on kunnalle vapaaehtoinen tapa toteuttaa palvelua, jonka myös perhe voi halutessaan valita. Tällä hetkellä se on jonkin verran kunnan itse tuottamaa palvelua edullisempaa kunnalle, mutta asiakkaalle jonkin verran kalliimpaa palveluntuottajan asettaman lisämaksun takia. Espoossa sitoudutaan kehittämään sekä palveluseteliä että yksityisen hoidon tuen kuntalaisia. Espooseen pyritään saamaan lisää yksityisiä varhaiskasvatuspalveluja niin, että yksityisen osuus palveluista nousee vähitellen noin 25 prosentista 35 prosenttiin. Palveluntuottajien kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Uusien yksityisten toimipaikkojen valmistelussa palveluntuottajat ja varhaiskasvatuksen tulosyksiköt yhdessä varmistavat, että suunnitellulla alueella on riittävästi varhaiskasvatuksen kysyntää. Joitakin kaupungin Y-tontteja on luovutettu hakumenettelyn kautta yksityisille palveluntuottajille päiväkotirakentamiseen ja näin toimintaan jatkossakin. Tällä hetkellä palveluntuottajat ovat suhdannetilanteen ja palvelujen järjestämiskustannusten nousun takia varovaisia laajentamaan toimintaansa. Monituottajamallissa kustannusvaikuttavuutta seurataan ja ohjataan sekä tuotantomallien välillä että kunkin tuotantomallin sisällä. Mallin kehittämiseksi on huomioitava, että varhaiskasvatuslain mukaan huoltajilla on oikeus saada lapselleen kunnallinen varhaiskasvatuspaikka, mutta he voivat valita myös yksityisen varhaiskasvatuspaikan. Perusopetuksen iltapäivätoimintaa tuotetaan kaupungin omana toimintana, ostopalveluna ja avustettavana toimintana käyttäen kulloinkin tarkoituksenmukaisinta toimintatapaa. Eri tuotantomuotojen välisessä arvioinnissa otetaan huomioon myös välilliset kustannukset ja riskit mm. henkilöstöön ja jatkuvuuteen liittyen. Lukuvuonna 2024–2025 kaupungilla on toistaiseksi voimassa olevat ostopalvelusopimukset kahdeksan iltapäivätoiminnan palveluntuottajan kanssa, jotka järjestävät iltapäivätoimintaa 47 koululla ja lisäksi yhden palveluntuottajan kanssa kaupungilla on sopimus avustettavasta iltapäivätoiminnasta yhdellä yksityiskoululla. Palveluntuottajat toteuttavat iltapäivätoimintaa 83 % kaupungin ala- ja yhtenäiskouluista. Kaupungin omaa iltapäivätoimintaa järjestetään 14 koululla.

	Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten huoltajille iltapäivätoiminta on saman hintaista järjestämis muodosta riippumatta. Toimintaa järjestetään aina lapsen omalla koululla, joten huoltajat eivät voi valikoida toiminnan järjestäjätahoa. Kaupunkiympäristön toimiala: Tilapalvelujen palvelutuotantoa on kehitetty asukas- ja asiakaslähtöisesti monituottajamallilla. Toimitilojen suunnittelupalveluissa palveluiden ostot ovat noin 98 %. Kiinteistöjen rakennuttamisessa erityisesti eri osa-alueiden valvonnan ostopalveluusuu s on noussut (25–30%). Siivouksessa, kiinteistönhoidossa ja aula- ja turvallisuuspalveluissa oman tuotannon ohella toimii alueilla kilpailutetut ostopalvelut useamman tuottajan toimesta. Siivouksen ostopalvelujen osuus on noin 67 %, kiinteistönhoidossa noin 35 % ja aula- ja turvallisuuspalveluissa 100 %. Koulujen vahtimestaripalvelut tuotetaan om ana palveluna. Kiinteistöjen ylläpidon oman sekä ostopalvelujen laadunseurantaa on kehitetty ja yhteistyötä lisätty kohteiden käyttäjien kanssa. Kunnossapidon laadunseuranta on aloitettu. Kaupunkitekniikan keskuksen kunnossapidon, rakentamisen, maaperätutkimusten ja maastomallimittausten palveluja tuotetaan om ana tuotantona, omajohtoisena tuotantona ja ostopalveluna arvioiden kulloinkin tarkoituksen mukaisin tuotantotapa. Yleisten alueiden kunnossapidossa ostopalvelujen osuus on hieman lisääntynyt mm. puhtaanapidon osalta. Yhdyskuntatekniset palvelut 2024 (TEKPA) -tutkimuksen mukaan Espoolaisten tyytyväisyys liikennealueiden ylläpitoon, talvihoitoon ja puistojen hoitoon on säilynyt suunnilleen ennallaan edellisvuoteen ja muihin suuriin kaupunkieihin verrattuna. Tyytyväisyydessä katuvalaistukseen, liikennevalo-ohjaukseen ja asiointiin teknisen toimen kanssa on hieman parantunut edellisvuodesta. Espoon median eri kanavilla on kerrottu maankäytön suunnittelun ajankohtaisista asioista, Espoon yleiskaava 2060:n tavoitteista ja teemoista, liikennesuunnittelusta sekä Luontoviisas Espoo -työstä. Yleiskaava 2060 oli nähtävillä 3.6-3.9.2024. Kaupunkisuunnittelussa on vuoden 2024 aikana järjestetty 34 asukastilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 2100 asukasta. Vuorovaikutuksen painopisteinä kuluvana vuonna oli Espoon yleiskaava 2060 sekä espoolaisten nuorten ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden osallistumisten edistämisessä. Maahanmuuttajataustaisten espoolaisten osallistumista tuettiin osallistumalla Hello Espoo -tapahtuman järjestämiseen sekä Omnian kanssa tehdyn yhteistyön ja yhteisöihin tehtyjen vierailujen kautta. Elinvoiman tulosalue: Kulttuurin tuloksiköissä palveluntuotantoa toteutetaan laajasti monituottajamallilla. Kumppanuuksiin tuotetaan palveluita. Palveluiden tuottamisessa käytetään kumppaneina muun muassa taide- ja kulttuuriyhdistöjä, järjestöjä, yhdistyksiä, oppilaitoksia ja yrityksiä. Esimerkiksi kulttuurikasvatuksen ja ikäihmisille suunnattujen taide- ja kulttuuripalvelujen sekä Espoon harrastuspolun palveluntuottajat valitaan hankintamenettelyn kautta dynaamiseen toimittajarekisteriin. Kulttuurilautakunta myöntää vuosivastuuksia taide- ja kulttuuriyhdistöille,
--	--

	taide- ja kulttuuriyhdistyksille sekä kotiseutuyhdistyksille, jotka tuottavat kulttuuri- ja taidepalveluita Espoossa pitkäjänteisesti. Liikunta ja urheilu tekee monipuolista ja laajaa yhteistyötä kaupungissa sisäisesti sekä erilaisten organisaatioiden ja muiden tahojen kanssa. Kumppanuuksia on erilaisia, se on monenlaista yhteistyötä, esimerkiksi palveluiden ostoa ja tapahtumien järjestämistä. Verkostot tarjoavat mahdollisuuksia yhteistyöhön erilaisten toimijoiden kanssa tiedon jakamiseen ja parhaiden käytäntöjen levittämiseen. Tämä monipuolistaa liikuntatarjontaamme sekä edistää palveluidemme vaikuttavuutta. Liikuntapaikkarakentamista tehdään yhdessä kumppaneiden kanssa ja käynnissä olevia yhteisöhankeita oli vuoden 2024 lopussa 6.	
2.3. Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85% lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa		
Mittaritiedot	Selite	
Kaikki rakennusvalvonnan luvat Lähtöarvo: 1294 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 1157,00 Uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvut Lähtöarvo: 383 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 329,00 Käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus - ja muutostöiden rakennusluvut Lähtöarvo: 325 Tavoitearvo:	Seurantajakso 31.12.: Vuoden 2024 lupien käsittelyajat ovat parantuneet 2023 tilanteeseen verrattuna asuinkerrostalojen lupia lukuun ottamatta. Omakotitalojen lupien käsittelyaikatavoitteen toteuma on lähellä tavoitetasoa ollen (83 %). Kerrostalohankkeiden käsittelyajat ovat edelleen pidentyneet. Piteneminen myös jatkuu, koska hankkeet eivät suhdannetilanteen takia halua aktiivisesti edistää hankkeita. Pari- ja rivitaloissa, käyttötarkoituksen muutoksissa ja muissa luvissa ollaan 68–82 % tasolla. Rakentamisen lupakäsittelyn uudistaminen määritettyjen tavoitteiden ja kehittämistarpeiden mukaisesti suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti jatkuu. Uudistamisessa parannetaan asiakaskokemusta kokonaisvaltaisesti; mukaan lukien lupakäsittelyn läpinäkyvyys, ennakoitavuus, vastuullisuus, oikea-aikaisuus ja tarkoituksenmukainen tarkkuus. Olenneina osana muutosta on otettu käyttöön lupakäsittelyn tilanne- ja viestintäasiakirja, jonka sulauttaminen toimintaan on menossa. Asiakirjaan kirjataan mm. yhdessä luvan hakijan ja pääsuunnittelijan kanssa sovittu käsittelyaikataulu. Asiakirjan avulla kaikki luvan osapuolet voivat nähdä lupakäsittelyn tilanteen valmiine osineen ja täydennystarpeineen lupakäsittelyjärjestelmästä	Toteutuu

Seurantatieto 31.12.: 328,00 Muut kuin rakennusluvat Lähtöarvo: 586 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 500,00 Myönnetyt asunnot yhteensä Lähtöarvo: 3066 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 2585,00 Myönnetyt kerrostaloasunnot Lähtöarvo: 2640 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 2190,00 Myönnetyt pientaloasunnot Lähtöarvo: 426 Tavoitearvo: Seurantatieto 31.12.: 395,00 Prosentuaalinen osuus kaikista luvista, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta. Lähtöarvo: 78 Tavoitearvo: 85 Seurantatieto 31.12.: 78,00 % Prosentuaalinen osuus uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvista, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta. Lähtöarvo: 68 Tavoitearvo: 85 Seurantatieto 31.12.: 73,00 % Prosentuaalinen osuus käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus- ja muutostöiden rakennusluvista, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta.	ajantasaisesti milloin tahansa. Tällä hetkellä keskitytään tarkoituksenmukaiseen tarkkuuteen lupakäsittelyssä. Lakimuutos vuoden vaihteessa aiheutti piikin saapuneiden lupahakemusten määrissä. Tässä joukossa on osittain varsin puutteellisia hakemuksia, mikä tullee vaikuttaman myös käsittelyaikoihin hidastavasti.	

Lähtöarvo: 82 Tavoitearvo: 85 Seurantatieto 31.12.: 82,00 % Prosentuaalinen osuus muista kuin rakennusluvista, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta. Lähtöarvo: 77 Tavoitearvo: 85 Seurantatieto 31.12.: 79,00 %	
2.4 Espoon kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rajapinnat ja palveluketjut toimivat hyvin	
Mittaritiedot Arviointi kaupungin toiminnan ja talouden näkökulmista sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä. Arviointia tarkennetaan yhteistyön ja rajapintojen muotouduttua. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Selite Seurantajakso 31.12.: Espoon kaupunki tekee paljon monitahoista yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyön onnistuminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta pystymme täyttämään lakisääteisiä velvoitteitamme ja strategiassa asetettuja tavoitteitamme. Yhteistyön rajapintoja on kaikilla kaupungin toimialoilla ja tulosalueella, sekä useimmissa tulosyksiköissä. Yhteistyössä onnistuminen vaikuttaa sekä toiminnassa onnistumiseen että talousresurssien vastuulliseen käyttämiseen. Yhteistyössä korostuvat toiminnan monipuoliset rajapinnat ja tehtävien välisten omistajuuksien hallinta. Omistajuudet vaativat riittävää resursointia molemmilta osapuolilta. Yhteistyön toimivuus on kaupungin perustehtävien hoitamisen kannalta erittäin tärkeää. Keskeisiä haasteita hyvinvointialueen kanssa tehtävässä toiminnassa ovat Espoon kaupungin toimijoiden näkökulmasta yhteisten tavoitteiden linjauksien, asiakasohjauksen ja palveluketjujen puuttuminen sekä osin myös yhteyshenkilöiden puuttuminen LUVNin puolelta. Hyvinvointialueelta yhteistyöhön nimetyillä henkilöillä tulee olla riittävät valtuudet, resurssit ja osaaminen yhteistyön jatkamiseksi ja kehittämiseksi. Esimerkiksi kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä kasvun- ja oppimisen toimialan opiskeluhuollon palveluketjujen ja rajapintojen toimivuus kärsii LUVNin resurssien puutteesta. Opiskeluhuollon palveluiden osalta esimerkiksi psykologiresurssi ei ole lakisääteisellä tasolla ja ajantasaisen resurssitilanteen raportoinnissa on ollut haasteita. Toteutuu

3.1. Toimintamenojen kasvua hillittäään	
Mittaritiedot	Selite
Toimialojen talous toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti Lähtöarvo: Taloustavoite Tavoitearvo: talousarvion mukainen	Seurantajakso 31.12.: Osalla toimialoista oli poikkeamia alkuperäiseen talousarvioon. Take-ohjelman vuoden 2024 tuottavuustavoitteet ylittivät 3,8M€. Toimenpiteistä suurin ylitys maanvastaanottomaksujen korotus +3,4M€. Suurin alitus maanmyyntitoivon tavoitetaso nostamisessa takaisin 60M€ tasolle 2023-2025, poikkeama -1,8M€.
Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman vuosittainen ja kumulatiivinen tuottavuustavoite saavutetaan Lähtöarvo: Taloustavoite Tavoitearvo: Take-ohjelman mukainen	Toteutuu pääosin

3.2. Investointien tulorahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.	
Mittaritiedot	Selite
Investointien tulorahoitusaste vähintään talousarvion mukainen Lähtöarvo: Taloustavoite Tavoitearvo: talousarvion mukainen	Seurantajakso 31.12.: Verorahoituksen kehityksen ennakoitiin jäävän talousarviosta, mutta rahoitus pääsi loppuvuodesta talousarviolukuihin. Sen sijaan maanmyyntitulot jäivät merkittävästi talousarviosta. Samaa aikaan toimialoilla oli käyttötalouden menojen ylityksiä, vaikka kokonaisuutena kaupungin toimintamenot pysyivät talousarvossa. Kaupungin vuosikatteen ja tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat erityisesti rahoitustuotot, joiden ansiosta toiminnan ja investointien rahavirta sekä investointien tulorahoitusaste toteutuivat talousarviota parempana.
Toiminnan ja investointien rahavirta on vähintään talousarvion mukainen Lähtöarvo: Taloustavoite Tavoitearvo: talousarvion mukainen	Toteutuu
Konsernin lainakanta enintään talousarvion mukainen Lähtöarvo: Taloustavoite Tavoitearvo: talousarvion mukainen	

3.3. Espoolaiset viranhaltijat sekä poliittiset päättäjät vaikuttavat hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon mahdollisuudet kestäväan kasvuun ja investointeihin turvataan.	
Mittaritiedot	Selite
Arviointi valmistelussa tai päätöksenteossa olevista muutoksista. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arviointi Hallitusohjelmassa ja valtakunnanpolitiikassa toteutettavan politiikan ja lainsäädännön vaikutus Espoon kuntatalouteen. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arviointi	Seurantajakso 31.12.: Tällä hetkellä pinnalla on kaupunkien näkemykset hankintalakiin ja sidosyksikkölainsäädäntöön liittyen. Lisäksi olemme tuoneet esiin kaupunkien kantoja valtion EU-vaikuttamisen kärkiin, jotta EU-lainsäädännössä ja rahoituksessa huomioitaisiin kaupungit nykyistä paremmin. Hallitusohjelman toimeenpanon osalta kriittisin vaikutus Espoon kaupunkiin on valtionosuusjärjestelmän uudistus (Uudistus siirtyy ainakin vuodelle eteenpäin). Olennaista on, että valtionosuusrahoitus tulee kohdentua lasten ja nuorten palveluiden järjestämiseen. Samalla on säilytettävä ne korvaukset, jotka ovat aiheutuneet verotulojen menetyksistä sote-muutoksen yhteydessä. Valtionosuusjärjestelmän osalta Espoon kärkiviestit ovat seuraavat: • Peruspalveluiden valtionosuus painottuu kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin sekä palveluita käyttävien ikäluokkien kokoihin • Väestökasvuun ja vieraskielisyyden valtionosuudet vastaavat todellista palvelutarvetta • Edellytykset investoida kasvuun ja Suomen kilpailukykyyn vahvistuvat • Kaupunkien osuus omasta veropohjastaan kasvaa • Sote-erät säilytetään ja siirretään osaksi veromenetysten kompensaatiota • Kaupungit mukana niitä koskevien uudistusten vaikutusten arvioinnissa ja valmistelussa Kuuden suurimman kaupungin ja valtion välisessä allianssissa on pyritty edistämään hallitusohjelman mukaisia tavoitteita seuraavien kokonaisuuksien osalta: • Varhaiskasvatuksen työvoiman haasteet. Valtio on suunnitellut kohdentavansa 6 miljoonaa euroa vuosittain varhaiskasvatuksen työvoiman koulutukseen kuutoskaupungeille. • Kansainvälisten osaajien houkuttelu ja työllistyminen. Valtio on suunnitellut kohdentavansa miljoona euroa vuosittain kuutoskaupungeille. Osaavan työvoiman houkuttelun tukemiseen. • TE-uudistus ja siihen liittyvä lainsäädäntökehitys • Nuorisoon liittyvä jengiytyminen sekä segregaatoin lisääntymiseen reagoiminen. Espoo on myös lausunut esimerkiksi valtion hallitusohjelman toimeenpanoon liittyen muun muassa lunastuslaista, aluehallintolaista ja ulkomaalaislaista.

4.1. Espoo houkuttelee tieto- ja osaamisintensiivisiä yrityksiä sijoittumaan ja pysymään Espoossa.	
Mittaritiedot	Selite
Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten määrä Lähtöarvo: 8 576 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 8702,00	Seurantajakso 31.12.: Yritystyoipaikkojen ja yritysten lukumäärät ovat revisoituvia, eli lähtöarvotiedot ovat myös päivittyneet viime vuodelta kun tilastotiedot on saatu vahvistettua. Estimoiduissa yritystyoipaikkamäärissä on havaittavissa taantumista kuluvan vuoden alkupuolella, mutta luvut ovat hyvin pitkälti pysyneet samana. Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten määrä on sen sijaan edelleen kasvanut. Uusimassa yritysilmapiiritutkimuksessa on tapahtunut parannusta yritysten halukkuudessa suositella Espoota.
Tieto- ja osaamisintensiivisten työpaikkojen määrä Lähtöarvo: 39 898 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 39561,00	Toteutuu
Yritysten halukkuus suositella Espoota Lähtöarvo: -3 Tavoitearvo: paranee	
Seurantatieto 31.12.: 1,00	

4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	
Mittaritiedot	Selite
Yritystyöpaikat yhteensä Lähtöarvo: 118 711 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 117765,00	Seurantajakso 31.12.: Yritystyöpaikkojen lukumäärät ovat revisoituvia, eli lähtöarvotiedot ovat myös päivittyneet viime vuodelta kun tilastotiedot on saatu vahvistettua. Estimoiduissa yritystyöpaikkamäärissä on havaittavissa taantumista kuluvan vuoden alkupuolella. Suhdannetilanne on vaikea, mikä näkyy myös työttömyyden kasvuna.
Yritystyöpaikat (kaupunkirata) Lähtöarvo: 36 691 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 36128,00	
Yritystyöpaikat (Länsimetro) Lähtöarvo: 61 690 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 61548,00	
Poikkeamia	

4.3. Espoo on haluttu kumppani kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä.		
Mittaritiedot	Selite	
Ulkoisen kehittämisrahoituksen määrä Espoo-tarinan toimeenpanoa tukevissa yhteiskehittämisen hankkeissa Lähtöarvo: 7,4 miljoonaa euroa Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 6,20 miljoonaa euroa Laadullinen arvio yhteistyön kehityksestä Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Espoon kehittämisohjelmien ulkoisen rahoituksen kokonaissumma oli vuonna 2024 arviolta 6,2 M€. Osaamisen, ohjelmien, järjestelmien ja tuen kehittäminen on käynnistynyt vastaamaan paremmin ulkoisen rahoituksen hyödyntämisen tarpeita. Ulkoisen kehittämisrahoituksen hyödyntämisen tueksi rekrytoitiin erityisasiantuntija, joka aloitti työnsä tammikuussa 2025. Lisäksi on käynnistetty kaupunkitasoinen kehittämisosaamisen ja muutosjohtamisen tuen kehittäminen. Ulkoisen kehittämisrahoituksen määrä Espoo-tarinan toimeenpanoa tukevissa hankkeissa: 6,2 M€ (myönnetyn ulkoisen kehittämisrahoituksen määrä palvelujen ja toiminnan kehittämisprojekteissa vuonna 2024)	Toteutuu
4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.		
Mittaritiedot	Selite	
Rahoituksen määrä espoolaisiin yrityksiin (NewCo) Lähtöarvo: 158 miljoonaa euroa Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 182,00 miljoonaa euroa Startup-yritysten määrä Espoossa (NewCo) Lähtöarvo: 432 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 457,00	Seurantajakso 31.12.: Marraskuun 2024 loppuun mennessä espoolaiset yritykset olivat keränneet rahoitusta €182M. Kolme yritystä keräsivät kokonaisrahoitusmäärästä yli 80 %. Sijoituksia keräsi yhteensä 21 yritystä. Kokonaismäärä on enemmän kuin vuonna 2023 (€158M) ja vähemmän kuin 2022 (€411M), jolloin rahoitusmäärän kokonaissummaa nosti kahden yrityksen merkittävät rahoituskierrokset. Espoossa oli vuoden 2024 lopussa 457 vuonna 2014 tai myöhemmin perustettua startupia (lähde: Dealroom). Startupyrityksiä oli enemmän kuin 12/2023 (432 startupia) ja 12/2022 (438 startupia).	Toteutuu

4.5. Espoo on Pohjoismaiden paras paikka kansainvälisille osaajille	
Mittaritiedot	Selite
Kv-osaajien tyytyväisyys tapahtumiin ja palveluihin kasvaa ja on vähintään erinomaisella tasolla (NPS vähintään 40) valtuustokauden päätyessä Lähtöarvo: 44 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 36,50	Seurantajakso 31.12.: Yleisestä työmarkkinatilanteesta johtuen tapahtumiin ja palveluihin osallistuneiden työntekijien määrä (369) jäi alle tavoitearvon (500). Työntekijöiden tyytyväisyys palveluihin (NPS 77,1) ylitti merkittävästi tavoitearvon (NPS 40). Tapahtumiin osallistuneiden kansainvälisten osaajien määrä (6838) ylitti tavoitearvon (6000). Kansainvälisten osaajien tyytyväisyys tapahtumiin ja palveluihin (NPS 36,5) jäi alle tavoitearvon (NPS 40).
Työntekijöiden tyytyväisyys tapahtumiin ja palveluihin kasvaa ja on vähintään erinomaisella tasolla (NPS vähintään 40) Lähtöarvo: 41,4 Tavoitearvo: paranee	
Seurantatieto 31.12.: 77,10	
Tapahtumiin ja palveluihin osallistuneiden kv-osaajien määrä kasvaa ja on valtuustokauden päätyessä 6000 Lähtöarvo: 3935 Tavoitearvo: 6000	
Seurantatieto 31.12.: 6838,00	
Tapahtumiin ja palveluihin osallistuneiden työntekijöiden määrä kasvaa ja on valtuustokauden päätyessä 500 Lähtöarvo: 215 Tavoitearvo: 500	
Seurantatieto 31.12.: 369,00	Toteutuu pääosin

4.6 Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle		
Mittaritiedot	Selite	
Alle 25 v. työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta Lähtöarvo: 9,4 Tavoitearvo: 6,9 Seurantatieto 31.12.: 10,90 %	Seurantajakso 31.12.: Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus työvoimasta on lähtenyt kasvamaan entisestään. Se on tällä hetkellä samalla tasolla kuin yleinen työttömyysaste Espoossa.	Poikkeamia

5.1. Espoo kasvaa kestävästi	
Mittaritiedot	Selite
Asemakaavan uusi asunto-km2 Lähtöarvo: 0 Tavoitearvo: 300 000 Seurantatieto 31.12.: 17330,00 km2	Seurantajakso 31.12.: kasvua on edistetty määrällisesti uutta työpaikkakerrosalaa kaavoittamalla. Vuoden 2024 aikana hyväksyttyjen kaavojen nettokerrosalan muutos käyttötarkoituksilla Y, K ja T on yhteensä 76 900 k-m². Uutta työpaikkakerrosalaa mahdollistavia kaavoja on vuoden aikana hyväksytty mm. Kellarannan, Valovirrankujan ja Kelalahdenkaarten kaavamuutoksissa. Muita hyväksyttyjä työpaikkakaavoja olivat Kivimies, Olarinluoma, Finnoon Isoniitty sekä tietyt vaikutuksiltaan vähäiset vaihteittaiset asemakaavan muutokset. Yleiskaava 2060 luonnoksen valmistelussa on huomioitu ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä arvoitu ilmasto vaikutukset. Asumisen kerrosalaa hyväksyttiin vuonna 2024 vain 17330 k-m2. Rakentamisen suhdannetilanteen vuoksi mm. maankäyttösopimuksien solmiminen on ollut haastavaa. Maankäyttösopimukset ovat edellytys, että kaavat etenevät hyväksyntään. Espoon kestävää kasvua on edistetty laadullisilla työkaluilla sekä erilaisilla kumppanuus- ja yhteistyömalleilla. Asemakaavojen vähähiilisuuden arviointityökalun avulla tehty testilaskentoja asemakaavojen hiilipäästöistä. Asemakaavoituksessa on otettu käyttöön viherkerroin-menetelmä tukemaan kestävää kasvua. Vuoden 2024 aikana 70 % infra-investoinneista suuntautui raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille. HSL:n viimeisimmän liikkumistutkimuksen (2023) mukaan kestävien liikkumismuotojen osuus on kasvanut hyvin. Henkilöautoilun kulkutapaosuus on pudonnut 6 prosenttiyksikköä (40 %:iin) sekä vuoden 2018 että vuoden 2012 mittaukseen nähden. Kestävien kulkutapojen osuus nousnut 59 %:iin, mikä on 6 % enemmän kuin vuonna 2018 ja 7 % enemmän kuin vuonna 2012. Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus tulokset ovat pysyneet pääasiallisesti samana kuin viime mittausjaksossa, kuitenkin niin, että tyytyväisyys yhdyskuntarakenteeseen ja kaupunkikuvaan on parantunut 0,1:llä. (3,4→3,5, max 5)
Kulutapaosuus (kestävät liikkumistavat yhteenlaskien) Lähtöarvo: Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 59,00 %	
Pääosa infrainvestoinneista kohdistuu kaupunkikeskuksiin, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varten ja niiden saavutettavuuteen Lähtöarvo: 66 Tavoitearvo: 50 Seurantatieto 31.12.: 70,00 %	
Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva -indeksi kolmen vuoden keskimääräinen taso Lähtöarvo: 3,4 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 3,50	
Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Yhdyskuntatekniset palvelut -indeksi kolmen vuoden keskimääräinen taso Lähtöarvo: 3,9 Tavoitearvo: paranee Seurantatieto 31.12.: 3,90	
Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Ympäristöpalvelut-indeksi kolmen vuoden keskimääräinen taso Lähtöarvo: 3,7 Tavoitearvo: paranee	
	Toteutuu

Seurantatieto 31.12.: 3,70		Kehitetään määrällinen ja laadullinen arviointi kumppanuuksien ja yhteistyömallien hyödyntämisestä osana investointien ja kehittämissihankkeiden toteuttamista. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	
5.2. Turvallisuus Espoossa ja kuntalaisten kokema turvallisuus.			
Mittaritiedot	Selite		
Häiriöindeksi Lähtöarvo: 213,3 Tavoitearvo: laskee	Seurantajakso 31.12.: Espoon häiriöindeksi on viime mittauksessa ollut 133,5. Se on alhaisin kuuden suurimman kaupungin osalta. Se on myös hieman alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (134)		
Seurantatieto 31.12.: 133,50	Kolmen vuoden keksiarvo kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa asukkaiden kokeman turvallisuuden osalta on 4 eli tavoitearvossa. Huomion arvoista on kuitenkin, että se on laskemaan päin.		
Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Asukkaiden kokema turvallisuus Lähtöarvo: 4,06 Tavoitearvo: 4			
Seurantatieto 31.12.: 4,00			
	Toteutuu		

5.3. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu.		
Mittaritiedot	Selite	
2) Suojelualueiden pinta-ala kasvaa siten, että kohteita perustetaan luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelman aikataulun mukaisesti vuosille 2021-2025 ajoitettu määrä ja vähintään kohteiden mukainen pinta-ala. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Luonto-ohjelman mukaisten luontoselvityksien raportit ja tulokset ovat valmiit. Neljän uuden luonnonsuojelualueen perustamisesitykset Uudenmaan Ely-keskukselle hyväksyttiin ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 12.12.2024. Nämä alueet ovat Mätäjärvi, Tremanskärriin laajennus ja Hynkänlampi-Rumpmossen. Etenevät seuraavaksi kaupunginhallitukseen. Luotoviisas Espoo -tiekartta valmistui päätöksentekoon. Tiekartan käsittely kaupunginhallituksessa siirtyi alkuvuoteen 2025. 29.10. pidettiin sopeutumisen työryhmän kokous ja siinä käsiteltiin sopeutumisen toimenpidesuunnitelman toimenpiteitä sekä niiden etenemistä.	
3) Luonnon kokonaishenkivävyys -tiekartan valmistuminen Lähtöarvo: Tavoitearvo: tiekartan valmistuminen		
Laadullinen arvio luontohaittojen lieventämishierarkian toteutumisesta uusissa maankäytön hankkeissa. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio		
	Toteutuu	

6.1. Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti.	
Mittaritiedot	Selite
Hiilidioksidipäästöt (Kokonaispäästöt) Lähtöarvo: 823 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 742,00 kt Hiilidioksidipäästöt (Lämmitys) Lähtöarvo: 368 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 335,00 kt Hiilidioksidipäästöt (Liikenne) Lähtöarvo: 290 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 269,00 kt Hiilidioksidipäästöt (Sähkö) Lähtöarvo: 136 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 98,00 kt Hiilidioksidipäästöt (Jätteiden käsittely) Lähtöarvo: 24 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 26,00 kt Hiilidioksidipäästöt (Teollisuus ja työkoneet) Lähtöarvo: 5 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 13,00 kt	Seurantajakso 31.12.: Valtuusto hyväksyi yksimielisesti Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan toukokuussa 2024. Espoon ilmastopäästöt ovat voimakkaassa laskussa. Vuoden 2023 ilmastopäästöt alittivat hiilineutraaliustavoitteen laskennallisen etenemisen tason. Kaukolämmön tuotannossa kivihiilen ja öljyn käyttö väheni huomattavasti vuonna 2023 ja Fortum lopetti kivihiilen käytön kokonaan huhtikuussa 2024. Autokannan sähköistyminen jatkuu muuta Suomea nopeampana, vaikkakin talouden taantuma on vaikuttanut muutoksen vauhtiin. HSL:n keväällä 2023 julkaiseman liikkumistutkimuksen mukaan joukkoliikenne- ja kävelymatkojen määrä kasvoi vuonna 2023 ja henkilöautomatkojen määrä väheni.
Toteutuu	

Hiilidioksidipäästöt (Maatalous) Lähtöarvo: 1 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 1,00 kt Hiilidioksidipäästöt asukasta kohden Lähtöarvo: 2,8 Tavoitearvo: laskee Seurantatieto 31.12.: 2,40 t Ilmastotyön tiekartan valmistuminen Lähtöarvo: Tavoitearvo: tiekartan valmistuminen Ilmastomuutoksen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman valmistuminen ja toteutumisen seuranta. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	

6.2. Hiilineutraaliuden edistäminen Espoo-tarinan strategiasa priorisoiduissa kohteissa raideliikenteen varren kaupunkikeskusalueilla ja POKE-pientaloalueilla.		
Mittaritiedot	Selite	
Selvitys POKE-pientaloalueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Yleiskaava 2060 luonnos oli nähtävillä 3.6.–3.9.2024. Kaavaluonnosta on valmisteltu pohjautuen kaavan tavoitteisiin, jotka ohjaavat muun muassa tukemaan kaupunkikeskusten vetovoimaisuutta ja toimintojen monipuolisuutta sekä keskittämään uuden rakentamisen ensisijaisesti nykyisten ja tulevien raiteiden ja merkittävimpien joukkoliikennereittien varrelle. POKE-alueella Viiskorpeen laadittiin energiaselvitys. Yleiskaava 2060 luonnoksen valmistelussa on huomioitu ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä arvoitu ilmasto vaikutukset. Asemakaavojen vähähiilisuuden arviointityökalun avulla on tehty testilaskentoja asemakaavojen hiilipäästöistä. Lisäksi on käyttöön otettu viherkerroin asemakaavoituksessa. Vuoden 2024 aikana 70 % infra-investoinneista suuntautui raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille (Savu I-II). Infra-hankkeiden päästölaskenta on otettu käyttöön. Hepokorven datakeskushankkeen edellyttämän kunnallistekniikan rakentaminen on käynnissä ja valmistuu datakeskuksen edellyttämässä aikataulussa. HSL:n viimeisimmän liikkumistutkimuksen (2023) mukaan kestävien liikkumismuotojen osuus on kasvanut hyvin. Henkilöautoilun kulkutapaosuus on pudonnut 6 prosenttiyksikköä (40 %:iin) sekä vuoden 2018 että vuoden 2012 mittaukseen nähden. Kestävien kulkutapojen osuus nousut 59 %:iin, mikä on 6 % enemmän kuin vuonna 2018 ja 7 % enemmän kuin vuonna 2012.	
Selvitys metroradan alueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio		
Selvitys kaupunkiradan alueelle tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio		
	Toteutuu	

7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.	
Mittaritiedot	Selite
18-19-vuotiaiden vieraskielisten opiskelijoiden ylioppilastutkinnon suorittaneiden suhdeluku vieraskielisten ikäryhmään suurenee ja lähenee näin ollen suomenkielisten vastaavaa tilannetta. Lähtöarvo: 0,495 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 0,43 Lukuarvo / % Vieraskielisten lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen Lähtöarvo: 74 Tavoitearvo: kasvaa Seurantatieto 31.12.: 76,40 % Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa (6. luokkalaiset) Lähtöarvo: 0,66 Tavoitearvo: pienenee Seurantatieto 31.12.: 0,67 Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa (9. luokkalaiset) Lähtöarvo: 0,7 Tavoitearvo: pienenee Seurantatieto 31.12.: 0,68 Ulkomaalaisten työttömyysaste suhteessa yleiseen työttömyysasteeseen Lähtöarvo: 2,4 Tavoitearvo: pienenee Seurantatieto 31.12.: 1,98	Seurantajakso 31.12.: Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa (6. luokkalaiset): suomenkielisten keskiarvo oli 8,45 ja vieraskielisten 7,78, eli ero oli 0,67 numeroa. Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa (9. luokkalaiset): suomenkielisten keskiarvo oli 8,41 ja vieraskielisten 7,73, eli ero oli 0,68 numeroa. Subjekttiivisen arvosana-arvostelun pienet erot ovat yllättäviä, koska PISA-tutkimuksen mukaan ulkomaalaistaustaiset oppilaat ovat noin kahden kouluvuoden verran jäljessä oppimistuloksissa. Marraskuussa 2024 ulkomaalaisten työttömyysaste oli 21,6 % ja koko työvoiman 10,9 % kansalaisilla. Ulkomaalaisten työttömyysaste oli 21,6 % ja koko työvoiman 10,9 %. Vieraskielisten lasten osallistumisaste varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2023 osalta 76,4 % (vrt. suomenkielisten 85,5 % ja ruotsinkielisten 83,8 %). Vuoden 2024 tulokset saadaan vasta keväällä 2025. Vieraskielisten lasten osallistumisastetta vuoden 2024 osalta pystytään raportoimaan vasta myöhemmin 2025, kun väestötiedot kieliryhmittäin ovat käytettävissä. Vieraskielisten uusien ylioppilaiden osuus suhteessa vieraskieliseen väestöön: Vuonna 2023 vieraskielisten osuus uusista ylioppilaista Espoon lukioissa oli 8,4 % ja väestöosuus 19-vuotiaista 19,5 %. Vuoden 2024 osalta pystytään raportoimaan vasta myöhemmin 2025, kun väestötiedot kieliryhmittäin ovat käytettävissä.

7.2. Espoo tukee vastuidensa mukaisesti Ukrainasta saapuvia pakolaisia onnistuneesti	
Mittaritiedot	Selite
Toimenpiteistä ja Espoon kasvatuspalveluiden piirissä olevien määristä raportointi ja arvio Espoon kaupungin toimintojen tuloksellisuudesta Lähtöarvo: Tavoitearvo: laadullinen arvio	Seurantajakso 31.12.: Espoossa tuli kuntalaisiksi vuoden 2024 aikana edellisen vuoden tapaan noin 800 tilapäisen suojelun piirissä olevaa ukrainalaista. Suomenkieliseen varhaiskasvatukseen (sisältäen esiopetuksen) on tullut vuoden 2024 loppuun mennessä 179 hakemusta, jotka koskevat ukrainalaisia lapsia. Hakemusten määrä on kasvanut verrattuna vuoden 2023 loppuun, jolloin saapuneita hakemuksia oli 125. Perheet voivat saada ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen liittyvissä asioissa Hello Espoo -infossa Iso-Omenan palvelutorilla. Palvelua on tarjottu ukrainalaisille perheille ukrainaksi. Hello Espoo -infossa ja Koto-Espoon toimintapisteissä tulee myös jatkossa olemaan varhaiskasvatuksen palveluasiantuntija perheiden tukena. Tarvittaessa palvelua on mahdollista saada ukrainaksi tai puhelintulkauksella. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opiskeli lukuvuoden 2023–2024 päättyessä 20 ukrainalaista oppilasta (tilanne 20.5.2024). Lukuvuoden 2024–2025 alkaessa valmistavassa opetuksessa opiskeli 27 ukrainalaista oppilasta (tilanne 20.8.2024). Syyslukukauden 2024 päättyessä valmistavassa opetuksessa opiskeli 38 ukrainalaista oppilasta (tilanne 20.12.2024). Valtaosa oppilaista on koko ajan ollut alakoululaisia. Valmistavan opetuksen jälkeen ukrainalaiset oppilaat ovat siirtyneet yleisopetukseen. Ukrainalaisten oppilaiden määrä valmistavassa opetuksessa on vähentynyt merkittävästi lukuvuodesta 2022–2023. Syksyllä 2023 oli jo 90 oppilasta ja nyt syksyllä 2024 lähes 100. Ukrainan oman äidinkielen opetus aloitettiin uudestaan syksyllä 2022, jolloin aloitti 50 oppilasta. Vähemmistöuskonnoista ortodoksisen uskonnon opetuksessa opiskeli 82 ukrainalaista oppilasta ja katolisessa uskonnoissa 8 oppilasta lukuvuonna 2023–2024. Syyslukukautena 2024 ukrainalaisten oppilaiden määrä ortodoksisen uskonnon opetuksessa on 118 ja katolisen uskonnon opetuksessa 9. Lukuvuonna 2023–2024 koulujen ja perheiden tukena työskenteli ukrainan kielen kulttuuriohjaaja. Kulttuuriohjaaja on tukenut perheitä kouluun hakemisessa, koulun aloituksissa, koulutapaamisissa ja kouluarkeen liittyvissä kysymyksissä. Noin 70 perhettä on ottanut yhteyttä useammin kuin kerran lukuvuoden 2023–2024 aikana. Yli 200 kysymystä on ratkaistu kevään ja kesän 2024 aikana. Kulttuuriohjaajat järjestivät Iso Omenassa neuvontapisteet ensimmäiselle luokalle ja iltapäivätoimintaan ilmoittautumiseen liittyen. Neuvontaa annettiin myös ukrainaksi. Ukrainan kielen kulttuuriohjaus päättyi elokuussa 2024 kulttuuriohjaajan irtisanoutumisen ja hankerahoituksen päättymisen vuoksi. Suomenkielissä lukioissa opiskeli 10 nuorta marraskuussa. Svebin puolella opiskelee yksittäisiä nuoria. Loput nuoret on ohjattu Omniaan, jossa kotimaisia kielitä osaamattomat, oppivelvolliset ohjataan aikuisten perusopetukseen ja Tuvassa on oppivelvolliset, joiden kielitaito on parempi.
	Toteutuu

	(A.2.2.). Kuitenkin kaikki oppivelvolliset ovat saaneet opiskelupaikan. Toisen asteen oppilaiden on haastavaa jatkaa opintojaan Suomessa, koska riittävää koulukielen osaamista ei ole.	
--	--	--

2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutumisvertailu suoritetaan valtuustoon nähden sitovalla määrärahasolla. Yksiköitä, joiden toimintakate on sitova, tarkastellaan erikseen. Taulukoiden poikkeamasarakkeissa tulolitykset ja menoalitykset näkyvät positiivisina ja tuloalitykset ja menoalitykset negatiivisina.

	1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Valtuusto	Toimintatuotot	4 344	-	4 344	8 490	4 146
	Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	-
	Toimintakulut	-33 181	585	-32 596	-27 973	4 623
	Toimintakate	-28 837	585	-28 252	-19 483	8 769
Konsernihallinto	Toimintatuotot	87 055	-	87 055	83 591	-3 464
	Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	-
	Toimintakulut	-110 935	66	-110 869	-98 073	12 796
	Toimintakate	-23 880	66	-23 814	-14 482	9 332
Elinvoiman tulosalue	Toimintatuotot	11 960	-	11 960	14 842	2 882
	Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	-
	Toimintakulut	-179 690	-83	-179 773	-177 913	1 860
	Toimintakate	-167 730	-83	-167 813	-163 071	4 742
Kasvun ja oppimisen toimiala	Toimintatuotot	48 460	4 889	53 349	54 399	1 050
	Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	-
	Toimintakulut	-842 041	-16 950	-858 991	-857 918	1 073
	Toimintakate	-793 581	-12 061	-805 642	-803 520	2 123
Kaupunkiympäristön toimiala	Toimintatuotot	232 961	-850	232 111	239 086	6 975
	Valmistus omaan käyttöön	11 887	-	11 887	8 888	-2 999
	Toimintakulut	-358 488	-7	-358 495	-346 549	11 946
	Toimintakate	-113 640	-857	-114 497	-98 575	15 923
Käyttötalouden osana	Toimintatulot	384 780	4 039	388 819	400 408	11 589
	Valmistus omaan käyttöön	11 887	-	11 887	8 888	-2 999
	Toimintakulut	-1 524 336	-16 389	-1 540 725	-1 508 426	32 299
	Toimintakate	-1 127 669	-12 350	-1 140 019	-1 099 130	40 889

2.2.1 Valtuusto

Valtuusto (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	4 344	-	4 344	8 490	4 146
Toimintakulut	-33 181	585	-32 596	-27 973	4 623
Toimintakate	-28 837	585	-28 252	-19 483	8 769

2.2.1.1 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	0	-	0	1	1
Toimintakulut	-990	-	-990	-804	186
Toimintakate	-990	-	-990	-803	187

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen menot alittuivat henkilöstökuluissa ja ulkoisten palvelujen ostoissa. Ulkoisten palvelujen ostoissa on varauduttu

ennakoimattomiin tarkastuspalveluihin, jotka eivät toteutuneet.

Valtuusto ja konsernihallinto, toimintakate sitova (pl. tarkastusltk ja tilintarkastus)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	91 399	-	91 399	92 081	682
Toimintakulut	-143 127	652	-142 475	-125 242	17 233
Toimintakate	-51 727	652	-51 076	-33 161	17 915

Talousarvion toteutuminen

Tulot ylittivät 0,7 milj. euroa talousarvion. Ulkoisten tulojen ylitys 3,7 milj. euroa johtui laskennallisista korvauksista maahanmuuttajien kotouttamiseen ja erityiskustannuksiin liittyen. Sarastian alkuvaiheen palkkojen väärille tileille kirjauksia on oikaistu ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän purun ylijäämää on palautettu Espoolle. Vaalien järjestämisestä saatavat tulot ylittivät myös hieman.

Konsernihallinnon sisäiset tulot alittuivat 3 milj. euroa menojen alittuessa.

Menot alittuivat 17,9 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon. Menojen alitukset syntyivät henkilöstökuluissa 7 milj. euroa. Keskitetty palkkavarauksien alittui 4,5 milj. euroa ja konsernihallinnossa henkilöstökulut alittuivat 2,5 milj. euroa avoimista ja täyttämättä olevista vakansseista johtuen.

Merkittävät palvelujen ostojen siirtymiset olivat tietohallinnossa 7 milj. euroa siirtyneen Fujitsu laitekäsittelyn ja viivästyneiden perustietotekniikkatransitio ja asiointijärjestelmäudistuksen varausten takia. DigiOne - käyttömenot eivät toteutuneet hankkeen alaskirjauksen vuoksi. Myös useista eri perustietotekniikkaerien varauksista syntyi säästöjä ja joista osa siirtyy vuodelle 2025.

Hyte-exit menoja kirjattiin vielä 0,9 milj. euroa, joka saatiin katettua säästyneistä kaupunginhallituksen käyttömenoista.

Sisäiset erät alittuivat 1,8 milj. euroa.

Sitova toimintakate alitti alkuperäisen talousarvion 18,6 milj. euroa ja muutetun talousarvion 17,9 milj. euroa.

Investointien toteutuminen

Tietohallinnon aineettomien investointien alitus 1,7 milj. euroa johtui DigiOne -hankkeesta, josta irtauduttiin k:n päätöksellä 27.5.2024 sekä HR-kilpailutusten aikataulumuutoksista.

Talousarviomuutokset

Vuoden aikana kaupunginhallituksen tehtäväalueelta tehtiin määrärahasiirtoja toimialoilta. Kesätyöntekijöiden palkkaamiseen 136 414 euroa ja kasvun ja oppimisen toimialalle 448 940 euroa järjestelyerien ja kehittämisohjelmaerien kohdentamiseen liittyviin tarpeisiin.

Konsernihallinnon strategia ja kehittämisyksiköstä siirrettiin kasvun ja oppimisen toimialan

varhaiskasvatukseen 71 113 euroa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajakotivanhempien kotoutumisen tukemiseen. Innovaatiokilpailun palkintorahoja siirrettiin 10 000 euroa.

Investoinnit
Tietohallinnon aineettomista investoinneista siirrettiin 60 000 euroa konsernihallinnon osakkeisiin ja osuuksiin.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteutuminen

Kaupungin työntekijöiden työsuhtematkalippuetaudella kannustetaan julkisen liikenteen käyttämiseen. Työmatkaetuutta käytettiin 18 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Ilmastojohtamista ja ilmastotyön talouskoostetta kehitettiin muun muassa tuomalla talousarviota tarkemmat tiedot näkyviin Ilmastovahtiin. Syksyllä talousarvioon 2025 valmisteltiin ilmastotyön talouskooste toista kertaa.

Euroopan komissio myönsi keväällä 2024 Espoolle Mission Label-tunnustuksen vuonna 2023 valmistellun ilmastokaupunkisopimuksen perusteella. Espoossa järjestetty Climate-Neutral Europe is Made Together -tilaisuus kokosi yhteen ilmastomission edistäjät paikalliselta, kansalliselta ja Euroopan unionin tasolta.

Kestävä Espoo -ohjelman tavoitteita edistettiin kumppaneiden ja toimialojen kanssa 15 ulkoisesti rahoitetussa kehittämisprojektissa liittyen ilmastokumppanuuksien kehittämiseen, päästösektoreita yhdistävään ilmastotyöhön, rakentamisen ilmastopäästökkenaarioihin, pyöräilyn edistämiseen, älykkäisiin energijärjestelmiin ja energiapositiivisiin alueisiin, aluekehittämiseen kiertotalouden avulla sekä muovin kiertotalousratkaisuihin.

Logistiikka-vastuuyksikössä edistettiin uusiutuvien polttoaineiden, etenkin sähkön ja uusiutuvan dieselin käyttöä kaupungin ajoneuvoissa.

Henkilökuljetusten nykyisessä sopimuksessa uusiutuvan energian käyttö ei vaikuta sopimushintoihin. Sopimus kuitenkin kannustaa päästöttömän kaluston käyttöön ja vuoden 2024 lopussa rakennettiin raportointityökalu, jonka avulla seurataan ryhmä- ja yksilökuljetuksista muodostuvia päästöjä.

Postipalvelujen osalta Posti on sitoutunut tavoitteeseen, jossa sen kaikki kuljetukset ovat päästöttömiä vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2024 Postin oman kaluston kuljetuksista päästöttömiä oli 50 prosenttia ja kaikista kuljetuksista yhteensä 20 prosenttia.

2.2.2 Konsernihallinto

Toiminnan toteutuminen

Valtuuston päätöksen mukaisesti tehtiin vuoden 2024 aikana tarkastelu Espoon optimaalisesta organisaatiosta sekä tarvittavista tuki- ja hallintopalvelutoiminnoista ja it-tuista sote-uudistuksen jälkeisessä kaupunkiorganisaatiossa. Tarkastelu koski henkilöstöä, joka työskentelee tukipalveluissa tai hallinnon tehtävissä konsernihallinnossa, toimialojen esikunnissa ja tulosityksiköissä, elinvoiman tulosalueella sekä tilapalvelut-liikelaitoksessa. Valmisteluryhmissä esitetyt toimenpiteet, joista oltiin yksimielisiä, päätettiin toteuttaa.

Työvoimapolkujen siirtyminen valtiolta työllisyysalueelle valmisteltiin yhdessä elinvoiman tulosalueen kanssa. ICT-transitio toteutui pääosin suunnitellusti. HR-valmistelua oli henkilöstöjohtamisen ja -järjestelyjen, muutosjohtamisen sekä tietojen siirron ja palkanmaksun turvaamisen näkökulmasta.

Kaupungin vakuutukset pois lukien eläkevakuutukset kilpailutettiin julkisella hankintamenettelyllä. Kaupunki saavutti kilpailutuksella huomattavat vakuutusmaksusäästöt vakuutusturvien ja omavastuiden pysyessä lähes ennallaan.

Talouden data- ja analyytiikkaan keskittyneen tiimin avulla on hyödynnetty Joto-järjestelmän ominaisuuksia ja kehitetty osavuosikatsauksien ja kuukausiraportointia. Tietovarastoraportoinnin osaamista on kehitetty vuoden 2024 aikana, jonka ansiosta on saatu aikaan kustannussäästöjä sekä toimintaa tukevia raportteja Espoon käyttöön. Talouspalveluissa on käytössä kolme robottia, jotka ovat vähentäneet manuaalista työtä, parantaneet tiedon ajantasaisuutta ja vähentäneet inhimillisiä virheitä yksinkertaisissa, toistoja vaativissa tehtävissä.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan toukokuussa 2024. Valmisteluun osallistui laajasti kaupunkikonserni, Espoo-yhteisö ja tiiviimmin peruskaupungin yhdeksän eri yksikköä. Tiekartassa kuvataan, miten Espoon on mahdollista saavuttaa hiilineutraaliustavoitteen mukaiset päästövähennykset vuoteen 2030 mennessä.

Sarastia365HR järjestelmässä ja palkanmaksussa ei ollut merkittäviä ongelmia vuonna 2024 eli on saavutettu vakaa toimintatilanne. Valmistuneet järjestelmäprojektit vuoden 2024 aikana olivat Hessu-työturvallisuusjärjestelmä sekä HR ABC ohjekirjasto.

Kaupungin toimintaa kehitettiin vastaamaan kotoutumisen edistämisestä säädetyn lain uusia tehtäviä ja velvoitteita. Vuonna 2025 voimaan tulleen lain mukaisesti luotiin lakisääteisen kotoutumishjelman sisällöt osaksi Hello Espoo -sivustoa ja vahvistamalla työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien (erit. kotona lastaan hoitavat vanhemmat) kotoutumisen tukea.

Vaikuttavuusjohtamisen pilotit paransivat kaupungin tiedon hyödyntämistä, mikä nosti sen kypsyytasoa. Espoo tunnustettiin World Smart City Awards -kilpailussa finalistiksi ainoana eurooppalaisena kaupunkina.

Kaupungin suur tapahtumiin (Espoo-päivä, Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti sekä Espoon Uusi vuosi) osallistui noin 160 000 espoolaista. Vuoden aikana toteutettiin myös lukuisia tapahtumakumppanuuksia kuten WKND Festivaali, Emma Gaala ja nuorten Emma School, joihin osallistui noin 250 000 tapahtumakävijää.

Talousarvion toteutuminen

Konsernihallinto, ei sitova taso

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	87 055	-	87 055	83 591	-3 464
Toimintakulut	-110 935	66	-110 869	-98 073	12 796
Toimintakate	-23 880	66	-23 814	-14 482	9 332

Konsernihallinnossa tukipalvelujen sisäiset tuotot alittuivat menojen alittuessa. Sisäisten tulojen alitusta pienensi tietohallinnon laskutus OmaEspoon ja DigiOne hankkeista, joiden alaskirjaukset olivat 4,8 milj. euroa. Alaskirjausten laskutus vaikutti sisäisten tulojen kasvuun edellisvuodesta 10 prosenttia.

Menot alittuivat 12,9 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon, joista ulkoisten erien osuus oli 10,9 milj. euroa.

Merkittävimmät ostopalvelulitaukset olivat tietohallinnossa, jotka johtuivat perustietotekniikan transition ja vuoden 2023 Fujitsun laitteiden juridisen käsittelyn viivästyntisestä. Myös järjestelmien uudistuksia on siirtynyt eteenpäin ja niiden

ylläpitokustannukset realisoituvat vasta tulevana vuosina.

Henkilöstömenojen alitukset 2,5 milj. euroa syntyivät avoimna ja täyttämättä olleista vakansseista, joihin vaikutti rekrytointihaasteet tietohallinnossa ja työterveydessä sekä vuoden aikana käynnistynyt hallinnon ja tukipalvelujen tarkastelu. Valtionosuusjärjestelmän ja in-house-yhtiöiden sidosyksikköasemaa koskeviin uudistuksiin varautuminen painottuu seuraavalle vuodelle.

Toimintamenot kasvoivat edellisestä 1,2 prosenttia. Poistot alittivat talousarvion 2,3 milj. eurolla.

Talousarviomuutokset

Konsernihallinnon yksiköihin siirrettiin kesätyöntekijöiden palkkaamiseen 14 428 euroa.

Strategia ja kehittäminen tulosityksiköstä siirrettiin suomenkieliseen varhaiskasvatukseen 71 113 euroa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajakotivanhempien kotoutumisen tukemiseen. Kaupunginjohtajan innovaatiokilpailun palkintorahoja siirrettiin toimialoilte 10 000 euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelman (Take) toteuttaminen

Konsernihallinto jatkoi Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelman toimeenpanoa ja

ohjausta sekä konsernihallinnon omien Take-toimenpiteiden toteuttamista.

Konsernihallinnon (hallinto ja lakiasiat, henkilöstö, rahoitus ja talous, strategia ja kehittäminen) tuottavuustavoite vuodelle 2024 oli 2,6 milj. euroa, ja toteuma oli 5,3 milj. euroa.

Konsernihallinnon tuottavuustavoite toteutui noin 2,7 milj. euroa parempana, joka tuli lähes kokonaan rahoitus ja talosityksikön toimenpiteistä, jossa konsernin Take-toimenpiteiden tavoitteet kokonaisuutena ylittyivät. Tavoitteen ylittyminen muodostui sote-uudistuksen myötä lakanneiden kuntayhtymien purkautuneista ylijäämistä sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen peruspääoman korosta. Konserniyhteisöjen taloudellisen riippuvuuden pienentäminen kaupungista ei toteutunut ja vaatii vielä toimenpiteitä tulevana vuosina.

Konsernihallinnon tulosityksiköistä henkilöstöyksikkö ja strategia ja kehittäminen -yksikkö jäivät vuositavoitteestaan, hallinto ja lakiyksikkö ylitti hienoisesti tavoitteensa.

Vuonna 2024 konsernihallinnossa oli käynnissä 35 tuottavuustoimenpidettä. Suurin osa toiminnan tuottavuutta parantavista muutoksista eteni suunnitellusti (27 toimenpidettä). Muissa toimenpiteissä on jotakin keltaisella liputettavaa, korjaavia toimenpiteitä vaativaa, vuonna 2025 tavoitteisiin pääsemiseksi.

Palvelutuotteet

2.2.2.1 Talouspalvelut

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Taloushallinnon järjestelmäpalvelu	2 466 450	1 809 463	1 666 602	1 824 714	2 005 929	1 818 949	1,35	0,90	0,92	1,6 %
Taloushallinnon konsultointipalvelu	1 615 324	2 750 852	2 126 798	21 976	28 817	15 890	73,50	95,46	133,85	40,2 %
Älykäs prosessioptimointi	85 240	103 010	170 018	1 152	1 069	2 770	74,01	96,36	61,37	-36,3 %
Raportointi- ja datapalvelu	201 558	316 683	235 175	2 942	3 872	3 960	68,52	81,79	59,39	-27,4 %

Talouspalvelujen toimintaa on edelleen tehostettu ja kokonaiskustannukset ovat laskeneet edellisvuodesta 4 prosenttia. Vuonna 2024 ALV-muutos ja TE-uudistus muokkasi palvelutarpeita ja niihin liittyviä kustannuksia talousarvioon verrattuna ja vaikutti osaltaan yksikkökustannusten muutoksiin palvelupakettien ja - tuotteiden välillä.

Järjestelmäpalvelujen yksikkökustannus toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Palvelupaketin sisällä on kuitenkin eroja eri tuotteiden välillä ja yksikkökustannukset kasvoivat kolmessa palvelutuotteessa: Automatisoidun kirjauksen

suoritemäärä on pienempi, koska tasetilien täsmäyttäminen kohdistettiin tilinpäätös -tuotteelle talousarviosta poiketen. Automatisoidun laskutuksen yksikkökustannusta nosti ALV-muutokseen ja TE-uudistukseen käytetyt työtunnit, joka nosti kustannuksia. Automatisoidun tilaamisen suoritteet arvioitiin talousarviossa liian suureksi. Yksikkökustannuksen kehityssuunta on kuitenkin oikea, laskua edellisvuoteen on 40 prosenttia.

Konsultointipalvelun suoritemäärät toteutuivat arviota pienempinä, koska koulutukset ovat tehonneet ja asiakkaiden itsepalveluosaaminen on lisääntynyt

tavoitteen mukaisesti. Tältä osin toimintamme on tehostunut ja olemme voineet kohdistaa enemmän toimintaamme digiprosessien kehittämiseen (älykäs prosessioptimointi), jossa vastaavasti yksikkökustannus on laskenut.

Raportointi- ja datapalvelun yksikkökustannuksen laskuun vaikutti tasetilien täsmäyttämisen kohdistamisen muutos.

2.2.2.2 Henkilöstö

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Palkanlaskennan kaupunkitasoiset palvelut	4 545 362	3 315 610	3 402 454	187 175	200 000	178 533	24	17	19	15,0 %
Rekrytointi ilmoitukset	1 295 376	1 042 682	1 036 192	3 230	3 500	2 553	401	298	406	36,2 %

Palkanlaskennan kaupunkitasoisissa palveluissa yksikkökustannukset ovat kasvaneet talousarvioon nähden, koska suoritelmäärät arvioitiin liian korkeiksi. Palkanlaskennassa maksettiin viime vuonna Kunta-alan virka- ja työehtosopimusten mukainen kertaerä koko henkilöstölle, jota ei tänä vuonna ole. Rekrytointi-

ilmoitusten lukumäärä laskenut, koska Kasvun ja oppimisen toimialalla on yhdistetty paljon määräaikaista rekrytointia yhden ilmoituksen alle. Taloustilanne ja työllisyysnäkymien edelleen heikentyminen näkyy voimakkaasti avointen työpaikkojen määrän vähenemisenä.

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Tietojen anto ja ohjaus organisaatio	75 858	16 898	80 649	710	700	733	107	24	110	355,8 %
Työpaikkaselvitys	126 722	49 615	180 705	353	300	740	359	165	244	47,7 %
Työkykyarviot	42 095	56 446	66 848	212	250	278	199	226	240	6,5 %
Työterveysneuvottelut	126 284	120 083	153 966	937	975	1 014	135	123	152	23,3 %
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset	29 817	32 358	46 578	261	300	374	114	108	125	15,5 %
Terveystarkastukset muut	471 371	438 266	441 628	3 791	4 500	3 448	124	97	128	31,5 %
Tietojen anto ja ohjaus yksilö	1 209 341	564 101	1 195 500	21 300	20 000	19 840	57	28	60	113,6 %

Työterveyden työpaikkaselvityksiä on tehty huomattavasti enemmän, jotta korona-ajan velkaa saadaan kirittyä kiinni.

Kustannusten kohdentuminen voi poiketa talousarviosta palvelutuotteiden kysynnän vaihtelujen vuoksi.

Lakisääteisiä määräaikaistarkastuksia tehdään useimmiten kolmen vuoden välein ja siksi vaihtelut voi olla vuositasolla suurtakin.

2.2.2.3 Hallinto- ja lakiasiat

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Kilpailutus	2 365 829	2 639 703	2 481 104	62	95	85	38 159	27 786	29 189	5,0 %
Vuokrauspalvelu	5 074 533	4 780 473	4 961 186	500	500	531	10 149	9 561	9 343	-2,3 %
Toimipisteasiointi	1 474 140	1 971 371	1 840 501	85 040	80 600	78 431	17	24	23	-4,1 %
Päätelaitepalvelu	8 492 806	8 732 926	7 991 740	45 293	48 772	46 178	188	179	173	-3,3 %
Tietotyöympäristöpalvelu	4 644 949	5 266 075	4 773 701	45 293	48 772	46 178	103	108	103	-4,3 %
Koha järjestelmät ja digiratkaisut	10 065 927	10 613 593	9 335 900	10 957	11 000	11 130	919	965	839	-13,1 %

Kilpailutuspalvelulla mitataan keskimääräistä hankintakeskuksen kilpailutuksen kustannusta. Suoritteena on valmisteluun otettujen kilpailutusten lukumäärä. Suoritteena on hieman muutettu edellisvuodesta, jolloin suoritteena oli valmistuneiden kilpailutusten lukumäärä. Tämä kasvattaa aavistuksen suoritemäärää, mutta antaa oikeamman kuvan yksikkökustannuksesta. Kilpailutuksiin liittyvät kustannukset ja suoritteet olivat suunniteltua pienemmät. Tämä johtui peruttujen ja keskeytyneiden hankintojen huomattavasta määrästä sekä TE-palveluiden hiukan odotettua vähäisemmästä vaikutuksesta kilpailutusten määrään. Ulkopuolisia asiantuntijapalveluita käytettiin kilpailutuksessa suunniteltua vähemmän.

Vuokrauspalvelussa talvivuokrakoneiden ja kesäautojen leasingkäyttö on lisääntynyt sekä muun kaluston määrä hieman kasvanut. Kaluston määrän kasvu lisää leasingkustannuksia ja huolto- sekä polttoainekustannuksia. Sähköistyvä kalusto on kalliimpaa. Yksikkökustannus on talousarviota pienempi.

Toimipisteasioinnin kustannukset ovat talousarviota pienemmät johtuen asiointiyrityksen yhteisten kulujen pienentymisestä sekä vuokratyövoiman käytön vähentämisestä. Toimipisteasioinnin kuluissa näkyy kertaluontoinen OmaEspoo-projektin alaskirjaus, joka ei kuulu toimipisteasioinnin suoriin kuluihin. Ilman alaskirjausta toimipisteasioinnin yksikkökustannus on edellisvuoden tasossa ja huomattavasti alle talousarvion. Suoritemäärissä näkyy kasvokkain asioinnin osalta hiukan laskua.

Tietohallinnon päätelaite- ja tietotyöympäristöpalvelutuotteen kustannukset toteutuivat pienempinä talousarvion nähden koska lukiolais- ja opettajakoneiden käyttöikää pidennettiin, joten laitteita ei uusittu vuoden 2024 aikana alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Koha järjestelmät ja digiratkaisupalvelutuotteen kustannukset alittivat talousarvion muun muassa HR-järjestelmäkilpailutuksien tarkentuneiden aikataulujen takia ja uusien järjestelmien ylläpitovaraukset eivät realisoituneet suunnitellusti.

2.2.3 Elinvoiman tulosalue

Elinvoiman tulosalue (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	11 960	-	11 960	14 842	2 882
Toimintakulut	-179 690	-83	-179 773	-177 913	1 860
Toimintakate	-167 730	-83	-167 813	-163 071	4 742

Toiminnan toteutuminen

Elinvoiman tulosalueen eri yksiköt toteuttivat vuonna 2024 Espoo-tarinaa paitsi oman palvelutuotannon myötä, myös yhteistyössä laajojen ja tiiviiden verkostojen ja kumppaneiden kanssa, palvelen kaikenikäisiä espoolaisia ja tavoittaen asukkaiden eri väestöryhmät päivittäin. Lisäksi tuotamme elinvoimaa edistäviä palveluita espoolaisille yrityksille, muille työnantajille ja yhteisöille. Vuoden 2024 aikana elinvoiman tulosalueen tulosityksiköt tuottivat laajasti palveluita elinvoiman eri vastuualueilla sekä järjestivät useita yhteistyötapahtumia sidosryhmien ja kaupungin muiden toimialojen kanssa.

Elinvoiman yhteiset

Elinvoiman tulosalueen Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työn suunnitelmallinen kehittäminen on aloitettu vuoden 2024 alussa. Toiminnan painopisteinä on lakisääteisten veloitteiden täyttämisen tuloksellisella ja suunnitelmallisella tavalla. Vuoden 2024 aikana kehitettiin järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, laaja-alaista osallisuustyötä sekä ehkäisevän päihdetyön kaupunkitasoista kokonaisuutta. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työtä käynnistettiin yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on lisätä monialaisesti ja resurssiviisaasti hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä osana kaupungin yksiköiden perustehtäviä.

Elinkeino ja työllisyys

Työllisyyspalveluissa valmistauduttiin Espoon ja Kauniaisen työllisyysalueen käynnistämiseen 1.1.2025. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi kansallinen asiakastietojärjestelmä ja kehitettiin yhteistyötä Helsingin ja Vantaan kanssa työnantajapalvelujen tehostamiseksi.

Espoolaisia työnhakija-asiakkaita oli keskimäärin 27 692 ja työttömyysaste nousi vuoden aikana 10,2 %:iin. Asiakkaista 49,6 % oli vieraskielisiä ja 20,6 % nuoria. Kaikkien työttömien työnhakijoiden aktivointiaste oli marraskuun loppuun mennessä keskimäärin 28,7 %, vieraskielisillä 42,8 %. Vieraskielisiä työnhakijoita palvelevien osaamiskeskusten työllistyminen kehittyi positiivisesti ja asiakastytyväisyys pysyi hyvänä (NPS

12). Nuorten työllistymistä tuettiin erityisesti työnantajayhteistyötä kehittämällä. Työllisyyspalvelut voittivat kaupunginjohtajan innovaatiokilpailun potentiaalisten innovaatioiden sarjan kehittämällä suomen kielen taitotasotestillä.

Business Espoo-yrityspalveluverkoston palveluja ja viestintää kehitettiin. Yritysneuvontapalvelut siirtyivät Espoon seudun uusyrityskeskuselta kaupungin vastuulle, ja asiakastytyväisyys pysyi korkeana (NPS 79,9). Kansainvälisten osaajien työllistymistä ja asettautumista tuettiin Espoo Talent Hub -palveluilla valtionrahoituksen päättymisestä huolimatta. Kuuden suurimman kaupungin kanssa valmisteltiin malli kansainvälisen työvoiman rekrytoinnin proaktiiviseen työnantajayhteistyöhön. Valtion budjettiriihessä mallille kohdennettiin 1 milj. euron rahoitus vuodelle 2025. Aalto-yliopiston kanssa tiivistettiin yhteistyötä kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edistämiseksi.

Pääkaupunkiseudun innovaatioekosysteemisopimuksen ulkoisen rahoituksen projekteissa autettiin ulkomaisia startupeja asettautumaan Espooseen sekä luotiin uusia työpaikkoja ja yrityksiä. Lisäksi FAIR EDIH-projektissa tuettiin yrityksiä tekoälyn hyödyntämisessä. Yksikön järjestämissä tapahtumissa oli vuoden aikana lähes 10 000 osallistujaa. Vuoden vaikuttavimpia tapahtumia olivat Espoon elinkeinofoorumi sekä kumppanitapahtuma Nordic Deep Tech Business Summit. Kesän aikana toteutettu kaupunkimarkkinointikampanja Espoolaisuutta etsimässä saavutti noin 3,4 milj. näytökertaa somessa.

Kulttuuri

Kulttuurin tulosityksikössä on vahvistettu asiakasymmärrystä erityisesti vähemmistöryhmien palvelu- ja asiakaskokemuksesta. Yhteistyötä on tehty vähemmistöryhmien yhdistysten ja organisaatioiden kanssa (romanit, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat henkilöt sekä monikielinen väestö). Yhdessä suunniteltuja tapahtumia on järjestetty yhteistyön pohjalta. Kulttuurin tulosityksikön digisuunnitelma valmistui. Kaupunginorkesteri Tapiola Sinfoniettan strategia valmistui. Orkesterin tavoitteena on erottua pääkaupunkiseudun orkesterikentästä edelläkävijänä uudella konserttikonseptilla. Kaupunginkirjaston kehittämä kirjastoaineiston käsittelyä tehostava LIRP eli Library resource planner -järjestelmä voitti

kaupunginjohtajan innovaatiokilpailun Innovaatiot-sarjan. LIRP palkittiin myös kunniainnalla Excellence Finlandin kansallisessa Laatuinnovaatiokilpailussa. Kirjasto palkittiin myös pitkäaikaisesta ja tavoitteellisesta työstä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi valtakunnallisella nuorisotyön tunnustuksella.

Kaupunginkirjastoissa oli 4 milj. käyntiä. Kirjastojen tapahtumien määrä sekä osallistujamäärä ovat kasvanut edellisiin vuosiin verrattuna. Kaupunginorkesteri ja sen pienkokoonpanot tavoittivat konserteissa ja yleisötyössä 35 500 ihmistä. Espoolaisissa museoissa oli käyntejä 422 000, joista 141 300 tehtiin Espoon kaupungin museon toimipisteisiin. Espoon kulttuuritalojen esityksissä ja tapahtumissa oli 509 700 käyntiä. Ammattiteattereissa oli 104 700 käyntiä ja festivaaleilla 55 900 käyntiä. Kulttuurikasvatusmalli Kulttuurikurkkaukseen osallistui 10 400 lasta varhaiskasvatuksessa. Esi- ja perusopetuksen KULPS kulttuuri- ja liikuntapolku teki kävijäennätyksen 133 500 käynnillä. Espoon harrastuspolulla oli harrastuskäyntejä 37 000.

Liikunta

Palveluissa päästiin asetettuihin käyttösuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. Merkittävimpiä tapahtumia olivat jääkiekon nuorten alle 18-vuotiaiden MM-kilpailut sekä Susijengin koripallo-ottelut. Suomen suurin e-urheilutapahtuma Elisa Masters järjestettiin lokakuussa. Uimahalleissa oli 1,3 miljoonaa käyntikertaa. Hiihtokausi alkoi viikolla 45 säilölumetutulla Oittaan ladulla ja tekojääradat aukesivat seuraavalla viikolla. Digitaalisen liikunnan ja urheilun EU-hanke päättyi onnistuneena.

Leiki ja liiku -toimintaa kehitettiin ja laajennettiin kolmelle Espoon suuralueelle. Tiedolla johtamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin panostettiin. Liikunnan ja urheilun visio 2040 valmistui ja otimme käyttöön turvallisemman tilan periaatteet. Yleisen toiminta-avustusten osalta lisäsimme onnistuneesti painotusta lasten ja nuorten harrasteryhmien synnyttämiseen.

Ulko-olosuhteiden kehittäminen jatkui investointiohjelmien mukaan.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Vuonna 2024 elinvoimassa oli käynnissä 26 tuottavuustoimenpidettä. Suurin osa TakE-toimenpiteillä tehtävistä toiminnan muutoksista eteni suunnitellusti. Elinvoima ylitti vuodelle 2024 asetetun tuottavuustavoitteensa 0,2 milj. eurolla, ja toteuma oli 1,3 milj. euroa.

Elinkeino ja työllisyys

Työllisyyspalveluissa uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönotto haastoi tavoitteita tehostaa asiakasohjausta ja ostopalvelujen hyödyntämistä. Myös henkilöstön vaihtuvuus, TE-toimistojen

rekrytointirajoitukset ja TE-uudistuksen valmistelu, kuten ostopalveluiden alas ajaminen loppuvuotta kohti, vaikeuttivat tavoitteissa pysymistä. Haasteista huolimatta työllistämistä edistäviin palveluihin ohjauksen aktivointiaste pysyi hyvällä tasolla. Muilta osin TakE-tavoitteet etenivät suunnitellusti.

Elinkeinojen Take-tavoite toteutui suunnitellusti. Kulttuuri

Kulttuurin tulosityksikön Take-toimenpiteet toteutuivat vuonna 2024 suunnitelman mukaisesti. Toimenpiteistä osa on toteutunut aikaisempina vuosina, ja ne oli huomioitu vuoden 2024 tavoitteessa.

Liikunta

Liikunnan toimenpiteet toteutuivat lähes suunnitellusti. Maksutuottojen lisäämisen osalta ei päästy aivan tavoitteeseen. Menojen osalta toimia säästöjen saavuttamiseksi jatkettiin ja tavoitteet saavutettiin 2024 kokonaisuudessaan, vaikka kaikki toimenpiteet eivät aivan onnistuneet. Sopeutustavoite kuitenkin toteutui.

Valtuuston päätöksellä TaKen kokonaistavoite 3,1 milj. euron sopeutuksesta pieneni 2,8 milj. euroon.

Hiilineutraali Espoo 2030 –tavoitteen toteutuminen

Elinvoiman yhteiset

Elinvoiman tulosalueen tulosityksiköt toimivat aktiivisesti hiilineutraali Espoo 2030 –tavoitteen saavuttamiseksi. Tulosityksiköissä tehtävät toimet ovat yksiköstä riippuen joko tiedotuksellisia ja viestinnällisiä toimia tai konkreettisia, kuten energiansäästöön tai resurssitehokkuuteen tähtääviä tekoja.

Elinkeino ja työllisyys

Business Espoo -yrityspalveluverkosto viesti aktiivisesti ilmastotiedosta, -käytännöistä ja Espoon ilmastotoimenpiteistä yrityksille. Mahdollisuuksia tukea pienten ja keskisuurten kestävä liiketoiminnan kehittämistä kartoitettiin ja laadittiin suunnitelmia asialle vuodelle 2025. Yksikön tapahtumat toteutettiin vastuullisuusohjeiden mukaisesti ja TE25-uudistuksen valmistelussa keskitettiin asiakaspalvelutilat hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Yksikössä myös tuettiin vihreän siirtymän yritys- ja innovaatioekosysteemien kehitystä yhdessä kumppaneiden kanssa.

Kulttuuri

Hiilineutraalius on huomioitu mahdollisuuksien mukaan kaupungin museon tekemässä kulttuuriympäristötyössä. Tulosityksikkö on sitoutunut elinvoiman tulosalueen yhteisten ilmastovahti-toimenpiteiden edistämiseen. Olemme ohjeistaneet kumppaneitamme ja

tapahtumienjärjestäjiä vastuullisuusohjeista. Espoon kaupungin kulttuurilautakunnan myöntämien avustusperiaatteiden arviointiperusteisiin on lisätty painokkaampi vastuullisuuden ja kestävään kehityksen painotus.

Liikunta

Liikuntakenttien vanhoja valaisimia uusittiin energiatehokkaisiin led-valaisimiin. Uusien tekonurmien täyteaineena käytettiin ekologisia täyteaineita. Luonnonjääkenttien määrää vähennettiin, jolloin kunnossapitokalustoa käytettiin vähemmän. Kunnossapitokalustossa siirryttiin yhä enemmän sähkökäyttöiseen kalustoon. Siirtymisissä suosittiin kimpakyytejä ja lyhyillä matkoilla polkupyörää.

Investointien toteutuminen

Elinkeino ja työllisyys

2.2.3.1 Elinvoiman tulosalue pl. kulttuuri ja liikunta

Elinvoiman tulosalue (pl. kulttuuri ja liikunta) Tulot ja menot sitovia

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	1 852	-	1 852	3 734	1 882
Toimintakulut	-51 007	-4	-51 011	-49 154	1 857
Toimintakate	-49 155	-4	-49 159	-45 420	3 739

Talousarvion toteutuminen

Toimintatulot toteutuvat 1,9 milj. euroa talousarviota paremmin. Merkittävin tekijä on Työ- ja elinkeinoministeriön korvaus kunnille Te 25 valmisteluun, josta Espoon osuus oli 1,4 milj. euroa. Lisäksi toteumaan vaikuttavat useiden eri ulkoisen rahoituksen projektiin saadut rahoituspäätökset.

Toimintamenojen toteuma alitti talousarvion noin 1,9 milj. euroa. Merkittävin tekijä on työllistettyjen tukimaksatuksen keskeyttäminen kesällä 2024, te-uudistuksen rahoitusmallin ja muiden lakimuutosten takia. Elinkeinopalveluiden avustuksiin varatuissa määrärahassa säästymistä. Avustettavan yhteisön avustuksen ensimmäisen erän kirjautui edelliselle vuodelle. Osa kumppanuuksista ei toteutunut suunnitellusti, ja avustuksiin varattujen määrärahojen säästymisillä katettiin elinkeinopalveluiden käynnissä olevien ulkoisen rahoituksen omarahoituksen osuuksia. Työllisyyden avustuksien määrärahat toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Avustuksiin varatuista

Piispan sillan tilan ensikertaiseen kalustamiseen määrärahavaraus oli 80 000 euroa. Tilan kalustamisen hankintoja tehtiin yhteensä noin 42 000 eurolla.

Kulttuuri

Kulttuurin tulosityksikön investointimääräraha oli 1,0 milj. euroa. Talousarvio alittui noin 0,07 milj. eurolla, johtuen kaupungin museon tilamuutosten viivästyksestä.

Liikunta

Investoinneissa perusparantaminen sekä koneet ja kalusto määräraha toteutui suunnitelmien mukaisesti.

Investointimäärärahasta hankittiin uusia venesatamien laitureita, ulkokuntosalilaitteita, jääkiekkokaukaloita sekä säilölumipeitteet. Perusparannusmäärärahalla hankittiin liikuntakenttien tekonurmia, uusittiin liikuntakenttien valaisimia ja aitoja sekä parannettiin ulkoilureitistöä.

määrärahoista työmarkkinatuki toteutui yli talousarvion, noin 0,4 milj. euroa, työllistämisen Espoolisä ja muut avustukset eri toimijoille puolestaan toteutuivat vastaavasti alle talousarvion. Työllisyyden palveluostoja jäi käyttämättä koska kehittämistoimenpiteet kohdentuivat palveluostoina TE2024-uudistuksen tiedonhallinnan valmisteluun ennakoitua vähemmän. Taustalla vaikutti mm. tiedonsaamisen esteet valtion suunnasta, vaikutus 0,27 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä elinkeinon yksikköön siirrettiin 1 312 euroa kesätyöntekijöiden palkkaamiseen sekä työllisyyden yksikköön innovaatiokilpailun palkintoraha 3 000 euroa.

2.2.3.2 Kulttuurilautakunta

Kulttuurilautakunta (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	2 486	-	2 486	4 439	1 952
Toimintakulut	-66 165	-26	-66 191	-67 335	-1 143
Toimintakate	-63 679	-26	-63 705	-62 896	809

2.2.3.3 Kulttuuri, brutto (pl. kulttuuri netto) tulot ja menot sitovia

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	1 450	-	1 450	1 542	92
Toimintakulut	-46 830	-21	-46 851	-47 059	-208
Toimintakate	-45 380	-21	-45 401	-45 517	-115

Talousarvion toteutuminen

Kulttuurin bruttobudjetoitujen yksiköiden toimintatulot toteutuvat talousarviota paremmin yhteensä noin 0,1 milj. euroa. Ylitys johtuu pääsääntöisesti ulkoisen rahoituksen hankkeista.

Toimintamenot ylittävät talousarvion noin 0,2 milj. eurolla, mikä johtuu pääasiassa sisäisten toimitilavuokrien kasvusta sekä ulkoisen rahoituksen hankkeeseen liittyvistä kustannuksista.

Kirjaston henkilöstökulut ovat toteutuneet pääsääntöisesti talousarvion mukaisesti. Kirjaston henkilöstökuluja, mukaan lukien sivukulut, säästyy siviilipalvelushenkilökunnan pienentyneestä määrästä sekä lomapalkkajaksotuksen vaikutuksesta. Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualueen henkilöstökuluissa on ylistystä ulkoisen rahoituksen hankkeen vaikutuksesta.

Kokonaisuudessaan palveluiden ostot toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Kirjaston osalta palveluiden ostoissa on alitusta mm. työvoiman vuokrauksessa saatavuushaasteiden vuoksi sekä Helmet-kirjastojen yhteistyöhön varatuissa ulkoisissa ICT-kehittämisen ja konsultointipalveluissa. Lisäksi alitusta siviilipalvelun kustannuksissa kuten matka- sekä vuokrakuluissa. Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualueen palveluiden ostot puolestaan ylittivät ulkoisen rahoituksen hankkeiden vaikutuksesta. Huolto- ja ylläpidon, rakentamispalveluiden sekä aula- ja turvallisuuspalveluiden toteuma on palveluiden ostojen sisäisissä erissä, ja ulkoisissa palveluiden ostoissa on vastaava kate.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti.

Kulttuurilautakunta päättää avustuksista. Avustukset ovat toteutuneet talousarvion mukaan.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä kaupunginkirjastolle siirrettiin noin 15 700 euroa kesätyöllistämiseen sekä 5 500 euroa innovaatiokilpailun palkintoina.

2.2.3.5 Kulttuuri netto

Kulttuuri netto (toimintakate sitova)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	1 037	-	1 037	2 896	1 860
Toimintakulut	-19 335	-5	-19 340	-20 276	-936
Toimintakate	-18 299	-5	-18 304	-17 380	924

Talousarvion toteutuminen

Kulttuurin nettobudjetoitujen palvelualueiden toimintatulot ylittivät talousarvion noin 1,9 milj. euroa. Merkittävin osa palvelualueiden toimintatuloista kertyy pääsy- ja lipputuloista.

Toimintamenot ylittivät talousarvion noin 0,9 milj. eurolla. Menoylitys katetaan toimintatuottoja vastaavalla tulokertymällä. Ylitys kohdistuu pääsääntöisesti kulttuuritalot ja -palveluiden palvelualueella toimintaa tukevien asiantuntijapalveluiden ostoihin ja Teosto-maksuihin.

Kaupunginmuseon tilamuutostyöt viivästyivät museosta riippumattomista syistä. Muutostyöhön kohdistettua määrärahaa säästy viivytyksen takia. Lisäksi kaupunginmuseolla syntyi säästöjä museon

näyttelyrakentamiseen varatuista määrärahoista. Tapiola Sinfoniettan talous alitti talousarvion johtuen tilapäisestä henkilöstövajauksesta sekä suurten tilauskonserttien siirtymisestä seuraavalle vuodelle. Sisäisien tukipalveluiden ostoissa säästymistä ict-kulujen määrärahoissa.

Kulttuuri netto, palvelualueiden toimintakateen toteuma paranee noin 0,9 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä kaupunginmuseolle, lasten kulttuurikeskus Auroralle ja näyttelykeskus WeeGeelle siirrettiin noin 5 200 euroa kesätyöllistämiseen.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Kirjastopalvelut	24 168 102	25 279 998	24 551 888	72 222	70 253	70 496	334,6	359,8	348,3	-3,2 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto	20 414 159	21 138 355	22 056 664	1 046 390	704 504	1 065 138	19,5	30,0	20,7	-31,0 %
Kulttuurin olo-/tilapalvelut	9 696 343	11 441 023	10 741 142	12 456	12 800	12 388	778	894	867	-3,0 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto	6 967 130	7 269 125	7 088 836	118 567	134 000	308 404	59	54	23	-57,6 %

Kirjastopalveluiden aukiolotunnit ylittivät talousarvion. Kuitenkin aukiolotunnit toteutuivat noin 1 % edellisvuotta pienempinä, mikä johtuu siitä, että heinäkuussa kirjastoja oli suljettuna enemmän kuin edellisvuonna. Kirjaston toimintamenot alittivat talousarvion mm. työvoimanvuokrauksen saatavuushaasteiden vuoksi, lomapalkkakajaksotuksen sekä siviilipalveluhenkilökunnan pienentyneiden kustannusten vaikutuksesta. Lisäksi säästymistä myös ulkoisissa ICT-kehittämis- ja konsultointipalveluissa. Kirjaston espoolaisille päiväkodeille tarjoaman Lentävät laatikot -palvelun suosio on kasvanut tämän vuoden aikana. Päiväkodit saavat kirjastolta säännöllisesti

vaihtuvaa, lastenkirjastotyön ammattilaisten valitsemaa kirjallisuutta Postin kuljettamana. Palvelun piirissä on tällä hetkellä 174 päiväkotiryhmää. Lisäksi alitusta siviilipalveluksen kokonaiskustannuksissa. Yksikkökustannus toteutui talousarviota parempana, mutta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 4,1 prosenttia.

Kohdennettujen kulttuuripalveluiden asiakasmäärät toteutuivat yli talousarvion. Eri asukasryhmille tuotetut palvelut ovat saavuttanut asiakkaat yli tavoitteiden. Merkittävin tekijä kustannuksien kasvuun on palvelualueen ulkoisen rahoituksen hankemäärärahat.

Yksikkökustannus toteutui talousarviota parempana, mutta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 6,1 prosenttia.

Kulttuurin olo- ja tilapalveluiden aukiolotunnit toteutuivat miltei suunnitellusti. Kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat ovat käytettävissä kaikille asiakkaille. Erityisvarustellut tilat mahdollistavat laadukkaiden ja monipuolisten taide- ja kulttuuripalveluiden toteuttamisen. Nettobudjetoituja palvelualueita sitoo toimintakate. Kokonaiskustannukset alittuivat kaupungin museon tilamuutostöiden viivästyksistä johtuen. Yksikkökustannus toteutui talousarviota parempana, mutta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 11,4 prosenttia.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto. Kohdennettuja kulttuuripalveluja toteuttavat Tapiola Sinfonietta, Espoon kaupungin museon kohdennetut asiakaspalvelut, Sellosali ja Kannusali. Palveluiden monipuolinen tarjonnan vaikutuksesta kävijätavoitteet pääsääntöisesti saavutettiin. Nettobudjetoituja palvelualueita sitoo toimintakate.

Toimintatulot kasvoivat merkittävästi kertyneiden pääsy- ja lipputulosten vaikutuksesta. Toimintamenot kasvoivat budjetoidun tulostavoitteen ylityksen suhteessa. Yksikkökustannus alittui edelliseen vuoteen sekä talousarvioon verrattuna.

2.2.3.6 Liikuntalautakunta

Liikuntalautakunta (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	7 622	-	7 622	6 669	-953
Toimintakulut	-62 518	-52	-62 570	-61 424	1 146
Toimintakate	-54 896	-52	-54 948	-54 755	194

Talousarvion toteutuminen

Uimahallikäyntien maksutuottojen kertymä ei toteutunut ennakoidusti. Käyntimäärätavoite alittui ennustevirheen vuoksi 200 000 kävijällä ja maksutuottojen kertymä n. 0,2 milj. euroa.

Suurin tuloalitus n. 0,8 milj. euroa syntyi venepaikkamaksuista. Siksi koko vuoden tulot laskivat 4,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2023. Osa venepaikkamaksuista siirtyi vuodelle 2025, johtuen järjestelmämuutoksesta, joka hankkeena viivästyi yli vuodenvaihteen.

Ulkoisten toimintamenojen osalta pysyttiin talousarviossa (95 %). Palkat toteutuivat budjetoidusti. Palvelujen ostoista Esport Arenan jalkapallovuorojen ostosopimukseen ja Keski-Espoon uimahallin PPP-palvelumaksuun varatut rahat ylittivät yhteensä n. 0,4 milj. euroa.

Muista kuluista jäi käyttämättä n. 1,3 milj. euroa. Vaikka tapahtumavuosi oli runsas, tapahtumiin varautuminen toi poikkeukselliset säästöt.

Sisäiset erät ylittivät n. 0,6 milj. euroa Tilapalvelut-liikelaitoksen veloittamien siivouspalvelujen ja toimitilavuokrien osalta.

Toimintamenot kasvoivat 5,8 % verrattuna vuoteen 2023.

Toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisena (99,6 prosenttia). Menojen alitus 1,1 milj. eurolla kompensoi tulojen 1,0 milj. euron alitusta.

Talousarviomuutokset

Liikunnalle siirrettiin vuoden aikana 52 000 euroa kesätyöntekijöiden palkkaamiseen.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Uimahallit, oma tuotanto	12 095 318	13 520 554	13 171 251	1 035 202	1 300 000	1 107 591	11,7	10,4	11,9	14,3 %
Uimahallit, ostopalvelu	2 213 164	2 216 921	2 320 408	171 183	200 000	175 422	12,9	11,1	13,2	19,3 %
Tekojäät, oma tuotanto	809 315	750 893	618 351	1	1	1	809 315	750 893	618 351	-17,7 %
Jäähallit oma	1 035 910	1 116 995	1 141 161	5 003	5 030	4 739	207,1	222,1	240,8	8,4 %
Jäähallit osto	3 293 903	2 559 460	2 663 465	11 290	11 250	12 620	291,8	227,5	211,1	-7,2 %
Urheilupuistot ja keskuskeskukset oma	7 573 776	7 791 490	7 323 952	35 000	35 000	35 000	216,4	222,6	209,3	-6,0 %
Kuntosalit	152 819	162 541	165 628	50 330	45 000	68 290	3,0	3,6	2,4	-32,9 %
Jalkapallohallit oma	1 215 330	1 336 660	1 307 913	4 900	4 900	4 900	248,0	272,8	266,9	-2,2 %
Jalkapallohallit, osto	882 651	743 533	967 293	1 900	1 900	1 900	464,6	391,3	509,1	30,1 %
Peruskoulujen uinninopetus osto	819 374	787 367	823 353	9 600	8 640	8 640	85,4	91,1	95,3	4,6 %
Peruskoulujen uinninopetus oma	200 211	258 397	219 577	2 880	2 880	2 880	69,5	89,7	76,2	-15,0 %
Lasten ja nuorten maksuton harrasteliikunta	814 190	645 500	888 707	69 000	75 000	80 000	11,8	8,6	11,1	29,1 %

Uimahalleissa jäätiin kävijämäärätavoitteesta 200 000 käyntiä. Tämä vaikutti yksikköhintaa nostavasti, vaikka omien uimahallien osalta euromääräinen kustannusarvio hieman alittui. Ostopalvelu-uimahallin menot ylittyivät ja kävijämäärä alittui, joka nosti yksikköhintaa.

Yleisen kustannustason nousu näkyy liikunnan tuottamissa palveluissa. Tekojäiden osalta kustannukset ovat kuitenkin merkittävästi laskeneet vuodesta 2023. Tämä johtuu pitkälti sähkön hinnan laskusta, joka tekojäiden osalta putosi yli 100 000 euroa.

Uimahalleissa ja nuorten harrasteliikunnassa suoritteena on käyntimäärä. Muissa tiloissa, kuten jäähalleissa, jalkapallohalleissa, urheilupuistoissa ja kuntosaleissa suoritteena on aukiolotunti. Uinninopetuksessa suoritteena on tunnit.

Tiloihin liittyvissä palvelutuotteissa korostuu toimitilavuokrat ja kiinteät kulut. Monissa palvelutuotteissa kustannuksiin ja volyymeihin vaikuttaa lisäksi sää. Tiettyjen palveluiden käyttö lisääntyy hyvällä säällä, kun taas osalla laskee.

2.2.4 Kasvun ja oppimisen toimiala

Toiminnan toteutuminen

Kaikissa tulosityksiköissään asetettiin valtuustokauden tavoitteiden mukaiset tulostavoitteet mittareineen ja niiden toteutumista seurattiin osavuosisikatsausten yhteydessä.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä oli 20.09.2024 tilastopäivänä 31 050 oppilasta. Vastaava luku vuonna 2023 oli 30 907 oppilasta. Kasvua oli 0,46 prosenttia. Yläkoululaisten määrä on kasvanut 363 oppilaalla (2023: 9 915 ja 2024: 10 278 oppilasta) ja alakoululaisten määrä on puolestaan vähentynyt 73 oppilaalla (2023: 20 162 ja 2024: 20 089 oppilasta). Heistä muita kuin kotimaankielisiä oli noin 9 254, eli 29,8 prosenttia oppilasmäärästä, ja heidän osuutensa kasvaa edelleen nopeasti.

Oppimisen tuen uusi lainsäädäntö hyväksyttiin joulukuussa 2024 ja se astuu voimaan 1.8.2025. Uudet valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet julkaistiin helmikuussa 2025.

Tulosityksikössä on valmistauduttu tulevaan muutokseen. Aiheesta on pidetty seminaareja ja siitä on keskusteltu rehtoreiden kanssa. Muutoksessa oppilaiden tuki järjestetään kokonaan uudella tavalla.

Kalajärven koulu valmistui maaliskuussa ja Tiistilän koulu valmistui heinäkuussa. Sunan koulun peruskorjaus- ja laajennushanke on käynnistynyt elokuussa.

Päiväkehrän koulun Komeetan toimipiste ja Koulumäen koulun toiminta päättyivät 31.07.2024.

Espoon suomenkielisisissä lukioissa opiskeli vuoden 2024 syyskuussa 6 740 opiskelijaa (2023: 6 533). Lukuvuoden 2024–2025 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 123, mikä on 66,3 prosenttia perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2023–2024: 2 118, 66,3 prosenttia). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,67 (2023: 7,45).

Ikäluokan kasvun johdosta aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan 66,3 prosentille ikäluokasta. Ennusteen mukaan aloituspaikkojen tarve nousee yli 300 aloituspaikalla vuodesta 2024 vuoteen 2026. Lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan koko 2020-luvun.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 13,1 prosenttia (2023: 12,2 prosenttia).

Lukiokoulutukseen liittyvää lainsäädäntöä ja ohjaavia normeja on uudistettu merkittävästi 2020-luvulla. Lukion uudet opetussuunnitelman perusteet otettiin käyttöön vuosina 2021–2024 aloittava vuosiluokka kerrallaan. Uuden lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus saada erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Opetussuunnitelman mukaan erityisopetusta voi antaa vain erityisopettaja. Uudistukset myös paransivat opiskelijoiden oikeutta saada monipuolista henkilökohtaista opinto-ohjausta. Lisäksi samaan aikaan astui voimaan oppivelvollisuuslaki (1214/2020) ja siinä määritelty maksuton toinen aste, jonka piiriin lukiolaiset tulivat niin ikään vuosiluokka kerrallaan vuosina 2021–2024. Oppivelvollisuuden ulottaminen toiselle asteelle on lisännyt opiskelijoiden tuen ja ohjauksen tarvetta muun muassa lakisääteisen ohjaus- ja valvontavastuun sekä opintojen edistymisen seurannan näkökulmasta.

Nuorisopalveluissa alueellisessa nuorisotyössä nuorten kohtaamiskertoja oli yhteensä 175 184 eli 23,8 prosenttia enemmän ja Ohjaamotalossa yhteensä 39 069 eli 22,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023. Nuorisopalvelujen tavoitteena on saavuttaa nuorten kohtaamiskertojen määrässä vähintään edellisen vuoden taso, joten tavoite toteutui. Kesätoiminnassa järjestettiin 41 päiväleiriä, 9 kurssia sekä 11 erilaista muuta toimintaa. 9–17-vuotiaille maksullisia leiri- ja kurssipaikkoja tarjottiin 804, joista täyttyi 725. Kesätoiminnoissa nuorten kohtaamiskertoja oli yhteensä 5 887, mikä on 14,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023. Kesätyöpaikkoja nuorille tarjottiin 26. Järjestötoimijat täydensivät kesätoimintaa saamallaan kumppanuusrahalla.

Nuorisopalveluissa jatkui vuonna 2023 aloitettu koulunuorisotyöhanke, jossa neljä koulunuorisotyöntekijää toimii kahdeksalla yläkoululla yhteistyössä koulujen muiden toimijoiden kanssa. Hanke on saanut valtion erityisavustusta yhteensä 320 000 euroa, ja uusi rahoituskausi on voimassa vuoden 2026 loppuun. Koulunuorisotyötä tehtiin yläkouluikäisten parissa nuorisonohjaajien toimiessa linkkinä oppilaiden vapaa-aikaan. Tavoitteena on ollut yhteisöllisyyden ja osallisuuden sekä mielekkään vapaa-ajan lisääminen nuorisotyön menetelmin.

Nuorisopalveluiden osallistuvan budjetoinnin ManiMiitti-prosessissa yläkouluikäiset nuoret pääsivät vaikuttamaan nuorisotoimintaan. Loppuvuodesta Nuorisopalvelut ja sosiaalisen median vaikuttaja Jasper ”Jabu” Tommila järjestivät yhdessä viisi inspiroivaa kokkikoulua, jotka toteutettiin Hyvinvoiva Espoo -ohjelmalta saadulla rahoituksella.

Nuorisovavustuksia, joita ovat aluenuorisojärjestöavustus, yleisavustus, kohdeavustus sekä kumppanuusraha, on myönnetty yhteensä 723 000 euroa. Nuorisovaltuuston toimintaa tuettiin osoittamalla tehtävään kahden henkilön työpanos.

Nuorten kesätyöllistymistä tuettiin 300 euron arvoisilla kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttävät espoolaiset. Kesäseteleitä myönnettiin 1 530 kpl ja yritysseteleitä 60 kpl. Espoolaisnuorten lyhytkestoisia keikkatyömahdollisuuksia edistettiin yhteistyössä Työllisyys Espoon ja WorkPilotsin kanssa, ja vuonna 2024 keikkatyötä mahdollistettiin 3 986 tuntia.

Etsivässä nuorisotyössä kohtaamiskertoja oli 23 590, joista suurin osa jalkautuvassa etsivässä nuorisotyössä. Pääkaupunkikuntien kanssa on jatkettu nuorten väkivallan ehkäisy -hanketta Helsingin kaupungin saamalla valtionavustuksella. Yläkouluilla alkanutta toimintaa vakavien ja pitkittyneiden kiusaamis- ja väkivaltatilanteiden ratkaisemiseksi on jatkettu, ja toiminnan toteuttaa Aseman Lapset ry.

Ohjaamotalossa toimijoiden yhteisinä tavoitteina vuodelle 2024 olivat erityisesti vieraskielisten ja ilman toisen asteen tutkintoa olevien nuorten tavoittaminen ja monialaisen yhteistyön vahvistaminen sekä nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen. Ohjaamotalon matalan kynnyksen starttipisteellä nuoria kohdattiin 2 319 kertaa, mikä on 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023. Vieraskielisten osuus asiointikerroista kasvoi vuodesta 2023 ja ilman toisen asteen tutkintoa olevien nuorten osuus pysyi samana.

Nuorisopalveluilla on sopimus Omnian kanssa nuorten työpajatoiminnan järjestämisestä, ja vuonna 2024 toteutui 11 306 työpajapäivää sisältäen myös poissaolevien nuorten ohjauspäivät. Nuorten intensiivisestä ryhmä- ja yksilövalmennuksesta nuorisopalveluilla on sopimus Diakonissalaitoksen säätiön kanssa, ja vuonna 2024 yksilövalmennuksessa ja ryhmävalmennuksissa oli läsnäolokertoja yhteensä 2 813.

Espoon varhaiskasvatusikäisten (1–6 v) suomen-, ruotsin- ja muun kielisten lasten määrä on kasvanut noin 120 lapsella vuodesta 2023. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut edellisvuoden 84,3 prosentista 84,5 prosenttiin. Tarkempi, kieliryhmittäinen väestötieto saadaan keväällä 2025.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa oli vuoden aikana keskimäärin 16 055 lasta. Kunnallisissa päiväkodeissa toteuma vastasi hyvin talousarviota, mutta lasten määrä painottui arvioitua enemmän alle 3-vuotiaisiin mikä lisäsi henkilöstön ja tilojen tarvetta. Yhdellä kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevällä työntekijällä voi olla vastuullaan seitsemän kolme vuotta täyttäneitä tai neljä alle kolmevuotiaista lasta. Laskennallisesti alle 3-vuotias varaa siten 1,75 paikkaa verrattuna kolme vuotta täyttäneeseen lapseen.

Useissa kunnallisissa päiväkodeissa jouduttiin edelleen lisäämään henkilöstöä ja perustamaan uusia ryhmiä päiväkodin yhteisiin tiloihin, jotta uudet hakijat saatiin sijoitettua. Syksyllä tällaisin poikkeusjärjestelyin järjestettiin varhaiskasvatuspaikka noin 420 lapselle. Poikkeusjärjestelyjen määrä on kevätkaudella korkeampi kuin syksyllä. Haasteena on lisäksi useiden päiväkotien

samanaikainen väistötarve päiväkotitilojen kiireellisten ja suunniteltujen laajempien korjaustoimien ajalle.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuushaasteet ovat jatkuneet, vaikka hakijamäärät erityisesti lastenhoitajan tehtäviin ovat nousseet. Pääkaupunkiseudulla kilpaillaan edelleen henkilöstöstä. Tehtävässä edellytetty kelpoisuus on suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa esimerkiksi vain noin puolella tehtäviä hoitavista varhaiskasvatuksen opettajista. Kelpoisuustilanne vaihtelee yksiköittäin.

Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu kaupungin henkilöstöyksikön johtamassa työryhmässä. Lisäksi on osallistuttu edelleen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen kuuden suurimman kaupungin allianssi-työhön, jossa etsitään toimenpiteitä korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi.

Palvelusetelipäiväkodeissa keskimääräinen lapsimäärä kasvoi vuoteen 2023 verrattuna 222 lapsella. Vuoden aikana aloitti kaksi uutta palvelusetelipäiväkotia. Palvelusetelipäiväkodeissa alle kolmevuotiaiden osuus oli erityisen korkea, 34 prosenttia kaikista lapsista, joten päiväkotien kapasiteetista merkittävä osa on varattu pienten lasten varhaiskasvatukseen. Vastaavasti yksityisen hoidon tuella keskimääräinen lapsimäärä aleni. Kolme yksityisen hoidon tuella toimivaa päiväkotia lopetti toiminnan ja viisi päiväkotia siirtyi palvelusetelille.

Ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa varhaiskasvatuksen lapsimäärä kasvoi noin kymmenellä edelliseen vuoteen verrattuna. Perusopetuksen oppilasmäärä väheni vuositason 17 oppilaalla. Ruotsinkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kasvoi 33 opiskelijalla.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjosivat vuoden aikana noin sata avointa kulttuuritapahtumaa. Näiden lisäksi ruotsinkieliset sivistyspalvelut osallistuvat muun muassa KULPS:in ja Kulttuurikurkkauksen toteutukseen. Nuorisotoimintaan osallistuneiden määrä kasvoi vuonna 2024. Suuri osa nuorista osallistui toimintaan verkossa. Myös Esbo Arbiksen kursseihin osallistuneiden määrä on kasvanut.

Uusi päiväkotia, Utkikens daghem, otettiin käyttöön lokakuussa. Päiväkotia korvaa kolme vanhaa, pientä päiväkotia. Ruotsinkielinen ostopalvelupäiväkotia lopetti toimintansa vuoden aikana.

Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuudessa oli edelleen suuria haasteita erityisesti varhaiskasvatuksessa, luokkamutoisessa erityisopetuksessa sekä tietyissä aineissa. Varhaiskasvatuksessa kehittynyt johtamisrakenne ja päiväkotiovustajien saatavuus ovat tuoneet päiväkotien työhön lisäarvoa. Päiväkotiapulaisten palkkaaminen on mahdollistanut opettajien ja muun pedagogisen henkilöstön keskittyminen varhaiskasvatuksen ydintehtävään. Yhteistyötä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on jatkettu erityisesti yliopistojen kanssa.

Henkilöstö

Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstömäärä kasvoi 1,6 prosenttia vuoden 2024 aikana (140 henkilöä), joista merkittävin tekijä on lapsimäärän kasvu. Määräaikaisen henkilöstön määrä laski 3,8 prosenttia (124 henkilöä), joista merkittävin henkilöstömäärän laskua selittävä tekijä on kelpoisen henkilöstön saaminen vakituisiin tehtäviin. Vakituisen henkilöstön määrä kasvoi 5 prosenttia (263 henkilöä). Toimialalla työskenteli eniten 45–49-vuotiaita ja keski-ikä oli 45,8 vuotta.

Loppuvuotta 2024 kohti työllistettyjä otettiin aikaisempia vuosia vähemmän (14 henkilöä, 36 prosenttia), koska työllistettyjen rahoitus loppui. Lisäksi oppisopimusopiskelijoiden määrä väheni 19 prosentilla (33 henkilöä). Oman henkilöstön lisäksi henkilöstöä otettiin vuokratyövoimalla. Vuokratyövoiman eurojen määrä vähentyi 16,4 prosenttia verrattuna vuoteen 2023, joista merkittävin tekijä on vuokratyövoiman korvaaminen omalla henkilöstöllä erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä koulunkäynnin- ja erityiskoulunkäynnin ohjaajien tehtävien kohdalla. Henkilöstömenojen osuus budjetista oli 50 prosenttia, joista vuokratyövoiman osuus oli 2,1 prosenttia (vuonna 2023 2,7 prosenttia).

Toimialan henkilöstöstä 79 prosenttia suositteli kasvun ja oppimisen toimialaa ystävälleen tai tuttavalleen (kaupunkitasoinen tavoite on 70 prosenttia, vuonna 2023 toimialan osuus 76 prosenttia). Lähtövaihtuvuus on saatu laskemaan joka tulosityksikössä, toimialan osalta lähtövaihtuvuus on 10,41 prosenttia (vuosi 2023 12,1 prosenttia). Tästä huolimatta vuoden 2024 aikana toimialan henkilöstön saatavuushaasteet jatkuivat, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävissä. Tämän lisäksi perusopetuksessa oli haasteita henkilöstön saatavuudessa esimerkiksi erityisluokanopettajien ja erityiskoulunkäynninohjaajien tehtävissä.

Henkilöstön saatavuuden ja pitovoimaa edistäviä toimenpiteitä tehtiin jokaisessa tulosityksikössä. Toimialan pula-alojen rekrytointitarve vuoteen 2030 saakka on suuri, arvion mukaan 4 843 henkilöä (ka. 605 vuodessa). Toimiala jatkoi työnantajakuvan ja henkilöstökokemuksen kehittämistä muun muassa työnantajaviestintää, johtamista ja esihenkilötyötä vahvistamalla. Espoolaisen johtamisen suuntaamon mukaisia käytäntöjä edistettiin muun muassa ottamalla käyttöön johtamissuunnitelmat ja tavoite- ja osaamiskeskustelut. Johtamisen ja esihenkilötyön vahvistamiseksi perustettiin virka-apulaisrehtorien ja apulaisjohtajien virkoja perusopetukseen ja varhaiskasvatustulosten kehittämiseen. Perusopetuksen osalta jatkettiin johtoryhmävalmennuksia. Uusien esihenkilöiden perehdytystä jatkokehitettiin. Oppilaitosyhteistyötä jatkettiin urapolkuja rakentamalla ja oppisopimuskoulusta jatkamalla. Työvoimahaasteita kohtaaville ammattiryhmien työntekijöille mahdollistettiin neljän kuukauden palkallinen virka- ja työvapaa tehtävän edellyttämän kelpoisuuden saamiseksi.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (TakE) toteutuminen

Toimiala jäi vuodelle 2024 asetetusta 8,2 milj. euron säästötavoitteesta 1,2 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen vuodelle 2024 astetuista TakE-tavoitteista toteutui lähes 2,3 milj. euroa, mikä ylittää tavoitteen 0,4 milj. eurolla. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen viidelle vuodelle asetettu kokonaistavoite on toteutunut vuoden 2024 loppuun mennessä (102,4 prosenttia). TakE-toimenpiteitä on saatu toteutetuksi suunnitelmaa nopeammin. Suomenkielisen perusopetuksen vuodelle 2024 asetetuista TakE-tavoitteista 4,4 milj. euroa toteutui 4,0 milj. euroa.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen 0,1 milj. euron tulolisäystoimenpide toteutui tavoitteen mukaisesti ja 0,5 milj. euron säästötoimenpiteistä toteutui 0,4 milj. euroa.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden vuoden 2024 TakE-toimenpiteet toteutuivat tavoitteiden mukaisesti 0,2 milj. euroa.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteutuminen

Suomenkielisessä perusopetuksessa hiilineutraalisuustavoitteen edistäminen on osa kestävä kehityksen kasvatuksen toimintaa ja sitä kehitetään yhteisten tavoitteiden mukaisesti, yksikön oma toimintakulttuuri ja kehittämistarpeet huomioiden. Kestävä kehityksen kasvatus on opetussuunnitelman mukaista toimintaa kouluissa.

Suomenkielisessä perusopetuksessa keuhäällä 2024 järjestettiin kaikille koulujen opettajille yhteissuunnittelutyöpajat. Työpajojen teemana oli kestävä kehitys ja siitä pidettiin kymmeniä työpajoja miten eri oppiaineissa ja läpileikkaavissa laaja-alaisissa taidoissa kestävä kehitystä opetussuunnitelman mukaan voidaan opettaa ja millaisia työtapoja voidaan käyttää. Lisäksi kestävä kehityksen kasvatuksen kehittäjäopettaja ylläpitää opettajien verkostoa, kehittää ja kokoaa materiaaleja ja edistää omissa työpajoissaan kestävä kehityksen asioita. Vuoden 2024 marraskuun loppuun oli käynnissä myös kestävä kehityksen kehittämishanke *Myötätuulta ja turbulenssia*, jossa edistettiin kestävä kehitystä ja kehitettiin uusia materiaaleja kuten videoita. Koulut ovat esimerkiksi kehittäneet omia toimintamalleja, kuten materiaalipankki (hankintojen tehostaminen ja materiaalien kestävä käyttö), kierrätysmateriaalien käyttö, hävikkiwiki jne. Kestävä kehitys on usein osa monialaisia oppimiskokonaisuuksia ja näkyy kouluissa teemaviikkoina ja -päivinä sekä opetussuunnitelman mukaisena opetuksena eri oppiaineiden tunneilla.

Espoon suomenkielisen varhaiskasvatuksen käytössä on kolme sähköavusteista kuljetuspyörää, eli Muksubussia.

Muksubussit on tarkoitettu varhaiskasvatusryhmien kestävä elämäntavan mukaiseen lähiretkeilyyn. Muksubussin käyttö edistää lasten kestävä liikumista ja Muksubussin kyydissä myös pyöräily tulee lapsille tutuksi. Muksubussitoiminta on osa Ilmastovahdin toimenpiteitä.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut osallistuvat omalta osaltaan Espoon hiilineutraaliustavoitteeseen.

Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelmat sisältävät kestävä kehityksen näkökulmia ja kestävä elämäntapa nähdään opetuksen lähtökohtana. Ekologista kestävä kehitystä edistetään mm. lajittelemalla jätettä yksiköissä. Lapsiin ja nuoriin luodaan uskoa, että toimimalla kestävästi he voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.

Talousarvion toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimiala (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	48 460	4 889	53 349	54 399	1 050
Toimintakulut	-842 041	-16 950	-858 991	-857 918	1 073
Toimintakate	-793 581	-12 061	-805 642	-803 520	2 123

Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintatulot kasvoivat 5,9 milj. euroa johtuen muun muassa suomenkielisen perusopetuksen budjetin ylittävistä hanketuloista 2,4 milj. euroa ja varhaiskasvatuksen hanketuloista yhteensä 2,5 milj. euroa. Samalla kuitenkin suomenkielisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot ja myyntituotot alittivat talousarvion 1,5 milj. euroa. Maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus on kasvanut ja samaan aikaan ylittä maksuluokkaa maksavien osuus on vähentynyt.

Toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 15,9 milj. eurolla. Suurimmat ylityksen aiheuttajat ovat suomenkielisen perusopetuksen menojen ylitys yhteensä 8,9 milj. euroa, joka muodostuu pääasiassa hankkeiden henkilöstökustannuksista. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5,8 milj. eurolla, joka koostuu henkilöstö- ja työvoimavuokramenojen hankekuluista, palkankorotuksien vaikutuksista ja lomapalkkakajaksotuksista sekä palvelusetelikustannuksista.

Investointien toteutuminen

Toimialan ensikertaisen kalustamisen investoinnit toteutuivat 3,4 milj. euroa ja jäivät 1,4 milj. euroa alle talousarvion.

Suomenkielisen perusopetuksen investointimenot toteutuivat 0,6 milj. euroa alle talousarvion. Ensikertaisen kalustamisen määrärahojen toteuma painottui loppuvuoteen kohteiden valmistumisen vuoksi, ja osa hankinnoista kirjattiin käyttötalouden menoiksi kirjauskäytännöiden takia.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen investointimenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, ja osa hankinnoista toteutui käyttötaloudessa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,6 milj. eurolla. Osa kohteista myöhentyi sekä siirtyi vuodelle 2025. Lisäksi kirjauskäytännöistä johtuen osa ensikertaisen varustamisen kustannuksista kirjataan käyttötalouden menoksi.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden investointimenot alittivat muutetun talousarvion vajaalla 0,1 milj. eurolla. Varustamisen kohteena oli Utkikens daghem. Menot alittuivat lähinnä koska osa hankinnoista ja muut käyttöönottoon liittyvät kulut toteutuivat käyttötalouden puolella.

2.2.4.2 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Talousarvion toteutuminen

Kasvun ja oppimisen lautakunta (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	40 470	4 420	44 890	45 898	1 008
Toimintakulut	-732 889	-13 393	-746 282	-748 228	-1 946
Toimintakate	-692 419	-8 973	-701 392	-702 330	-938

Suomenkielisen perusopetuksen toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,9 milj. eurolla. Ylitys johtui hanketuloista, jotka olivat 0,4 milj. euroa ja maksutuloista, jotka olivat 0,5 milj. euroa.

Suomenkielisen perusopetuksen toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 1,3 milj. eurolla. Ylitystä syntyi muun muassa henkilöstömenoissa, joista lomapalkkavelka oli 0,6 milj. euroa. Kokonaiskulut kasvoivat 3,7 prosenttia vuonna 2024 verrattuna edelliseen vuoteen. Toimitilavuokrat nousivat 10,4 prosenttia ja henkilöstökulut nousivat 3,5 prosenttia. Henkilöstökulujen kasvuun vaikutti suuret hankeavustukset.

Suomenkielinen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,1 milj. euroa projektirahoituksen sekä koulutuspalvelujen muiden tuottojen vuoksi.

Toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa: koulutuspalvelujen menot ylittivät 1,1 milj. euroa projektirahoituksen käytön, kiinteistömenojen ja kouluruokailun vuoksi. Nuorisopalvelujen menot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti, ja Konsernihallinnolta ostettavat sisäiset palvelut alittuivat 0,5 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulot ylittivät muutetun talousarvion 29 000 eurolla. Asiakasmaksutulot alittuivat, mutta vastaavasti hakeavustustulot ylittivät. Hankeavustustulot olivat yhteensä 4,5 miljoonaa euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikön menot ylittivät muutetun talousarvion 94 000 eurolla. Ylitys koostuu lomapalkkajaksotuksesta. Palveluseteli menot ylittivät 5,6 milj. euroa, mutta vastaavasti avustukset alittuivat 4,2 milj. euroa sekä sisäiset menot 1,2 milj. euroa lähinnä toimitilavuokrien osalta.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi Kasvun ja oppimisen lautakunnan menomäärärahoja yhteensä 16,3 milj. eurolla. Menomäärärahoja lisättiin Suomenkieliselle varhaiskasvatukselle yhteensä 5,2 milj. euroa, Suomenkieliselle perusopetukselle 7,2 milj. euroa ja Esikunta ja toimialan yhteiset 3,6 milj. euroa.

Vuoden aikana kaupungin johtajan päätöksillä siirrettiin suomenkieliseen varhaiskasvatukseen palkkamäärärahaa 448 940 euroa kunta-alan sopimuksien järjestelyerien kohdentamiseen ja kehittämisohjelmaerään liittyviin tarpeisiin. Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajakotivanhempien kotoutumisen tukemiseen 71 113 euroa sekä suomen- ja ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen kesätyöpaikkojen tukemiseen yhteensä 40 662 euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin 4 000 euroa sisäisesti toimialan suomenkieliseen varhaiskasvatukseen ja nuorisopalveluihin 25 000 euroa (Hyvinvoiva Espoo-hanke).

Palvelutuotteet

Suomenkielisen perusopetuksen suoritemäärät yleisopetuksen 1–6 luokilla kasvoivat vuoden 2023 ja 2024 välillä 91 oppilaalla, eli 0,5 prosentilla. Samana ajanjaksona palvelutuotteelle kohdistuvat menot kasvoivat 9,8 milj. euroa eli 5,9 prosenttia. Palvelutuotteen yksikkökustannukset nousivat edellisen vuoden tilinpäätöksestä 9,5 eurosta 10 euroon eli 5,4 prosenttia.

Palvelutuotteella yleisopetuksen 7-9 luokilla oppilasmäärä kasvoi vuoden takaisella 307 oppilaalla, eli 9 prosenttia. Samalla ajanjaksolla menot kasvoivat 8,3 milj. eurolla, eli 9 prosenttia tilinpäätösten 2023 ja 2024 välillä.

Yleisopetuksen palvelutuotteet eivät ole talousarvion ja tilinpäätöksen osalta täysin vertailukelpoisia, sillä tilinpäätökseen ei kohdistu ulkopuolisen rahoituksen euroja.

Vuonna 2023 Espoossa aloitti enemmän oppilaita perusopetukseen valmistavassa opetuksessa kuin vuonna 2024. Koska oppilasmäärä on vuonna 2024 vähentynyt, myös valmistavan opetuksen kustannukset ovat pienentyneet 10,2 milj. eurosta 9,6 milj. euroon.

Englanninkielisen opetuksen oppilasmäärä on pysynyt stabiilina ja kustannukset ovat nousseet maltillisesti.

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Yleisopetus 1-6	165 506 825	176 637 894	175 273 282	17 431	17 397	17 522	9 495	10 153	10 003	-1,5 %
Yleisopetus 7-9 (suko)	92 650 355	101 577 011	100 977 698	8 327	8 642	8 634	11 127	11 755	11 696	-0,5 %
Valmistava ja maahanmuuttajien määrääkainen opetus ryhmässä (suko)	10 159 025	10 708 673	9 565 968	827	830	757	12 288	12 902	12 645	-2,0 %
Englanninkielinen opetus	6 947 502	8 167 236	6 967 664	730	722	723	9 517	11 312	9 637	-14,8 %
Erityisopetus 9v., ryhmämuotoinen (suko)	17 011 832	15 047 993	15 852 282	1 323	1 245	1 239	12 859	12 087	12 794	5,9 %
Erityisopetus 9v., integroituna (suko)	16 067 328	17 100 830	16 297 402	1 339	1 349	1 309	11 997	12 677	12 450	-1,8 %

Suomenkielisen yleislukiokoulutuksen toimintamenot alittivat talousarvion 0,9 milj. euroa ulkopuolisen rahoituksen palvelutuotteelle kohdennettujen projektimenojen vuoksi, joten yksikköhinta jäi 1,0 prosenttia alle talousarvion. Yleislukiokoulutuksen yksikköhinta ilman kiinteistömenoja oli 6 030 euroa/opiskelijaa.

Alueellisen nuorisotyön toimintamenot alittivat talousarvion 0,1 milj. euroa ulkopuolisen rahoituksen palvelutuotteelle kohdennettujen projektimenojen vuoksi, mutta kohdattujen nuorten määrä ylitti talousarvion 9,9 prosenttia, koska kaikki vuonna 2023

saadut nuorisohjaajien vakanssit oli täytetty eikä rekrytointiiveitä juurikaan ollut, joten nuorisotilat pystyttiin pitämään auki suunnitellusti, ja lisäksi alakouluikäisille suunnattuja aukioloaikoja lisättiin. Myös etsivän nuorisotyön toimintamenot alittuivat hieman, mutta kohdattujen nuorten määrä ylitti talousarvion 29,3 prosenttia, koska jalkautumiskertoja oli aiempaa enemmän ja niillä kohdattiin enemmän nuoria. Yksilötyössäkin kohtaamisten määrä kasvoi edellisestä vuodesta.

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Yleislukiokoulutus	51 570 570	58 697 255	57 842 294	5 711	5 987	5 958	9 030	9 803	9 709	-1,0 %
Alueellinen nuorisotyö (oma/muu)	6 962 415	7 815 143	7 689 273	141 457	143 800	157 975	49	54	49	-10,4 %
Etsivä nuorisotyö (oma)	957 423	1 045 526	1 005 505	18 332	18 500	23 911	52	57	42	-25,6 %

Suomenkielinen varhaiskasvatus päiväkodissa (oma tuotanto) kustannukset kasvoivat muun muassa ateriakustannuksista, ennakoinnattomista väistökustannuksista, lomapalkkakajaksotuksesta ja palkankorotuksista, jotka olivat varhaiskasvatuksen osalta korkeammat kuin yleiskorotus. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä yli 85 prosentilla korotus oli 5,63–8,06 prosenttia. Alle 3-vuotiaiden lasten määrän kasvu vaikutti kokonaiskustannuksiin, koska henkilöstön suhdeluku on suurempi (1/4) kun 3-vuotta täyttäneiden osalta (1/7). 3-vuotta täyttäneiden ennakoidusta määrästä jäätin hieman ja yksikkökustannuksen kasvu oli siten korkeampi kuin alle 3-vuotiaiden osalta.

Yksityisen hoidon tuen kokonaiskustannukset alenivat, koska lapsimäärä väheni syksystä 2024. Alkuvuonna lapsimäärä oli ennakoidun mukainen. Yksiköitä siirtyi vuoden aikana palvelusetelille sekä muutama yksikkö lopetti toiminnan. Kuntalisää korotettiin 5,5 prosenttia

1.6.2024 lukien, mikä vaikutti yksikkökustannuksen kasvuun.

Palvelusetelin kokonaiskustannusten ja yksikkökustannuksen kasvu käyttösuunnitelmaan nähden ei ole todellinen. Käyttösuunnitelman kustannukset olivat liian alaiset. Lasten määrä kasvoi joulukuusta 2023 yli 200 lapsella heti alkuvuodesta, alle 3-vuotiaiden osuus on korkea, lapsen tukemiseen myönnettävän palvelusetelin kasvu sekä palvelusetelin arvon korotus 5,5 prosenttia 1.6.2024 lukien ovat vaikuttaneet kokonaiskustannusten ja yksikkökustannuksen kasvuun.

Kotihoidon tuen kustannukset alenivat lapsimäärän merkittävästä vähenemisestä johtuen. Tulosidonnaista hoitolisää saavia oli suhteessa lapsimäärään aiempaa enemmän, mistä johtuen yksikkökustannus kasvoi hieman.

Lasten tuen palveluiden lasten määrä kasvoi ennakkoidusta. Henkilöstöä ei saatu palkatuksi tarpeen mukaisesti ja henkilöstöresurssin vajetta kompensoitiin pääasiassa hankerahoituksella palkatulla muulla henkilöstöllä. Vaikutus näkyy kokonais- ja yksikkökustannusten alenemisena. Vuonna 2025 hankerahoitukset tulevat vähenemään merkittävästi.

Lasten kielen ja kulttuurintuen palvelun kokonaiskustannukset ja yksikkökustannus alittuivat, koska kaikki tehtävät eivät ole olleet kokoaikaisesti täytettyinä. Lasten määrä oli lähes ennakkoidun mukainen.

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Varhaiskasvatus päiväkodissa alle 3-v. lapsi (oma tuotanto)	58 841 080	62 791 413	63 651 814	2 756	2 800	2 871	21 349	22 426	22 171	-1,1 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa 3-6 v. lapsi (oma tuotanto)	133 171 757	136 173 739	139 656 890	8 994	9 146	9 079	14 806	14 889	15 383	3,3 %
Yksityisen hoidon tuki (suva)	15 091 233	16 762 988	14 917 356	1 576	1 590	1 368	9 576	10 543	10 904	3,4 %
Lasten kotihoidon tuki (suva)	16 993 686	17 239 496	14 199 277	2 709	2 700	2 190	6 273	6 385	6 484	1,5 %
Lasten tuen palvelut (suva)	7 052 116	11 086 130	8 310 890	1 421	1 565	1 613	4 962	7 084	5 152	-27,3 %
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut	2 347 751	2 925 423	2 650 594	4 414	4 700	4 714	532	622	562	-9,7 %
Palveluseteli	17 058 385	16 930 194	22 063 812	1 545	1 755	1 767	11 041	9 647	12 490	29,5 %

2.2.4.3 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA

Talousarvion toteutuminen

Svenska rum -lautakunta (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	4 340	316	4 656	4 796	140
Toimintakulut	-76 364	-14	-76 378	-74 865	1 513
Toimintakate	-72 024	302	-71 722	-70 069	1 653

Toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,1 milj. euroa johtuen saaduista ja käytetyistä hankeavustuksista. Suurimmat hankeavustukset olivat jälleen valtiolta saadut korona- ja tasa-arvohankerahat.

Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,5 milj. eurolla. Budjetissa oli 0,3 milj. euron varaus palveluiden ostoissa TakE-ennakkosäästöistä johtuen, joka jäi käyttämättä. Lisäksi säästy mm sisäisistä palveluista 0,3 milj. euroa, tavarahankinnoista 0,4 milj. euroa sekä avustuksista 0,3 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Talousarvioon tehtiin kaupungin johtajan päätöksellä kesätyöpaikkoihin liittyvä määrärahasiirto 14 428 euroa.

Palvelutuotteet

Varhaiskasvatuksen tärkeimpien palvelutuotteiden yksikköhinnat laskivat talousarvioon verrattuna. Suoritemäärä varhaiskasvatuksen omissa päiväkodeissa ylitti hieman talousarvion samalla kun toimintamenot hieman alittivat talousarvion. Varsinkin tavarahankinnoista ja sisäisistä palveluista johtuen yksikköhinnat jäivät hieman alle talousarvion.

Perusopetuksen merkittävimmän palvelutuotteen yleisopetus 1–9 lk yksikköhinnat laskivat hieman talousarvioon verrattuna johtuen muun muassa

henkilöstökuluista sekä sisäisistä palveluista. Kokonaismenot jäivät alle talousarvion ja oppilasmäärä pysyi talousarvion tasolla.

Lukion yksikköhinta laski hieman verrattuna talousarvioon. Kokonaismenot alittivat talousarvion ja opiskelijamäärä pysyi suurin piirtein samalla tasolla. Yksikköhinnan alenemiseen vaikuttivat muun muassa sisäiset palvelut sekä tavarahankinnat.

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Kunnallinen varhaiskasvatus päiväkodissa alle 3-v. lapsi (svebi)	7 787 427	8 383 590	7 907 304	380	380	371	20 477	22 045	21 291	-3,4 %
Kunnallinen varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa 3–6 v. lapsi (svebi)	15 140 481	15 872 211	16 065 565	1 062	1 062	1 082	14 261	14 950	14 852	-0,7 %
Yleisopetus 1–6 svebi	20 411 982	21 832 820	20 543 977	1 904	1 856	1 853	10 721	11 763	11 090	-5,7 %
Yleisopetus 7–9 svebi	10 699 363	11 868 232	11 572 021	934	959	959	11 462	12 376	12 073	-2,4 %
Yleislukiokoulutus, svebi	3 936 441	4 896 377	4 635 464	550	579	583	7 157	8 457	7 951	-6,0 %
Lukiokoulutus IB, svebi	1 880 428	1 545 752	1 669 529	154	153	154	12 211	10 136	10 841	7,0 %

2.2.4.4 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET

Talousarvion toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimialan yhteiset (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	3 650	153	3 803	3 704	-99
Toimintakulut	-32 788	-3 543	-36 331	-34 825	1 506
Toimintakate	-29 138	-3 390	-32 528	-31 121	1 407

Toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,1 milj. eurolla johtuen kotikuntakorvauksista, jotka ovat aiempaa ja budjetoitua suuremmat.

Toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 2,0 milj. eurolla johtuen kotikuntakorvausmenoista ja sisäisistä palveluostoista.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi menomäärärahoja DigiOne-investointien alaskirjaus hankkeesta irtaantumisen takia Esikunta ja toimialan yhteiset yhteensä 3,5 milj. euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin 4 000 euroa sisäisesti toimialan suomenkieliseen varhaiskasvatukseen ja 25 000 euroa nuorisopalveluihin (Hyvinvoiva Espoo-hanke).

2.2.5 Kaupunkiympäristön toimiala

Toiminnan toteutuminen

Vuoden aikana toimintaa ovat ohjanneet investointien edelleen korkea taso, tuottavuuden kasvattaminen ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen. Ohjelman toteuttaminen edistyy hyvin ja sen etenemistä seurataan. Ohjelmasta raportoidaan jatkossakin osavuositarkastuksissa ja tulosjohtoryhmässä.

Kotimaan asuntomarkkinoiden laskusuhdanne vaikutti myös Espoon alueella rakentamiseen. Muina epävarmuustekijöinä yleiseen työskentelyilmapiiriin on edelleen vaikuttanut yleinen turvallisuushälytys Ukrainan sodan takia. Energiasäästötoimia on jatkettu huolimatta energian hintojen tasaantumisesta.

Vuonna 2024 valmistui 3270 asuntoa. Espoon asuntotuotantotavoitteet täyttyivät, vaikka valmistuneiden asuntojen määrä laski edellisvuodesta yli 2 000:lla. Asuntoja valmistui viime vuonna eniten Finnooseen, Suurpeltoon ja Niittykumpuun. Uusia asuntoja aloitettiin 2121 asuntoa.

Rakennuslupia myönnettiin 1 157 kappaletta.

Luontotietojärjestelmän kehittämisprojekti Luotissa parannettiin luontoon liittyvän datan hallintaa, hyödyntämismahdollisuuksia ja saavutettavuutta. Luoti-projektissa rakennettiin Luontotietojärjestelmä, jonka avulla Espoon luontotietoa voidaan hallinnoida paremmin. Luontotietojärjestelmä sisältää tietoa erityistä seurantaan vaativista eläin- ja kasvilajeista sekä luontotyypeistä. Onnistunut käyttöönotto oli syksyllä 2024.

Toimialan dokumentinhallintajärjestelmän esiselvitys käynnistettiin vuonna 2024.

Maanmyyntituloja saatiin peruskaupungille yhteensä noin 6,8 miljoonaa euroa, joka alitti merkittävästi alkuperäisen talousarvion maanmyyntitulotavoitteen. Taseyksiköille ei maanmyyntituloja kertynyt lainkaan. Maata hankittiin noin 7,5 miljoonalla eurolla. Maankäyttösopimuksia allekirjoitettiin 6 kpl ja niillä rahoitetaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksia noin 13 miljoonan euron arvosta. Merkittävimmät sopimuskohteet olivat Valovirrankuja ja Laakakivi-Laajalahti.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehtiin yhteistyötä toimitilojen vuokrauksessa. Hyvinvointialueelle Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat käyttöönotettiin syksyllä 2024. Espoonlahden terveysaseman peruskorjauksen rakennustyöt etenivät.

Tilapalvelut-liikelaitoksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöä valmisteltiin ja loppuvuosi käytettiin järjestelmän kehittämiseen ja testaamiseen. Järjestelmä käyttöönotettiin 14.1.2025.

Toimitiloja toteutettiin investointiohjelman mukaisesti. Kaikki Public Private Partnership -mallilla toteutetut hankkeet olivat käytössä vuoden 2024 alussa. Lisäksi valmistuivat Viherkallion päiväkotitoiminta, Aarrekartan päiväkotitoiminta, Tiistilän koulu ja päiväkotitoiminta, Kalajärven koulu ja päiväkotitoiminta (kouluosuus), Tähystäjän päiväkotitoiminta, Espoonlahden urheilupuiston huoltorakennus, Karhusaaren huvilan julkisivukorjaus, Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat, Perkkäänkiitoskentän huoltorakennus. Suurimmat suunnittelussa olevat kohteet olivat Kulttuurikeskuksen teatteri, Tapiolan Stadion ja Espoolaistentalo. Rakenteilla olevat suurimmat koulukohteet ovat Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus sekä Kalajärven kouluun liittyvä päiväkotitoiminta.

Toimitilamyynnit vähenivät ja vuoden aikana myytiin vain pieniä kohteita.

Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintitalon osakkeet ostettiin ja kaupunki omistaa nyt 100 prosenttia yhtiöstä.

Vuonna 2024 toimialan henkilöstömäärä oli 1321 (2023: 1280). Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 6,61 prosenttia, joka on 1,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisessä vuonna. Kunta10 -tutkimuksen mukaan toimialan henkilöstökokemus on parantunut hieman verrattuna edelliseen tutkimukseen (2022). Kunta10 -tutkimuksen mukaan työn merkityksellisyyden ja psykologisen turvallisuuden kokemus parani ja työnantajan suositteluluku nousi 84,1 prosenttiin (2022: 76,8 prosenttia). Väkivalta- ja uhkatilanteiden kokemus asiakkaan taholta kasvoi 1,8 prosenttiyksikköä (15,8 prosenttia). Johtamisen kehittämisessä keskityttiin erityisesti kaupungin suorituksen ja osaamisen johtamisen -toimintamallin (Suuntaamo) valmennuksiin.

Toimialan työvoiman saatavuus on väliaikaisesti parantunut johtuen erityisesti rakennusalan suhdanteesta. Työvoiman saatavuuden haasteet pidemmällä aikavälillä tarkastellen eivät ole helpottuneet ja työvoiman tarve on jatkossakin suurta johtuen muun muassa toimialan korkeasta keski-ikästä (49,9 v.) Henkilöstöstä yli 55-vuotiaita on 43 prosenttia.

Toimialalla jatkettiin työvoiman saatavuusohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamista. Esikunta toteutti kaupunkiympäristön toimialan työnantajamielikuvakampanjan "Työkaverisi ovat jo Espoolla". Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut vaikuttivat työvoiman saatavuuteen oppilaitosyhteistyöllä Aalto-yliopiston, Metropolian ammattikorkeakoulun sekä Stadin ammattiopiston kanssa. Ympäristönsuojelu asetti palvelualueen tarinaan yhteiseksi tavoitteeksi olla houkutteleva työyhteisö ympäristöalan asiantuntijoille ja edisti tavoitetta systemaattisesti parantamalla prosesseja rekrytoinnissa ja perehdytyksessä sekä lisäämällä tehtävien ja harjoittelujen sisältöjen kiinnostavuutta sekä viestimällä aktiivisesti. Tilapalvelut kehitti kiinteistönhoidon rekrytointia pelillistämisen keinoin, paransi kunnossapidon näkyvyyttä rekrytointimessuilla sekä varmisti laitoshuollon ja kiinteistönhoidon rekrytointia ja työkokeiluja ylläpidon akatemia -toimintamallilla.

Espoon yleiskaava 2060:n luonnos oli nähtävillä 3.6.-3.9.2024. Nähtävilläolon aikana kaupunkisuunnittelukeskus järjesti asukkaille ja muille osallisille 12 tilaisuuden tapahtumasarjan. Luonnoksesta annettiin lähes 1500 mielipidettä joko suoraan kartta-alustalle tai kaupungin kirjaamoon. Nyt valmistellaan kaavaehdotusta, joka tulee nähtäville arviolta vuonna 2026. Tavoitteena on, että yleiskaava hyväksytään vuonna 2027. Espoon uusi, koko kaupungin kattava yleiskaava tähtää vuoteen 2060.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava (POKE) sai lainvoiman, kun korkein hallinto-oikeus ei 21.2.2024 päätöksessään myöntänyt valituslupia ja jätti yhden valituksen tutkimatta. Tämän jälkeen kaava kuulutettiin voimaan 13.3.2024. Yleiskaavan lainvoimaistuminen mahdollistaa pitkään kaivattua pientaloaluiden asemakaavoitusta Espoon pohjois- ja keskiosissa.

Espoon keskukseen sijoittuvan Espoolaistentalon ja sen lähialueen suunnittelua jatkettiin arkkitehtikilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisesti. Ehdotuksen pohjalta jatkettiin alueen asemakaavan muutoksen suunnittelua.

Vuonna 2024 kaupunkisuunnittelukeskus panosti kaupunkisuunnittelulautakunnan toiveen mukaisesti erityisesti maahanmuuttajataustaisten, lasten ja nuorten kohtaamiseen kaupunkisuunnittelun vuorovaikutuksessa. Maahanmuuttajakohtaamisissa osallistuttiin muun muassa Hello Espoo -tapahtumaan ja järjestettiin oppitunteja yhdessä Omnian kanssa. Lapsille ja nuorille tehtiin yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan kanssa laaja opetuspaketti, joka räätälöitiin erityisesti 6. ja 9. luokan sekä lukion opetussuunnitelmiin sopiviksi. Lisäksi käynnistettiin säännöllinen Kaupunkisuunnittelukummi-yhteistyö Espoon nuorisovaltuuston kanssa.

Kaupunkisuunnittelukeskus ja Aalto-yliopisto toteuttivat syys-lokakuussa 2024 Mun Espoo kartalla -kyselyn. Nuorille oli oma kysely. Uusia teemoja verrattuna aiempaan vuonna 2020 toteutettuun kyselyyn olivat lähiluonto ja ympäristön turvallisuus. Kyselyllä kerättiin tietoa myös siitä, miten asukkaat liikkuvat eri paikkoihin.

Leppävaaran keskustan ideakilpailun voittaja julkistettiin huhtikuussa. Alueen suunnittelua jatkettiin ehdotuksen pohjalta.

Kerassa ensimmäinen katu- ja puistourakka valmistui. Alueelle tulee 14 000 asukkaan kaupunginosa.

Tapiolan urheilupuiston stadionin ja pysäköintilaitoksen suunnitelmia jatkokehitettiin.

Maarinsolmun eritasoliittymän rakentamisen rahoituksesta tehdyn päätöksen myötä neuvottelut liittymän rakennussuunnittelusta käynnistyivät valtion kanssa.

Keilaniemessä hotelli-, kongressikeskus- ja toimistohankkeen asemakaava ja vesilupa tulivat

voimaan ja hankkeen tontinvuokrauksesta ja meritäytön kustannuksista päätettiin vuoden lopussa.

Eri puolilla Suurpeltoa oli käynnissä 13 asuntorakentamishanketta ja alueen suunnittelussa kokeiltiin osallistuvaa budjetointia.

Marraskuussa järjestettiin toimialan kaupunkikehitysyhteistyökumppaneille Locate in Espoo -läsnätilaisuus Espoon Kulttuurikeskuksessa.

Asemakaavoituksessa otettiin käyttöön viherkerroin-työkalu. Sillä ohjataan, paljonko viherpinta-alaa rakennettavalla tontilla pitää olla, kuinka hulevesiä hallitaan ja miten luonnon monimuotoisuutta voi tukea pihaympäristöissä.

Luonnon monimuotoisuuden kokonaisheikentymättömyyden tiekartan valmistelu eteni.

Luontotyön luonnonsuojelun toimenpideohjelmaa toteutettiin neljän uuden luonnonsuojelualueen perustamisena.

Joulukuussa 2024 julkaistiin neljän vuoden välein tehtävän liikennebarometrin tulokset. Tutkimuksen mukaan espoolaiset ovat varsin tyytyväisiä kotikaupunkinsa liikennejärjestelmään.

Rakentamisen lupakäsittelyä uudistamista on jatkettu lupaprosessianalysin ja asiakaspalautteiden pohjalta määritettyjen tavoitteiden ja kehittämistarpeiden mukaisesti suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti. Uudistamisessa parannetaan asiakaskokemusta kokonaisvaltaisesti.

Ympäristöterveydenhuollon palvelualueella päästiin tarkastustavoitteisiin elintarvikevalvonnan sekä terveydensuojeluvalvonnan osalta. Häiriötilanteita oli edellistä vuotta vähemmän, mikä osaltaan edesauttoi tavoitteisiin pääsyä.

Infrainvestointien toteutuminen

Yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin on edistetty. Rakentaminen sijoittuu raideliikenteelle hyvin saavutettaville alueille ja pääosa infrainvestoinneista on toteutettu saavutettavuusvyöhykkeille I-II.

Infraurakoiden kilpailutuksiin saatiin tyypillisesti 5-10 tarjousta ja voittaneet tarjoukset alittivat keskimäärin 10 %:lla Ihku-järjestelmällä lasketut kustannusarviot.

Käyttösuunnitelman mukainen infrainvestointiohjelma onnistuttiin toteuttamaan hyvällä tarkkuudella määrärahojen ja hankkeiden osalta.

Espoon kaupunkiradan rakennustyöt alkoivat.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (TakE) toteutuminen

Venäjän 2022 Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan vaikutukset näkyivät joidenkin tavoitteiden toteutumisessa myös 2024. Energian hinnassa oli vielä alkuvuonna lievää epävarmuutta, joka kuitenkin tasaantui loppuvuotta kohden. Korkotason laskusta huolimatta markkinaepävarmuus vaikutti edelleen maanluovutuksiin negatiivisesti.

Kiinteistöveroselvitys on päättynyt ja siitä saatavat tulot ovat ylittäneet tavoitteen. Selvityksellä on saavutettu toistaiseksi 5 miljoonaa euroa lisäverotuloa/vuosi.

TakE-tuottavuustavoitteet oli otettu huomioon vuoden 2024 talousarviossa. Toimialan tulo- ja menotavoitteet toteutuivat kokonaisuutena korjatun talousarvion mukaisesti. Jotain pieniä poikkeamia oli yksittäisissä tuottavuustavoitteissa, mutta koko ohjelman tasolla toimiala etenee tavoitteen mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunkiympäristön toimiala (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	232 961	-850	232 111	239 086	6 975
Valmistus omaan käyttöön	11 887	-	11 887	8 888	-2 999
Toimintakulut	-358 488	-7	-358 495	-346 549	11 946
Toimintakate	-113 640	-857	-114 497	-98 575	15 923

Kaupunkiympäristön toimiala (pl. nettositovat tehtäväalueet, ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	217 961	-850	217 111	225 934	8 822
Valmistus omaan käyttöön	1 887	-	1 887	987	-900
Toimintakulut	-333 488	-7	-333 495	-325 455	8 041
Toimintakate	-113 640	-857	-114 497	-98 534	15 963

Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 8 milj. eurolla. Kaupunkitekniikan keskuksessa alueiden käyttöluopatuloja kertyi 2,1 milj. euroa ja maanvastaanottotuloja 5,7 milj. euroa ennakoon arvioitua enemmän.

Toimialan menot alittivat talousarvion 8 milj. eurolla. Joukkoliikenteessä Länsimetro Oy:lle maksettavat vastikkeet alittuivat 4,3 milj. eurolla ja HSL:n kuntaosuus alitti talousarvion 2,6 milj. eurolla. Esikunnassa menot alittivat talousarvion 2,2 milj. eurolla, koska kertaluonteisia maanomistajan kuluja kuten pilaantuneiden maiden puhdistuskuluja tai varauksia ei toteutunut varattua summaa vastaavasti.

Hiilineutraali Espoo 2030 –tavoitteen toteutuminen

Toimialan keskeisiä toteutuneita ilmastotoimia olivat joukkoliikenteen kulut ja investointimenot, Kaupunkirata Leppävaara-Kauklahti, infrainvestointien kohdistaminen joukkoliikenteellä hyvin saavutettaville alueille, tulvasuojelu, baanojen ja seutureittien rakentaminen, rakennusten elinkaarta jatkavat korjaukset, rakennusten peruskorjaus ja laajennushankkeet sekä talotekniset korjaukset.

Kaupunkirata Leppävaara-Kauklahti sekä infrainvestointien kohdistaminen joukkoliikenteellä hyvin saavutettaville alueille mahdollistaa kaupungin tiivistymisen asemien ympärillä sekä joukkoliikenteeseen tukeutuvan kestävän kasvun.

Tulvasuojelulla sopeudutaan ilmastomuutokseen ja baanojen sekä seutureittien rakentaminen lisää pyöräilyä ja vähentää henkilöautoilua.

Rakennusten elinkaarta jatkavat korjaukset ja rakennusten peruskorjaus sekä laajennushankkeet, että talotekniset korjaukset ovat resurssiviisas tapa hyödyntää jo olemassa olevaa rakennuskantaa.

Investointien toteutuminen

Maahankintaan Maahankintaan oli varattu 7 milj. euroa ja siihen käytettiin noin 7,5 milj. euroa. Valtuusto lisäsi maanhankintarahaa osavuosikatsaus 3:n yhteydessä 0,5 milj. euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat 124,6 milj. euroa, jääden vain 0,6 milj. eurolla muutetusta talousarviosta (125,2 milj. euroa), mutta ylittäen alkuperäisen talousarvion (82,8 milj. euroa) 41,8 milj. eurolla. Investoinnit saatiin onnistuneesti toteutettua suunnitelmien mukaisesti, toteumaprocentin ollessa 99,5 %. Mikään yksittäinen syy ei selitä, että investointien määräraha jäi 0,5 prosenttia (0,6 milj. euroa) toteutumatta.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointitulot olivat 5,2 milj. euroa, ylittäen 1,5 milj. eurolla muutetun talousarvion (3,7 milj. euroa), mutta jäi 1,9 milj. euroa alkuperäisestä talousarviosta (7,1 milj. euroa) vajaaksi. Maantiekentän ja Matinkylän urheilupuiston liikuntapaikkarakentamiseen sekä Gräsanojan ja Pitkäljärven ympäristörakentamiseen saatiin arvioidusta poiketen valtiolta avustuksia.

Espoon infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäyttösopimuskorvaukseen.

Sopimuskorvauksien käyttö kunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla.

Tekninen lautakunta päätti 15.5.2024 esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto lisää määrärahaa peruskaupungin hankkeille; strategiset maankäytön hankkeet (5,7 milj. euroa), Kaupunkirata (7,8 milj. euroa) ja liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet (6,2 milj. euroa) sekä korottaa hankkeiden Kaupunkirata (2,5 milj. euroa) ja liikenteen toimivuus ja turvallisuus (2,7 milj. euroa) investointituloja. Valtuusto päätti esityksen mukaisesti 3.6.2024.

Tekninen lautakunta päätti 23.10.2024 esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto vähentää peruskaupungin hankkeelta Kaupunkirata investointituloja 8,6 milj. euroa. Valtuusto päätti esityksen mukaisesti 9.12.2024.

Kaupunkitekniikan keskuksen kone- ja kalusto investoinnit olivat 0,8 milj. euroa, ylittäen talousarvion (0,65 milj. euroa) noin 0,2 milj. eurolla. Tilikaudella on hankittu katu- ja viherkunnossapitoon koneita ja laitteita ja kaupunkimittaukseen mittauslaitteistoa. Investoinnit ovat olleet sekä korvaus- että uusinvestointeja. Pitkien toimitusaikojen takia vuonna 2023 tilattuja ja ko. vuodelle suunniteltuja hankintoja, saatiin vasta vuonna 2024 vastaanotettua.

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 47 milj. Euroa ja sijoitettiin Länsirata Oy:n (ent. Turun Tunnin Juna Oy) 3 milj. euroa.

2.2.5.2 Tekninen lautakunta

Talousarvion toteutuminen

Tekninen lautakunta (ei sitovia eriä)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	47 889	22 700	70 589	77 712	7 123
Valmistus omaan käyttöön	11 800	-	11 800	8 888	-2 912
Toimintakulut	-94 876	-	-94 876	-92 250	2 626
Toimintakate	-35 187	22 700	-12 487	-5 650	6 836

Tekninen lautakunta (pl. nettositovat tehtäväalueet, tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	32 889	22 700	55 589	64 559	8 970
Valmistus omaan käyttöön	1 800	-	1 800	987	-813
Toimintakulut	-69 876	-	-69 876	-71 155	-1 280
Toimintakate	-35 187	22 700	-12 487	-5 609	6 877

Teknisen lautakunnan alaisen Kaupunkitekniikan keskuksen taloudellinen kehitys jatkui vuonna 2024 jo yhdeksättä vuotta positiivisena, ylittäen talousarvion tulotavoitteen ja tilikaudelle kuuluvien kulujen pysyessä lähellä talousarvion kulukehystä.

Toimintatulot 64,6 milj. euroa ylittivät alkuperäisen talousarvion (32,9 milj. euroa) 31,7 milj. eurolla ja muutetun talousarvion (55,6 milj. euroa) 9 milj. eurolla. Alueiden käyttölupatulot (2,1 milj. euroa) kasvoivat suotuisasti kiitos kaupungissa käynnissä olleista urakoista, vaikka rakentamisalan suhdannetilanne on heikko. Maanvastaanottotuloja toteutui ennätysmäärä (5,7 milj. euroa), koska kaupungissa oli menossa suuria työmaita, joissa oltiin maanrakentamisvaiheessa.

Geotekniikkapalveluista on kirjattu myyntituloja 1,1 milj. euroa, koska palvelujen kohdistamisessa kaupungin infrainvestointeihin on muutettu kirjaustapaa, johtuen uudesta talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuudesta.

Maankäyttömaksutuloja toteutui 41,9 milj. euroa, jääden muutetusta talousarviosta (42,7 milj. euroa) vajaaksi 0,8 milj. euroa, mutta ylittäen alkuperäisen talousarvion (20 milj. euroa) 21,9 milj. eurolla. Maankäyttömaksutuloja tuloutetaan näillä maksuilla rahoitettavien investointien toteuman perusteella, joita tilikaudella saatiin tehtyä investointisuunnitelman mukaisesti.

Investointeihin siirrettävät käyttömenot (investointeja toteuttavan henkilökunnan henkilöstömenot) toteutuivat alle talousarvion, ollen 1 milj. euroa (1,8 milj. euroa), alittaen talousarvion 0,8 milj. eurolla. Alituksesta 0,6 milj. euroa johtui kirjaustavan muutoksesta.

Toimintakulut olivat 71,2 milj. euroa (69,9 milj. euroa), ylittäen talousarvion 1,3 milj. eurolla. Konsernihallinnon logistiikan sisäiset auto- ja konevuokraveloitukset ylittivät 0,7 milj. eurolla näihin vuokraveloituksiin talousarviossa varatun määrärahan. Ylijäämämaiden vastaanottoja toteutui enemmän kuin arvioitiin ja lisääntynyt aktiviteetti nosti maanvastaanotto toiminnan kuluja 0,7 milj. eurolla.

Lautakunnan vuosikatetavoite oli -12,5 milj. euroa vuodelle 2024, mutta toteutunut vuosikate oli -5,6 milj. euroa, jopa 6,9 milj. euroa tavoitetta parempi.

Tekninen lautakunta päätti 15.5.2024 esittää kaupunginhallitukselle 22,7 milj. euron lisämäärärahaa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointien pääluokan yksityisrahoitteiset hankkeet ja vastaavasti maankäyttömaksutulotavoitteen korottamista 22,7 milj. eurolla. Kaupunginhallitus päätti 27.5.2024 esityksen mukaisesti.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Kadut ja yleiset alueet hoito oma	14 303 509	13 430 483	15 541 324	9 253 975	9 060 951	9 274 361	1,55	1,48	1,68	13,1 %
Katuvalaistus	4 182 953	5 593 957	5 224 703	54 000	55 890	55 000	77,46	100,09	94,99	-5,1 %
Puistot ja viheralueet hoito omatuotanto	4 850 347	4 578 444	4 823 199	10 747 043	9 988 910	11 749 268	0,45	0,46	0,41	-10,4 %
kadut ja yleiset alueet korjaus oma	4 575 840	4 399 774	4 831 334	9 253 975	9 060 951	9 274 361	0,49	0,49	0,52	7,3 %
Puistot ja viheralueet korjaus omatuotanto	4 327 194	4 114 605	4 313 596	10 747 043	9 988 910	11 749 268	0,40	0,41	0,37	-10,9 %
Metsien hoito	2 350 179	2 315 674	2 304 834	4 800	5 000	4 800	489,62	463,13	480,17	3,7 %
Ylijäämämaiden vastaanotto	1 754 595	1 597 320	2 498 013	77 176	100 000	136 408	22,73	15,97	18,31	14,6 %

Palvelutuotteen kadut ja yleiset alueet hoito oma suoritelmäärät ovat kunnossapidettävät neliöt. Kaupungin kasvun edellyttämät kunnallistekniikan investoinnit ovat kasvattaneet kunnossapidettäviä neliöitä. Sisäiset auto-, kone- ja laitevuokrat on toteumassa kohdennettu käyttösuunnitelmasta poiketen. Tilikaudella on kustannustaso noussut sekä inflaation myötä, joka on nostanut palveluiden ja aineiden sekä tarvikkeiden hintoja, että myös palkankorotusten takia. Edellisen vuoden yksikkökustannus ei ole verrannollinen, koska sitä ei ole indeksoitu huomioimaan kustannustason nousua.

Palvelutuotteen katuvalaistus suoritelmäärät toteutuivat melkein käyttösuunnitelman mukaisesti. Käyttösuunnitelmassa oli varauduttu pörssisähkön kylmien ja pimeämpien kuukausien korkeampiin hintoihin kuin mitä toteutui. Tilikaudella panostettiin valaisinyölyväiden turvallisuuteen ja käyttösuunnitelman määrärahojen puitteissa pylväitä uusittiin huomattavasti enemmän kuin edellisellä tilikaudella.

Palvelutuotteen puistot ja viheralueet hoito omatuotanto suoritelmäärät ovat kunnossapidettävät neliöt. Kaupungin kasvun edellyttämät kunnallistekniikan investoinnit ovat kasvattaneet

kunnossapidettäviä neliöitä. Vaikka sisäiset auto-, kone- ja laitevuokrat on toteumassa kohdennettu käyttösuunnitelmasta poiketen, on yksikkökustannus käyttösuunnitelmaan verrattuna alaisempi, koska suoritelmäärät kasvoivat enemmän kuin ennakkoon arvioitiin.

Palvelutuotteen kadut ja yleiset alueet korjaus oma suoritelmäärät ovat kunnossapidettävät neliöt. Kaupungin kasvun edellyttämät kunnallistekniikan investoinnit ovat kasvattaneet kunnossapidettäviä neliöitä. Sisäiset auto-, kone- ja laitevuokrat on toteumassa kohdennettu käyttösuunnitelmasta poiketen. Tilikaudella on kustannustaso noussut sekä inflaation myötä, joka on nostanut palveluiden ja aineiden sekä tarvikkeiden hintoja, että myös palkankorotusten takia. Edellisen vuoden yksikkökustannus ei ole verrannollinen, koska sitä ei ole indeksoitu huomioimaan kustannustason nousua.

Palvelutuotteen puistot ja viheralueet korjaus omatuotanto suoritelmäärät ovat kunnossapidettävät neliöt. Kaupungin kasvun edellyttämät kunnallistekniikan investoinnit ovat kasvattaneet kunnossapidettäviä neliöitä. Korjauksia on ollut tarpeen toteuttaa enemmän kuin käyttösuunnitelmassa arvioitu.

2.2.5.3 Ulkopuoliset työt

Talousarvion toteutuminen

Ulkopuoliset työt (toimintakate sitova)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	15 000	-	15 000	13 153	-1 847
Toimintakulut	-15 000	-	-15 000	-13 194	1 806
Toimintakate	0	-	0	-41	-41

Kaupungin kunnallistekniikan rakentamisen ja rakennuttamisen ohessa toteutettiin vesihuoltoa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY). Muiden johtolaitosten kanssa tehtiin yhteistyötä erilaisten johtojen ja kaapelien sijoittamisessa katualueelle.

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova, tavoitteena 0 euroa. Sitova toimintakate toteutui 41 000 euroa negatiivisena, johtuen tilikaudelle kirjatusta hyvityslaskusta, joka hyvittää vuodelle 2023 kirjattua myyntilaskua.

2.2.5.4 Rakentamisen sisäiset palvelut

Talousarvion toteutuminen

Rakentamisen sisäiset palvelut (toimintakate sitova)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	-	-	-	0	0
Valmistus omaan käyttöön	10 000	-	10 000	7 901	-2 099
Toimintakulut	-10 000	-	-10 000	-7 901	2 099
Toimintakate	0	-	0	0	0

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Palvelualueelle kirjataan näiden rakentamishankkeiden palvelu- ja tavaraostot. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön - kirjauksen kautta. Rakentamisen sisäiset palvelut on

nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova, tavoitteena 0 euroa. Sitova toimintakate toteutui.

2.2.5.5 Kaupunkisuunnittelulautakunta

Talousarvion toteutuminen

Kaupunkisuunnittelulautakunta (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	590	-250	340	416	76
Toimintakulut	-11 411	-3	-11 414	-11 500	-87
Toimintakate	-10 821	-253	-11 074	-11 084	-10

Toimintatulot vuonna 2024 olivat 416 000 euroa ja ne jäivät käyttösuunnitelmasta 174 000 euroa. Kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä hyväksyttiin muutettu

käyttösuunnitelma suuruudeltaan 340 000 euroa, jonka toimintatulot ylittivät 76 000 eurolla.

Toimintamenot 11,5 miljoonaa euroa ylitti käyttösuunnitelman 89 000 eurolla. Ylitys oli 0,8 prosenttia, jota kokonaisuutena voidaan pitää vähäisenä.

Henkilöstökulut alittuivat 216 000 eurolla, kun taas ulkoiset ostot ylittyivät 316 000 eurolla. Ulkoisten ostojen käyttösuunnitelma raami 1,6 miljoonaa euroa aiheutti vuoden aikana vaikeuksia välttämättömäksi

katsottujen asiantuntijapalvelujen hankintojen kanssa. Henkilöstökustannusten 216 000 euron alitus sekä 11 000 euron sisäisten kulujen alitus kompensoivat ulkoisten ostojen 316 000 euron ylitystä riittävästi, joten toimintamenojen ylitys jäi vähäiseksi.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Asemakaava	7 868 856	7 946 983	8 020 464	276 575	319 000	17 330	28,45	24,91	462,81	1757,8 %

Asemakaavoitukset kerrosneliöt toteutuivat hyvin alhaisella tasolla poikkeuksellisen suhdanteen ja pitkään kestävien kaavoitushankkeiden ajoittumisen vuoksi.

2.2.5.7 Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Talousarvion toteutuminen

Ympäristö- ja rakennuslautakunta (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	7 323	-500	6 823	6 245	-578
Toimintakulut	-11 507	-3	-11 510	-11 377	133
Toimintakate	-4 184	-503	-4 687	-5 132	-445

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen tulot jäivät alkuperäisestä käyttösunnitelmasta 1 milj. euroa. Rakennuslupatulot ovat pienentyneet rakentamisen suhdannetilanteen takia. Rakennusvalvonnan tulot alittivat käyttösunnitelman 1,4 miljoonalla eurolla, ympäristönsuojelun tulot alittivat käyttösunnitelman 38 tuhannella eurolla ja ympäristöterveydenhuollon tulot ylittivät käyttösunnitelman 391 tuhannella eurolla. Kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen tulotavoitetta alennettiin 0,5 miljoonaa euroa ja siihen nähden

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus alitti tulotavoitteen 0,5 miljoonalla eurolla. Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen toimintamenot alittuivat 130 tuhannella eurolla. Henkilöstökustannukset alittivat käyttösunnitelman 1,86 % eli 155 tuhannella eurolla. Ulkoiset ostot ylittivät käyttösunnitelman 74 tuhannella eurolla ja sisäiset veloitukset alittivat käyttösunnitelman 49 tuhannella eurolla. Ulkoisten ostojen ylitykseen on vaikuttanut luottotappiot laskutuksesta ollen yhteensä 136 tuhatta euroa. Luottotappiota kirjattiin heikon taloudellisen suhdannetilanteen vuoksi tavallista enemmän.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Rakentamisen luvat ja viranomaisvalvonta	3 924 863	4 181 831	4 311 604	1 294	1 600	1 157	3 033,12	2 613,64	3 726,54	42,6 %
Rakentamisen tietopalvelut	1 176 679	1 325 320	1 351 247	17 700	17 700	17 700	66,48	74,88	76,34	2,0 %
Viranomaispäätökset ja rekisteröinnit	525 064	583 448	513 736	185	185	179	2 838,19	3 153,77	2 870,03	-9,0 %
Ympäristövaikuttaminen	613 581	663 216	540 675	479	528	430	1 280,96	1 256,09	1 257,38	0,1 %
Ympäristöterveydenhuollon tarkastukset	871 943	889 919	915 626	1 432	1 380	1 689	608,90	644,87	542,11	-15,9 %
Eläinlääkintähuollon valvontatehtävät	299 143	308 324	321 912	616	500	766	486	617	420	-31,8 %
Eläinlääkintähuollon potilaat	432 906	421 982	447 035	4 046	3 900	4 765	107	108	94	-13,3 %

Palvelutuote raportoinnissa vuoden 2024 kustannukset eivät ole jakautuneet palvelutuotteille edelliseen vuoteen ja talousarvioon nähden vertailukelpoisella tavalla. Rakennusvalvonnan palvelualueelle kohdistuu nykyisillä kustannusajureilla liikaa yhteisiä kustannuksia.

Rakentamisen lupien suoritettoteuma jäi 11 % viimevuodesta ja 28 % talousarviosta rakentamisen laskusuhdanteen jatkuessa.

Ympäristöterveydenhuollon suoritelmäärät on raportoitu kasvaneen noin viidenneksellä edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannukset ovat kuitenkin säilyneet reaalisesti edellisen vuoden tasolla, joten yksikkökustannukset ympäristöterveyden palvelualueella ovat merkittävästi laskeneet.

2.2.5.8 Joukkoliikenne

Talousarvion toteutuminen

Joukkoliikenne (tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	105 235	-	105 235	105 154	-81
Toimintakulut	-227 632	-	-227 632	-220 546	7 086
Toimintakate	-122 397	-	-122 397	-115 392	7 005

Joukkoliikenteen tulot ovat melkein kokonaan HSL infrasopimuksen perusteella HSL:n jäsenkunnilta perittävää käyttökorvausta kaupungin omistamasta joukkoliikenneinfra ja HSL:n pienemmässä määrin asiakasmaksuja kaupunkipyörien käytöstä. Toimintatuotot 105,2 milj. euroa toteutuivat talousarvion (105,2 milj. euroa) mukaisesti.

Joukkoliikenteen menot ovat HSL:n kuntaosuuksia, Länsimetro Oy:n vastikkeita sekä joukkoliikenneterminaalien, liityntäpysäköinnin ja kaupunkipyörien kustannuksia. Toimintakulut olivat 220,5 milj. euroa (227,6 milj. euroa), alittaen talousarvion 7,1 milj. eurolla. Länsimetro Oy:n

vastikekulut toteutuivat talousarviossa arvioitua pienempänä (4,3 milj. euroa). HSL:n kuntaosuus oli budjetoitu HSL:n hallituksen kesäkuun 2023 esityksen mukaisesti – joka oli suurempi kuin HSL:n yhtymäkokouksen päättämä kuntaosuus marraskuun 2023 lopussa - ja vuoden 2024 aikana HSL:n osavuositarkastusten perusteella kuntakohtainen ylijäämä on kasvanut. Edellä mainituista syistä kuntaosuus toteutui talousarviota alhaisempana (2,6 milj. euroa).

Muut mittarit	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024	2023- 2024 muutos-%
Sisäisten linjojen linjakilometrit Espoo (milj.km/vuosi)	18,196	15,937	15,832	14,979	-6,01 %
Seutulintojen linjakilometrit Espoon suunta (milj.km/vuosi)	6,300	5,428	5,160	5,817	7,17 %
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vuosi)	5,458	6,189	6,009	5,875	-5,07 %
Metron linjakilometrit Espoossa (milj.km/vuosi)	1,377	1,926	1,870	1,829	-5,04 %
Pika-raitio linjakilometrit yhteensä (milj. km/vuosi)		0,360	2,147	3,107	763,06 %

2.2.5.9 Kaupunkiympäristön toimialajohto

Talousarvion toteutuminen

Kaupunkiympäristön toimialajohto (pl. Joukkoliikenne, tulot ja menot sitovia)

1 000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot	71 924	-22 800	49 124	49 559	435
Valmistus omaan käyttöön	87	-	87	-	-87
Toimintakulut	-13 063	-1	-13 064	-10 876	2 188
Toimintakate	58 948	-22 801	36 147	38 683	2 536

Tulot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 22 milj. eurolla. Kokonaisuutena maanmyyntivoittoa kertyi 6,8 milj. euroa, ulkoisia maanvuokratuottoja 24,7 milj. euroa ja sisäisiä maanvuokratuottoja 17,8 milj. euroa.

Menot alittivat talousarvion 2,2 milj. eurolla. Maanomistajalle kuuluvia kertaluonteisia kuluja kuten maanpuhdistuskulut, sopimusvelvoitteista aiheutuvat kulut tai pakolliset varaukset ei ollut juuri lainkaan.

Tapiolaan suunnitteilla olevan teatterin laajennushankkeen tontin maanpuhdistuskuluista tehtiin 0,5 milj. Euron kuluvaraus.

Toimintakate alitti alkuperäisen talousarvion 20,3 milj. eurolla tulojen alittumisen takia.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Luovutuskirja	1 572 154	1 137 679	1 000 194	68	80	83	23 119,92	14 220,99	12 050,53	-15,3 %
Maankäyttölupa	122 825	88 881	78 140	104	130	117	1 181,01	683,70	667,86	-2,3 %
Vuokrasopimus	368 474	266 644	234 420	248	175	196	1 485,78	1 523,68	1 196,02	-21,5 %
Maankäyttösopimus	393 039	284 420	250 049	13	20	6	30 233,74	14 220,99	41 674,75	193,1 %
Asukasvalintojen valvominen	427 335	533 937	653 774	5 998	5 800	5 788	71,25	92,06	112,95	22,7 %

Luovutuskirjojen suorit määrä toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Maankäyttölupia annettiin noin 10 % alle talousarvion, kun taas vuokrasopimuksia tehtiin noin 10 % talousarviota enemmän. Palvelutuotteiden suurin poikkeama on

maankäyttösopimuksissa, joka on suoraa seurausta suhdannetilanteesta. Asukasvalintojen valvominen toteutui talousarvion mukaan.

2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen (ml. sisäiset erät)
(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	Tot.-%
Toimintatulot	384 780	4 039	388 819	400 408	11 589	103,0
Myyntituotot	114 007	153	114 160	118 570	4 409	103,9
Maksutuotot	63 299	22 020	85 319	84 836	-483	99,4
Tuet ja avustukset	20 524	3 880	24 404	28 573	4 170	117,1
Muut toimintatuotot	186 950	-22 014	164 936	168 429	3 493	102,1
Valmistus omaan käyttöön	11 887	-	11 887	8 888	-2 999	74,8
Toimintamenot	-1 524 336	-16 389	-1 540 725	-1 508 426	32 299	-97,9
Henkilöstökulut	-546 239	-5 864	-552 102	-541 828	10 275	-98,1
Palvelujen ostot	-518 853	-5 625	-524 478	-514 356	10 122	-98,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 271	-1 121	-33 391	-35 243	-1 851	-105,5
Avustukset	-87 461	-	-87 461	-82 698	4 763	-94,6
Muut toimintakulut	-339 512	-3 780	-343 292	-334 301	8 991	-97,4
Toimintakate	-1 127 669	-12 350	-1 140 019	-1 099 130	40 889	96,4
Verotulot	822 900	-8 000	814 900	829 073	14 173	101,7
Valtionosuudet	398 689	-2 055	396 634	396 679	45	100,0
Rahoitustuotot ja -kulut	40 695	-	40 695	54 333	13 638	133,5
Korkotulot muilta	16 765	-	16 765	15 563	-1 202	92,8
Korkotulot liikelaitoksilta	9 825	-	9 825	7 199	-2 626	73,3
Muut rahoitustuotot	29 018	-	29 018	43 053	14 035	148,4
Korkomenot muille	-13 913	-	-13 913	-10 993	2 920	-79,0
Muut rahoitusmenot	-1 000	-	-1 000	-488	512	-48,8
Vuosikate	134 615	-22 405	112 210	180 956	68 745	161,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-113 437	-	-113 437	-106 376	7 061	-93,8
Arvonalentumiset	-	-	-	-4 823	-4 823	-
Tilikauden tulos	21 179	-22 405	-1 226	69 757	70 983	-5 687,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-15 000	-	-15 000	10 753	25 753	-71,7
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	15 000	-	15 000	-	-15 000	-
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	21 179	-22 405	-1 226	80 510	81 736	-6 564,7

Verotulojen toteuma (1 000 euroa)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Ansioverotulo	525 000	-11 384	513 616	526 240	12 624
Osuus yhteisöveron tuotosta	133 000	6 551	139 551	140 713	1 162
Kiinteistöverotulo	164 900	-3 167	161 733	162 121	388
Yhteensä	822 900	-8 000	814 900	829 073	14 173

Käyttötalouden valtionosuudet (1 000 euroa)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	391 183	-	391 183	392 128	944
Josta: Sote muutosrajotin	116 275	-	116 275	116 275	0
Josta: Sote siirtymätasaus	45 386	-	45 386	45 386	0
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-24 503	-	-24 503	-24 543	-40
Veromenetysten kompensatio	31 508	-	31 508	30 850	-658
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	501	-2 055	-1 554	-1 755	-201
Yhteensä	398 689	-2 055	396 634	396 679	45

Tuloverojen perusteet verovuosina 2022–2024

Verovuosi	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2022	18,00 %	8 304	5,7 %
2023	5,36 %	9 147	10,2 %
2024	5,3 %		

verotettava tulo = tuloveroprosentti x
verovuoden maksuunpantu vero

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2021–2023

	TP2022	TP2023	TP2024
Vakituinen asuinrakennus	0,41 %	0,41 %	0,41 %
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Voimalaitosrakennus	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Yleishyödyllinen yhteisö			
rakennus	0,00 %	0,00 %	0,00 %
maapohja	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Rakentamaton rakennuspaikka	4,43 %	4,43 %	4,43 %
Yleinen			
rakennus	1,00 %	1,00 %	1,00 %
maapohja	1,00 %	1,00 %	1,30 %

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	1 221 589	-10 055	1 211 534	1 225 752	14 219

Verorahoitusta, joka on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summa, kertyi 1 225,8 milj. euroa. Verorahoitus ylitti alkuperäisen talousarvion 4,2 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 14,2 milj. eurolla. Verorahoitus laski edellisvuodesta 3,5 prosenttia.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen tilikausi Sote-uudistuksen yhteydessä uudistetulla kuntien rahoitusmallilla. Vuoden 2023 verokertymää kasvatti vielä uudistuksen ns. verohännät. Verohännät poistuivat vuonna 2024 ja Espoon verotulot laskivat 9 % vuodesta 2023. Verojen ennustamista vaikeutti talouskehityksen epävarmuus sekä verojen jaksotusmuutokset kalenterivuosien välillä.

Vuonna 2024 kunnallisveroa kertyi 1,2 milj. euroa alkuperäistä talousarviota ja 12,6 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Palkkasumman kasvu Espoossa oli marraskuun lopussa 3,1 prosenttia. Verovuoden 2023 kunnallisveron oikaisu oli Espoole 14 milj. euroa negatiivinen. Oikaisusta johtuen kunnallisveron arviota alennettiin vuoden aikana mutta marras-joulukuun tilitykset toteutuivat ennakoitua suurempana ja alkuperäinen talousarvion toteutui. Verokertymää kasvatti valtakunnallisesti odottamaton jaksotusmuutos ansiotulojen ennakonpidätyksissä. Ennakonpidätyksien osuus oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2024. Lopullinen verotus valmistuu syksyllä 2025, jolloin tiedot ja vuoden 2024 vero-oikaisu tarkentuvat.

Kiinteistöveroa kasvatti kiinteistöverouudistus, jossa maapohjan kiinteistöveron alaraja nousi vuoden 2024 alusta. Kiinteistöverot kasvoivat 19 milj. euroa (13,3 prosenttia) edellisvuodesta. Kiinteistövero toteutui 3 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion ja ylitti muutetun talousarvion 0,4 milj. euroa. Osa vuoden 2024 kiinteistöveroista erääntyy maksettavaksi vuoden 2025 puolella tammi- ja helmikuussa.

Yhteisöveroa kertyi 7,7 milj. euroa alkuperäisessä talousarviossa ja 1,2 milj. euroa muutetussa talousarviossa ennakoitua enemmän. Alkuvuodesta tilitetty vuoden 2023 lisäennakot olivat arvioitua suuremmat ja kasvattivat Espoon koko vuoden kertymää.

Valtionosuudet olivat yhteensä 396,7 milj. euroa, josta sote-erien osuus oli noin 161 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuudet kertyivät talousarvion mukaan. VM:n vuoden aikana tekemät tarkennukset peruspalvelujen valtionosuuteen kasvattivat kertymää 0,9 milj. euroa.

Vuoden 2023 alusta valtionosuuksiin on sisällynyt Sote-uudistukseen liittyvä muutosrajoitin ja siirtymätasaus (järjestelmämuutoksen tasaus). Uudistuksen lopulliset siirtolaskelmat ja tarkastukset muuttivat eriä vielä vuodelle 2024.

Espoolta siirtyi uudistuksen yhteydessä huomattavasti enemmän (lähes 200 milj. euroa) verotuloja kuin Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palvelujen kustannuksia ja tätä erotusta kompensoidaan osittain valtionosuusjärjestelmän kautta vuonna 2024 muutosrajoittimella 116 milj. euroa ja siirtymätasauksella 45 milj. euroa. Siirtymätasaukset vaikuttavat vielä myös vuosien 2025-2027 valtionosuuksiin.

Espoon verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus eli määrä, jonka Espoo maksaa verotulojen tasausta muualle Suomeen, oli 24,5 milj. euroa.

Vuodesta 2023 alkaen peruspalvelujen valtionosuuskriteerit painottuvat vahvasti nuorten alle 16-vuotiaiden ikäryhmiin. Ikäryhmien kasvu kasvatti Espoole tilitettävää valtionosuutta n. 8 milj. euroa vuonna 2024.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus toteutui 2,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota alhaisempana. Muutos johtui suoritettujen muutoksesta etenkin valmistavan opetuksen arvion korjauksen osalta. Myös Espoon omavastuun osuus kasvoi lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto muutti osavuosikatsaus 3:n yhteydessä verorahoituksen tuloarvioita. Verotulojen arviota laskettiin 8 milj. euroa ja valtionosuuksien 2,1 milj. euroa.

RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	55 608	-	55 608	65 814	10 206
Menot	-14 913	-	-14 913	-11 481	3 432
Netto	40 695	-	40 695	54 333	13 638

Rahoitustulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, verontilityskoroista ja liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista sekä kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuotoista, osinkotuotoista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista.

Rahoitustulot yhteensä 65,8 milj. euroa, ylittivät talousarvion 10,2 milj. eurolla. Rahoitustulojen suurimmat erät muodostuivat muista rahoitustuotoista 43 milj. euroa sekä korkotuloista 22,6 milj. euroa.

Investointirahastosta ja kassasijoituksista tuloutui kaupungille sijoitustuottoja talousarvioissa arvioitua enemmän.

Rahoitusmenot vuonna 2024 olivat 11,5 milj. euroa ja alittivat talousarvion 3,4 milj. eurolla. Talousarviolainaa ei nostettu vuoden 2024 aikana. Kaupungin lainat ovat suurimmalta osin korkosuojattuja.

2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Investointimenot	-318 018	-44 650	-362 668	-337 028	25 640
Rakennukset	-106 904	-0	-106 904	-87 597	19 307
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-96 816	-43 500	-140 316	-139 606	710
Muut aineelliset hyödykkeet	-80	-	-80	-158	-78
Aineettomat hyödykkeet	-13 243	+60	-13 183	-11 499	1 684
Maa- ja vesialueet	-7 000	-500	-7 500	-7 485	15
Koneet ja kalusto	-11 737	-0	-11 737	-10 263	1 474
Osakkeet ja osuudet	-82 238	-710	-82 948	-80 422	2 526
Investointitulot	9 440	-4 650	4 790	7 163	2 373
Rakennukset	-	-	-	369	369
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 100	-3 400	3 700	5 200	1 500
Aineettomat hyödykkeet	840	-	840	872	32
Maa- ja vesialueet	1 500	-1 250	250	256	6
Koneet ja kalusto	-	-	-	19	19
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	447	447
Nettoinvestoinnit	-308 578	-49 300	-357 878	-329 865	28 013

Kaupungin investointimenot vuonna 2024 olivat 337 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 41 milj. euroa. Investointimenot ylitti alkuperäisen talousarvion 19 milj. eurolla ja alitti muutetun talousarvion 25,6 milj. eurolla. Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 330,6 milj. euroa, ja rahoitusosuudet sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot huomioiden nettoinvestoinnit olivat 329,9 milj. euroa. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 93 prosenttia.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat 139,6 milj. euroa. Kasvua edellisestä vuodesta 44,4 milj. euroa. Peruskaupungin infrahankkeisiin investoitiin 82,7 milj. euroa, yksityisrahoitteisiin hankkeisiin (sopimusrakentaminen) 41,9 milj. euroa, Suurpellon taseyksikön alueelle 2,7 milj. euroa, Tapiolan taseyksikön alueelle 9,9 milj. euroa ja urheilupuiston taseyksikön alueelle 0,5 milj. euroa. Suurin rakenteilla oleva hanke on kaupunkirata.

Aineettomat ICT-investoinnit olivat 11,5 milj. euroa ja alittivat muutetun talousarvion 1,7 milj. eurolla. Maanhankintaan investoitiin 7,5 milj. euroa.

Investoinnit koneisiin ja kalustoon olivat 10,3 milj. euroa. Investoinnit alittivat muutetun talousarvion 1,5 milj. eurolla. Suurimpia hankintoja olivat logistiikan kalusto 2,9 milj. euroa, koulujen ja päiväkotien ensikertainen

varustaminen 3,3 milj. euroa, liikunnan koneet ja kalusto 1,5 milj. euroa, kulttuurin hankinnat 1,0 milj. euroa sekä kaupunkitekniikan kalusto 0,8 milj. euroa.

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 47 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 5,7 milj. euroa sekä sijoitettiin Länsirata Oy:n (ent. Turun Tunnin Juna Oy) 3 milj. euroa. Tilapalvelut maksoi kaupungin yhtiöille vastiketta lainanlyhennyksiä varten 22,5 milj. euroa. Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintitalon vähemmistöosakkaan osakkeet ostettiin vuoden aikana ja Otahalli Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon sijoitettiin 650 000 euroa yhtiön peruskorjaushankkeen rahoittamiseksi.

Tilapalvelujen rakennusinvestoinnit olivat 87,6 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 10,6 milj. euroa. Määrärahat alittuivat 19,3 milj. euroa. Toimitilojen uudisrakentamisesta jäi hankkeiden ajoitusyistä määrärahaa käyttämättä sekä siksi, että mm. Tapiolan uimahallin korjaus- ja uudisrakentamishanke siirtyi eteenpäin.

Investointiosa (kaupunki ilman liikelaitoksia, taseyksiköitä ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	9 440	-4 650	4 790	6 437	1 647
Menot	-168 956	-42 900	-211 856	-206 028	5 828
Netto	-159 516	-47 550	-207 066	-199 592	7 474

Peruskaupungin investointimenojen toteuma oli 206 milj. euroa. Menot alittivat muutetun talousarvion 5,8 milj. eurolla. Suurimmat poikkeamat syntyivät osakkeiden ja osuuksien investoinneissa, kone- ja kalustoinvestoinneissa sekä aineettomissa ICT-hankinnoissa. Infrarakentamisen määrärahoja korotettiin vuoden aikana 43,5 milj. euroa vauhdittamaan

kaupunkiradan ja yksityisrahoitteisten hakkeiden rakentamista.

Investointituloja kertyi 6,4 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 1,6 milj. eurolla. Valtuusto vähensi Kaupunkiradan investointituloja 8,6 milj. euroa, koska hankkeelle ei myönnetty EU CEF-tukea.

2.4.1 Aineettomat hyödykkeet

Tietohallinto

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	840	-	840	872	32
Menot	-13 243	60	-13 183	-11 499	1 684
Netto	-12 403	60	-12 343	-10 627	1 716

(tulot ja menot sitovia)

ICT-investoinnit alittivat muutetun talousarvion 1,7 milj. euroa. Lopetetun DigiOne-hankkeen osuus on n. 0,9 milj., muut alitukset selittyvät pääosin HR-järjestelmäkilpailutuksien aikataulumuutoksilla. Tuloja kertyi Evaka-hankkeelle 0,8 milj. euroa.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi määrärahoja joulukuussa 60 000 euroa valtuuston osakkeisiin ja osuuksiin.

2.4.2 Maa- ja vesialueet

Kaupunkiympäristön esikunta

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	1 500	-1 250	250	256	6
Menot	-7 000	-500	-7 500	-7 477	23
Netto	-5 500	-1 750	-7 250	-7 222	28

(tulot ja menot sitovia)

Maanhankintaan käytettiin yhteensä 7,5 milj. euroa. Maa-alueiden tuloja (tase-arvo) investointeihin kirjautui vain 0,3 milj. euroa. Tulokertymään vaikutti heikko suhdanne ja tonttikauppojen vähäinen määrä.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi määrärahoja osavuositarkastus 3:n yhteydessä 0,5 milj. euroa ja vähensi tuloarviota 1,25 milj. euroa.

2.4.3 Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kaupunkitekniikan keskus

(tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	7 100	-3 400	3 700	5 200	1 500
Menot	-82 800	-42 400	-125 200	-124 555	645
Netto	-75 700	-45 800	-121 500	-119 355	2 145

Teknisen lautakunnan kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 82,8 milj. euroa. Kaupunginhallitus ja valtuusto lisäsivät vuoden aikana infrarakentamisen määrärahaa peruskaupungin hankkeille 19,7 milj. euroa mahdollistamaan hankkeiden ennakoitua nopeampi toteutus, erityisesti kaupunkiradan rakentamiseen, sekä yksityisrahoitteisten hankkeiden määrärahaa 22,7 milj. euroa. Toteutuneet investointimenot olivat 124,6 milj. euroa ja alittivat muutetun talousarvion 0,6 milj. eurolla. Kaupunkirataan investoitiin 31,4 milj. euroa vuonna 2024.

Espoon infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäyttösopimuskorvaukseen. Sopimuskorvausten käyttö kunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla. Sopimuskorvauksia käytettiin 41,9 milj. euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointitulot olivat 5,2 milj. euroa, ja ylittyivät muutetun talousarvion 1,5 milj. euroa, mutta jäivät 1,9 milj. euroa alkuperäisestä talousarviosta. Maantiekentän ja Matinkylän urheilupuiston liikuntapaikkarakentamiseen sekä

Gräsanojan ja Pitkäjärven ympäristörakentamiseen saatiin arvioidusta poiketen valtiolta avustuksia. Kaupunkiradalle ei myönnetty EU CEF tukea, johon alkuperäisessä talousarviossa oli varauduttu

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus lisäsi ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä yksityisrahoitteisten maankäyttösopimuksilla rahoitettavien investointien määrärahaa 22,7 milj. euroa.

Valtuusto lisäsi ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä määrärahaa peruskaupungin hankkeille; strategiset maankäytön hankkeet (5,7 milj. euroa), Kaupunkirata (7,8 milj. euroa) ja liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet (6,2 milj. euroa) sekä korotti hankkeiden Kaupunkirata (2,5 milj. euroa) ja liikenteen toimivuus ja turvallisuus (2,7 milj. euroa) investointituloja. Valtuusto vähensi kolmannen osavuositarkastuksen Kaupunkirata-hankkeelta investointituloja 8,6 milj. euroa kun hankkeelle ei myönnetty EU CEF tukea.

Liikuntalautakunta, liikuntapaikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 416	-	-1 416	-1 507	-91
Netto	-1 416	-	-1 416	-1 507	-91

(tulot ja menot sitovia)

Perusparannusmäärärahalla hankittiin liikuntakenttien tekonurmia, uusittiin liikuntakenttien valaisimia ja aitoja ja parannettiin ulkoilureitistöä. Määräraha ylitti muutetun talousarvion 91 000 euroa.

Tietohallinto, kuituverkkojen rakentaminen

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-500	-	-500	-500	0
Netto	-500	-	-500	-500	0

(tulot ja menot sitovia)

2.4.4 Koneet ja kalusto**Konsernihallinto**

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-3 740	-	-3 740	-3 673	67
Netto	-3 740	-	-3 740	-3 673	67

(tulot ja menot sitovia)

ICT-laitehankinnat olivat 0,8 milj. euroa ja logistiikan auto- ja konehankinnat 2,9 milj. euroa.

Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-950	-	-950	-806	144
Netto	-950	-	-950	-806	144

(tulot ja menot sitovia)

määrärahavarauksesta kohdistui muihin aineellisiin hankintoihin (taulukko alla).

Kirjastojen, Sellosalin ja muiden kulttuuripalvelujen hankintoja tehtiin 0,8 milj. eurolla. Kaupunginmuseon tilamuutosten investoinnit viivästyivät. Osa

Muut aineelliset

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-80	-	-80	-158	-78
Netto	-80	-	-80	-158	-78

(tulot ja menot sitovia)

Muut aineelliset sisältää kulttuurin investointihankinnat, joista ei tehdä poistoja, mm. taidehankinnat.

Liikuntalautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 500	-	-1 500	-1 491	9
Netto	-1 500	-	-1 500	-1 491	9

(tulot ja menot sitovia)

Investointimäärärahasta hankittiin uusia venesatamien laitureita, ulkokuntosalilaitteita, jääkiekkokaukaloita sekä säilölumipeitteet.

Kasvun ja oppimisen toimiala

Kasvun ja oppimisien lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-4 627	0	-4 627	-3 289	1 338
Netto	-4 627	0	-4 627	-3 289	1 338

(tulot ja menot sitovia)

Koulu- ja päiväkotitilojen ensikertaiseen varustamiseen investoitiin 3,3 milj. euroa, joka oli 1,3 milj. euroa talousarviossa varattua vähemmän.

Svenska rum- lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-190	0	-190	-115	75
Netto	-190	0	-190	-115	75

(tulot ja menot sitovia)

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkitekniikan keskus

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-650	-	-650	-821	-171
Netto	-650	-	-650	-821	-171

(tulot ja menot sitovia)

Kaupunkitekniikan keskuksen kone- ja kalusto investoinnit olivat 0,8 milj. euroa, ylittäen talousarvion 0,2 milj. eurolla. Tilikaudella on hankittu katu- ja viherkunnossapitoon koneita ja laitteita ja kaupunkimittaukseen mittauslaitteistoa. Investoinnit ovat olleet sekä korvaus- että uusinvestointeja. Pitkien

toimitusaikojen takia vuonna 2023 tilattuja ja ko. vuodelle suunniteltuja hankintoja, saatiin vasta vuonna 2024 vastaanotettua.

2.4.5 Osakkeet ja osuudet

Valtuusto

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-	-60	-60	-1	59
Netto	-	-60	-60	-1	59

(tulot ja menot sitovia)

Menot eivät toteutuneet vuonna 2024 vaan siirtyivät vuodelle 2025.

investointimäärärahoista konsernihallinnon osakkeiden ja osuuksien investointeihin Kvanttinova Oy:n osakkeiden merkintään.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi määrärahoja joulukuussa 60 000 euroa tietohallinnon IT-kehitysprojektien

Kaupunkiympäristön toimiala

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	-	-	-	90	90
Menot	-52 180	-	-52 180	-50 070	2 110
Netto	-52 180	-	-52 180	-49 980	2 200

(tulot ja menot sitovia)

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 47 milj. Euroa ja sijoitettiin Länsirata Oy:n (ent. Turun Tunnin Juna Oy) 3 milj. euroa.

Tuloja kertyi 90 000 euroa.

2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia, taseyksiköitä ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	104 316	395	104 711	173 751	69 040
Vuosikate	134 615	-22 405	112 210	180 956	68 746
Tulorahoituksen korjauserät	-30 299	22 800	-7 499	-7 205	294
Investointien rahavirta	-129 217	-70 350	-199 567	-191 798	7 769
Investointimenot	-168 956	-42 900	-211 856	-206 028	5 828
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 440	-4 650	4 790	6 071	1 281
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	30 299	-22 800	7 499	8 159	660
Toiminnan ja investointien rahavirta	-24 901	-69 955	-94 856	-18 048	76 808
Rahoituksen rahavirta	49 247	-	49 247	-33 334	-82 581
Antolainauksen muutokset	10 819	-	10 819	16 755	5 936
Antolainasaamisten lisäykset	-5 900	-	-5 900	-240	5 660
Antolainasaamisten vähennykset	16 719	-	16 719	16 995	276
Lainakannan muutokset	38 428	-	38 428	-36 005	-74 433
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	87 500	-	87 500	-	-87 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-49 072	-	-49 072	-47 347	1 725
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	11 342	11 342
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-14 084	-14 084
Vaikutus maksuvalmiuteen	24 346	-69 955	-45 609	-51 382	-5 773

Vuonna 2024 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli 18 milj. euroa negatiivinen. Rahavirta toteutui hiukan alkuperäistä talousarviota parempana. Vaikutus maksuvalmiuteen oli kaikkiaan 51 milj. euroa negatiivinen. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu.

Kaupungin sisäinen rahoitus on järjestelty siten, että peruskaupunki nostaa pitkäaikaiset lainat ja rahoittaa liikelaitoksia ja taseyksiköitä sisäisesti välitystilin kautta. Lyhytaikaisten velkojen muutos johtuu mm. tytäryhtiöiden konsernitilillä olevien kassavarojen muutoksista, jotka näkyvät kaupungin lyhytaikaisena velkana tai saatavana. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida talousarviossa.

Lainanottovaltuutta, jota ei vuoden aikana käytetty, oli budjetoitu 87,5 milj. euroa. Pitkäaikainen lainakanta aleni, koska uutta lainaa ei nostettu ja lainoja lyhennettiin 47,3 milj. euroa.

Muut maksuvalmiuden muutokset sisältävät tilikauden aikaiset muutokset muun muassa saamisissa ja korottomissa veloissa.

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

Antolainat

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	16 719	-	16 719	16 995	276
Menot	-5 900	-	-5 900	-240	5 660
Netto	10 819	-	10 819	16 755	5 936

Vuonna 2024 antolainojen tulot muodostuivat lainojen lyhennyksistä tytärtyhtiöiltä. Talousarviossa oli budjetoitu antolainaa 5,9 milj. euroa, josta nostettiin 0,2 milj. euroa. Osa vuodelle 2024

suunnitelluista nostoista jäi toteutumatta. Myös osa talousarvioon varatuista lyhennyksistä toteutui suurempina.

Talousarviolainat

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot	87 500	-	87 500	-	-87 500
Menot	-49 072	-	-49 072	-47 347	1 725
Netto	38 428	-	38 428	-47 347	-85 775

Vuodelle 2024 oli talousarviossa budjetoitu 87,5 milj. euroa uutta lainannostovaltuutta, jota ei käytetty lainkaan. Lainoja lyhennettiin vastaavana aikana 47,3

milj. eurolla. Pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 790,1 milj. euroa.

2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalous 1 000 EUR	Sitovat tasot harmaalla	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Valtuusto ja konsernihallinto ST	Toimintatuotot	91 399	-	91 399	92 081	682
	Toimintakulut	-143 127	652	-142 475	-125 242	17 233
	Toimintakate	-51 727	652	-51 076	-33 161	17 915
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus ST	Toimintatuotot	0	-	0	1	1
	Toimintakulut	-990	-	-990	-804	186
	Toimintakate	-990	-	-990	-803	187
Elinvoiman tulosalue ST	Toimintatuotot	1 852	-	1 852	3 734	1 882
	Toimintakulut	-51 007	-4	-51 011	-49 154	1 857
	Toimintakate	-49 155	-4	-49 159	-45 420	3 739
Kulttuurin tuloyksikkö ST	Toimintatuotot	1 450	-	1 450	1 542	92
	Toimintakulut	-46 830	-21	-46 851	-47 059	-208
	Toimintakate	-45 380	-21	-45 401	-45 517	-115
Kulttuurin yksikkö/Nettositova ST1	Toimintatuotot	1 037	-	1 037	2 896	1 860
	Toimintakulut	-19 335	-5	-19 340	-20 276	-936
	Toimintakate	-18 299	-5	-18 304	-17 380	924
Liikunnan ja urheilun tuloyksikkö ST	Toimintatuotot	7 622	-	7 622	6 669	-953
	Toimintakulut	-62 518	-52	-62 570	-61 424	1 146
	Toimintakate	-54 896	-52	-54 948	-54 755	194
Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset ST	Toimintatuotot	3 650	153	3 803	3 704	-99
	Toimintakulut	-32 788	-3 543	-36 331	-34 825	1 506
	Toimintakate	-29 138	-3 390	-32 528	-31 121	1 407
Kasvun ja oppimisen lautakunta ST	Toimintatuotot	40 470	4 420	44 890	45 898	1 008
	Toimintakulut	-732 889	-13 393	-746 282	-748 228	-1 946
	Toimintakate	-692 419	-8 973	-701 392	-702 330	-938
Svenska Bildningstjänster ST	Toimintatuotot	4 340	316	4 656	4 796	140
	Toimintakulut	-76 364	-14	-76 378	-74 865	1 513
	Toimintakate	-72 024	302	-71 722	-70 069	1 653
Kaupunkitekniiikan keskus ST	Toimintatuotot	32 889	22 700	55 589	64 559	8 970
	Valmistus omaan käyttö	1 800	-	1 800	987	-813

Käyttötalous 1 000 EUR	Sitovat tasot harmaalla	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
	Toimintakulut	-69 876	-	-69 876	-71 155	-1 280
	Toimintakate	-35 187	22 700	-12 487	-5 609	6 877
Rakentamisen sisäiset palvelut ST1	Toimintatuotot	-	-	-	0	0
	Valmistus omaan käyttö	10 000	-	10 000	7 901	-2 099
	Toimintakulut	-10 000	-	-10 000	-7 901	2 099
	Toimintakate	0	-	0	0	0
Ulkopuoliset työt ST1	Toimintatuotot	15 000	-	15 000	13 153	-1 847
	Toimintakulut	-15 000	-	-15 000	-13 194	1 806
	Toimintakate	0	-	0	-41	-41
Kaupunkisuunnittelukeskus ST	Toimintatuotot	590	-250	340	416	76
	Toimintakulut	-11 411	-3	-11 414	-11 500	-87
	Toimintakate	-10 821	-253	-11 074	-11 084	-10
Ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontakeskus	Toimintatuotot	7 323	-500	6 823	6 245	-578
	Toimintakulut	-11 507	-3	-11 510	-11 377	133
	Toimintakate	-4 184	-503	-4 687	-5 132	-445
Kaupunkiympäristön toimialajohto ST1	Toimintatuotot	71 924	-22 800	49 124	49 559	435
	Valmistus omaan käyttö	87	-	87	-	-87
	Toimintakulut	-13 063	-1	-13 064	-10 876	2 188
	Toimintakate	58 948	-22 801	36 147	38 683	2 536
Joukkoliikenne ST1	Toimintatuotot	105 235	-	105 235	105 154	-81
	Toimintakulut	-227 632	-	-227 632	-220 546	7 086
	Toimintakate	-122 397	-	-122 397	-115 392	7 005
Tilapalvelut-liikelaitos ST	Tilikauden tulos	21 979	-	21 979	20 075	-1 904

1 000 EUR Tuloslaskelma	Sitovat tasot harmaalla	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Verotulot	Tulot	822 900	-8 000	814 900	829 073	14 173
Valtionosuudet	Tulot	398 689	-2 055	396 634	396 679	45
Rahoitustulot	Tulot	55 608	-	55 608	65 814	10 206
Rahoitusmenot	Menot	-14 913	-	-14 913	-11 481	3 432
1 000 EUR Rahoitusosan sitovuustaso	Sitovat tasot harmaalla	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Antolainat	Tulot	16 719	-	16 719	16 995	276
	Menot	-5 900	-	-5 900	-240	5 660
Talousarviolainat	Tulot	87 500	-	87 500	-	-87 500
	Menot	-49 072	-	-49 072	-47 347	1 725

1000 EUR		Tulot ja menot sitovia	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Kaupunkitekniiikan keskus	Tulot		7 100	-3 400	3 700	5 200	1 500
	Menot		-82 800	-42 400	-125 200	-124 555	645
	Netto		-75 700	-45 800	-121 500	-119 355	2 145
Liikuntalautakunta	Tulot		-	-	-	-	-
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	Menot		-1 416	-	-1 416	-1 507	-91
	Netto		-1 416	-	-1 416	-1 507	-91
Tietohallinto	Tulot		-	-	-	-	-
Kuituverkkojen rakentaminen	Menot		-500	-	-500	-500	0
	Netto		-500	-	-500	-500	0
Aineettomat hyödykkeet							
Tietohallinto	Tulot		840	-	840	872	32
IT-kehitysprojektit	Menot		-13 243	+60	-13 183	-11 499	1 684
	Netto		-12 403	60	-12 343	-10 627	1 716
Muut aineelliset hyödykkeet							
Kulttuurilautakunta	Tulot		-	-	-	-	-

1000 EUR	Tulot ja menot sitovia	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
	Menot	-80	-	-80	-158	-78
	Netto	-80	-	-80	-158	-78
Maa- ja vesialueet						
Kaupunkiympäristön esikunta	Tulot	1 500	-1 250	250	256	6
	Menot	-7 000	-500	-7 500	-7 477	23
	Netto	-5 500	-1 750	-7 250	-7 222	28
Koneet ja kalusto						
Konsernihallinto	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-3 740	-	-3 740	-3 673	67
	Netto	-3 740	-	-3 740	-3 673	67
Kulttuurilautakunta	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-950	-	-950	-806	144
	Netto	-950	-	-950	-806	144
Liikuntalautakunta	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-1 500	-	-1 500	-1 491	9
	Netto	-1 500	-	-1 500	-1 491	9
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-4 627	-0	-4 627	-3 289	1 338
	Netto	-4 627	0	-4 627	-3 289	1 338
Svenska rum -lautakunta	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-190	-0	-190	-115	75
	Netto	-190	0	-190	-115	75
Kaupunkitekniikan keskus	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-650	-	-650	-821	-171
	Netto	-650	-	-650	-821	-171
Osakkeet ja osuudet						
Kaupunkiympäristön esikunta	Tulot	-	-	-	90	90
	Menot	-52 180	-	-52 180	-50 070	2 110
	Netto	-52 180	-	-52 180	-49 980	2 200
Valtuusto	Tulot	-	-	-	-	-
	Menot	-	-60	-60	-1	59
	Netto	-	-60	-60	-1	59

1000 EUR	Tulot ja menot sitovia	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tilapalvelut -liikelaitoksen investointien sitovuustasot						
Uudisrakentaminen	Tulot	-	-	-	229	229
	Menot	-97 904	-0	-97 904	-78 220	19 684
	Netto	-97 904	0	-97 904	-77 991	19 913
Perusparantaminen	Tulot	-	-	-	140	140
	Menot	-9 000	-	-9 000	-9 177	-177
	Netto	-9 000	-	-9 000	-9 037	-37
Osakkeet ja osuudet	Tulot	-	-	-	253	253
	Menot	-22 458	-650	-23 108	-23 836	-728
	Netto	-22 458	-650	-23 108	-23 583	-475
Taseyksiköiden sitovuustasot						
Tapiola	Tulot	-	-	-	-	-
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menot	-9 700	-	-9 700	-9 906	-206
	Netto	-9 700	-	-9 700	-9 906	-206
Suurpelto	Tulot	-	-	-	-	-
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menot	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
	Netto	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Urheilupuisto	Tulot	-	-	-	-	-
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menot	-1 000	-	-1 000	-487	513
	Netto	-1 000	-	-1 000	-487	513
Tapiola	Tulot	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	Menot	-7 600	-	-7 600	-6 515	1 085
	Netto	-7 600	-	-7 600	-6 515	1 085
Suurpelto	Tulot	-	-	-	104	104
Osakkeet ja osuudet	Netto	-	-	-	104	104

3 TILINPÄÄTÖS LASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2024		01.01.-31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	46 212 662,89		34 845 972,75	
Maksutuotot	95 165 399,71		100 511 491,83	
Tuet ja avustukset	28 885 679,42		29 734 007,83	
Muut toimintatuotot	184 609 072,01	354 872 814,03	238 826 574,36	403 918 046,77
Valmistus omaan käyttöön		8 975 881,24		10 859 270,35
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-461 230 450,84		-435 874 553,28	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-94 139 843,93		-90 350 499,54	
Muut henkilösivukulut	-11 436 873,60		-16 709 244,65	
Palvelujen ostot	-480 101 186,70		-446 928 090,65	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 110 292,54		-58 796 779,73	
Avustukset	-83 443 112,25		-86 614 357,52	
Muut toimintakulut	-152 654 488,87	-1 342 116 248,73	-148 023 571,71	-1 283 297 097,08
Toimintakate		-978 267 553,46		-868 519 779,96
Verotulot				
		829 073 452,52		911 387 490,26
Valtionosuudet				
		396 679 000,00		358 855 328,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 827 736,76		17 211 390,06	
Muut rahoitustuotot	57 394 202,55		48 423 974,40	
Korkokulut	-9 797 946,98		-10 170 096,16	
Muut rahoituskulut	-4 006 513,67	59 417 478,66	-2 920 906,83	52 544 361,47
Vuosikate		306 902 377,72		454 267 399,77
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 682 514,74		-191 446 452,08	
Arvonalentumiset	-6 261 789,61	-201 944 304,35	-1 202 290,91	-192 648 742,99
Tilikauden tulos		104 958 073,37		261 618 656,78
Poistoeron muutos				
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	15 767 592,28	15 767 592,28	15 767 592,30	15 767 592,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		120 725 665,65		277 386 249,08

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,6	31,7
Vuosikate/Poistot, %	152,0	235,8
Vuosikate, euroa/asukas	956	1 447
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

3.2 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	306 902 377,72	454 267 399,77
Tulorahoituksen korjauserät	-7 583 746,85	-75 285 863,48
	299 318 630,87	378 981 536,29
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-337 028 409,91	-296 679 444,79
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 440 651,31	4 952 978,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 894 274,63	80 072 375,80
	-321 693 483,97	-211 654 090,26
Toiminnan ja investointien rahavirta	-22 374 853,10	167 327 446,03
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-244 437,22	-29 070 359,88
Antolainasaamisten vähennykset	17 007 952,16	8 821 633,67
	16 763 514,94	-20 248 726,21
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 347 075,02	-51 940 902,40
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11 342 289,52	19 450 986,96
	-36 004 785,50	-32 489 915,44
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-124 559,09	-364 055,24
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	16 858 521,97	41 480 859,02
Korottomien velkojen muutos	-42 147 375,29	-86 811 905,65
	-25 413 412,41	-45 695 101,87
Rahoituksen rahavirta	-44 654 682,97	-98 433 743,52
Rahavarojen muutos	-67 029 536,07	68 893 702,51
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 245 882 458,34	1 312 911 994,41
Rahavarat 1.1.	1 312 911 994,41	1 244 018 291,90
	-67 029 536,07	68 893 702,51

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	480 346 880,27	386 851 885,73
Investointien tulorahoitus, %	92,8	155,7
Laskennallinen lainanhoitokate	2,6	3,6
Lainanhoitokate	5,5	7,5
Kassan riittävyys, pv	263	288
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

3.3 TASE

TASE 31.12.		2024	2023
V A S T A A V A A		4 877 800 697,07	4 851 247 656,81
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	3 543 027 758,12	3 431 870 013,26
I	Aineettomat hyödykkeet	61 122 476,98	67 801 619,55
	1. Aineettomat oikeudet	0,00	32 675 612,50
	2. Muut pitkävaikuttiset menot	61 122 476,98	35 126 007,05
II	Aineelliset hyödykkeet	2 168 365 532,94	2 113 739 575,68
	1. Maa- ja vesialueet	418 936 158,57	411 707 174,68
	2. Rakennukset	619 194 955,97	573 333 712,66
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 018 013 282,72	1 002 907 523,70
	4. Koneet ja kalusto	20 822 900,48	19 407 919,81
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 225 006,86	1 067 506,86
	6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	90 173 228,34	105 315 737,97
III	Sijoitukset	1 313 539 748,20	1 250 328 818,03
	1. Osakkeet ja osuudet	888 333 609,81	808 359 164,70
	3. Muut lainasaamiset	424 196 665,18	440 951 649,63
	4. Muut saamiset	1 009 473,21	1 018 003,70
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 907 437,16	4 624 083,72
	1. Valtion toimeksiannot	3 874 318,61	4 590 927,69
	2. Lahjoitusrahastojen varat	33 118,55	33 156,03
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 330 865 501,79	1 414 753 559,83
II	Saamiset	84 983 043,45	101 841 565,42
	Pitkäaikaiset saamiset	35 016 266,38	41 569 243,82
	2. Lainasaamiset	8 530,76	45 299,52
	4. Siirtosaamiset	35 007 735,62	41 523 944,30
	Lyhytaikaiset saamiset	49 966 777,07	60 272 321,60
	1. Myyntisaamiset	12 795 952,33	20 571 760,48
	2. Lainasaamiset	2 749 819,06	473 875,47
	3. Muut saamiset	9 755 319,56	9 574 646,54
	4. Siirtosaamiset	24 665 686,12	29 652 039,11
III	Rahoitusarvopaperit	1 119 866 778,87	1 172 308 422,73
	1. Osakkeet ja osuudet	119 326,40	89 631,79
	4. Muut arvopaperit	1 119 747 452,47	1 172 218 790,94
IV	Rahat ja pankkisaamiset	126 015 679,47	140 603 571,68

VASTATTAVAA		4 877 800 697,07	4 851 247 656,81
A	OMA PÄÄOMA	3 504 728 297,06	3 384 002 631,41
I	Peruspääoma	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17
III	Muut omat rahastot	667 494 003,04	662 510 242,63
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä	1 320 485 457,20	1 048 082 968,53
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	120 725 665,65	277 386 249,08
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	142 306 485,56	158 074 077,84
1.	Poistoero	142 306 485,56	158 074 077,84
C	PAKOLLISET VARAUKSET	2 321 666,62	1 733 333,29
2.	Muut pakolliset varaukset	2 321 666,62	1 733 333,29
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	9 479 563,08	10 320 768,73
1.	Valtion toimeksiannot	3 874 318,60	4 590 927,69
2.	Lahjoitusrahastojen pääomat	33 118,55	33 156,03
3.	Muut toimeksiantojen pääomat	5 572 125,93	5 696 685,01
E	VIERAS PÄÄOMA	1 218 964 684,75	1 297 116 845,54
I	Pitkäaikainen	747 733 690,04	802 933 889,10
1.	Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	706 401 001,58	759 197 652,25
3.	Lainat julkisyhteisöiltä	880 097,32	989 780,02
5.	Saadut ennakot	5 841 503,14	8 135 368,83
7.	Muut velat	4 611 088,00	4 611 088,00
II	Lyhytaikainen	471 230 994,71	494 182 956,44
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 796 650,67	47 235 675,07
3.	Lainat julkisyhteisöiltä	109 682,73	111 399,98
4.	Lainat muilta luotonantajilta	121 578 245,65	110 235 956,13
5.	Saadut ennakot	129 890 405,56	158 189 245,84
6.	Ostovelat	78 426 913,78	69 020 109,59
7.	Muut velat	9 525 542,11	10 738 866,92
8.	Siirtovelat	78 903 554,21	98 651 702,91

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	76,9	75,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,5	67,5
Kertynyt yli-/alijäämä	1 441 211 123	1 325 469 218
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4 489	4 221
Lainakanta 31.12., €	911 765 678	947 770 463
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 840	3 018
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	1 607 477 506	1 637 325 169
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 007	5 214
Lainasaamiset, €	424 196 665	440 951 650
Asukasmäärä (ennakkotieto)	321 030	314 024

3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNITULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot	762 431 876,22	800 648 205,35
Toimintakulut	-1 644 165 748,68	-1 579 873 988,20
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 269 909,28	3 184 204,26
Toimintakate	-879 463 963,18	-776 041 578,59
Verotulot	829 073 452,52	911 387 490,26
Valtionosuudet	466 234 362,45	427 492 319,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 817 625,41	16 240 957,43
Muut rahoitustuotot	71 320 371,30	60 207 879,91
Korkokulut	-84 190 602,60	-78 310 590,50
Muut rahoituskulut	-5 343 248,10	-5 089 109,70
Vuosikate	412 447 997,81	555 887 368,44
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-369 708 353,54	-362 361 614,59
Omistuksen eliminointierot	-1 139 869,13	-47 335,74
Arvonalentumiset	-6 261 789,61	-1 202 290,91
Tilikauden tulos	35 337 985,53	192 276 127,19
Tilinpäätössiirrot	24 094,80	48 349,13
Tilikauden verot	731 780,79	1 341 847,03
Laskennalliset verot	-32 440,00	-980 937,61
Vähemmistöosuudet	8 910 412,34	8 765 679,49
Tilikauden ylijäämä	44 971 833,46	201 451 065,23

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,4	50,7
Vuosikate/Poistot, %	109,4	152,9
Vuosikate, euroa/asukas	1 285	1 770
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	321 030	314 024

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

2024

2023

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	412 447 997,81		555 887 368,44	
Tilikauden verot	731 780,79		1 341 847,03	
Tulorahoituksen korjauserät	-11 078 782,38	402 100 996,22	-77 803 058,13	479 426 157,34

Investointien rahavirta

Investointimenot	-418 462 266,86		-375 194 102,20	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 262 542,62		6 333 061,83	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 856 246,87	-398 343 477,37	77 793 049,82	-291 067 990,55
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 757 518,85		188 358 166,79

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-244 437,22		-80 359,88	
Antolainasaamisten vähennykset	5 776 019,82	5 531 582,60	2 523 348,80	2 442 988,92
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	137 397 940,00		114 643 883,12	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-194 960 474,06		-181 747 873,46	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 880 963,88	-71 443 497,94	-310 042 804,72	-377 146 795,07
Oman pääoman muutokset		9 814 957,77		6 965 291,92
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-119 509,91		-373 011,58	
Vaihto-omaisuuden muutos	-298 994,82		-980 222,77	
Saamisten muutos	24 726 035,64		44 953 045,92	
Korottomien velkojen muutos	-40 497 189,61	-16 189 658,70	-99 433 745,56	-55 833 933,99
Rahoituksen rahavirta		-72 286 616,28		-423 572 448,22
Rahavarojen muutos		-68 529 097,43		-235 214 281,43
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 331 735 941,35		1 400 265 038,78	
Rahavarat 1.1.	1 400 265 038,78	-68 529 097,43	1 635 479 320,21	-235 214 281,43

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-26 931 628,91	-355 289 481,99
Investointien tulorahoitus, %	100,8	150,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,1
Lainanhoitokate	1,8	2,4
Kassan riittävyys, pv	207	230

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	18 029 302,23	50 231 444,92
Muut pitkävaikutteiset menot	86 931 988,96	59 858 635,48
Ennakkomaksut	1 486 782,67	2 227 360,82
	<u>106 448 073,86</u>	<u>112 317 441,22</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	597 170 005,13	579 355 067,44
Rakennukset	3 094 822 022,26	3 058 713 702,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 517 796 646,19	1 499 444 143,81
Koneet ja kalusto	137 943 364,27	144 330 546,13
Muut aineelliset hyödykkeet	33 716 908,03	39 338 406,18
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	290 455 447,84	308 852 490,47
	<u>5 671 904 393,72</u>	<u>5 630 034 356,75</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	103 049 365,43	99 203 555,43
Muut osakkeet ja osuudet	41 331 588,45	50 145 749,16
Muut lainasaamiset	189 201 012,01	194 724 064,12
Muut saamiset	1 009 473,21	1 018 003,70
	<u>334 591 439,10</u>	<u>345 091 372,39</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 530 098,71	5 603 483,16
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	33 118,55	33 156,03
Muut toimeksiantojen varat	2 193 418,63	2 383 522,72
	<u>6 756 635,89</u>	<u>8 020 161,91</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	4 998 986,79	4 708 136,20
Muu vaihto-omaisuus	749 023,45	753 853,95
Ennakkomaksut	126 202,26	113 227,53
	<u>5 874 212,50</u>	<u>5 575 217,68</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	5 936 660,78	6 640 096,20
Laskennalliset verosaamiset	211 603,99	0,00
Muut saamiset	4 023 295,63	4 383 924,37
Siirtosaamiset	27 885 735,62	27 978 944,30
	<u>38 057 296,02</u>	<u>39 002 964,87</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 914 441,90	32 746 412,21
Lainasaamiset	302 207,35	616 318,32

Laskennalliset verosaamiset	103,40	103,40
Muut saamiset	22 542 655,61	26 132 832,14
Siirtosaamiset	28 339 709,15	40 027 424,72
	<u>76 099 117,41</u>	<u>99 523 090,79</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	130 379,95	101 079,70
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	40 525 060,70	40 831 244,73
Muut arvopaperit	1 138 348 758,55	1 184 707 932,73
	<u>1 179 004 199,20</u>	<u>1 225 640 257,16</u>
Rahat ja pankkisaamiset	152 731 742,15	174 624 781,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>7 571 467 109,85</u>	<u>7 639 829 644,39</u>
VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	671 188 084,59	665 956 742,82
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 205 671 752,20	1 009 081 263,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	44 971 833,46	201 451 065,23
	<u>3 318 462 761,57</u>	<u>3 273 120 163,07</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	9 692 699,03	9 183 013,44
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	10 147 683,79	11 102 102,20
	<u>10 147 683,79</u>	<u>11 102 102,20</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	4 530 098,70	5 603 483,16
Lahjoitusrahastojen pääomat	33 118,55	33 156,03
Muut toimeksiantojen pääomat	7 817 528,57	8 127 142,56
	<u>12 380 745,82</u>	<u>13 763 781,75</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 307 597 419,66	3 362 142 594,75
Lainat julkisyhteisöiltä	247 643 751,72	266 456 198,24
Saadut ennakot	5 841 503,14	8 135 368,83
Liittymismaksut ja muut velat	24 332 395,98	24 329 626,96
Laskennalliset verovelat	69 160,35	69 160,35
	<u>3 615 484 230,85</u>	<u>3 691 132 949,15</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	13 974 800,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	189 045 361,64	174 352 970,86
Lainat julkisyhteisöiltä	5 722 291,62	5 724 008,87

Lainat muilta luotonantajilta	2 554 226,99	1 355 976,85
Saadut ennakot	142 408 419,02	176 312 169,40
Ostovelat	121 846 204,93	112 160 774,44
Muut velat	25 616 135,80	21 203 844,32
Siirtovelat	115 890 751,78	134 227 493,04
Laskennalliset verovelat	2 215 597,00	2 215 597,00
	<u>605 298 988,79</u>	<u>641 527 634,78</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>7 571 467 109,85</u>	<u>7 639 829 644,39</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	44,8	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	197,9	193,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 250 644	1 210 532
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 896	3 855
Konsernin lainat, euroa/asukas	11 783	12 273
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	3 782 563	3 854 007
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	4 740 696 023	4 773 635 994
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	14 767	15 202
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	189 201	194 724
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	321 030	314 024
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	12 820	12 740

4 LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020

1) Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ja lausuntoja. Pääsääntöisesti sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Maankäyttösopimukset, joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaisia velvoitteita ei ole tehty, on kirjattu velkoihin saatuina ennakomaksuina.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen keskihintamenetelmän mukaan painotettuun hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Kunnan johdannaiset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoo on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Yhdisteltyjen yhtiöiden ja säätiöiden tilikaudet noudattavat kaupungin tilikautta, joka on kalenterivuosi.

Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaisessa suhteessa. Yhdisteltyjen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty omistussuuden mukaisessa suhteessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty Espoon kaupungin osakkuusyhtiötä As Oy Espoon Siuntionportti 6, Espoon Asunnot Oy:n tytäryhteisöjä (4 kpl) ja osakkuusyhtiöitä (14 kpl) eikä WeeGee Oy:n osakkuusyhtiötä Koy Espoon Kulttuuriparkkia.

Keskeisten omistusten eliminointi

Konsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat sekä olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Tytäryhteisöjen vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi sekä jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konsernin omistussuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen tilikauden voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Osakkuusyhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi niissä yhtiöissä, joissa poistoja ei ole tehty lainkaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Hankintamenoön aktivoidut korkomenot

Hankintamenoön aktivoidut korkomenot on purettu konsernissa pysyvistä vastaavista tilikauden kuluksi korkomenuihin.

Kiinteistöveron käsittely

Kiinteistöveroa ei ole eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Koy Soukan Pienteollisuustalon tilikausi on ollut 1.9.2023–31.8.2024.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Länsimetro Oy:llä oli huomattavia muutoksia vuoden 2023 konserniin yhdistettyihin tietoihin, joiden vaikutus vuoden 2023 tulokseen oli noin -5 M€ ja taseeseen noin -2,2 M€ (Pysyvät vastaavat -2,5 M€, saamiset 3,9 M€, rahat ja pakkisaamiset - 3,6 M€, edellisten tilikausin ylijäämä -0,6 M€, tilikauden ylijäämä -5 M€, velat 3,4 M€). Vuoden 2023 vertailutiedot on korjattu.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6)

Toimintatuotot tehtävälueittain	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Konsernihallinto	16 619 908,83	17 936 842,98	13 831 673,96	13 787 477,45
Elinvoiman tulosalue	18 240 578,30	17 764 939,47	14 621 964,26	13 832 909,65
Kasvun ja oppimisen toimiala	60 274 978,17	63 299 758,15	54 401 206,11	54 745 929,97
Kaupunkiympäristön toimiala	667 296 410,92	701 646 664,75	217 898 758,18	240 664 690,64
Rahastot			228 221,92	214 802,96
Liikelaitokset ja muut taseyksiköt			53 890 989,60	80 672 236,10
Toimintatuotot yhteensä	762 431 876,22	800 648 205,35	354 872 814,03	403 918 046,77

7)

Verotulojen erittely	Kunta	
	2024	2023
Kunnan tulovero	526 240 068,15	615 847 316,13
Osuus yhteisöveron tuotosta	140 712 762,44	152 479 943,10
Kiinteistövero	162 120 621,93	143 060 231,03
Verotulot yhteensä	829 073 452,52	911 387 490,26

8)

Valtionosuuksien erittely	Kunta	
	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	367 584 476,00	325 417 707,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	-24 543 144,00	-23 588 328,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 755 376,00	2 844 425,00
Verotulomenetysten korvaus	30 849 900,00	30 593 196,00
Valtionosuudet yhteensä	396 679 000,00	358 855 328,00

9)

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	66 976 590,86	66 131 329,32
Muiden palvelujen ostot	413 124 595,84	380 796 761,33
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	480 101 186,70	446 928 090,65

10)

Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kunta	
	2024	2023
Espoon Kokoomus	33 600,00	33 600,00
Espoon Vihreät	16 800,00	16 800,00
Espoon sosdem kunnallisjärjestö	12 000,00	10 393,00
Espoon Perussuomalaiset	7 990,38	9 224,69
Svenska Folkpartiet i Esbo	7 200,00	7 200,00
Kristillisdemokraatit	3 600,00	3 600,00
Espoon Keskusta	2 398,71	1 886,32
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	83 589,09	82 704,01

11)

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.1.2023 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika (vuotta)
---------------	------------------------

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	
Atk-ohjelmistot	3
Muut aineettomat oikeudet	5
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot	kirjataan vuosikuluksi
Vuokratilat (koulut)	10
Vuokratilat (toimistot)	5
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannukset	5-15
Muut	3
Osuudet rakennuksiin	20
Osuudet koneisiin ja laitteisiin	15

Osuudet Kampin terminaaliin	15
Osuudet kaupunkirataan (kv 7.6.2004)	10
Osuus Kehä I Turunväylä-Vallikallio (kv 12.11.2007)	15

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset	
Rakennukset ja rakennelmat	
Asuinrakennukset	30
Hallinto- ja laitosrakennukset	20
Asuin-, hallinto- ja laitosrakennusten peruseräparannukset	5-15
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20
Muut rakennukset	
Talousrakennukset	15
Vapaa-ajan rakennukset	20
Kalliotilat	50
Kevytrakenteiset rakennelmat	5
Muut rakennukset (siirrettävät koulut/päiväkodit)	10
Muiden rakennusten peruseräparannukset	5-10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15
Sadevesiviemäriverkko	30
Kaukolämpöverkko	20
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10
Tunnelit ja viemäritunnelit	50
Kunnallistekniikka	15
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8
Muut kuljetusvälineet ja liikkuvat työkonet	5
Muut koneet ja kalusto	
Raskaat koneet ja laitteet	10

Kevyet koneet ja laitteet	5
Muut laitteet ja kalusteet	3
Atk-laitteet	3
Tietokonelaitteet	3
Viestintälaitteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

Sijoitukset ei poisteta

METRON OMAISUUSRYHMÄ Täydennys metron käyttöomaisuuden osalta

Aineettomat hyödykkeet

Atk-ohjelmat	3
Käytönohjausjärjestelmät 31.12.2017 asti	20
Käytönohjausjärjestelmät 1.1.2018 alkaen	10

Aineelliset hyödykkeet

Metrotunnelit 31.12.2017 asti	40
Metrotunnelit 1.1.2018 alkaen	60
Metroasemat	40
Alusrakenteet	40
Päällysrakenne	40
Metrosillat	30
Hissit ja liukuportaat	30
Sähkönsyöttöasemat	30
Metron rataväylän varusteet	20
Asetinlaitteet	20
Muut kiinteät rakenteet	8-20

Metron peruskorjaukset

Metroradan peruskorjaus	35
-------------------------	----

Metroaseman peruskorjaukset:

Rauta- ja betonirakenteet (kantavien rauta- ja betonirakenteiden uusiminen tai perusteellinen korjaus)	40
Peruskorjaus (tila- ja rakenteiden muutokset sekä kaikkien pintamateriaalien uusiminen)	25
Pintamateriaalien uusinta (maalaukset, pintamateriaalien ja kiintokalusteiden uusiminen)	20
Ikkunat (ikkunoiden uusiminen)	20
Julkisivukunnostus (asemien lasien, peltien, teräsrakenteiden kunnostukset ja maalaukset)	15
Ulkoalueet (asfaltit, kiveykset, nurmikkoalueet, istutukset, aidat, katokset)	10
Lämmönjako- ja ilmanvaihtokonehuoneet (koneiden ja laitteiden uusiminen)	15
LV-las-peruskorjaus ja pumppaamot, tekniikan (lämpö, vesi, viemäri) peruskorjaus ja uusiminen	10
Valaistuksen peruskorjaus	15
Isot liukuportaat (asemien isojen liukuportaiden uusiminen koneistoinen)	25
Pienet liukuportaat (asemien pienten liukuportaiden uusiminen koneistoinen)	15
Hissit (hissien uusiminen, hissikori koneistoinen)	15
Liukuovet (liukuovien uusiminen koneistoinen)	10
Video- ja turvajärjestelmien peruskorjaus (asemien video- ja turvalaitteiden peruskorjaus)	10
Tunnelituulen hallintajärjestelmät (metrotunnelin tuulen hallintajärjestelmän uusiminen)	10
WC (peruskorjaus)	10
Opasteet (peruskorjaus)	10

12)

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset 1.1.	11 102 102,20	12 374 488,29	1 733 333,29	1 599 999,96
Lisäykset tilikaudella	1 108 980,01	179 540,33	588 333,33	133 333,33
Vähennykset tilikaudella	-2 063 398,42	-1 451 926,41	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	10 147 683,79	11 102 102,20	2 321 666,62	1 733 333,29

13)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023

Muut toimintatuotot

Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	6 890 997,04	70 266 670,64	6 890 997,04	73 432 730,64
Rakennusten luovutusvoitot	205 500,00	504 402,27	205 500,00	504 402,27
Muut luovutusvoitot	1 075 156,29	2 603 108,56	1 075 156,29	2 348 679,65
Luovutusvoitot yhteensä	8 171 653,33	73 374 181,47	8 171 653,33	76 285 812,56

Muut toimintakulut

Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	-360,00	-16 573,00	-360,00	-16 573,00
Rakennusten luovutustappiot				
Muut luovutustappiot	-316 838,63	-11 140,68	786,85	-850 042,75
Luovutustappiot yhteensä	-317 198,63	-27 713,68	426,85	-866 615,75

Omistuksen eliminointierot

Tilikauden tuloksi kirjattu	4 457,51	1 103,14		
Tilikauden kuluksi kirjattu	-1 144 326,64	-48 438,88		
Eliminointierot yhteensä	-1 139 869,13	-47 335,74		

15)

Osinkotuottojen ja peruspääoman
korkotuottojen erittely

Kunta

2024

2023

Osinkotuotot muista yhteisöistä	2 637 269,52	2 682 503,19
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 199 209,08	1 138 629,42
Yhteensä	3 836 478,60	3 821 132,61

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Kunta

2024

2023

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 675 612,50	26 932 886,74
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	11 872 243,80
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-784 165,38
Siirrot erien välillä	-32 323 196,39	0,00
Tilikauden poisto	-352 416,11	-5 342 832,66
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-2 520,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	32 675 612,50
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	35 126 007,05	41 542 205,19
Lisäykset tilikauden aikana	11 781 560,57	8 201,84
Rahoitusosuudet tilikaudella	-871 502,21	0,00
Siirrot erien välillä	32 203 723,75	0,00
Tilikauden poisto	-12 287 525,74	-6 424 399,98
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-4 829 786,44	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	61 122 476,98	35 126 007,05
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	67 801 619,55	68 475 091,93
Lisäykset tilikauden aikana	11 781 560,57	11 880 445,64
Rahoitusosuudet tilikaudella	-871 502,21	-784 165,38
Siirrot erien välillä	-119 472,64	0,00
Tilikauden poisto	-12 639 941,85	-11 767 232,64
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-4 829 786,44	-2 520,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	61 122 476,98	67 801 619,55

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	411 707 174,68	401 354 321,61
Lisäykset tilikauden aikana	7 484 672,51	11 784 493,12
Vähennykset tilikauden aikana	-255 688,62	-1 431 640,05
Poistamaton hankintameno 31.12.	418 936 158,57	411 707 174,68

Rakennukset

Poistamaton hankintameno 1.1.	573 333 712,66	617 494 457,32
Lisäykset tilikauden aikana	20 068 749,36	440 457,44
Rahoitusosuudet tilikaudella	-65 489,80	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-5 097,73
Siirrot erien välillä	82 136 222,92	10 051 946,52
Tilikauden poisto	-54 846 236,00	-53 578 096,37
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-1 432 003,17	-1 069 676,12
Poistamaton hankintameno 31.12.	619 194 955,97	573 333 712,66
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 002 907 523,70	1 029 043 219,10
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	10 840 911,98
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-1 986 558,17
Siirrot erien välillä	134 406 263,29	83 257 464,83
Tilikauden poisto	-119 300 504,27	-118 247 514,04
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 018 013 282,72	1 002 907 523,70
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 407 919,81	18 383 554,30
Lisäykset tilikauden aikana	8 030 169,69	8 108 891,47
Vähennykset tilikauden aikana	-19 079,09	0,00
Siirrot erien välillä	2 299 722,69	769 083,07
Tilikauden poisto	-8 895 832,62	-7 853 609,03
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 822 900,48	19 407 919,81
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 067 506,86	1 067 506,86
Lisäykset tilikauden aikana	157 500,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 225 006,86	1 067 506,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	105 315 737,97	37 750 553,09
Lisäykset tilikauden aikana	209 083 885,93	163 956 029,29
Rahoitusosuudet tilikaudella	-5 503 659,30	-2 182 255,20
Siirrot erien välillä	-218 722 736,26	-94 078 494,42
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-130 094,79
Poistamaton hankintameno 31.12.	90 173 228,34	105 315 737,97
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 113 739 575,68	2 105 093 612,28
Lisäykset tilikauden aikana	244 824 977,49	195 130 504,90
Rahoitusosuudet tilikaudella	-5 569 149,10	-4 168 813,35
Vähennykset tilikauden aikana	-274 767,71	-1 436 737,78

Siirrot erien välillä	119 472,64	0,00
Tilikauden poisto	-183 042 572,89	-179 679 219,44
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-1 432 003,17	-1 199 770,91
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 168 365 532,94	2 113 739 575,68

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 410 721,15	3 275 474,15	1 405 400,95	1 398 089,21
Muut maa- ja vesialueet	593 759 283,98	576 079 593,29	417 530 757,62	410 309 085,47
Maa- ja vesialueet yhteensä	597 170 005,13	579 355 067,44	418 936 158,57	411 707 174,68

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Kunta	
	2024	2023
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	808 359 164,70	721 907 111,64
Lisäykset	80 421 871,85	89 668 494,27
Vähennykset	-447 426,74	-3 216 441,21
Hankintameno 31.12.	888 333 609,81	808 359 164,70
Pääomalainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	512 400,02	512 400,02
Vähennykset	-305 619,09	0,00
Hankintameno 31.12.	206 780,93	512 400,02
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	440 439 249,61	420 165 835,68
Lisäykset	240 000,00	28 990 000,00
Vähennykset	-16 689 365,36	-8 716 586,07
Hankintameno 31.12.	423 989 884,25	440 439 249,61
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.	1 018 003,70	1 042 691,42
Lisäykset	4 437,22	80 359,88
Vähennykset	-12 967,71	-105 047,60
Hankintameno 31.12.	1 009 473,21	1 018 003,70
Sijoitukset yhteensä		
Hankintameno 1.1.	1 250 328 818,03	1 143 628 038,76
Lisäykset	80 666 309,07	118 738 854,15

Vähennykset	-17 455 378,90	-12 038 074,88
Hankintameno 31.12.	1 313 539 748,20	1 250 328 818,03

Pääomalainasaamiset lainoittain	2024	2023
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	0,00	12 400,02

Lainan korko on Suomen valtion kymmenen (10) vuoden obligaation keskikorko lisättynä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä.

Kuntien Tiera Oy

Vuotuinen korko on viisi (5) prosenttia.	206 780,93	500 000,00
--	------------	------------

Laina-aika on viisi (5) vuotta ja velkaa lyhennetään samansuuruisin tasaerin aina vuosittain 30.6. Ensimmäisen kerran velkaa lyhennetään 30.6.2015.

Osakeyhtiölain 12 luvun mukaiset ehdot.

20)

Tytäryhteisöt

	Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
601	Espoon Asunnot Oy	1565281-0	Espoo	100,00	100	126 100 837,80	948 337 505,17	20 673,56
608	Kiinteistö Oy Espoon Kaupinkallio	0600530-4	Espoo	100,00	100	4 006 469,00	118 861,88	-217 370,55
609	Pysäköintitalo	0550217-3	Espoo	100,00	100	2 553 891,13	7 033,81	36,24
612	Kiinteistö Oy Sokinsuonkuja 4	0573430-2	Espoo	41,22	50,3	2 054 488,87	67 999,88	7 162,49
613	Weegee Oy	0761927-9	Espoo	100,00	100	37 335 891,65	2 898 582,29	-509 101,60
615	Enter Espoo Oy	1627645-8	Espoo	100,00	100	196 499,15	432 926,43	-5 466,88
623	Länsimetro Oy (alakonserni tilinpäätös)	2124310-8	Espoo	83,53	83,53	31 744 513,06	1 303 256 981,71	1 921 874,01
625	Kiinteistö Oy Otaniemen Tiedeasunnot	2223244-3	Espoo	100,00	100	2 116 239,61	12 454 280,87	-15 894,96
630	Kiinteistö Oy Jousenpuiston Pysäköinti	2428900-5	Espoo	100,00	100	13 874 861,90	7 858 442,42	-2 015 765,29
631	Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus	2412525-4	Espoo	100,00	100	31 526 382,33	20 688 669,25	101 632,28
634	Kiinteistö Oy Tapiolan Kulttuuriauکیو	0736972-4	Espoo	100,00	100	4 882 813,64	317 309,64	31 509,33
638	Espoon Elä ja Asu Oy	2554325-5	Espoo	100,00	100	5 903 135,78	16 505 693,77	0,42
640	Espoo Catering Oy	2716134-9	Espoo	99,90	99,9	3 851 055,51	5 441 298,78	427 541,94
641	Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiö	2765442-6	Espoo	100,00	100	3 638 080,22	10 169 529,17	78 931,24
642	Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli	2839735-3	Espoo	100,00	100	4 500 345,38	34 040 346,33	124 951,08
643	Kiinteistö Oy Finnoon Pysäköinti I	2862960-1	Espoo	100,00	100	1 127 403,16	1 587 304,39	-303 681,10
645	Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt	2951820-9	Espoo	100,00	100	9 352 003,30	20 064 580,18	0,00
646	Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	2951821-7	Espoo	100,00	100	139 803 690,36	146 600 534,16	0,00
647	Kiinteistö Oy Suviinny Pysäköinti II	3020412-7	Espoo	100,00	100	1 473,53	1 011,33	1 413,11
648	Kiinteistö Oy Matinkylän Lukio	3185193-2	Espoo	100,00	100	2 300 773,23	43 060 649,58	-199 539,85
650	Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion	3205825-8	Espoo	100,00	100	227 864,22	779,24	-6 789,71
651	Pysäköinti	2329840-4	Espoo	100,00	100	33 551,93	619,91	3 371,77
654	Finnoon Pysäköinti II Oy	3390268-4	Espoo	100,00	100	209 247,93	7 015 499,25	-101 668,57
656	Kiinteistö Oy Tapiolan Louhi	1749693-8	Espoo	100,00	100	15 410 420,50	265 079,11	22 966,66
620	Espoon Kaupunginteatterisäätiö	0712494-6	Espoo		100	1 864 329,48	423 388,57	-72 882,44
621	säätiö	1439180-7	Espoo		100	533 697,66	71 798,98	16 341,79
622	EMMA-taidemuseosäätiö sr	1784691-8	Espoo		100	6 302 831,15	739 507,66	95 975,42

Espoo-konserniin yhdistelemättömät tytäryhteisöt

	Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)
Espoon Asuntojen tytäryhteisöt								
	Kuitinkadun Pysäköinti Oy, 2023	0495960-6	Espoo	0,00	79,86	3 467,82	807,38	448,77
	Kiinteistö Oy Puustellinvuori, 2023	0423667-8	Espoo	0,00	61,25	113 589,11	3 242,73	-8 126,17
	Maapallonkadun Autopaikat Oy, 2023	0550232-5	Espoo	0,00	71,75	280 569,03	22 257,62	637,36
	Kiinteistö Oy Mäkiparkki, 2023	0701111-6	Espoo	0,00	52,83	284 978,90	1 026,71	23,76

*) Yhtiön koko osakekanta ostettu 30.12.2023.

21)

Kuntayhtymät

	Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
702	Uudenmaan liitto	0201296-1	Helsinki	17,46	17,46	258 862,90	644 310,64	44 857,33
708	Samkommunen för Västra Nylands folkhögsskola	0203394-9	Raasepori	3,12	3,12	26 275,14	7 433,17	-2 217,30
709	Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia (alakonserni tilinpäätös)	0502454-6	Espoo	86,89	86,89	63 948 757,01	12 781 169,88	1 587 430,40
711	HSY-kuntayhtymä (alakonserni tilinpäätös)	2274241-9	Helsinki	22,54	22,54	148 712 568,07	484 805 346,19	5 068 267,48
712	HSL-kuntayhtymä	2274586-3	Helsinki	21,00	21	16 290 560,95	32 376 697,66	-6 808 396,10

22)

Osakkuusyhteisöt

	Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
802	Koy Espoon Asematori	0701079-7	Espoo	45,88	45,88	1 006 740,12	1 360 454,66	49 541,95
803	Koy Merenpauhu	0358944-7	Espoo	28,18	28,18	413 129,81	10 111,73	-11 669,95
804	Koy Merenselkä	0570456-8	Espoo	20,04	20,04	515 547,21	2 738,29	3 040,25
805	Papinniityn Paikointus Oy	0361226-4	Espoo	26,85	26,85	57 321,48	5 196,04	1 277,94
806	Koy Soukan Liiketalo	0432360-8	Espoo	37,78	37,78	154 409,21	4 196,64	0,06
807	Koy Soukan Pienteollisuustalo	0194062-7	Espoo	23,66	23,66	194 106,74	12 011,95	-9 248,57
808	Tapiolan Teollisuustalo Oy	0194092-6	Espoo	21,64	21,64	37 208,31	202 634,07	-17 073,56
809	Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	1046216-1	Vantaa	32,40	32,4	22 975 567,77	6 153 359,80	2 055 717,02
810	Otahalli Oy	1086404-8	Espoo	50,00	50	1 062 456,44	117 570,42	25 676,57
814	Asunto Oy Rajjalax	0102542-9	Espoo	21,49	21,49	460 034,81	140 974,74	141,80
816	Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	Helsinki	27,00	27	18 487 683,19	8 264 854,78	2 553 814,47
819	Suurpellon jätehuolto Oy	2239129-2	Espoo	29,40	29,4	1 483 112,49	607 485,66	-29 377,42
820	Valurinkujan Paikointus Oy	2230619-0	Espoo	28,95	28,95	1 176 493,91	2 996,09	-1 414,60
821	Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	2249333-6	Espoo	20,70	35,77	49 530 419,19	2 962 452,22	4 641,52
822	Tapiolan Harjoitusareena Oy	2397862-6	Espoo	45,00	45	705 418,49	1 596 946,50	170 046,62
824	Nuuksiokeskus Oy	2177847-9	Espoo	20,72	20,72	2 970 458,79	7 248,09	-19 971,68
825	Koy Espoon Terminaali	1769898-6	Helsinki	50,00	50	67 901,12	81 971,72	-12 826,83
826	Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	2688575-9	Espoo	27,59	27,59	1 547 477,74	9 317,78	-15,75
827	Tapiolan Keskustalvomo Oy	2715925-7	Espoo	24,29	24,29	514 887,75	561,45	-7 953,35
828	Koy Suviiniityn Pysäköinti I	2393533-5	Espoo	41,30	41,3	3 602 797,88	456 528,54	10,74
829	Kiinteistö Oy Finnoonsillan Parkki	3319379-3	Espoo	14,00	27,6	2 151 652,12	4 691,29	0,00

Espoo-konserniin yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt

Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)
As Oy Espoon Siuntionportti 6 *)		Espoo	50,00	50			
Espoon Asuntojen osakkuusyhteisöt							
Jukolan Paikointus Oy, 2023	0306942-5	Espoo	0,00	50	9 784,05	-	-1 057,35
Nikkarinkujan Autopaikat Oy, 2023	0550236-8	Espoo	0,00	49,95	185 849,18	2 302,60	-3 410,53
Espoon Puntaritieen pysäköinti Oy, 2023	1603069-3	Helsinki	0,00	48,55	426 560,87	489,42	2 364,45
Lintuparkki Oy, 2023	0848064-3	Espoo	0,00	46,24	393 504,03	2 827,55	52,79
Ristiviitan Pysäköinti Oy, 2023	1833359-1	Espoo	0,00	41,5	702 223,23	640,96	1 438,47
Ullantorpan Autopaikointus Oy, 2023	1558303-4	Espoo	0,00	38,6	737 715,84	1 418,08	1 949,71
Perkkaanpuiston Paikointustalo I Oy, 2023	0632794-4	Espoo	0,00	36,24	390 599,47	1 017,14	522,82
Ymmerstan Autopaikointus Oy, 2023	1642728-7	Espoo	0,00	28,38	210 246,76	313,24	2 547,94
Kala-Matin Pysäköintitalo Oy, 2023	0734373-5	Espoo	0,00	34,46	131 113,82	667,93	10,33
Matinkallion Autopaikointus Oy, 2023	1593316-1	Espoo	0,00	33,3	276 129,35	271,66	6,89
Kiinteistö Oy Espoon Kalamies, 2023	0630770-8	Espoo	0,00	30,68	213 757,83	3 510,55	2 878,09
Kuunkadun Autopaikat Oy, 2023	0245569-0	Espoo	0,00	26,83	72 069,95	829,21	780,50
Kiinteistö Oy Espoon BiiliParkki, 2023	2153255-9	Espoo	0,00	21,4	4 800 990,51	15 415,24	7 883,37
Leppävaaran Pysäköinti Oy 2023	1024162-5	Espoo	0,93	25,783	4 077 489,27	7 690,28	-15 321,93
WeeGee Oy:n osakkuusyhteisö							
Kiinteistö Oy Espoon Kulttuuriparkki	3099227-4	Espoo	0,00	48,45			

*) As Oy Espoon Siuntionportti 6. Yhtiöjärjestyksen mukaan kumpikin osakas vastaa hallitsemansa huoneiston kustannuksista.

23)

Saamisten erittely

	Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 618 395,55	0,00	2 814 904,02
Lainasaamiset	0,00	2 588 165,87	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	4 055 176,16	0,00	804 174,02
Yhteensä	0,00	8 261 737,58	0,00	3 619 078,04
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	2 684 832,68	0,00	481 144,87
Siirtosaamiset	7 122 000,00	8 625 802,45	13 545 000,00	6 586 054,90
Yhteensä	7 122 000,00	11 310 635,13	13 545 000,00	7 067 199,77
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	34 439,38	0,00	43 161,45
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	271 650,66
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	7 287,56
Yhteensä	0,00	34 439,38	0,00	322 099,67
Saamiset yhteensä	7 122 000,00	19 606 812,09	13 545 000,00	11 008 377,48

24)

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Pitkääkaikaiset siirtosaamiset				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0,00	0,00	7 122 000,00	13 545 000,00
Muut tulojäämät	27 885 735,62	27 978 944,30	27 885 735,62	27 978 944,30
Pitkääkaikaiset siirtosaamiset yhteensä	27 885 735,62	27 978 944,30	35 007 735,62	41 523 944,30
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	167 012,77	182 171,30	741 524,53	849 457,89
Ennakkomenot	1 529 488,47	1 769 176,12	1 473 548,41	1 767 820,42
HSL kuntaosuus ylijäämä	0,00	0,00	7 123 004,00	6 091 000,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	1 626 424,48	3 917 639,36	1 612 636,88	3 814 572,01
Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät	0,00	0,00	185 000,00	593 311,00
Valtionosuusvaamiset	0,00	1 500 000,00	0,00	1 500 000,00
Muut tulojäämät	25 016 783,43	32 658 437,94	13 529 972,30	15 035 877,79
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	28 339 709,15	40 027 424,72	24 665 686,12	29 652 039,11

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17
Peruspääoma 31.12.	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17	1 396 023 171,17
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	420 469,83	420 469,83		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	420 469,83	420 469,83		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	187 450,32	187 450,32	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	187 450,32	187 450,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 1.1.	55 714 383,64	55 415 297,78	55 714 383,64	55 415 297,78
Siirrot rahastoon/rahastosta	1 337 555,80	299 085,86	1 337 555,80	299 085,86
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 31.12.	57 051 939,44	55 714 383,64	57 051 939,44	55 714 383,64
Investointirahasto 1.1.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Investointirahasto 31.12.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto 1.1.	520 886 373,32	502 786 074,63	520 886 373,32	502 786 074,63
Siirrot rahastoon/rahastosta	3 646 204,61	18 100 298,69	3 646 204,61	18 100 298,69
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto 31.12.	524 532 577,93	520 886 373,32	524 532 577,93	520 886 373,32
Vahinkorahasto 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Vahinkorahasto 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Muut omat rahastot 1.1.	3 446 500,19	3 136 500,19		
Lisäykset	394 859,84	40 000,00		
Vähennykset	-24 094,80	0,00		
Siirrot rahastoon/rahastosta	-123 183,68	270 000,00		
Muut omat rahastot 31.12.	3 694 081,55	3 446 500,19		

Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	671 188 084,59	665 956 742,82	667 494 003,04	662 510 242,63
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 210 532 328,93	1 028 280 143,63	1 325 469 217,61	1 038 072 391,07
Siirrot rahastoon/rahastosta	-4 860 576,73	-18 669 384,55	-4 983 760,41	-18 399 384,55
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	-529 495,37	0,00	28 409 962,01
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 205 671 752,20	1 009 081 263,70	1 320 485 457,20	1 048 082 968,53
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	44 971 833,46	201 451 065,23	120 725 665,65	277 386 249,08
Oma pääoma yhteensä	3 318 462 761,57	3 273 120 163,07	3 504 728 297,06	3 384 002 631,41

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

Kunta

	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 320 485 457,20	1 048 082 968,53
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	120 725 665,65	277 386 249,08
Kertynyt poistoero 31.12.	142 306 485,56	158 074 077,84
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	1 583 517 608,41	1 483 543 295,45

27)

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Kunta

	2024	2023
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	495 195 726,90	548 004 825,57
Lainat julkisyhteisöiltä	621 995,26	724 587,09
Saadut ennakot	5 458 034,69	5 534 728,38
Pitkäaikaiset velat yhteensä	531 275 756,85	584 264 141,04

28)

Joukkovelkakirjalainat

Kunta

	2024	2023
JVK-laina 2015/2030	30 000 000,00	30 000 000,00
- korko 1,00 %		
- kertalyhenteinen		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	30 000 000,00	30 000 000,00

29)

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset	10 147 683,79	11 102 102,20	2 321 666,62	1 733 333,29
Pakolliset varaukset yhteensä	10 147 683,79	11 102 102,20	2 321 666,62	1 733 333,29

30)

Velat lähiyhteisöille	Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	3 336 733,71	0,00	3 667 673,23
Siirtovelat	0,00	67 989,52	0,00	165 194,98
Yhteensä	0,00	3 404 723,23	0,00	3 832 868,21
Velat kuntyhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	2,10
Ostovelat	0,00	3 772 686,65	0,00	14 578 488,63
Siirtovelat	0,00	870 762,27	0,00	440 026,03
Yhteensä	0,00	4 643 448,92	0,00	15 018 516,76
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	5 841 503,14	76 693,69	5 918 196,83	76 693,69
Ostovelat	0,00	263 412,75	0,00	412 846,13
Yhteensä	5 841 503,14	340 106,44	5 918 196,83	489 539,82
Velat yhteensä	5 841 503,14	8 388 278,59	5 918 196,83	19 340 924,79

32)

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat pitkäaikaiset				
Liittymismaksut	19 716 727,98	19 713 958,96	0,00	0,00
Muut velat	4 615 668,00	4 615 668,00	4 611 088,00	4 611 088,00
Muut velat, lyhytaikaiset	25 616 135,80	21 203 844,32	9 525 542,11	10 738 866,92
Muut velat yhteensä	49 948 531,78	45 533 471,28	14 136 630,11	15 349 954,92

33)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni	Kunta
--	----------	-------

	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	3 530 770,88	2 964 346,06	0,00	0,00
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	87 529 701,17	86 108 099,14	72 662 260,75	71 183 895,10
Korkojaksotukset	6 598 139,12	6 832 883,99	1 703 920,61	2 085 492,55
Muut menojäämät	18 232 140,62	38 322 163,85	4 537 372,85	25 382 315,26
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	115 890 751,78	134 227 493,04	78 903 554,21	98 651 702,91
Siirtovelat yhteensä	115 890 751,78	134 227 493,04	78 903 554,21	98 651 702,91

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34)

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	877 843 772,87	823 951 744,73	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 083 738 953,57	951 892 653,57	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	61 547 560,88	74 637 715,84	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	408 218 725,72	408 219 725,72	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	1 491 957 679,29	1 360 112 379,29	0,00	0,00

35-37)

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Pantatut arvopaperit	5 685,33	5 685,41	0,00	0,00
Takaukset	3 532 482,64	3 532 482,64	345 000,00	345 000,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
Yhteensä	3 638 167,96	3 638 168,05	345 000,00	345 000,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut takaukset	86 890,00	86 890,00	0,00	0,00
Yhteensä	86 890,00	86 890,00	0,00	0,00
Vakuudet yhteensä	3 725 057,96	3 725 058,05	345 000,00	345 000,00

38)

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	955 917 374,09	917 413 847,01	695 711 828,24	689 554 705,93
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	89 387 298,56	87 389 327,81	75 243 845,18	73 670 460,90
siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	296 400 062,19	308 932 219,21	296 400 062,19	308 932 219,21
siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	62 245 686,03	63 864 560,13	4 738 130,76	5 036 351,99

39-40)

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			2 157 898 782,55	2 138 491 942,55
Jäljellä oleva pääoma			1 584 835 232,94	1 643 013 812,21
Lisäksi kunta on myöntänyt takauksia, joista lainasitoumukset olivat tekemättä 31.12.			278 690 599,99	278 540 599,99
Takaukset koskien Länsimetro Oy:n lainojen korkosuojaamiseen solmittuja koronvaihtosopimuksia				
Nimellisarvo 31.12. (Sis. Espoon osuuden)			284 379 279,33	298 211 495,67
Markkina-arvo 31.12.			11 457 359,78	15 927 972,63
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	166 035 833,32	153 635 833,32	166 035 833,32	153 635 833,32
Jäljellä oleva pääoma	118 212 714,32	102 839 637,78	118 212 714,32	102 839 637,78
Lainasitoumus tekemättä 31.12.	17 594 166,68	15 954 166,68	17 594 166,68	15 954 166,68

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	2 713 957 625,00	2 532 500 981,00	2 713 957 625,00	2 532 500 981,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	2 912 339,00	2 015 931,00	2 912 339,00	2 015 931,00

41)

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja kunnallistekniikka-sopimuksista aiheutuvat velvoitteet	154 601 897,00	175 560 893,00	154 601 897,00	175 560 893,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	16 429 758,83	17 881 467,57	16 429 758,83	17 881 467,57
Muut sopimusvastuut	96 055 062,49	120 017 924,71	0,00	0,00

Sopimusvastuut yhteensä	267 086 718,32	313 460 285,28	171 031 655,83	193 442 360,57
Arvonlisäveron palautusvastuu	100 334 721,27	91 866 777,59	78 495 572,35	73 640 639,31
Sijoitussitoumukset	124 440 083,52	139 402 207,22	124 440 083,52	139 402 207,22
Kaatopaikan jälkihoidon vastuuvaje (HSY) Espoon osuus 22,54%	747 768,43	747 768,43	0,00	0,00

Hyödykejohdannaiset

Sähköjohdannaiset

Kaupunki hankkii sähköä ja suojaa tulevana vuosina hankittavan sähköenergian hintaa sähköjohdannaisilla. Toimintaa ohjaa hyväksytty sähkönhankintapolitiikka. Kaupungin yhteistyökumppanina toimii Gasum Portfolio Services Oy (ent. Enegia Oy). Hintaero ilmoittaa Sähkösalkun johdannaisten arvon 31.12. markkinahinnoin arvostettuna.

Kaupan arvo 31.12.	8 361 297,80	8 808 845,36	8 361 297,80	8 808 845,36
Hintaero 31.12.	-1 651 106,34	544 624,09	-1 651 106,34	544 624,09

Talousarviolainojen korko ja valuuttariskin suojaamiseen solmitut koronvaihtosopimukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Koronvaihtosopimukset				
Päättävät 2024 - 2026				
Sidottu Euribor 3 kk / 6 kk				
Kiinteä korko				
Nimellisarvo 31.12. EUR	367 355 749,96	388 183 554,52	105 000 000,00	113 125 000,00
Markkina-arvo 31.12. EUR	13 897 193,15	19 891 354,97	2 011 976,93	4 642 675,32
Porrastetut koronvaihtosopimukset				
Päättyy 2024				
Sidottu Euribor 3 kk				
Kiinteä korko 0,71 - 3,38%				
Nimellisarvo 31.12. EUR	22 023 529,37	25 930 718,88	0,00	2 777 777,74

Markkina-arvo 31.12. EUR	-427 856,44	697 637,67	0,00	18 344,69
Nimellisarvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12. EUR	389 379 279,33	414 114 273,40	105 000 000,00	115 902 777,74
Markkina-arvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12. EUR	13 469 336,71	20 588 992,64	2 011 976,93	4 661 020,01
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä				
Valuutta- ja koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo 31.12. (sis. Espoon osuuden 22,54 %)	28 467 146,52	18 490 479,70		
Markkina-arvo 31.12.	892 258,35	1 408 813,43		
Koronvaihtosopimukset nimellisarvo EUR yhteensä	417 846 425,85	432 604 753,10	105 000 000,00	115 902 777,74
Koronvaihtosopimukset markkina-arvo EUR yhteensä	14 361 595,06	21 997 806,07	2 011 976,93	4 661 020,01

Espoon kaupunki

Espoon kaupungin lainasalkku 31.12.2024 oli 790,1 milj. euroa ja salkun suojausaste oli 86,08 % (johdannaiset + kiinteäkorkoiset lainat). Vaihtuvakorkoisesta lainasalkusta johdannaisilla oli suojattu 105 milj. euroa. Kiinteään korkoon sidottua lainaa oli 580,2 milj. euroa. Tehdyt johdannaiset suojaavat kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Kaupunki voi nostaa sekä kiinteäkorkoisia että vaihtuvakorkoisia lainoja. Kiinteäkorkoisessa lainassa lainan korko on kiinteä koko laina-ajan kun taas vaihtuvakorkoisessa lainassa lainasta maksettava korko vaihtelee markkinatilanteen mukaan. Vaihtuvakorkoisten lainojen korkosidonnaisuusaikaa kaupunki pidentää tarvittaessa käyttäen johdannaissopimuksia. Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. On hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoja korkeampaa hintaa ja lainasalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Johdannaisia tarkastellaan usein markkina-arvon muutosten kautta. Markkina-arvo määräytyy johdannaissopimuksen kassavirtojen arvon kautta, huomioiden muutokset sekä vaihtuvan että kiinteän koron kassavirroissa.

Korkoherkkyyssanalyysissä johdannaissopimusten markkina-arvon muutoksia on mallinnettu erisuuruisten markkinakorkojen paralleelimuutosten kautta (-0,5%-, +0,5%-, +1%- sekä +2%-yksikköä). Tällöin huomataan että korkojen nousu vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti ja korkojen lasku vastaavasti negatiivisesti. Näin ollen sopimuksista maksetut kassavirrat laskevat korkojen noustessa eli johdannaissopimukset tuottavat kaupungille tavoiteltua suojaa korkojen nousua vastaan.

Korkoherkkyyssanalyysi

Markkina-arvo 31.12.2024	-50 korkopistettä	+50 korkopistettä	+100 korkopistettä	+200 korkopistettä
2 011 976,93	1 157 598,18	2 126 584,13	2 603 306,90	3 541 621,71

Länsimetro

Länsimetro Oy:n johdannaisten tavoite on suojata yhtiön olemassa olevien lainojen korkomenoja korkojen nousulta. Johdannaissopimusten keskimääräinen jäljellä oleva maturiteetti on 19,2 vuotta (painotettu keskiarvo). Länsimetro Oy:n suojausstrategiassa määritellään, että 30-80% molempien hankkeiden rahoituksesta suojataan korkoriskin varalta. Tämän mukaisesti yhtiö on suojannut johdannaisin tai kiinteäkorkoisin lainasopimuksin noin 72 % koko lainasalkustaan koronnousun varalta. Länsimetron toisen vaiheen rahoituksesta 81 % on korkosuojattu.

Yhtiöllä on 12 korkosuojaussopimusta, joista yksi on ehdollinen. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Länsimetro Oy:n korkosuojauksen ennustetaan olevan pitkällä aikavälillä voitollinen (15,9 miljoonaa euroa). Kaikki Länsimetro Oy:n johdannaissopimukset liittyvät Ruoholahti-Matinkylä -osuuteen ja ne on hankittu vuosina 2011-2015.

Länsimetro Oy:n korkosuojausten tehokkuutta on arvioitu kymmenen vuoden jaksolla ja suhteessa kahteen skenaarioon. Ensimmäinen skenaario perustuu yhden prosenttiyksikön paralleeliin koronnousuun ja toinen yhden prosenttiyksikön laskuun. Näiden tarkastelujen perusteella yhden prosenttiyksikön nousu lisäisi yhtiön rahoitusmenoja noin 31 miljoonaa euroa kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ja yhden prosenttiyksikön lasku vähentäisi rahoitusmenoja noin 31 miljoonaa euroa. Ensimmäisessä tapauksessa koronvaihtosopimusten kassavirta on positiivinen koko tarkasteluajan, eli korkosuojaus on tehokas. Jälkimmäisessä koronvaihtosopimusten kassavirta on negatiivinen ja nettotappio on hieman yli 17 miljoonaa euroa. Länsimetro Oy:n johdannaiset ovat kattavasti suojaavia, eli yhtiöllä on niitä nimellisarvoltaan ja juoksuajaltaan vastaava lainakomponentti. Tästä syystä Länsimetro Oy:n johdannaiset esitetään kokonaisuudessaan tilinpäätöksen liitetietoina. Yhtiön ehdollinen sopimus oikeuttaa koronvaihtosopimuksen vastapuolena olevan pankin vaihtamaan rajatuin ehdoin kiinteän koron vaihtuvaan korkoon hyvitysmarginaalia vastaan. Ehdollisen sopimuksen arvo vastaa alle yhtä kymmenesosaa yhtiön tämän hetkisten johdannaissopimusten nimellismäärästä. Ehdollisten sopimusten osuutta ei kokonaisuuteen nähdessä voida pitää merkittävänä. Vallitsevassa markkinatilanteessa pidetään epätodennäköisenä, että ehdollisen sopimuksen ehdot täyttyisivät. Tässäkään tapauksessa korkosuojaussopimus ei raukea, vaan se edelleen kompensoi korkonousun vaikutusta.

Johdannaisiin sisältyvä riskiä seurataan yhtiön toimesta jatkuvasti ja tarvittaessa johdannaisten käsittelyä tilinpäätöksessä muutetaan.

Länsimetron tytäryhtiöitä koskeva muu vastuu

Kiinteistöjen rasitukset

Matinkylän metrokeskus, kiinteistötunnus 49-23-282-4

a) Hallinnanjakosopimus 31.5.2013, toistaiseksi voimassa

b) Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010.

Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

Espoon Asunnot Oy

Ara-ryhmän asuntojen luovutusta säätelee aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettu laki. Laki säätelee asuntojen myyntiä, vuokranmääritystä ja vuokralaisten valintaa. Rajoituksista on tehty merkintä yhtiön osakekirjoihin. Ara-ryhmän asuntoja on 15 013 kpl ja asuntojen yhteispinta-ala on 870 551,7 m².

Yhtiön omistamalla kiinteistöillä on rasitesopimuksiin liittyviä sitoumuksia ja vastuita.

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSI-TAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42)

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kunta	
	2024	2023
Konsernihallinto	465	466
Elinvoiman tulosalue	690	697
Kasvun ja oppimisen toimiala	8 628	8 488
Kaupunkiympäristön toimiala (sis. Tilapalvelut)	1 347	1 306
Yhteensä	11 130	10 957

44)

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2024	2023
Kansallinen Kokoomus, Uusimaa	0,00	138,75
Kansallinen Kokoomus, Espoo	182 737,48	132 005,97
Espoon Perussuomalaiset ry	98 519,00	52 882,11
Svenska folkpartiet i Esbo	59 451,00	35 963,00
Kristillisdemokraatit, Espoo	17 603,21	13 254,47
Suomen Keskusta, Espoo	21 807,43	12 976,13
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Uusimaa	0,00	92,50
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Espoo	129 355,40	77 017,01
Finlands Svenska Socialdemokrater r.f.	0,00	92,50
SKP Kivenlahden osasto ry	521,25	0,00
Vasemmistoliitto	29 287,40	19 846,90
Viherä liitto, Espoo	107 099,22	73 864,47
Viherä liitto, Uusimaa	0,00	92,50
Liike Nyt Espoo ry	4 287,76	4 076,00

Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	650 669,15	422 302,31
---	------------	------------

45)

Tilitarkastajan palkkiot

Kunta

2024

2023

BDO Audiator Oy / BDO Oy

Tilintarkastuspalkkiot

72 868,86

61 438,08

Tilintarkastajan lausunnot

14 900,00

55 359,99

Muut palkkiot

7 250,00

18 902,91

Palkkiot yhteensä

95 018,86

135 700,98

46)

Intressitahotapahtumat

Konserni

2024

1 000 euroa

Kaupungin tavaroiden ja palvelujen myynti intressitahoille

Myyntituotot

2 493

Vuokratuotot

9 525

Muut toimintatuotot

1 888

Kaupungin tavaroiden ja palvelujen ostot intressitahoilta

Palvelujen ostot

39 432

Muut ostot

28

Maksetut vuokrat

87 353

Muut toimintakulut

8

Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta

Korkotuotot

3 167

Kaupungin antamat lainat intressitahoille

Lainat yhteensä

168 627

Kaupunki ei vaadi 100 %:sti omistamilleen tytäryhtiöille antamilleen lainoille ja takauksille vastavakuutta

Lisäksi välitettyjä valtion lainoja yhteensä

1 842

Kaupungin antamat avustukset intressitahoille

Avustukset konserniyhteisöille

7 149

Muut liiketoimet intressitahojen kanssa

Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili

47)

Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot.

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2024
Liikevaihto		7 434 657,29
Materiaalit ja palvelut		-1 072 332,31
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-557 838,05
Palvelujen ostot		-514 494,26
Henkilöstökulut		-67 909,57
Poistot ja arvonalentumiset		-1 473 357,23
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-18 865,69
Muut kulut		-2 444 661,86
Liikeliikenne (-alijäämä)		2 357 530,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-48 379,23	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-719 721,50	
Muut rahoituskulut		-768 100,73
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 589 429,90

KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUJEN SELITTEITÄ JA LASKENTAKAAVOJA

Investointien tulorahoitus (%)

$$= 100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus investoinneista on rahoitettu lainarahalla, käyttöomaisuuden myynneillä tai kassavaroilla. Omahankintamenoista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys päivää

$$= 365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava sen olevan tilinpäätöshetken arvo, jolloin sen tasoon vaikuttaa mm. normaalit kassavarojen kausivaihtelut.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt tulevina vuosina katettavaa alijäämää.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

$$= (\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän.

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Lainakanta ja lainakanta euroa per asukas

$$= (\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) / \text{Asukasmäärä}$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta euroa per asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainasaamiset

$$= \text{sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Omavaraisuusaste (%)

$$= 100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta.

Pääomamenojen tulorahoitus (%)

$$= \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainauksen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Pääomamenojen tulorahoitus prosentteina on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden toimintaosuuksista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus. Positiivisesta tilikauden tuloksesta on mahdollista muodostaa varauksia tai tehdä rahastosiirtoja.

Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa euroina paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus toimintamenoista voidaan kattaa kunnan saamalla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden yli- / alijäämä lisää tai vähentää taseen mukaista omaa pääomaa.

Vuosikate

Vuosikate on kaupungin tulos, jolla pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut, eli käyttöomaisuuden poistot katetaan. Vuosikate on keskeinen tilinpäätöksen kate arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate euroa / asukas
= Vuosikate / Asukasluku

Tunnusluvulla vuosikate euroa / asukas arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate prosenttia poistoista
= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä tilanteessa, jossa poistot vastaavat käyttöomaisuuden todellista kulumista eikä tiedossa ole poikkeavan suuria investointitarpeita.

5 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET

5.1 LIIKELAITOKSET

5.1.1 Tilapalvelut-liikelaitos

5.1.1.1 Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tilapalvelut-liikelaitoksessa toiminnan osalta vuosi meni tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Rakennusalan vaikea suhdannetilanne jatkui vuoden aikana mutta sen vaikutus Tilapalvelujen toimintaan oli vähäinen. Tarjousia saatiin sekä rakennuttamisen että kunnossapidon korjauksiin tavanomaista enemmän.

Tilapalvelut-liikelaitos on toteuttanut valtuuston asettamaa Koulut kuntoon -tavoitetta. Merkittävänä ratkaisuna tavoitteeseen oli Public Private Partnership -mallilla toteutetut yhteensä kahdeksan koulua ja päiväkotia. PPP-mallilla hankituista koulu- ja päiväkotirakennuksista viimeiset vuonna 2024 valmistuneet kolme kohdetta olivat Kilon koulu ja päiväkoti sekä Perkkään päiväkoti. Sopimukseen kuuluivat näiden lisäksi aiemmin valmistuneet Kuitinmäen alakoulu, Pohjois-Tapiolan koulu, Nauriskasken koulu, Perkkään koulu ja nuorisotila sekä Nöykkiönniityn päiväkoti. Uudella mallilla hankitut koulu- ja päiväkotikohteet tarjoavat koulu- tai varhaiskasvatuspaikan yhteensä noin 4 000 espoolaislapselle.

Kuntien sisäilmaverkosto on jatkanut aktiivista toimintaansa. Espoo osallistui myös valtioneuvoston Terveet Tilat 2028 -ohjelmaan.

Vuoden aikana jatkettiin toimitiloihin liittyviä energiansäästötoimenpiteitä, joilla saatiin merkittäviä säästöjä sekä lämmitys- että sähkökulutukseen ja kustannuksiin. Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) toimenpidesuunnitelman toteuttaminen jatkui tavoitteiden mukaisesti aikataulussa. Espoo osallistuu uuden julkisen alan energiatehokkuussopimuksen (JETS) valmisteluun. Tilapalveluissa jatkettiin Fortumin SmartLiving-palvelun ja Caverion Oyj:n energiamanageri- ja kiinteistövalvomopalvelun käyttöä. Näiden palveluiden avulla saatiin suoraomisteisten ja muiden palveluun kuuluvien kiinteistöjen energiankulutusta alennettua; ja energiakustannuksissa säästettiin 1,8 milj. euroa. Kiinteistöosakeyhtiöiden ja Espoon asuntojen sähköenergia maksetaan Tilapalvelujen sähkösalikon kautta ja kustannukset laskutetaan erikseen.

Vuoden 2024 kokonaisenergiankulutus oli suoraomisteisten kiinteistöjen sääkorjatun lämmön osalta 107 973 MWh ja sähkön osalta 61 612 MWh, eli yhteensä 169 585 MWh. Kulutusmuutos verrattuna vuoteen 2019 oli sääkorjatun lämmön osalta -16 % (20 926 MWh) ja sähkön osalta -10 % (6 170 MWh). Syntyneet säästöt olivat yhteensä 2,4 milj. euroa. Vuonna 2023 aloitettu ja osittain vuoden 2024 aikana jatkettu ilmastoinnin jaksotuksen huolellisesti

toteutetut säädöt sekä osallistuminen hallitusti ”astetta alemmas” -kampanjaan vaikuttivat energiakulutukseen positiivisesti.

Kiinteistövalvomoon liitettiin uusia rakennuksia ja vuoden 2024 lopussa valvomoon oli liitetty 157 rakennusta. Kiinteistövalvomo edistää ennakoivaa huoltoa ja vähentää päivystystarvetta sekä nopeuttaa vikojen korjaamista. Vuoden 2024 aikana tilattiin 13 energiakatselmusta ja 19 energiatodistusta. Kuntoarvioita tilattiin kolmeen rakennukseen. Kolme öljylämmitteistä kohdetta on korvattu maalämmöllä.

Espoolaistentalon ja sen alueen sekä Tapiolan kulttuurikeskuksen teatterin suunnittelua jatkettiin. Tapiolan uimahallin rakennusurakka kilpailutettiin ja Länsi-Espoon lukiohankkeen vuokrasopimuksesta päätettiin. Vuoden aikana valmistuivat Tiistilän koulu ja päiväkoti, Kalajärven koulun ensimmäinen vaihe, Aarekartan, Tähytjän ja Viherkallion päiväkodit, Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat, Perkkään ja Espoonlahden huoltorakennukset.

Sunan koulun peruskorjauksen ja laajennuksen urakka kilpailutettiin ja hanke alkoi purku-urakalla. Yhtiöhanke Espoonlahden terveysaseman peruskorjaus ja laajennus -hanke oli rakenteilla. Kohde on vuokrattu 20 v sopimuksella hyvinvointialueelle.

Matinkylän ja Espoonlahden paloasemien urakat valmistuivat ja kohteet saatiin syksyllä hyvinvointialueen käyttöön. Hankkeesta noussut urakkariita eteni käräjäoikeuteen. Tilapalvelut valmisteli myös uuden yhteistoiminnallinen vuokrahanke -mallin hankinnan kilpailutusta. Hankkeeseen kuuluvat Kurttilan koulu, Olarin kaksi päiväkotia -hanke sekä Jupperin koulun uudisrakennus sekä päiväkodin ja kirjaston kokonaisuus.

Kunnossapidon uuden toiminnanohjausjärjestelmän toteutus ja testaukset olivat käynnissä vuoden aikana suunnitellusti. Vuoden lopulla vanha järjestelmä korvattiin uudella järjestelmällä, joka otettiin käyttöön 14.1.2025. Toiminnanohjausjärjestelmän testauksiin käytettiin paljon kunnossapidon resursseja, mutta varsinainen kunnossapidon toiminta oli edellistä vuotta paremmalla tasolla koska kaikki vakanssit olivat käytössä.

Palvelutuotannossa kehitettiin kunnossapidolle laadunseurantaa ja mobiilisti käytettävä sovellus otettiin käyttöön syksyllä 2024. Kiinteistönhoidon laadunseurannassa toteutettiin 800 laadunseurantakäyntiä. Ulkoisille palveluntuottajille kirjattiin 49 huomautusta ja heille asetettujen sanktioiden yhteissumma oli 9500 €.

Siivousalan työntekijöiden työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi tehtiin kohteiden valvontaa ja työn laadunseurantaa. Palvelutuotannossa harmaan talouden ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia tehtiin kohdetasolla vuoden 2024 aikana yli 200. Tarkastusten yhteydessä tavoitettiin yli 300 työntekijää, joiden kanssa käytiin keskustelu työolosuhteista ja työsuhteen laatuun sekä periaatteisiin liittyvistä asioista.

Siivouksen laadunvalvontaa on tehostettu. Laadunvalvontakäyntejä tehtiin vuoden 2024 aikana yli 2200 kertaa ja palveluntuottajat toimittivat omavalvontatarkastusraportteja yli 2600. Siivoussopimusten johtamisessa oltiin aktiivisia ja palveluntuottajille annettiin 189 kpl huomautuksia ja sopimuksen vastaisesta toiminnasta sanktioitiin 305 kertaa kokonaissumman ollen 143 000 €.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tulostavoite toteutui 1,9 milj. euroa alle tulostavoitteen ollen 20,1 milj. euroa. Talousarvion tulostavoite oli vuoden alussa 22 milj. euroa.

Ulkoiset vuokratulot toteutuivat 2,3 milj. euroa suurempina kuin kolmannessa osavuusikatsauksessa arvioitiin, mutta ylittivät edelleen muutetun käyttösuunnitelman 11,1 miljoonaa euroa. Rahoitusvastike-ennuste 7,3 milj. euroa ylittyi 2,7 miljoonalla eurolla.

Lämpö-, sähkö- ja vesikustannukset jäivät käyttösuunnitelmasta yhteensä noin 3,8 milj. euroa.

Kunnossapitoon käytettiin 24,6 milj. euroa, mikä ylitti muutetun talousarvion 2,4 milj. eurolla. Kunnossapidon yhteiset menot olivat 5 milj. euroa ja ohjelmoidut kunnossapitotyöt olivat 19,6 milj. euroa. Kunnossapidon edellisenä vuonna toimintaa häirinyttä henkilöstövajetta saatiin pienennettyä merkittävästi päättyneen vuoden aikana. Sisäilmakorjauksia tehtiin 74 kohteeseen 1,7 milj. eurolla ja sisäilmaperusteparannuksia 31 kohteeseen, yhteensä 2 milj. eurolla. Erikseen tilattavia käyttäjäpalveluja tehtiin 2,2 milj. eurolla, joka kasvoi edellisestä vuodesta 0,4 milj. euroa.

Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon yhteistyö jatkui ennakoivan ylläpidon toteuttamiseksi. Kiinteistöjen ylläpitopalvelut, joihin kuuluu siivous, kiinteistöhoito ja aula- ja turvallisuuspalvelut, ylitti talousarvion 1,5 milj. eurolla, toteuma oli 31,2 milj. euroa (TA 29,7 milj. euroa).

Tilapalvelut-liikelaitoksen talousarvion mukaan investointien enimmäismäärä on 130 milj. euroa.

Investointien toteuma on 111,5 milj. euroa eli 85,8 % talousarviosta. Alitus talousarvioon nähden on 18,5 milj. euroa. Osavuusikatsaus II:n yhteydessä päätettiin ostaa 650 000 eurolla Kiinteistö Oy Espoon pysäköinnin osakkeet. Osakkeisiin kirjattiin lisäksi Kiinteistö Oy Otahallin kattokorjauksesta johtuva SVOP sijoitus 650 000 euroa.

Tilapankin kohteita myytiin kolme, myyntihinnaltaan yhteensä 0,627 milj. euroa. Mynneistä pysyvien vastaavien luovutusvoitot 0,324 milj. euroa. Myyntisalkkujen valmistelua on jatkettu, mutta varsinaisia myyntejä ei toteutettu, koska Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole tehnyt palveluverkkopäätöksiään vuokrasopimusten pohjaksi.

Toisaalta kiinteistömarkkina ei ole ollut otollinen pääoman hinnan ja saatavuuden takia.

Tilapalveluissa yhteisöllisyyden kokemusta kehitettiin yhteisillä tilaisuuksilla. Keväällä järjestettiin koko henkilöstölle työhyvinvointipäivä ja lisäksi yksiköt järjestivät omia hyvinvointitilaisuuksiaan. Kesän aikana mahdollistettiin osallistuminen kesäteatteriesitykseen. Esihenkilöt panostivat hybridityön tukemiseen ja suorituksen johtamiseen. Esihenkilöille järjestettiin yhteisiä tilaisuuksia ja heitä kannustettiin kaupungin esihenkilökoulutuksiin osallistumiseen.

Kohdekohtaisen tiedon kulku -projekti saatiin päätökseen ja hankkeiden siirtyminen vastaanotosta käyttöön -projekti aloitettiin. Myös asiakirjahallinnon ja dokumentoinnin kehittäminen aloitettiin prosesseja kehittämällä. Uusien kohteiden vastaanotto- ja käyttöönottovaiheen tukemista pilotoitiin Tiistilän koulussa ja päiväkodissa, Aarrekartan päiväkodissa sekä Viherkallion päiväkodissa. Kokeilusta saatu palaute on ollut niin myönteistä, että kehitettyä toimintamallia käytetään jatkossakin ainakin uusissa suoraomisteissa kouluissa sekä suurissa päiväkodeissa.

Vuoden aikana tehtiin 107 kpl kohdekohtaista asiakastytytyväisyyskyselyä. Tilapalvelujen laatutyöt kehitettiin edelleen. Havaittuihin poikkeamiin sekä niiden syihin pureuduttiin entistäkin tehokkaammin. Myös prosesseja vietiin eteenpäin ja tehostettiin IMS-järjestelmän käyttöä.

Sisäilmakorjauksista viestittiin tilojen käyttäjille sekä lasten huoltajille noin 140 tiedotteella. Myös uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeista viestittiin aktiivisesti medialle ja kuntalaisille yli 20 uutisella tai tiedotteella. Tilapalvelujen toiminnasta uutisoitiin myös Tilapalvelujen ja kaupungin some-kanavissa aktiivisesti.

Talouden raportointia kehitettiin yhteistyössä konsernihallinnon kanssa.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Tilapalveluja sitoo valtuustoon nähden talousarviossa ja taloussuunnitelmassa esitetyt kaksi liikelaitoksen sitovaa tavoitetta.

1. Liikelaitoksen vuoden 2024 tulostavoite on 22 milj. euroa ylijäämäinen tulos ennen varauksia. Tulos oli 20,1 milj. euroa, joka alitti tulostavoitteen 1,9 milj. euroa. Tavoite ei toteudu.

Tulot toteutuivat 6,6 milj. euroa yli muutetun talousarvion (102,1 %) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 30,8 milj. euroa ollen 321 milj. euroa. Ulkoiset vuokratuotot nousivat 4,7 milj. eurolla ja sisäiset vuokratuotot kasvoivat 25,3 milj. eurolla sekä myyntituotot kasvoivat 2,5 milj. euroa ja muut tuotot laskivat 1,7 milj. euroa. Toimintamenot olivat 212,5 milj. euroa (105,6 %) ja toimintamenojen ylitys muutettuun talousarvioon nähden oli 11,2 milj. euroa. Menot olivat

19,6 milj. euroa korkeammat kuin edellisenä vuonna (10,1 %).

Ulkoiset vuokramenot ovat 80 milj. euroa (116,1 %) ja ovat nousseet edellisestä vuodesta 8 milj. euroa ja ylittivät muutetun talousarvon 11,1 milj. eurolla (muutettu TA 68,9 milj. euroa). Ulkoiset vuokra- ja vastikemenot kasvoivat enemmän kuin oli mahdollista budjetin mukaisesti korottaa sisäisiä vuokria. Pääomavuokrien indeksikorotukset, rahoituskustannukset ja hoitokulut nousivat ennakoitua enemmän. Vastaavaan poikkeamaan varautumista on tavoite kehittää sisäisen vuokran sääntöjä tarkentamalla vuodeksi 2025.

Toimintamenoissa talousarvion ylitti toimitilajohtaminen 7,3 milj. eurolla, palvelutuotanto 2,9 milj. euroa, josta kunnossapidon osuus oli 2,4 milj. euroa, suunnittelupalvelut 0,5 milj. euroa, rakennuttaminen 0,1 milj. euroa sekä toiminnan tuen ja kehittämisen toimintamenot ylittivät 0,4 milj. eurolla.

Henkilöstökulut olivat 24,7 milj. euroa ja alittivat talousarvion (TA 24,8 milj. euroa) 0,1 milj. eurolla.

Purkukulut ylittivät talousarvion 0,4 milj. eurolla ja olivat 1,4 milj. euroa.

Palvelujen ostot olivat 65,8 milj. euroa ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 9,6 milj. eurolla (17,1 %) ja ylittivät talousarvion 3,2 milj. eurolla. Aineet, tavarat ja tarvikkeet olivat 23,9 milj. euroa ja laskivat edelliseen vuoden verrattuna 0,5 milj. eurolla (2,3 %) ja alittivat käyttösuunnitelman 2,9 milj. eurolla.

Poistot ja arvonalentumiset ylittivät talousarvion 1,1 milj. eurolla ollen 58,2 milj. euroa. Tästä arvonalentumiset olivat 1,4 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen Taloudellisesti kestävä Espoo -tavoitteet vuodelle 2024 olivat 5,3 euroa. Tavoitteet ylitettiin mutta myynneissä jäätin alle tavoitteen. Toteuma oli 5,0 milj. euroa.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti.

Uudisrakennusinvestointien toteuma oli 78,5 milj. euroa, joka oli 19,4 milj. euroa muutettua talousarviota alempi (muutettu TA 97,9 milj. euroa). Investointeja toteutettiin ohjelman mukaisesti. Investointiohjelma toteutuu kokonaisuutena mutta joidenkin yksittäisten hankkeiden osalta on ollut muutoksia.

Rakennusalan tilanne jatkui heikkona, mutta julkisten rakennusten rakennuttamisen tilanne parani. Kilpailutuksissa saatujen tarjousten määrä kasvoi ja myös hintataso laski jonkin verran. Rakennusalan

konkurssit eivät vaikuttaneet merkittävästi investointeihin.

Suurimmat määrärahaylitykset ja -alitukset vuonna 2024 muutettuun käyttösuunnitelmaan verrattuna:

Hankekohtaisia alituksia on seuraavissa hankkeissa yhteensä 20,5 milj. euroa

- Tapiolan uimahalli -hankkeella 6,4 milj. euroa
- Hösmärinpuiston koulun muutos päiväkodiksi -hankkeella 4,5 milj. euroa
- Tiistilän koulu ja päiväkotito -hankkeella 3,6 milj. euroa
- Hyökyvuoren pysäköintilaitos -hankkeella 2,4 milj. euroa
- Kaupunginpuutarhan puutyöhalli 1 milj. euroa
- Kulttuurikeskuksen teatteri -hankkeella 0,7 milj. euroa
- Vallipiston päiväkotito -hankkeella 0,7 milj. euroa
- Viherkallion päiväkotito 0,4 milj. euroa
- Aarrekartan päiväkotito -hankkeella 0,3 milj. euroa
- Tontunmäen kenttä -hankkeella 0,15 milj. euroa
- Karhusuon koulun I-vaihe lunastus 0,15 milj. euroa
- Oittaaan uimarannan pukutilat 0,1 milj. euroa
- Postipuun ja Leppäsilän päiväkotien -hankkeet yhteensä 0,1 milj. euroa

Hankekohtaisia ylityksiä on seuraavissa hankkeissa muutettuun käyttösuunnitelmaan verrattuna 1,1 milj. euroa.:

- Kalajärven koulu, päiväkotito ja nuorisotila -hankkeella 0,5 milj. euroa
- Tähtytäjän päiväkotito -hankkeella 0,3 milj. euroa
- Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus -hankkeella 0,3 milj. euroa

Muut hankkeet etenevät budjetin ja aikataulun mukaisesti.

Osakkeisiin on investoitu 23,8milj. euroa (TA 23,1 milj. euroa).

Kiinteistö Oy Espoon Keskuksen Pysäköintitalon vähemmistöosakkaan osakkeet ostettiin 18.12.2024 allekirjoitetulla kauppakirjalla, kaupungin omistusosuus on yhtiössä 100%.

Otahalli Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) sijoitettiin 650 000 euroa yhtiön peruskorjaushankkeen rahoittamiseksi.

Karhusuon koulun vaihe 1, Mattbergets daghem ja siirtokelpoinen päiväkotito, Lipunkantajanpolun päiväkotito ja Mattlidens skolan lisätilat lunastettiin.

Tytäryhtiöiden Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiön Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallin ja Kiinteistö Oy Matinkylän Lukion rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 22,2 milj. euroa. sekä osakkuusyhtiön Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin 0,3 milj. euroa.

Perusparantamisen talousarvio oli 9 milj. euroa, josta toteutui 9,1 milj. euroa.

Elinkaartajatkaviin korjauksiin käytettiin 7,2 milj. euroa. Suurimmat elinkaartajatkavat korjaukset olivat Laakakiven, Kuninkaisten ja Merenkulkijan päiväkotien ja Espoonlahden uimahallin korjaukset.

Uusia merkittäviä vuokrakohteita olivat Karaportti 5:n tilat, jotka otettiin Leppävaaran lukion lisätiloiksi ja Haukilahden lukion ruokailun lisätilat Tekniikantie 3.

Tilapankissa ulosvuokrattavien vapaiden tilojen osuus on 3,3 % koko toimitilakannasta eli 36 500 m², joista vuokrattavissa sisäisesti n. 8 000 m² ja ulkoisesti noin puolet tuosta. Merkittävin osuus tilapankin vapaista tiloista on kehityskohteita, jotka eivät ole vuokrattavissa.

Organisaatio

Tilapalvelut-liikelaitoksessa on viisi palvelualueita: toiminnan tuki ja kehittäminen, toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen ja palvelutuotanto. Palvelutuotanto on jaettu viiteen maantieteelliseen alueeseen sekä kunnossapitoyksikköön.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Liikelaitoksen Liikelaitoksen sisäinen valvonta perustuu kaupungin antamien ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen ja valvontaan. Sisäisen valvonnan yleisohjeen (1.1.2023 päivitetty) ohje on käsitelty ja varmistettu sen mukainen toiminta. Liikelaitoksen talouden ja toiminnan raportointia on kehitetty ja toimintaa seurataan raporttien kautta säännöllisesti.

Säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla ja tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Ohjeet ja säännöt käydään läpi liikelaitoksen johtoryhmässä ja kaikkien palvelualueiden kokouksissa sekä työpaikkakokouksissa. Sääntöjen vastaiseen toimintaan puututaan välittömästi, jos sellaista havaitaan.

Tilapalvelut-liikelaitoksessa havaittiin väärinkäytös vuonna 2020, josta johto teki tutkintapyyntöä poliisille, joka aloitti esitutkinnan. Tapausta tutkittiin poliisin tiedotteen mukaan törkeänä petoksena, törkeinä lahjusrikoksina ja törkeänä rahanpesuna. Käräjäoikeuden tuomio saatiin asiasta 21.04.2023. Molemmat osapuolet valittivat päätöksestä ja asia käsittely alkaa

hovi-oikeudessa tammikuussa 2025. Päätöstä odotetaan saatavaksi vuoden aikana.

Tilapalvelut-liikelaitos on ollut vuoden aikana asianosaisena neljässä eri hankkeita koskevassa urakkariidassa. Riita yhden väestösuojan käyttöpaikkojen luovuttamiseen liittyvästä arvonnalisäverovelvollisuudesta on oikeudessa edelleen kesken. Vuoden 2024 aikana käräjäoikeuteen on edennyt urakkariita kahden paloaseman urakoista. Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat ovat hyvinvointialueen käytössä. Käräjäoikeus päätyi tuomioistunsovitteluun, jonka aikataulua ei ole vielä päätetty. Haukilahden koulun peruskorjauksesta on riita urakoitsijan kanssa, mutta asia ei ole vielä edennyt oikeuteen. Yhden puitesopimusvalvontakonsultin kanssa on riita hankkeen valvonnan toteutuksesta ja konsultti on nostanut haasteen. Käsittely on kesken.

Tilapalvelujen valmisteleva omavalvontasuunnitelma on käytössä ja sitä päivitetään toimintaympäristön muuttuessa. Lisäksi valvonnan ja seurannan tarkeyttä on tuotu esiin johtoryhmän työskentelyssä, esihenkilökoulutuksissa ja seurantakokouksissa.

Liikelaitos ohjeistaa omaa toimintaa yhtenäisillä toimintamalleilla ja ohjeilla. Nämä ohjeet löytyvät yhteisestä verkkokansista ja SharePoint-työtilasta sekä IMS-järjestelmästä ja ohjeet ovat koko henkilöstön saatavilla. Ohjeiden noudattamista valvovat esihenkilöt. Liikelaitoksessa on käytössä yhtenäinen johtamis- ja kokousjärjestelmä. Kaikista kokouksista pidetään muistiot, jotka ovat henkilöstön saatavilla. Lisäksi johtoryhmän muistiot jaetaan sähköpostilla koko henkilöstölle. Liikelaitoksen kaikki esihenkilöt osallistuvat kaupungin esihenkilökoulutuksiin ja kehittämisprojekteihin sekä tietävät vastuunsa esihenkilöinä ja johtajina.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta. Kun sisäinen valvonta on riittävää, kyetään paremmin ennaltaehkäisemään väärinkäytösriskkejä. Liikelaitoksen laskutuksen ja toiminnan pistokoevalvonta on säännöllistä ja jatkuvaa ja sitä tehdään järjestelmistä saatavien tietojen avulla. Uusi kunnossapidon toiminnanohjausjärjestelmän tehokas käyttö parantaa edelleen toiminnan raportointia ja sen kautta seurantaa.

Harmaan talouden torjunta on säännöllistä ja keskittyy erityisesti korjaustöiden ja urakoiden maksatusilmoitusten tekoon verottajalle sekä siivousalan työntekijöiden hyväksikäyttöä ehkäisevään toimintaan. Harmaan talouden ennalta ilmoittamattomien tarkastuksien määrää on lisätty edelliseen vuoteen verrattuna merkittävästi.

Tilapalvelut on mukana myös ns. tilaajien valvojapalvelussa, jossa on tällä hetkellä 240 yritystä. Valvojapalvelu tarkkailee yritysten tilannetta ja ilmoittaa mahdollisista havaituista puutteista, joiden perusteella Tilapalvelut tekee lisäselvityksiä. Valvojapalveluun kuulumattomista yrityksistä pyydetään tilaajavastuusiakirjat kolmen kuukauden välein.

Tilapalveluissa on vuoden aikana kehitetty hankintaosaamista, luotu mallipohjia erilaisiin hankintoihin, kehitetty sopimushallintaa ja valmisteltu lukuisia puitesopimuskilpailutuksia yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luettavuus

Tavoitteiden toteutumista ja liikelaitoksen taloudellista tilannetta seurataan kuukausittain kaupungin ohjeistuksen ja seuranta-aikataulun mukaisesti. Lisäksi johtoryhmämme seuraa toiminnan ja tavoitteiden toteuttamista jatkuvana toimintana. Talouden ja toiminnan raportointia on kehitetty Joto- ja PowerBI-raporttien avulla.

Varojen käytön valvonta

Liikelaitoksessa ei ole taloustoiminnassa vaarallisia yhdistelmiä (maksuliikenne ja rahan käsittely). Varojen käyttöä valvotaan säännöllisesti jokaisessa palveluyksikössä. Laskujen tarkastajista, hyväksyjistä ja tilaajista on tehty päätös.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilapalvelut-liikelaitos vastaa kaupungin toimitilojen ja rakennusten hankkimisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa tilapalveluja tilojen käyttäjille. Tilapalvelut-liikelaitos varmistaa, että käyttäjillä on terveelliset ja turvalliset tilat Koulut kuntoon -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kestävä kehitys ja pitkä rakennusten elinkaari. Ylläpidossa panostetaan ennakoivan huollon merkitystä ja yhteistyötä tilojen käyttäjien kanssa.

Sopimustoiminta

Sopimuksien seuranta on systemaattista ja vastuu sopimusten seurannasta on kaikilla palvelualueilla ja -yksiköillä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannossa on kasvanut ja sopimusten ja palvelujen laadun seurantaa tehdään säännöllisesti. Toimittajahallintaa on kehitetty yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa.

Kaikkiin yllä oleviin riskeihin on varauduttu suunnitelmillä, kouluttamalla henkilöstöä ja varautumalla poikkeaviin tilanteisiin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa suunnittelu- ja ohjausprosessia. Liikelaitoksen riskit on arvioitu ja käsitelty johtoryhmässä sekä päivitetty joulukuussa 2022. Riskien jalkauttaminen viedään palvelualueille ja yksiköille. Suurimmat liikelaitoksen riskit ovat seuraavat:

Toimitilojen sisäilman laadun vaihtelut. Korjaustoimenpiteiden riittävät määrärahat ja oikea-aikaisuus sekä investointiohjelman toteutuminen.

Riskienhallintaa on parannettu sisäilmaolosuhteiden menettelytapaohjeen päivittämisellä. Toimitilojen tilakustannusten hallinta. Kustannuksia nostavat rakentamisen suhdannetilanteen muutos, äkillisten tilajärjestelyjen kasvu (esim. sisäilmaongelmat), väestömäärän kasvu ja vaikeat perustamisolosuhteet sekä mahdolliset valitukset. Riskienhallintaa on parannettu toimintaohjeilla. Rakentamisessa ja ylläpidossa luonnon olosuhteiden rajut muutokset ovat riski toiminnalle ja nostavat kustannuksia. Osa riskeistä on ns. force major -riskejä. Toiminnan ennakoinnilla johtamistoimenpiteillä ja suunnittelulla varaudutaan riskeihin. Tilapalvelujen varautumissuunnitelma on päivitetty. Riskeihin on varauduttu erilaisia valmiusharjoituksia järjestämällä.

Uusi, aikaistunut ilmastotavoitteen toteutuminen vaatii Espoolta uusien toimenpiteiden tunnistamista ja suunnittelua yhdessä kumppaneiden kanssa. Riskiin varaudutaan edistämällä ilmastotoimenpiteitä usein eri keinoin, joissa Tilapalvelut on mukana (KETS-sopimus, tuleva JETS-sopimus, Hiilineutraali Espoo -ohjelman toimenpiteet ja Covenant of Mayors/SECAP).

Toimintakate- ja tuottavuustavoitteet voivat vaarantaa palvelutason säilyttämisen volyymin kasvaessa. Toimintakatetta seurataan aktiivisesti ja havaittuihin poikkeamiin puututaan nopeasti. Palvelumuotoilu ja avoin keskustelu asiakkaiden kanssa toimii ennakkointina.

Hankkeissa riskinä on rakennusalan suhdannetilanteen muutokset ja hintojen nousu. Kustannuksia nostavat yleisen kustannustason nousu sekä ylläpidettävien kiinteistöjen ja rakennetun ympäristön ikääntyminen. Kustannuskehitystä hallitaan eri toimenpitein ja lisätään tuottavuutta. Rakennetun ympäristön oikea-aikainen korjaaminen kuntoarvioihin perustuen vähentää kustannuksia, samoin kuin hankkeiden hyvä hankintaosaaminen, jota on kehitetty.

Henkilöstön korkea keski-ikä ja ongelmat henkilöstön saatavuudessa vaikuttavat osaavan ammattihenkilöstön määrään ja töiden epätasainen jakautuminen kasvattaa työkuormitusta. Riskiin varaudutaan Tilapalvelujen henkilöstösuunnittelulla ja yhteistyöllä rekrytointipalvelujen kanssa. Tilapalvelut on osallistunut kaupungin työvoimansaataavuus-hankkeeseen.

Terrorismin ja turvallisuusuuhkiin tulee varautua; pommihälytys tai muu vakava tilanne kaupungin palvelutiloissa aiheuttaa vahinkoja, mikäli ensitoimissa/evakuoinnissa epäonnistutaan. Tilapalvelujen varautumissuunnitelma on päivitetty ja osallistuttu valmiusharjoitteluun.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TP23	Eur TA24	Eur TP24	Suorite TP23	Suorite TA24	Suorite TP24	€/Suor. TP23	€/Suor. TA24	€/Suor. TP24	M% TA/TP
Vuokrauspalvelut	115 658 579	109 504 253	130 284 667	1 073 466	1 081 955	1 090 365	107,74	101,21	119,49	18,1 %
Siivouspalvelut oma tuotanto	4 455 687	6 150 768	4 936 910	236 050	236 050	241 453	18,88	26,06	20,45	-21,5 %
Siivouspalvelut ostopalvelut	10 450 274	11 821 947	11 180 218	490 252	490 252	489 357	21,32	24,11	22,85	-5,3 %
Kiinteistönhoito oma tuotanto	5 363 723	5 098 155	5 563 901	610 941	610 941	629 874	8,78	8,34	8,83	5,9 %
Kiinteistönhoito ostopalvelut	1 738 868	3 065 821	1 657 000	257 862	257 862	262 267	6,74	11,89	6,32	-46,9 %

Vuokrauspalveluihin sisältyvien toimitilojen määrä on kasvanut vain 2 % vuoden 2024 aikana (17 000 m²), kun samaan aikaan ulkoiset vuokramenot ja vastikemenot ylittivät käyttösuunnitelmassa arvioidun 14,6 miljoonaa eli 13 %. Pääomavuokrien indeksikorotukset, rahoituskustannukset ja hoitokulut nousivat ennakoitua enemmän. Raportoidun mukaan vuokrauspalvelujen kustannukset neliötä kohden ovat kasvaneet lähes 11 %. Siivouksen yksikkökustannuksen nousu on melko lähellä tosiasiallista hintatason nousua. Mutta on huomioitava, että raportoitujen lukujen täsmällinen vertailu vuosien välillä ei ole mahdollista, koska keskimääräisen siivouksen alaisen neliömäärän arviot eivät ole aivan täsmällisiä.

Siivouksen palvelutuotteista omassa tuotannossa on noin 35 % siivouksesta. Oman tuotannon hinta on noussut henkilöstökustannusten ja materiaalien hintojen nousun mukana. Myös siivottava pinta-ala on kasvanut jonkun verran. Oman tuotannon oikeat neliöt tarkennetun määritelmän mukaan olisivat 256 215, joka eroaa vuonna 2024 raportoidusta luvusta 14 762 m². Korjaus huomioon ottaen oman tuotannon kustannukset neliötä kohden olisivat 19,1 e/m²/v.

Siivouksen palvelutuotannosta noin 65 % kuuluu ostopalveluihin. Siivouksen hinta on kilpailutusten vuoksi noussut, mutta siivouspinta-ala samaan aikaan on pudonnut. Tarkennettavan määritelmän mukaan ostopalvelun oikeat neliöt ovat 486 269 m². Tällä korjauksella ostopalvelujen kustannukset neliötä kohden ovat 23,0 e/m²/v, jossa näkyy kustannustason nousu. Kilpailutuksissa on käytetty mediaanihintaa, jotta laatu pystytään turvaamaan.

Kiinteistönhoidon kustannusten kirjautuminen toimintokodeille ei ole aivan täsmällistä ja siksi pelkästään raportoinnin perusteella johtopäätöksiä kustannusten jakautumisesta oman tuotannon ja ostopalvelujen välillä ei aivan tarkasti voi tehdä. Kiinteistönhoidon palveluista omassa tuotannossa noin 75 %. Tarkistetun määritelmän mukainen suoritettua omassa tuotannossa on 643 852 m² ja niillä laskettu kustannus neliötä kohden on 8,7 e/m²/v, joka on edellisen vuoden tasolla. Toimitilojen määrä on

lisääntynyt, mutta vuoden 2024 kovemman talven kuormittavuus nosti kustannuksia.

Kiinteistönhoidon palveluista tuotetaan ostopalveluina noin 25 %. Tarkistetun laskelman mukaan kiinteistön hoidon ostopalveluihin kuuluisi 269 823 neliötä. Näihin suhteutettuna ostopalvelujen kustannukset neliötä kohden olisivat 6,14 e/m²/v. Edellisestä vuodesta laskenut yksikkökustannus selittyy ostopalveluihin kuuluvien toimitilojen määrän kasvulla.

Toiminnan rahoitus

Liikelaitos on rahoittanut 111,5 milj. euron investointinsa 77,9 milj. euroa tulo-rahoituksella ja 32,6 milj. euroa välitystilin kautta. Liikelaitoksella ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan kaupungin välitystilin kautta, kassavarasaamisilla. Välitystilin saldo, kassavarasaamiset olivat vuoden 2024 lopussa 12,3 milj. euroa ja liikelaitoksen velka vuonna 2024 kaupunkiin nähden on 0 euroa 31.12.2024.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta on positiivinen 10,6 milj. euroa

Henkilöstö

Henkilöstöä oli vuoden lopussa 476, joista vakinaisia 456, määräaikaisia 20. Lisäksi työllistettyjä oli 6 ja oppisopimusoppilaita 5. Naisia on henkilöstöstä 47,7 % ja miehiä 52,3 %. Keski-ikä oli 50,62 vuotta. Liikelaitoksen vakinaisista työntekijöistä 60 vuotta täyttäneitä on 131 eli 28,7 % ja alle 40-vuotiaita oli 71 eli 15,6 %.

Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat 133, vahtimestarit 51, kiinteistönhoitajat 47, palvelusihenkilöt 21, hankepäälliköt 14, rakennusmestarit 11, rakennuttajat 8, lvi-asiantuntijat 8 ja kirvesmiehet 8.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Kaupunkihallituksen tila- ja asuntojaosto (johtokunta) lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä 25 089 519,05 euroa kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Oma pääoma vuoden lopussa on 903,4 milj. euroa.

5.1.1.2 Tilinpäätöslaskelmat

205-Tilapalvelut-liikelaitos

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Liikevaihto	317 845 384,86		285 287 006,71	
Valmistus omaan käyttöön	87 820,80		75 695,88	
Liiketoiminnan muut tuotot	3 169 296,66		4 895 115,56	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-23 867 325,80		-24 416 105,26	
Palvelujen ostot	-65 811 805,24	-89 679 131,04	-56 201 322,85	-80 617 428,11
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-19 251 336,94		-17 711 327,77	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 991 286,22		-4 736 991,57	
Muut henkilösivukulut	-474 323,77	-24 716 946,93	-659 063,61	-23 107 382,95
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 736 755,05		-55 632 712,69	
Arvonalentumiset	-1 438 917,06	-58 175 672,11	-1 069 676,12	-56 702 388,81
Liiketoiminnan muut kulut				
		-98 126 726,29		-89 229 630,93
Liikeylijäämä (-alijäämä)	50 404 025,95		40 600 987,35	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-1 910 256,65		-1 429 903,98	
Korvaus peruspääomasta	-28 417 814,36		-28 417 814,36	
Muut rahoituskulut	-1 185,92	-30 329 256,93	-7 582,36	-29 855 300,70
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	20 074 769,02		10 745 686,65	

Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	20 074 769,02	10 745 686,65
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 014 750,03	5 014 750,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	25 089 519,05	15 760 436,68

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto -%	5,14	4,27
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	5,26	4,37
Voitto -%	6,32	3,77

205-Tilapalvelut-liikelaitos 12-24

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
-------------------------	--------------	--------------

Toiminnan rahavirta

Liikelylijäämä (-alijäämä)	50 404 025,95	40 600 987,35
Poistot ja arvonalentumiset	58 175 672,11	56 702 388,81
Rahoitustuotot ja -kulut	-30 329 256,93	-29 855 300,70
Tulorahoituksen korjauserät	-323 816,19	-557 996,75
	77 926 624,94	66 890 078,71

Investointien rahavirta

Investointimenot	-111 440 227,19	-113 001 901,03
Rahoitusosuudet investointimenoihin	369 214,30	360 074,70
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	576 717,01	768 562,65
	-110 494 295,88	-111 873 263,68

Toiminnan ja investointien rahavirta

-32 567 670,94	-44 983 184,97
-----------------------	-----------------------

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-4 437,22	-80 359,88
Antolainasaamisten vähennys	12 967,71	105 047,60
	8 530,49	24 687,72

Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	43 374 391,80	21 658 602,30
Korottomien velkojen muutos	-10 815 251,35	23 299 894,95
	32 559 140,45	44 958 497,25
Rahoituksen rahavirta	32 567 670,94	44 983 184,97
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, €	10 593 059,93	3 523 922,68
Investointien tulorahoitus, %	70,40	59,88
Lainanhoitokate	41,96	48,17
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick Ratio	0,54	1,46
Current Ratio	0,54	1,46

205-Tilapalvelut-liikelaitos

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	1 027 912 485,11	1 018 652 967,44
A PYSYVÄT VASTAAVAT	1 010 755 022,04	958 121 112,57
I Aineettomat hyödykkeet	5 526 042,95	6 904 339,49
1. Aineettomat oikeudet	0,00	88,20
2. Muut pitkävaikutteiset menot	5 526 042,95	6 904 251,29
II Aineelliset hyödykkeet	707 744 657,32	677 307 096,64
1. Maa- ja vesialueet	1 385 627,45	1 378 315,71
2. Rakennukset	614 452 404,05	568 223 995,44
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 825 011,15	3 302 477,81
4. Koneet ja kalusto	569 544,78	776 651,95
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	88 512 069,89	103 625 655,73
III Sijoitukset	297 484 321,77	273 909 676,44
1. Osakkeet ja osuudet	296 474 848,56	272 891 672,74
4. Muut saamiset	1 009 473,21	1 018 003,70
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 157 463,07	60 531 854,87
II Saamiset	17 157 463,07	60 531 854,87

Pitkäaikaiset saamiset	361 446,62	0,00
4. Siirtosaamiset	361 446,62	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	16 796 016,45	60 531 854,87
1. Myyntisaamiset	826 357,39	2 632 105,95
3. Muut saamiset	15 743 130,86	57 532 049,92
4. Siirtosaamiset	226 528,20	367 699,00

VASTATTAVAA	1 027 912 485,11	1 018 652 967,44
A OMA PÄÄOMA	903 361 209,24	878 271 690,19
I Peruspääoma	568 356 287,18	568 356 287,18
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	309 915 403,01	294 154 966,33
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	25 089 519,05	15 760 436,68
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	65 803 238,49	70 817 988,52
1. Poistoero	65 803 238,49	70 817 988,52
E VIERAS PÄÄOMA	58 748 037,38	69 563 288,73
I Pitkäaikainen	27 782 592,65	27 859 286,34
3. Lainat julkisyhteisöiltä	21 940 117,51	21 940 117,51
5. Saadut ennakot	5 841 503,14	5 918 196,83
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	972,00	972,00
II Lyhytaikainen	30 965 444,73	41 704 002,39
5. Saadut ennakot	76 693,69	356 191,69
6. Ostovelat	26 353 312,47	18 754 362,53
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	25 903,73	582 487,01
8. Siirtovelat	4 509 534,84	22 010 961,16

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	94,83	93,75
Suhteellinen velkaantuneisuus %	16,46	21,81
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	335 004,92	309 915,40
Lainakanta, 1 000 €	21 940,12	21 940,12
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 €	21 940,12	21 940,12
Lainasaamiset, 1 000 €	0,00	0,00

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Liikevaihto	310 386	310 386	317 845	7 459
Valmistus omaan käyttöön	100	100	88	-12
Liiketoiminnan muut tuotot	4 000	4 000	3 169	-831
Materiaalit ja palvelut	-89 405	-89 405	-89 679	-274
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 771	-26 771	-23 867	2 904
Palvelujen ostot	-62 634	-62 634	-65 812	-3 178
Henkilöstökulut	-24 804	-24 804	-24 717	87
Palkat- ja palkkiot	-19 417	-19 417	-19 251	166
Henkilösivukulut	-5 386	-5 386	-5 466	-79
Eläkekulut	-4 875	-4 875	-4 991	-116
Muut henkilösivukulut	-511	-511	-474	37
Poistot ja arvonalentumiset	-57 076	-57 076	-58 176	-1 099
Suunnitelman mukaiset poistot	-57 076	-57 076	-56 737	340
Arvonalentumiset	-	-	-1 439	-1 439
Liiketoiminnan muut kulut	-87 104	-87 104	-98 127	-11 022
Avustukset	-750	-750	-745	5
Vuokrat	-86 283	-86 283	-97 408	-11 125
Muut kulut	-72	-72	26	98
Liikelyli-/alijäämä	56 097	56 097	50 404	-5 693
Rahoitustuotot ja -kulut	-34 118	-34 118	-30 329	3 789
Rahoituskulut	-34 118	-34 118	-30 329	3 789
Kunnalle maksetut korkokulut	-5 700	-5 700	-1 910	3 790
Korvaus peruspääomasta	-28 418	-28 418	-28 418	-0
Muut rahoituskulut	-	-	-1	-1
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	21 979	21 979	20 075	-1 904
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	5 015	5 015	0
Tilikauden yli-/alijäämä	26 994	26 994	25 090	-1 904

Investointien toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimitilarakentaminen	-106 904	-0	-106 904	-87 597	19 307
Uudisrakentaminen	-97 904	-0	-97 904	-78 487	19 417
Elinvoiman rakennukset	-14 300	3 905	-10 395	-3 188	7 207
Kasvun ja oppimisen rakennukset	-57 441	-3 815	-61 256	-52 640	8 616
Kaupunkiympäristön rakennukset	-1 000	-	-1 000	-	1 000
Tilapalvelut	-10 813	-40	-10 853	-8 247	2 606
Muu talonrakentaminen	-14 350	-50	-14 400	-14 413	-13
Perusparantaminen	-9 000	-	-9 000	-9 110	-110
Muut investoinnit	-22 458	-650	-23 108	-23 836	-728
Osakkeet ja sijoitukset	-22 458	-650	-23 108	-23 836	-728
Investointimenot (brutto)	-129 362	-650	-130 012	-111 433	18 579
Investointitulot	-	-	-	622	622
Uudisrakentaminen	-	-	-	369	369
Osakkeet ja sijoitukset	-	-	-	253	253
Nettoinvestoinnit	-129 362	-650	-130 012	-110 811	19 201

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	79 055	-	79 055	77 927	-1 129
Liikelyljäämä (-alijäämä)	56 097	-	56 097	50 404	-5 693
Poistot ja arvonalentumiset	57 076	-	57 076	58 176	1 099
Rahoitustuotot ja -kulut	-34 118	-	-34 118	-30 329	3 789
Tulorahoituksen korjauserät	-	-	-	-324	-324
Investointien rahavirta	-129 362	-650	-130 012	-110 494	19 518
Investointimenot	-129 362	-650	-130 012	-111 440	18 572
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-	-	-	369	369
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	-	-	577	577
Toiminnan ja investointien rahavirta	-50 307	-650	-50 957	-32 567	18 390
Rahoituksen rahavirta	50 307	650	50 957	32 568	-18 389
Antolainauksen muutokset	-	-	-	9	9
Antolainasaamisten lisäys	-	-	-	-4	-4
Antolainasaamisten vähennys	-	-	-	13	13

Lainakannan muutokset	50 372	-	50 372	-	-50 372
Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 372	-	50 372	-	-50 372
Muut maksuvalmiuden muutokset	-65	650	585	32 559	31 974
Saamisten muutos	120	650	770	43 374	42 604
Korottomien velkojen muutos	-185	-	-185	-10 815	-10 630
Rahavarojen muutos	0	0	0	1	1

5.1.1.3 Liitetiedot

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoön tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2024	2023
Myyntituotot	27 546 919,29	25 048 845,08
Maksutuotot	159 123,14	128 788,28
Vuokratuotot	290 139 342,43	260 109 373,35
Liiketoiminnan muut tuotot	3 169 296,66	4 895 115,56
Toimintatuotot yhteensä	321 014 681,52	290 182 122,27

Valmistus omaan käyttöön	87 820,80	75 695,88
--------------------------	-----------	-----------

9) Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	56 022,53
Muiden palvelujen ostot	65 811 072,74	56 145 300,32
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>65 811 072,74</i>	<i>56 201 322,85</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä**ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2023 ALKAEN**Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä

poistoaika

vuotta

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

3

Muut pitkävaikutteiset menot

3

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poisteta

Asuinrakennukset

30

Hallinto- ja laitosrakennukset

20

Asuin-, hallinto- ja laitosrakennusten peruseräparannukset

5-15

Kiinteät rakenteet ja laitteet

10 - 15

Koneet ja kalusto

8-10

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2024	2023
Muut toimintatuotot		
Rakennusten myyntivoitot	205 500,00	504 402,27
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	118 316,19	71 840,80
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>323 816,19</i>	<i>576 243,07</i>

Muut toimintakulut		
Osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot	0,00	-18 246,32
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-18 246,32</i>

16) Erittely poistoeron muutoksista

	2024	2023
Peruspalvelujen kehittämisrahaston investointi-avustuksilla katettujen investointien poistoihin liittyvä poistoeron muutos	4 769 606,14	4 769 606,14
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	245 143,89	245 143,89
<i>Poistoerin muutokset yhteensä</i>	<i>5 014 750,03</i>	<i>5 014 750,03</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

	2024	2023
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	88,20	88,20
Siirrot erien välillä	-88,20	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	88,20
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 904 251,29	8 626 863,87
Lisäykset tilikauden aikana	282 862,69	8 201,84
Siirrot erien välillä	-81 046,62	0,00
Tilikauden poisto	-1 573 110,52	-1 730 814,42
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-6 913,89	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 526 042,95	6 904 251,29
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>6 904 339,49</i>	<i>8 626 952,07</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>282 862,69</i>	<i>8 201,84</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>-81 134,82</i>	<i>0,00</i>

<i>Tilikauden poisto</i>	-1 573 110,52	-1 730 814,42
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	-6 913,89	
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	5 526 042,95	6 904 339,49

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	1 378 315,71	1 378 315,71
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	7 311,74	0,00
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	1 385 627,45	1 378 315,71

Rakennukset

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	568 223 995,44	612 017 574,78
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	20 068 749,36	440 179,04
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	-65 489,80	0,00
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	0,00	-5 097,73
<i>Siirrot erien välillä</i>	82 136 222,92	10 051 946,52
<i>Tilikauden poisto</i>	-54 479 070,70	-53 210 931,05
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	-1 432 003,17	-1 069 676,12
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	614 452 404,05	568 223 995,44

Kiinteät rakenteet ja laitteet

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	3 302 477,81	3 786 337,87
<i>Tilikauden poisto</i>	-477 466,66	-483 860,06
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	2 825 011,15	3 302 477,81

Koneet ja kalusto

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	776 651,95	983 759,11
<i>Tilikauden poisto</i>	-207 107,17	-207 107,16
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	569 544,78	776 651,95

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	103 625 655,73	37 519 418,90
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	67 245 226,76	76 518 258,05
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	-303 724,50	-360 074,70
<i>Siirrot erien välillä</i>	-82 055 088,10	-10 051 946,52
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	88 512 069,89	103 625 655,73

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	677 307 096,64	655 685 406,37
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	87 321 287,86	76 958 437,09

Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-5 097,73
Siirrot erien välillä	81 134,82	0,00
Tilikauden poisto	-55 163 644,53	-53 901 898,27
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-1 432 003,17	-1 069 676,12
Poistamaton hankintameno 31.12.	707 744 657,32	677 307 096,64

Maa- ja vesialueet erittely

	2024	2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 385 627,45	1 378 315,71
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>1 385 627,45</i>	<i>1 378 315,71</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	2024	2023
Osakkeet konserniyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	249 144 835,14	213 414 864,50
Lisäykset	22 880 785,20	35 729 970,64
Hankintameno 31.12.	272 025 620,34	249 144 835,14
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	13 131 640,34	12 875 411,55
Lisäykset	955 291,44	305 291,44
Vähennykset	0,00	-49 062,65
Hankintameno 31.12.	14 086 931,78	13 131 640,34
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	10 615 197,26	10 771 602,78
Vähennykset	-252 900,82	-156 405,52
Hankintameno 31.12.	10 362 296,44	10 615 197,26
<i>Osakkeet ja osuudet yhteensä</i>	<i>296 474 848,56</i>	<i>272 891 672,74</i>
Muut saamiset		
Liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 018 003,70	1 042 691,42
Lisäykset	4 437,22	80 359,88
Vähennykset	-12 967,71	-105 047,60
Hankintameno 31.12.	1 009 473,21	1 018 003,70

20) Omistuksia muissa yhteisöissä/ Konserniyhtiöt

Koy Espoon Keskusten Pysäköintitalo, Espoo	100 %
Espoon Kaupinkallio Koy	59,72 %
Weegee Oy, Espoo	100 %
Koy Tapiolan Kulttuurialue	100 %
Espoon Keskuskeittiö Koy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Opinmäen Kampus Koy	100 %
Koy Sokinsuonkuja 4, Espoo	41,22 %
Matinkylän Uimahalli Koy	100 %
Koy Suviniityn Pysäköinti II 1 kpl E-osake	100 %
Espoon Koulu- ja Päiväkotitilat Koy	100 %
Espoon Sotekeittien Koy	100 %
Matinkylän Lukio Koy	100 %
Tapiolan Louhi Koy	100 %

22) Omistuksia muissa yhteisöissä/ Osakkuusyhtiöt

Koy Espoon Asematori, Espoo	45,88 %
Koy Merenpauhu, Espoo	28,18 %
Koy Merenselkä, Espoo	20,04 %
Nuukiokeskus Oy, Espoo	20,72 %
Papinniityn Paikotus Oy, Espoo	26,87 %
Koy Soukan liiketalo, Espoo	37,78 %
Koy Soukan Pienteollisuustalo, Espoo	23,66 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy, Espoo	21,64 %
Valurinkujan Paikotus Oy, Espoo	28,95 %
Koy Espoon Terminaali, Helsinki	50,00 %
Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	27,59 %
Otahalli Oy	50,00 %
As.Oy Rajalax	21,49 %
Koy Suviniityn Pysäköinti I	41,30 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy	1 %

Espoon kaupunki laatii konsernitiilinpäätöksen.

23) Saamisten erittely

	2024	2023
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	747 188,57	1 838 910,09
Siirtosaamiset	224 055,50	0,00
Yhteensä	971 244,07	1 838 910,09
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	673,75	1 443,72
Yhteensä	673,75	1 443,72
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset	0,00	410 508,94
Siirtosaamiset	0,00	11 566,59
Yhteensä	0,00	422 075,53
Saamiset yhteensä	971 917,82	2 262 429,34

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Muut tulojäämät	361 446,62	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	361 446,62	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Ennakomenot	0,00	2 112,94
Tulojäämät		
Muut tulojäämät	226 528,20	365 586,06
Tulojäämät yhteensä	226 528,20	365 586,06
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	226 528,20	367 699,00

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely

Peruspääoma 1.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Peruspääoma 31.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	309 915 403,01	294 154 966,33
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.1.	309 915 403,01	294 154 966,33
Tilikauden ylijäämä	25 089 519,05	15 760 436,68
Oma pääoma yhteensä	903 361 209,24	878 271 690,19

30) Velat lähiyhteisöille

	2024	2023
Pitkääkaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	5 841 503,14	5 918 196,83
<i>Pitkääkaiset velat yhteensä</i>	<i>5 841 503,14</i>	<i>5 918 196,83</i>
Lyhytaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	76 693,69
Ostovelat	193 736,80	311 079,46
Siirtovelat	0,00	16 068 554,55
Yhteensä	193 736,80	16 456 327,70
Kuntayhtymille		
Ostovelat	266 587,18	568 524,00
Siirtovelat	0,00	36 973,50
Yhteensä	266 587,18	605 497,50
Osakkuusyhteisöille		
Saadut ennakot	76 693,69	0,00
Ostovelat	226 858,21	259 670,38
Yhteensä	226 858,21	259 670,38
<i>Lyhytaikaiset velat yhteensä</i>	<i>687 182,19</i>	<i>17 321 495,58</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>6 528 685,33</i>	<i>23 239 692,41</i>

32) Muiden velkojen erittely

	2024	2023
Muut velat		
Liittymismaksut	972,00	972,00
Muut velat	25 903,73	582 487,01
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>26 875,73</i>	<i>583 459,01</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 977 380,56	3 863 217,14

Menojäämät	308 136,78	18 147 744,02
Myyntihyvitysten jaksotuksia		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 285 517,34</i>	<i>22 010 961,16</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 285 517,34</i>	<i>22 010 961,16</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut

	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	638 713 599,00	628 888 951,27
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	64 401 345,86	61 723 844,79
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	296 400 062,19	308 932 219,21
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet		
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	4 738 130,76	5 036 351,99

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2024	2023
Arvonlisäveron palautusvastuu		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön.	78 130 604,35	73 096 309,89

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2024	2023
Henkilöstön lukumäärä	476	444

47) Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot.

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2024
Liikevaihto		7 434 657
Materiaalit ja palvelut		-1 072 332
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-557 838
Palvelujen ostot		-514 494
Henkilöstökulut		-67 910
Poistot ja arvonalentumiset		-1 473 357
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-18 866
Muut kulut		-2 444 662
Liikelylijäämä (-alijäämä)		2 357 531
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-48 379	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-719 721	
Muut rahoituskulut		-768 101
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 589 430

5.2 TASEYKSIKÖT

5.2.1 Suurpelto

5.2.1.1 Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Suurpellon alueella asuu noin 7 300 asukasta.

Vuoden 2024 aikana Suurpellon kunnallistekniikan rakentaminen jatkui. Ensimmäisten kaava-alueiden katuja on viimeistelty valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä. Storhemtinreitti hulevesienhallintarakenteineen valmistui ja se avattiin käyttöön. Eri puolilla Suurpeltoa oli käynnissä 13 asuntorakentamishanketta.

Maakirjan ja Suurpellon päiväkodit sekä Opinmäen kampus ovat käytössä. Opinmäessä toimii kaksi koulua, päiväkotia ja kirjasto. Lisäksi taseyksikön alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia. Suurpellon jätehuolto Oy:n toiminta on laajentunut aloituskaava-alueilla I ja II valmistuneiden kohteiden myötä ja jätehuollon toimintavarmuus on hyvällä tasolla.

Suurpellon keskuksen palveluiden lisäksi palvelut rakennusten kivijalkaliikkeissä ovat laajentuneet ja kauppakeskuksen laajennuksen esisuunnittelu on käynnissä. Runkolinja 520 Matinkylästä Suurpellon kautta Leppävaaraan ja edelleen Martinlaaksoon kytkee alueen Matinkylän ja Leppävaaran keskuksiin. Arvio tulevasta kehityksestä

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2025 alussa käynnissä on 10 asuntorakennuskohdetta, joiden valmistuminen mahdollistaa lähes 1 000 uuden asukkaan muuttamisen alueelle. On odotettavissa, että asuntorakennuskohteita käynnistyy lähivuosina noin 10 000 kerrosneliömetrin vuosivauhdilla. Alueelle on saatu olennaiset julkiset palvelut tavoitteen mukaisesti etupainotteisina ja joukkoliikenne alueella toimii erinomaisesti.

Kaupallisen korttelin 1-vaihe (Suuris) on käytössä. Keskuskorttelin toteutusta suunnitellaan yhdessä maanomistajan kanssa. Toteutuessaan keskuskorttelin tulee lisäämään alueen kaupallisia palveluita merkittävästi. Asuntokortteleiden katutasan liiketilat ovat hyvin käytössä. Opinmäen käyttö tapahtumakeskuksena on jatkunut vilkkaana.

Asemakaavoitus on vireillä alueen pohjoisosissa Sepänkallion, Lakeamäen ja Vassholmin alueilla sekä Kehä II itäpuolisella Nygrannaksen alueella.

Toiminnallisesti projekti on asetetussa tavoitteessa ja alueen rakentaminen jatkuu tasaisesti. Lähivuosien toteutuman osalta on merkitsevintä projektia laajempien taloustekijöiden vaikutukset. Alueen toteutumisedellytykset ovat kohtuullisen hyvät.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Projektin toiminta perustuu annettuun tavoitteeseen rakentaa alue vision mukaisesti. Tehtävänanto perustuu alueen maanomistajien kanssa tehtyihin maankäyttö-, kehittämis- ja yhteistyösopimuksiin. Taseyksikön tehtävänä on itse projektin aikataulu-, kustannus- ja laatutavoitteiden hallinta. Varsinaiset tuotantotehtävät toteutetaan kaupungin perusorganisaation mukaisessa rakenteessa projektin valvonnassa täydentäen niitä tarvittaessa ulkopuolisilla resursseilla sekä yhteistyöllä muiden tahojen kanssa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuivat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia tuloutetaan vuosittain investointien verran.

Alkuperäisen talousarvion tulotavoite oli 2,7 milj. euroa. Valtuusto korotti osavuositarkastus 1:n yhteydessä tulotavoitetta 1,1 milj. euroa, koska tuloutettavien investointien määrärahaa korotettiin vastaavasti. Muutettu tulotavoite 3,4 milj. euroa toteutui.

Kuluissa oli varauduttu projektinjohtoon kuluihin sekä asiantuntijapalveluiden ostoon.

Kulut alittivat talousarvion ja poistot toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Taseyksikön investointeihin oli varattu 1,4 milj. euroa. Koska taseyksikön kohteet Stormhemtinreitti, Sepänkalliontie, Tuurinniityn vesihuollon korjaus, Kokinniitty sekä Lillhemtinpuisto olivat edistyneet talousarviossa ennakoitua nopeammin, valtuusto lisäsi näille kohteille osavuositarkastus 1:n käsittelyn yhteydessä 1,1 milj. euroa.

Investointeihin käytettiin 2,65 milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat katujen ja puistojen rakentamiseen ja perusparantamiseen. Katujen ja puistojen viimeistelyjä jatkettiin talonrakentamisen mahdollistamassa aikataulussa Suurpelto I ja III -asemakaava-alueella.

Rahoitus

Viiden vuoden (2020–2024) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut positiivinen.

Taseyksikön investoinnit on rahoitettu taseyksikön omalla tulo-rahoituksella, joka on kertynyt pääosin maankäyttömaksuista. Välitystilin saldo oli tilinpäätöshetkellä 35,5 milj. euroa taseyksikön hyväksi.

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

5.2.1.2 Tilinpäätöslaskelmat

301-Suurpellon taseyksikkö

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Liikevaihto	3 576 903,62		4 843 019,03	
Liiketoiminnan muut tuotot	31 387,86		54 237,41	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Palvelujen ostot	-23 719,97	-23 719,97	-6 986,35	-6 986,35
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-90 282,03		-111 130,47	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-14 034,40		-18 139,97	
Muut henkilösivukulut	-2 258,73	-106 575,16	-4 209,11	-133 479,55
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 357 215,38		-6 017 266,06	
Arvonalentumiset	0,00	-5 357 215,38	0,00	-6 017 266,06
Liiketoiminnan muut kulut		-860,92		-0,02
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-1 880 079,95		-1 260 475,54	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 195 098,17		1 067 311,21	

Muut rahoitustuotot	0,00	130 594,30	
Muut rahoituskulut	0,00	1 195 098,17	0,00 1 197 905,51
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-684 981,78	-62 570,03
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-684 981,78	-62 570,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-684 981,78	-62 570,03

TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto -%	-1,06	-0,10
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	-1,06	-0,10
Voitto -%	-19,15	-1,29

301-Suurpellon taseyksikkö

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1 880 079,95	-1 260 475,54
Poistot ja arvonalentumiset	5 357 215,38	6 017 266,06
Rahoitustuotot ja -kulut	1 195 098,17	1 197 905,51
Tulorahoituksen korjauserät	-31 387,86	-54 237,41
	4 640 845,74	5 900 458,62
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 652 510,03	-3 972 721,25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	135 453,78	105 147,05
	-2 517 056,25	-3 867 574,20
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 123 789,49	2 032 884,42
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-412 220,52	2 350 164,99
Korottomien velkojen muutos	-1 711 568,97	-4 383 049,41

	-2 123 789,49	-2 032 884,42
Rahoituksen rahavirta	-2 123 789,49	-2 032 884,42
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, €	9 173 564,65	5 738 821,49
Investointien tulorahoitus, %	176,14	149,89
Lainanhoitokate	0,00	0,00
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick Ratio	1 619,03	1 774,85
Current Ratio	1 619,03	1 774,85

301-Suurpellon taseyksikkö

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	89 026 884,27	91 423 435,02
A PYSYVÄT VASTAAVAT	53 496 529,21	56 305 300,48
II Aineelliset hyödykkeet	29 327 962,49	32 032 667,84
1. Maa- ja vesialueet	19 773,50	19 773,50
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 308 188,99	32 012 894,34
III Sijoitukset	24 168 566,72	24 272 632,64
1. Osakkeet ja osuudet	2 228 449,21	2 332 515,13
3. Muut lainasaamiset	21 940 117,51	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	35 530 355,06	35 118 134,54
II Saamiset	35 530 355,06	35 118 134,54
Lyhytaikaiset saamiset	35 530 355,06	35 118 134,54
1. Myyntisaamiset	0,00	61 335,71
3. Muut saamiset	35 530 355,06	35 056 798,83
VASTATTAVAA	89 026 884,27	91 423 435,02
A OMA PÄÄOMA	64 570 131,97	65 255 113,75
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	65 255 113,75	65 317 683,78
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-684 981,78	-62 570,03
E VIERAS PÄÄOMA	24 456 752,30	26 168 321,27
II Lyhytaikainen	24 456 752,30	26 168 321,27
5. Saadut ennakot	24 434 806,79	26 148 534,76

7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	1 970,45	696,10
8. Siirtovelat	19 975,06	19 090,41

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	99,97	99,97
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0,61	0,40
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	64 570,13	65 255,11
Lainakanta, 1 000 €	0,00	0,00
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 €	0,00	0,00
Lainasaamiset, 1 000 €	21 940,12	21 940,12

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Liikevaihto	2 260	1 100	3 360	3 577	217
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-	31	31
Materiaalit ja palvelut	-191	-	-191	-24	167
Palvelujen ostot	-191	-	-191	-24	167
Henkilöstökulut	-107	-	-107	-107	1
Palkat- ja palkkiot	-90	-	-90	-90	-0
Henkilösivukulut	-17	-	-17	-16	1
Eläkekulut	-15	-	-15	-14	1
Muut henkilösivukulut	-2	-	-2	-2	-0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 181	-	-5 181	-5 357	-177
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 181	-	-5 181	-5 357	-177
Liiketoiminnan muut kulut	-103	-	-103	-1	103
Muut kulut	-103	-	-103	-1	103
Liikeyli-/alijäämä	-3 323	1 100	-2 223	-1 880	343
Rahoitustuotot ja -kulut	1 000	-	1 000	1 195	195
Rahoitustuotot	1 000	-	1 000	1 195	195
Korkotuotot	1 000	-	1 000	1 195	195
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-2 323	1 100	-1 223	-685	538
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 323	1 100	-1 223	-685	538

Investointien toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Infrarakentaminen	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Suurpellon taseyksikkö	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Investointimenot (brutto)	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Investointitulot	-	-	-	104	104
Osakkeet ja sijoitukset	-	-	-	104	104
Nettoinvestoinnit	-1 400	-1 100	-2 500	-2 548	-48

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	2 858	1 100	3 958	4 641	683
Liikeliikettä (-alijäämä)	-3 323	1 100	-2 223	-1 880	343
Poistot ja arvonalentumiset	5 181	-	5 181	5 357	177
Rahoitustuotot ja -kulut	1 000	-	1 000	1 195	195
Tulorahoituksen korjauserät	-	-	-	-31	-31
Investointien rahavirta	-1 400	-1 100	-2 500	-2 517	-17
Investointimenot	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	-	-	135	135
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 458	0	1 458	2 124	666
Rahoituksen rahavirta	-1 458	-	-1 458	-2 124	-666
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 458	-	-1 458	-2 124	-666
Saamisten muutos	-1 458	-	-1 458	-412	1 046
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-1 712	-1 712
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

5.2.1.3 Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

9

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta" sekä "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta" ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan

todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2024	2023
Liikevaihto		
Maksutuotot		
maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	2 652 237,53	3 972 721,25
Vuokratuotot		
maa- ja vesialueiden vuokrat	924 666,09	870 297,78
Liiketoiminnan muut tuotot		
pysyvien vastaavien luovutusvoitot	31 387,86	54 237,41
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>3 608 291,48</i>	<i>4 897 256,44</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.1.2023 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

	poistoaika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2024	2023
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0,00	0,00
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	0,00	0,00
Osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	31 387,86	-54 237,41
Muut myyntivoitot	0,00	0,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>31 387,86</i>	<i>-54 237,41</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	2024	2023
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 773,50	19 773,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 773,50	19 773,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 012 894,34	34 057 439,15
Lisäykset tilikauden aikana	272,50	145 972,24
Siirrot erien välillä	2 652 237,53	3 826 749,01
Tilikauden poisto	-5 357 215,38	-6 017 266,06
Poistamaton hankintameno 31.12.	29 308 188,99	32 012 894,34
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Lisäykset tilikauden aikana	2 652 237,53	3 826 749,01
Siirrot erien välillä	-2 652 237,53	-3 826 749,01
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>32 032 667,84</i>	<i>34 077 212,65</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>2 652 510,03</i>	<i>3 972 721,25</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-5 357 215,38</i>	<i>-6 017 266,06</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>29 327 962,49</i>	<i>32 032 667,84</i>

Maa- ja vesialueet erittely

	2024	2023
Maa- ja vesialueet		

Kiinteistöjen liittymismaksut	19 773,50	19 773,50
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>19 773,50</i>	<i>19 773,50</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	2024	2023
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	2 332 515,13	2 383 424,77
Vähennykset:myynti	-104 065,92	-50 909,64
Hankintameno 31.12.	2 228 449,21	2 332 515,13
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	21 940 117,51	21 940 117,51
Hankintameno 31.12.	21 940 117,51	21 940 117,51
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
Hankintameno 1.1.	24 272 632,64	24 323 542,28
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-104 065,92	-50 909,64
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Arvonlennukset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	24 168 566,72	24 272 632,64

22) Omistuksia muissa yhteisöissä/Osakkuusyhtiöt

Suurpellon jätehuolto Oy	29,36 %
--------------------------	---------

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**25) Oman pääoman erittely**

	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä	65 255 113,75	65 317 683,78
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-684 981,78	-62 570,03
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>64 570 131,97</i>	<i>65 255 113,75</i>

32) Muiden velkojen erittely

	2024	2023
Muut velat		
Muut velat	1 970,45	696,10
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>1 970,45</i>	<i>696,10</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Menojäämät	19 975,06	19 090,41
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	19 975,06	19 090,41
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>19 975,06</i>	<i>19 090,41</i>
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	<i>19 975,06</i>	<i>19 090,41</i>

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT**42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

	2024	2023
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

5.2.2 Tapiola

5.2.2.1 Toimintakertomus

Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tapiola

Tapiolan keskustan uudistamista hidasti vuonna 2024 asuntomarkkinoiden edelleen jatkunut heikko myyntitilanne.

Itätuulenkujan varrella olevista asuntohankkeista valmistuivat ns. Feenix-kortteliin muodostetun kolmen asunto-osakeyhtiön kokonaisuudesta viimeinen sekä lisäksi yksi YIT Housing Oy:n asuntohanke. YIT:n kolmen muun asuntokohteen rakentamisen aloitusta jouduttiin markkinatilanteen vuoksi siirtämään. Niin ikään Satakielenrinteen asemakaava-alueen kohteiden aloituspäätökset siirtyivät alueen maanomistajien, Peab Oy:n ja Ålandsbankenin, päätöksillä myöhemmin tehtäviksi. Kaupunkitekniikan keskus jatkoi Itätuulenkujan kannen rakennussuunnittelua sekä käynnisti kannen osittaisen rakentamisen.

Länsituuli kadun asemakaavan muutoshankkeista Avara Oy:n vuokratalohankkeen valmistelua jatkettiin tavoitteena kaavan vahvistuminen ja töiden aloitus vuoden 2025 aikana. Muut Länsituuli kadun asemakaavan muutoshankkeet eivät vuoden 2024 aikana edenneet.

Heikintorin asemakaavan muutoshanke käynnistyi kiinteistön omistajan Citycon Oyj:n aloitteesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheen käynnistymisellä.

Kulttuuriauukion asemakaavamuutosehdotus hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa loppuvuonna 2024.

Ahertajantie 6:n asemakaavamuutos, joka mahdollistaa asuinkerrostalon rakentamisen, hyväksyttiin kaupunginhallituksessa syksyllä 2024. Päätöksestä jätettiin hallinto-oikeuteen kaksi valitusta.

Tietäjätien alueen useiden asemakaavamuutoshankkeiden valmistelu jatkui. Alueelle tavoitellaan runsaasti uutta asuntorakentamista. Tapiolan Lämpö Oy:n tontille sijoittuvan Metsänpojanpolku-nimisen asemakaavamuutoksesta tehdyt valitukset hylättiin ja kaava sai lainvoiman kesällä 2024.

Maarinsolmun Hoasin opiskeilja-asuntokohteen rakennustyöt käynnistyivät kesällä 2024.

Maarinsolmun eritasoliittymän rakentamisen rahoituksesta tehdyn päätöksen myötä neuvottelut

liittymän rakennussuunnittelusta valtion kanssa käynnistyivät.

Keilaniemi

Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimakkaasti ja alueella oli vireillä vuoden aikana useita hankkeita.

Varman puurakenteisen toimistorakennuksen Keilaniemen Portin rakentaminen käynnistyi kesällä 2023. Hanke valmistuu loppukesästä 2026 ja sen yhteyteen on tulossa eteläinen sisäänkäynti keskuspysäköintiin.

Keilaniemessä kolmesta hankkeesta on vastannut Strike Ky, jonka omistavat HGR Property Partners Oy, YIT ja Ilmarinen. Keilaniemenranta-hankkeeseen sisältyvän 160 m korkean toimistotornin rakentamisen käynnistämiseksi haettiin edellytyksiä. YIT:llä on vireillä Keilaniemenrannassa kaksi asuinrakennushanketta, joista toisen rakentaminen pyritään käynnistämään vuonna 2025. Keilaniemen alueelle suunniteltiin yleistä kalliopysäköintilaitosta, jonka toteuttamisesta neuvoteltiin kaupungin kanssa. Liike/toimistohanke (Valokeila-hanke) Raide-Jokerin päätepysäkin vieressä edellyttää vielä sopimusta kaupungin kanssa kaupunkisuunnittelulautakunnan loppukeväästä 2022 hyväksymän asemakaavanmuutosehdotuksen pohjalta.

NCC:n kanssa neuvoteltiin edelleen metrokorttelin pohjoisosan toimisto/asuinhankeesta, jonka asemakaavanmuutos hyväksyttiin jo 2021. Metrokorttelin eteläpään SRV:n asuintornihankkeiden kehittämiseksi myönnettiin jatkoaikaa vuoden 2025 loppupuolelle.

AB Invest AS:n hotelli/kongressikeskus/toimistohankkeen asemakaava ja vesilupa tulivat voimaan ja hankkeen tontinvuokrauksesta ja täyttökustannuksista päätettiin vuoden lopussa. Tavoitteena on kohteen rakentamisen käynnistäminen heinäkuussa 2025. Skanska CDF:n toimistohankkeen Keilaranta 3 asemakaava tuli voimaan vuoden loppupuolella ja tavoitteena on hankkeen käynnistäminen syksyllä 2025. eQ:n toimisto/asuinhanke Keilaranta 5 ja 7 asemakaavan käsittely odottaa keskuspysäköinnin käynnistämistä.

SRV:n toimistohankkeen Keilalahdenkaarten asemakaava tuli voimaan vuoden lopulla ja neuvottelut tontinluovutuksesta käynnistettiin.

Lisäksi oli vireillä Nordic Urban Oy:n Keilaniemenrannan hyvinvointikeskus.

Otaniemi

Otaniemen Kivikairan alueen (Newil & Bau Oy ja yksityinen sijoittaja) asemakaavaehdotus vietiin kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn vuoden

lopussa. Betonimiehen kaavaehdotus palautettiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa vuoden 2023 lopussa uudelleen valmisteltavaksi ja valmistelu jatkui.

Entiselle poliisiopiston tontin länsiosalle suunnitellut paloasema ja opiskelija-asunnot toteutetaan sen jälkeen, kun polttoaineenjakuasema on poistunut alueelta kesällä 2026.

Kemistin asemakaavasta jätetyt valitukset hylättiin eikä KHO myöntänyt jatkovalituslupaa, minkä myötä kaava lainvoimaistui syksyllä 2024. Biologin kaavaehdotuksen valmistelu jatkui. Alueelle tavoitellaan runsaasti uutta asuntorakennusoikeutta sekä opetus- ja tutkimustoimintaa mahdollistavien rakennusten toteuttaminen.

Servinniemen asemakaavamuutoshankkeen kaavaehdotus kaupunginhallitukselle valmistui loppuvuonna 2024. Alueelle tavoitellaan kolmen opiskelija-asuinkerrostalon rakentamista.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tapiola

Asuntomarkkinoiden tilanteen parantuessa osaan keskustan jo vahvistetuista kaavahankkeista odotetaan tehtävän rakentamispäätös.

Itätuulenkujan kansirakenne valmistuu keskiosastaan ja rakentamista jatketaan seuraaviin lohkovaiheisiin.

Länsituuli 4:n asemakaavan muutoshanke vahvistuu ja rakentaminen alkaa nykyisen rakennuksen purkamisella keväällä 2025.

Heikintorin asemakaavamuutos edistyy kaavaehdotusvaiheeseen.

Kulttuuriraukion asemakaavamuutos lainvoimaistuu ja teatterin toteutussuunnittelu käynnistyy. Kaupunkitekniikan keskus aloittaa alueen kunnallisteknisten töiden rakennuttamisen.

Tapiolan uimahallin peruskorjaustyö käynnistyy.

Tietäjän kaavakehityshankkeissa siirrytään kaavaehdotusvaiheeseen. Tapiolan Lämpö Oy:n varikko poistuu käytöstä ja korttelin ensimmäisen asuinrakennuksen rakentaminen käynnistyy.

Maarinsolmun eritasoliittymän arviolta kaksi vuotta kestävä toteutussuunnittelu käynnistyy.

Maarinsolmun Hoasin opiskelija-asuntokohde valmistuu syksyllä 2025.

Keilaniemi

Keilaniemessä jatkuu Varman puurakenteisen toimistorakennuksen rakentaminen. AB Invest AS:n

hotellin ja toimistorakennuksen rakentaminen käynnistyy heinäkuussa 2025 ruoppaus- ja täyttötöillä. Tavoitteena on myös Keilaniemenrannan asuntojen ja Skanskan Keilaranta 3:n toimistorakennuksen rakentamisen käynnistäminen. Edelleen tavoitteena on, että yleisen kalliopysäköintilaitoksen louhintatyöt käynnistyvät loppukeväästä 2025. Kehittäminen jatkuu Keilaniemessä usealla tontilla. Alueelle suunnitellaan merkittävä määrä uutta asuin- ja toimistorakennusoikeutta.

Otaniemi

Biologin ja Servinniemen asemakaavamuutosalueet saavat lainvoiman. Otakaari 15:een sijoittuvaa AYY:n opiskelija-asuntohankkeen rakennustyöt alkavat.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tapiolan taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä toimii kaksi henkilöä projektinjohtotehtävissä, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Tapiolan kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista, maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Alkuperäisen talousarvion tulotavoite oli 31,1 milj. euroa. Osavuositarkastus 3:n yhteydessä tulotavoitetta alennettiin 20,3 milj. euroa maanmyyntivoittojen sekä maankäyttö- ja kehittämiskorvauksien kertymän ja loppuvuoden ennusteen perusteella. Taloussuhdanteen epävarmuus siirtää investointipäätöksiä ja se näkyy taseyksikön tulokertymässä. Muutettu tulotavoite toteutui.

Kuluissa oli varauduttu projektinjohtokuluihin, asiantuntijapalveluiden ostoon sekä Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n sekä Tapiolan Keskustalvomo Oy:n vastikkeiden maksuun. Kulut toteutuivat talousarvion puitteissa.

Korkokulut ylittivät talousarvion 1,6 milj. euroa. Vaikka korkotasoon nousuun oli varauduttu, korkokulut ylittivät välitystilin velkasaldon kasvun vuoksi. Velkasaldo kasvoi alhaisen tulokertymän vuoksi.

Poistot ylittivät talousarvion 0,6 milj. euroa.

Tulos alittaa talousarvion 1,2 milj. euroa. Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Investointeihin oli varattu 17,3 milj. euroa ja niitä toteutui 16,4 milj. euroa. Kaikki investoinnit ovat uusinvestointeja. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Kunnallistekniikan sitova määräraha 9,7 milj. euroa ylittyi 0,2 milj. euroa ja osakkeiden ja osuuksien sitova määräraha 7,6 milj. euroa alittui 1,1 milj. euroa.

Tapiolan keskuksessa rakennetaan mm. Itätuulenkujan ja Tuulikin sillan ympäristöä. Otaniemi-Keilaniemessä työn alla ovat mm. Keilalahdentien siirto ja Otakaaren saneeraus.

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeita kirjattiin taseyksikön investointeihin 4,0 milj. euroa. KOy Jousenpuiston pysäköinnin vapaan pääoman rahastoon sijoitettiin talousarviossa suunnitellusti 3,6 milj. euroa.

Välitystili

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Taseyksikkö on rahoittanut 16,4 milj. euron investointinsa tulorahoituksella 3,3 milj. euroa ja välitystilin velkasaldoa kasvattamalla 13,1 milj. euroa. Välitystilin saldo oli vuoden 2024 lopussa -132,6 milj. euroa.

Viiden vuoden (2020 – 2024) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut negatiivinen. Taseyksikkö on rahoittanut toimintansa vuoteen 2015 asti aiempien vuosien toiminnan rahavirrasta kertyneillä välitystilisaamisilla, mutta vuonna 2015 välitystili kääntyi velaksi. Vuosina 2022 – 2023 välitystilin velkasaldo pieneni, mutta vuonna 2024 velkaa kertyi lisää. Saldo oli koko vuoden negatiivinen. Velkasaldoa ennustetaan myös tuleville vuosille. Taseyksikölle laaditun 10 vuoden investointi- ja tulorahoituslaskelman loppupuolella välitystilin saldo kääntyy kuitenkin jälleen positiiviseksi.

Henkilöstö

Taseyksikössä on kaksi henkilöä.

5.2.2.2 Tilinpäätöslaskelmat

302-Tapiolan taseyksikkö

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Liikevaihto	9 795 819,56		24 111 132,72	
Liiketoiminnan muut tuotot	23 438,94		14 530 909,81	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	0,00		-524,78	
Palvelujen ostot	-376 038,54	-376 038,54	-414 860,41	-415 385,19
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-139 713,76		-216 250,21	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-14 181,87		-15 524,79	
Muut henkilösivukulut	-2 206,40		-4 183,61	
Poistot ja arvonalentumiset				

Suunnitelman mukaiset poistot	-27 193 275,26	-26 610 225,96
Arvonalentumiset	0,00	-27 193 275,26
Liiketoiminnan muut kulut	-767 191,41	-757 739,30
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-18 673 348,74	10 492 638,68

Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-5 258 999,56	-4 722 284,99
Muut rahoituskulut	0,00	-4 722 284,99
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-23 932 348,30	5 770 353,69

Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-23 932 348,30	5 770 353,69
--	-----------------------	---------------------

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 932 348,30	5 770 353,69
---------------------------------------	-----------------------	---------------------

TULOSASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto -%	-6,04	3,24
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	-6,04	3,24
Voitto -%	-244,31	23,93

302-Tapiolan taseyksikkö

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-18 673 348,74	10 492 638,68
Poistot ja arvonalentumiset	27 193 275,26	26 740 320,75
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 258 999,56	-4 722 284,99
Tulorahoituksen korjaukset	-23 438,94	-14 530 909,81
	3 237 488,02	17 979 764,63
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 420 579,98	-16 091 233,42
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	23 438,94	16 438 900,39

	-16 397 141,04	347 666,97
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13 159 653,02	18 327 431,60

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset

Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 263 872,39	-24 740 964,46
	13 263 872,39	-24 740 964,46

Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
------------------------	------	------

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos	48 181,79	15 601 130,31
Korottomien velkojen muutos	-152 401,16	-9 187 597,45
	-104 219,37	6 413 532,86

Rahoituksen rahavirta	13 159 653,02	-18 327 431,60
------------------------------	----------------------	-----------------------

Rahavarojen muutos	0,00	0,00
---------------------------	-------------	-------------

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, €	64 457 628,61	80 513 537,87
Investointien tulorahoitus, %	19,86	202,04
Lainanhoitokate	1,62	7,88
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick Ratio	0,00	0,00
Current Ratio	0,00	0,00

302-Tapiolan taseyksikkö

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	306 157 798,35	316 978 675,42
A PYSYVÄT VASTAAVAT	278 625 272,82	289 397 968,10
I Aineettomat hyödykkeet	3 142 333,33	3 285 166,66
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 142 333,33	3 285 166,66
II Aineelliset hyödykkeet	214 454 306,91	231 598 934,39
2. Rakennukset	4 742 551,92	5 109 717,22

3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	209 711 754,99	226 489 217,17
III Sijoitukset	61 028 632,58	54 513 867,05
1. Osakkeet ja osuudet	61 028 632,58	54 513 867,05
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	27 532 525,53	27 580 707,32
II Saamiset	27 532 525,53	27 580 707,32
Lyhytaikaiset saamiset	8 236,53	56 418,32
1. Myyntisaamiset	0,00	17 888,77
3. Muut saamiset	8 236,53	38 529,55

VASTATTAVAA	306 157 798,35	316 978 675,42
A OMA PÄÄOMA	171 132 919,53	195 065 267,83
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	195 065 267,83	189 294 914,14
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 932 348,30	5 770 353,69
E VIERAS PÄÄOMA	135 024 878,82	121 913 407,59
I Pitkäaikainen	0,00	2 217 172,00
5. Saadut ennakot	0,00	2 217 172,00
II Lyhytaikainen	135 024 878,82	119 696 235,59
5. Saadut ennakot	2 217 172,00	0,00
6. Ostovelat	116 703,81	266 767,15
8. Siirtovelat	36 651,53	38 989,35

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	56,30	61,97
Suhteellinen velkaantuneisuus %	1 352,52	309,76
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	171 132,92	195 065,27
Lainakanta, 1 000 €	132 654,35	119 390,48
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 €	132 654,35	119 390,48
Lainasaamiset, 1 000 €	0,00	0,00

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Liikevaihto	18 023	-8 300	9 723	9 796	73
Liiketoiminnan muut tuotot	12 050	-12 000	50	23	-27
Materiaalit ja palvelut	-672	-	-672	-376	296
Palvelujen ostot	-672	-	-672	-376	296
Henkilöstökulut	-209	-	-209	-156	53
Palkat- ja palkkiot	-175	-	-175	-140	35
Henkilösivukulut	-34	-	-34	-16	18
Eläkekulut	-29	-	-29	-14	15
Muut henkilösivukulut	-5	-	-5	-2	3
Poistot ja arvonalentumiset	-26 578	-	-26 578	-27 193	-615
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 578	-	-26 578	-27 193	-615
Liiketoiminnan muut kulut	-912	-	-912	-767	145
Vuokrat	-700	-	-700	-765	-65
Muut kulut	-212	-	-212	-2	211
Liikeyli-/alijäämä	1 701	-20 300	-18 599	-18 673	-74
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 100	-	-4 100	-5 259	-1 159
Rahoituskulut	-4 100	-	-4 100	-5 259	-1 159
Kunnalle maksetut korkokulut	-4 100	-	-4 100	-5 259	-1 159
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-2 399	-20 300	-22 699	-23 932	-1 233
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 399	-20 300	-22 699	-23 932	-1 233

Investointien toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Infrarakentaminen	-9 700	-9 700	-9 906	-206
Tapiolan taseyksikkö	-9 700	-9 700	-9 906	-206
Muut investoinnit	-7 600	-7 600	-6 515	1 085
Osakkeet ja sijoitukset	-7 600	-7 600	-6 515	1 085
Investointimenot (brutto)	-17 300	-17 300	-16 421	879
Nettoinvestoinnit	-17 300	-17 300	-16 421	879

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	12 179	-8 300	3 879	3 237	-642
Liikelyljäämä (-alijäämä)	1 701	-20 300	-18 599	-18 673	-74
Poistot ja arvonalentumiset	26 578	-	26 578	27 193	615
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 100	-	-4 100	-5 259	-1 159
Tulorahoituksen korjauserät	-12 000	12 000	0	-23	-23
Investointien rahavirta	-5 300	-12 000	-17 300	-16 397	903
Investointimenot	-17 300	-	-17 300	-16 421	879
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	12 000	-12 000	0	23	23
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 879	-20 300	-13 421	-13 160	261
Rahoituksen rahavirta	-6 879	-20 300	-27 179	13 160	40 339
Lainakannan muutokset	-6 879	-	-6 879	13 264	20 143
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 879	-	-6 879	13 264	20 143
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-20 300	-20 300	-104	20 196
Saamisten muutos	-	-20 300	-20 300	48	20 348
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-152	-152
Rahavarojen muutos	0	-40 600	-40 600	0	40 600

5.2.2.3 Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta" sekä "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta" ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan

todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2024	2023
Liikevaihto		
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	7 518 004,40	22 284 302,38
Vuokratuotot		
Maa- ja vesialueiden vuokrat	1 358 143,42	1 175 227,60
Rakennusten vuokrat	919 671,74	651 602,74
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	23 438,94	14 530 909,81
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>9 819 258,50</i>	<i>38 642 042,53</i>

9) Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	360,00
Muiden palvelujen ostot	376 038,54	414 500,41
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>376 038,54</i>	<i>414 860,41</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.1.2023 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

<u>Poistoajat</u>	poistoaika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset ja rakennelmat	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2024	2023
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	23 438,94	14 530 909,81
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>23 438,94</i>	<i>14 530 909,81</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	2024	2023
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 285 166,69	3 428 000,02
Tilikauden poisto	-142 833,33	-142 833,33
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 142 333,36	3 285 166,69
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>3 285 166,69</i>	<i>3 428 000,02</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-142 833,33</i>	<i>-142 833,33</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>3 142 333,36</i>	<i>3 285 166,69</i>

Aineelliset hyödykkeet

Muut rakennukset

Poistamaton hankintameno 1.1.	5 109 717,22	5 476 882,54
Tilikauden poisto	-367 165,30	-367 165,32
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 742 551,92	5 109 717,22

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Poistamaton hankintameno 1.1.	226 489 217,17	243 843 701,67
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	1 089 508,31
Siirrot erien välillä	9 905 814,45	7 656 234,47
Tilikauden poisto	-26 683 276,63	-26 100 227,28
Poistamaton hankintameno 31.12.	209 711 754,99	226 489 217,17

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	130 094,79
Lisäykset tilikauden aikana	9 905 814,45	7 656 234,47
Siirrot erien välillä	-9 905 814,45	-7 656 234,47

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>231 598 934,39</i>	<i>249 450 679,00</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>9 905 814,45</i>	<i>8 745 742,78</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-27 050 441,93</i>	<i>-26 467 392,60</i>
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	<i>0,00</i>	<i>-130 094,79</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>214 454 306,91</i>	<i>231 598 934,39</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	2024	2023
Osakkeet konserniyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	29 798 879,19	25 858 820,19
Lisäykset	3 584 156,00	3 940 059,00
Hankintameno 31.12.	33 383 035,19	29 798 879,19
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	24 714 987,86	23 217 546,80
Lisäykset	2 930 609,53	3 405 431,64
Vähennykset	0,00	-1 907 990,58

Hankintameno 31.12.	27 645 597,39	24 714 987,86
---------------------	---------------	---------------

<i>Osakkeet ja osuudet yhteensä</i>	<i>61 028 632,58</i>	<i>54 513 867,05</i>
-------------------------------------	----------------------	----------------------

<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
-----------------------------	--	--

<i>Hankintameno 1.1.</i>	<i>54 513 867,05</i>	<i>49 076 366,99</i>
--------------------------	----------------------	----------------------

<i>Lisäykset</i>	<i>6 514 765,53</i>	<i>7 345 490,64</i>
------------------	---------------------	---------------------

<i>Vähennykset</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 907 990,58</i>
--------------------	-------------	----------------------

<i>Hankintameno 31.12.</i>	<i>61 028 632,58</i>	<i>54 513 867,05</i>
----------------------------	----------------------	----------------------

20) Omistuksia muissa yhteisöissä/ Konserniyhtiöt

Jousenpuiston Pysäköinti Koy	100 %
------------------------------	-------

Espoon Kaupinkallio Koy	39 %
-------------------------	------

22) Omistuksia muissa yhteisöissä/ Osakkuusyhtiöt

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	21 %
------------------------------	------

Tapiolan Keskustavalvomo Oy	24 %
-----------------------------	------

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Siirtosaamiset (tonttien hallinnan luovuttaminen)	27 524 289,00	27 524 289,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>27 524 289,00</i>	<i>27 524 289,00</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely

	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä	195 065 267,83	189 294 914,14
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-23 932 348,30	5 770 353,69
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>171 132 919,53</i>	<i>195 065 267,83</i>

30) Velat lähiyhteisöiltä

	2024	2023
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	36 059,54	223 660,70
Yhteensä	36 059,54	223 660,70
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>36 059,54</i>	<i>223 660,70</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Menojäämät	36 651,53	38 989,35
Palkkojen ja henkilösivukulujen jakotukset	30 061,53	38 989,35
Muut menojäämät	6 590,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>36 651,53</i>	<i>38 989,35</i>
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	<i>36 651,53</i>	<i>38 989,35</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2024	2023
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u>		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	364 968,00	544 329,00
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimukset tehty, eivät vielä laskutuskelpoisia. Kaava vahvistettu.	27 260 056,00	18 738 056,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2024	2023
Henkilöstön lukumäärä	2	2

5.2.3 Urheilupuisto

5.2.3.1 Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Stadionin ja pysäköintilaitoksen suunnitelmia jatkokehitettiin vuonna 2023 todetun asuntomarkkinatilanteen heikentymisen vuoksi. Aiemmin kiinteästi stadionin katsomorakenteissa ollut asunto-osa eriytettiin stadionista, mikä tarvittaessa mahdollistaa asunto-osan ja stadionin eriaikaisen rakentamisen. Stadionin ja pysäköintilaitoksen urakkakilpailun aineisto valmistui.

Urheilupuiston alueen katujen, kunnallistekniikan, puistojen ja liikuntapaikkojen rakennussuunnitelmat valmistuivat vuoden 2024 lopussa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin hankesuunnitelma hyväksytään lähtökohdaksi vuonna 2025 käynnistettävälle urakkakilpailutukselle. Kilpailun voittaja ja kaupunki kehittävät yhdessä lopullista suunnitteluratkaisua tavoitteenaan rakentamisen aloittaminen vuonna 2026. Muiden kuin stadion-korttelin asuntorakennusoikeuksien myynti käynnistetään myöhemmin asuntorakentamisen elvyttyä tarjouskilpailulle suotuisaksi.

Kaupunkitekniikan keskus käynnistää aluerakentamisen vaiheittaisen toteutuksen vuoden 2025 jälkimmäisellä puoliskolla.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Urheilupuiston taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Urheilupuiston kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Ensimmäisinä toimintavuosina tuotot ovat maanvuokria. Tilikautena niitä kertyi 74 906 euroa.

Kuluissa oli varauduttu alueen yleistasoiseen suunnitteluun Kaupunkitekniikan keskuksen tai toimialan esikunnan toteuttamana. Lisäksi keskushallinto veloitti taseyksikköä taloushallinnon hoitamisesta. Kuluja kertyi 26 823 euroa.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Investoinnit olivat suunnittelua. Toteuma oli 486 742 euroa.

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Välitystilin saldo oli vuoden 2024 lopussa – 1 042 409,01 euroa.

Henkilöstö

Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa.

5.2.3.2 Tilinpäätöslaskelmat

303-Urheilupuiston taseyksikkö

TULOSLASKELMA		12-24		12-23
Liikevaihto		74 905,85		72 210,95
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Palvelujen ostot	-26 863,29	-26 863,29	-46 990,63	-46 990,63
Henkilöstökulut				
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 283,14		0,00	
Arvonalentumiset	0,00	-19 283,14	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut		0,12		0,00
Liikelyijäämä (-alijäämä)		28 759,54		25 220,32
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-29 260,83		-13 304,54	
Muut rahoituskulut	0,00	-29 260,83	0,00	-13 304,54
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-501,29		11 915,78
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-501,29		11 915,78
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-501,29		11 915,78
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%		3,49		5,69
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%		3,49		5,69
Voitto -%		-0,67		16,50

303-Urheilupuiston taseyksikkö 12-24

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	28 759,54	25 220,32
Poistot ja arvonalentumiset	19 283,14	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-29 260,83	-13 304,54
	18 781,85	11 915,78
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-486 741,65	-289 247,24
	-486 741,65	-289 247,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	-467 959,80	-277 331,46
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	467 585,59	280 573,17
	467 585,59	280 573,17
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	3 358,27	-3 358,27
Korottomien velkojen muutos	-2 984,06	116,56
	374,21	-3 241,71
Rahoituksen rahavirta	467 959,80	277 331,46
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-1 042 409,01	-574 449,21
Investointien tulorahoitus, %	3,86	4,12
Lainanhoitokate	1,64	1,90
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick Ratio	0,00	0,01
Current Ratio	0,00	0,01
303-Urheilupuiston taseyksikkö		

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	1 056 705,75	592 605,51
A PYSYVÄT VASTAAVAT	1 056 705,75	589 247,24
II Aineelliset hyödykkeet	756 705,75	289 247,24
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	756 705,75	289 247,24
III Sijoitukset	300 000,00	300 000,00
1. Osakkeet ja osuudet	300 000,00	300 000,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	0,00	3 358,27
II Saamiset	0,00	3 358,27
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	3 358,27
3. Muut saamiset	0,00	3 358,27

VASTATTAVAA	1 056 705,75	592 605,51
A OMA PÄÄOMA	14 296,74	14 798,03
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 798,03	2 882,25
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-501,29	11 915,78
E VIERAS PÄÄOMA	1 042 409,01	577 807,48
II Lyhytaikainen	1 042 409,01	577 807,48
6. Ostovelat	0,00	2 984,06

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	1,35	2,50
Suhteellinen velkaantuneisuus %	1 391,63	800,17
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	14,30	14,80
Lainakanta, 1 000 €	1 042,41	574,82
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 €	1 042,41	574,82
Lainasaamiset, 1 000 €	0,00	0,00

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Liikevaihto	70	70	75	5
Materiaalit ja palvelut	-268	-268	-27	241
Palvelujen ostot	-268	-268	-27	241
Poistot ja arvonalentumiset	-	-	-19	-19
Suunnitelman mukaiset poistot	-	-	-19	-19
Liikelyli-/alijäämä	-198	-198	29	227
Rahoitustuotot ja -kulut	-25	-25	-29	-4

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Rahoituskulut	-25	-25	-29	-4
Kunnalle maksetut korkokulut	-25	-25	-29	-4
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-223	-223	-1	222
Tilikauden yli-/alijäämä	-223	-223	-1	222

Investointien toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Infrarakentaminen	-1 000	-1 000	-487	513
Urheilupuiston taseyksikkö	-1 000	-1 000	-487	513
Investointimenot (brutto)	-1 000	-1 000	-487	513
Nettoinvestoinnit	-1 000	-1 000	-487	513

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1000 EUR	Talousarvio 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	-223	-223	19	242
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-198	-198	29	227
Poistot ja arvonalentumiset	-	-	19	19
Rahoitustuotot ja -kulut	-25	-25	-29	-4
Investointien rahavirta	-1 000	-1 000	-487	513
Investointimenot	-1 000	-1 000	-487	513
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 223	-1 223	-468	755
Rahoituksen rahavirta	1 223	1 223	468	-755
Lainakannan muutokset	1 223	1 223	468	-755
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 223	1 223	468	-755
Saamisten muutos	-	-	3	3
Korottomien velkojen muutos	-	-	-3	-3
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

5.2.3.4 Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2024	2023
Vuokratuotot		
Maa- ja vesialueiden vuokrat	74 905,85	72 210,95
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>74 905,85</i>	<i>72 210,95</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä**ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.1.2023 ALKAEN**Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

poistoaika
vuotta

Omaisuusryhmä

Aineelliset hyödykkeet

Kiinteät rakenteet ja laitteet

15

Muut aineelliset hyödykkeet

Keskeneräiset hankinnat

ei poisteta

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

	2024	2023
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	289 247,24	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	81 590,72
Siirrot erien välillä	486 741,65	207 656,52
Tilikauden poisto	-19 283,14	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	756 705,75	289 247,24
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Lisäykset tilikauden aikana	486 741,65	207 656,52
Siirrot erien välillä	-486 741,65	-207 656,52

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Poistamaton hankintameno 1.1.	289 247,24	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	486 741,65	289 247,24
Tilikauden poisto	-19 283,14	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	756 705,75	289 247,24

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	2024	2023
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	300 000,00	300 000,00
Hankintameno 31.12.	300 000,00	300 000,00

Sijoitukset yhteensä

Hankintameno 1.1.	300 000,00	300 000,00
Hankintameno 31.12.	300 000,00	300 000,00

20) Omistuksia muissa yhteisöissä/ Konserniyhtiöt

Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti Koy	100 %
Tapiolan Stadion Koy	100 %

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**25) Oman pääoman erittely**

	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	14 798,03	2 882,25
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-501,29	11 915,78
Oma pääoma yhteensä	14 296,74	14 798,03

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2024	2023
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	0	0

5.3 RAHASTOT

2024 etenkin Yhdysvaltain talouskasvu yllätti jälleen sijoittajat vahvuudellaan. Syksyllä 2023 maailmalla odotettiin yleisesti USA:n talouskasvun olevan puolen prosentin luokkaa. Taantumaa pidettiin kohtuullisen todennäköisenä sivutuotteena hintavakauden saavuttamisesta. Historiassa koronnostosykli on yleensä päättynyt talouden taantumaa ja näin ennustettiin käyvän tälläkin kertaa. Globaali talouskasvu kohosi kuitenkin vuonna 2024 taas yli 2,5 prosenttiin eli moninkertaiseksi odotuksiin verrattuna. Euroopan ollessa kuitenkin jonkinlaisessa kasvukuopassa, on sen korkotasoa lähdetty laskemaan talouskasvun piristämiseksi. Yhdysvallat laskivat myös vuoden 2024 aikana keskuspankkikorkoja n. prosentilla, mutta koronlaskuodotukset ovat siellä maltillistuneet huomattavasti hyvän talouskasvun ja Trumpin uudelleenvalinnan myötä, joka on lisännyt epävarmuutta markkinoille ja nostanut inflaatio-odotuksia.

5.3.1 Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalveluinvestointien ja maanhankinnan rahoitusta pitkällä aikavälillä. Rahaston tuotot tulee käyttää taloussuunnitelmassa määriteltyjen investointien ja maanhankinnan rahoitukseen. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

Valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston tuottojen käytöstä. Rahastoa puretaan tilinpäätöksen yhteydessä valtuuston rahaston varoilla katettavaksi päättämien investointien ja maanhankinnan toteutuneita menoja vastaavalla määrällä. Rahoitustuotot realisoituvat käytettävissä oleviin varoihin vasta rahastoa purettaessa.

Rahaston varainhoito oli vuonna 2024 hajautettu kolmelle täyden valtakirjan varainhoitajalle, jotka olivat SEB Asset Management, Danske Bank ja Evli Pankki. Tämän lisäksi rahoitusryhmän hoidossa on n. 1/3 rahaston varoista, jotka ovat sijoitettu pääosin vaihtoehtoihin sijoituksiin.

Rahaston varojen kirjanpitoarvo 31.12.2024 oli 687,5 milj. euroa ja markkina-arvo 793,6 milj. euroa. Rahaston sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2024 oli 9,5 prosenttia. Varat olivat vuoden lopussa sijoitettuina rahamarkkinasijoituksiin (3,8 prosenttia), joukkovelkakirjalainoihin (28,3 prosenttia), osakkeisiin (42,1 prosenttia) ja vaihtoehtoihin sijoituksiin (25,8 prosenttia).

Tilikauden ylijäämä oli 38 309 382,58 euroa, joka lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Vuoden 2024 osalta rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus ja edellisten tilikausien ylijäämästä rahastopääomaan siirretään 3 646 204,61 euroa. Kuluttajahintainflaatio vuonna 2024 oli 0,7 prosenttia.

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Palvelujen ostot	-33 455,75	-33 455,75	-31 610,00	-31 610,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-33 455,75		-31 610,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	12 714,75		9 568,17	
Muut rahoitustuotot	41 590 210,47		30 938 816,06	
Muut rahoituskulut	-3 260 086,89	38 342 838,33	-2 569 843,71	28 378 540,52
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		38 309 382,58		28 346 930,52
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		38 309 382,58		28 346 930,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		38 309 382,58		28 346 930,52

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-33 455,75	-31 610,00
Rahoitustuotot ja -kulut	38 342 838,33	28 378 540,52
	38 309 382,58	28 346 930,52
Toiminnan ja investointien rahavirta	38 309 382,58	28 346 930,52
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	211 627,02	0,00
	211 627,02	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	505 639,30	-90 651,27
	505 639,30	-90 651,27
Rahoituksen rahavirta	717 266,32	-90 651,27
Rahavarojen muutos	39 026 648,90	28 256 279,25
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	678 465 449,10	639 438 800,20
Rahavarat 1.1.	639 438 800,20	611 182 520,95
	39 026 648,90	28 256 279,25

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	678 466 125,62	639 945 116,02
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	678 466 125,62	639 945 116,02
II Saamiset	676,52	506 315,82
Lyhytaikaiset saamiset	676,52	506 315,82
4. Muut saamiset	676,52	506 315,82
III Rahoitusarvopaperit	670 230 314,46	633 793 941,38
4. Muut arvopaperit	670 230 314,46	633 793 941,38
IV Rahat ja pankkisaamiset	8 235 134,64	5 644 858,82
VASTATTAVAA	678 466 125,62	639 945 116,02
A OMA PÄÄOMA	678 254 498,60	639 945 116,02
I Rahastopääoma	524 532 577,93	520 886 373,32
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	115 412 538,09	90 711 812,18
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	38 309 382,58	28 346 930,52
E VIERAS PÄÄOMA	211 627,02	0,00
II Lyhytaikainen	211 627,02	0,00
4. Lainat julkisyhteisöiltä	211 627,02	0,00

**PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN
INVESTOINTIRAHASTO**

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
9) Palvelujen ostojen erittely		
Muiden palvelujen ostot	32 721,75	31 610,00
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset muut saamiset		
Saamiset kunnalta	0,00	484 032,67
Saamiset muilta	676,52	22 283,15
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	520 886 373,32	502 786 074,63
Lisäykset	3 646 204,61	18 100 298,69
Rahastopääoma 31.12.	524 532 577,93	520 886 373,32
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	119 058 742,70	108 812 110,87
Siirto rahastopääomaan	-3 646 204,61	-18 100 298,69
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	115 412 538,09	90 711 812,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	38 309 382,58	28 346 930,52
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>678 254 498,60</i>	<i>639 945 116,02</i>

5.3.2 Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin. Tarvittaessa voidaan rahaston varoja käyttää kaupungin omaan maksusuuteen, kun Espoo-tarinaa toteuttaviin toimenpiteisiin haetaan ulkoista rahoitusta kansallisista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Rahaston tuoton muodostavat sijoitustuotot ja lainanannosta saatavat korkotuotot. Rahaston oma pääoma vuoden 2024 lopussa oli yhteensä 57,3 milj. euroa.

Rahaston pääomasta oli sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin sekä lainasaamiset Koy Otaniemen Tiedeasunnoilta oli 12,4 milj. euroa. Rahoitusarvopapereihin oli sitoutunut vuoden lopussa 37,9 milj. euroa ja niiden kirjanpitoarvo oli 33,4 milj. euroa.

Rahasto omistaa Espoon Miestentien 2:ssa entisen Poliisiopiston kiinteistön. Tontilla toimii Aalto Village 1, jossa on AYY:n ja Hoasin omistama kerrostalo. Aalto Village 2 on suunnitteilla tontin länsiosaan, jolla on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista. Tontti on jaettu kolmeen osaan: AYY, Hoas ja paloasema. Tontin määräalalla toimii tällä hetkellä Nesteen kylmäasema.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2024 lopussa 12,4 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apportina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston tilikauden ylijäämä oli 297 102,43 euroa ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 337 555,80 euroa siirretään rahastopäämaan.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Liiketoiminnan muut tuotot	228 221,92		214 802,96	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	228 221,92		214 802,96	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	251 903,71		252 903,69	
Muut rahoitustuotot	74 046,71		990 359,58	
Muut rahoituskulut	-257 069,91	68 880,51	-120 510,43	1 122 752,84
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	297 102,43		1 337 555,80	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	297 102,43		1 337 555,80	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	297 102,43		1 337 555,80	

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	228 221,92	214 802,96
Rahoitustuotot ja -kulut	68 880,51	1 122 752,84
	297 102,43	1 337 555,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	297 102,43	1 337 555,80
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys muilta	0,00	100 000,00
	0,00	100 000,00
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	73 228,15	-210 802,88
	73 228,15	-210 802,88
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	1 043 550,26	-1 042 752,11
	1 043 550,26	-1 042 752,11
Rahoituksen rahavirta	1 116 778,41	-1 153 554,99
Rahavarojen muutos	1 413 880,84	184 000,81
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	33 340 707,05	31 926 826,21
Rahavarat 1.1.	31 926 826,21	31 742 825,40
	1 413 880,84	184 000,81

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	57 422 270,02	57 051 939,44
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 040 000,00	24 040 000,00
II Aineelliset hyödykkeet	9 650 000,00	9 650 000,00
1. Maa- ja vesialueet	9 650 000,00	9 650 000,00
III Sijoitukset	14 390 000,00	14 390 000,00
1. Osakkeet ja osuudet	1 990 000,00	1 990 000,00
3. Muut lainasaamiset	12 400 000,00	12 400 000,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	33 382 270,02	33 011 939,44
II Saamiset	41 562,97	1 085 113,23
Lyhytaikaiset saamiset	41 562,97	1 085 113,23
4. Muut saamiset	0,00	1 043 320,64
5. Siirtosaamiset	41 562,97	41 792,59
III Rahoitusarvopaperit	33 340 707,05	31 926 826,21
4. Muut arvopaperit	33 340 707,05	31 926 826,21
VASTATTAVAA	57 422 270,02	57 051 939,44
A OMA PÄÄOMA	57 349 041,87	57 051 939,44
I Rahastopääoma	57 051 939,44	55 714 383,64
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	297 102,43	1 337 555,80
E VIERAS PÄÄOMA	73 228,15	0,00
II Lyhytaikainen	73 228,15	0,00
4. Lainat julkisyhteisöiltä	73 228,15	0,00

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
---------------------------------------	------	------

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00

Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Maa - ja vesialueet erittely		
Muut maa- ja vesialueet	9 650 000,00	9 650 000,00
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	1 990 000,00	1 990 000,00
Hankintameno 31.12.	1 990 000,00	1 990 000,00
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	12 400 000,00	12 500 000,00
Vähennykset	0,00	-100 000,00
Hankintameno 31.12.	12 400 000,00	12 400 000,00
20) Tytäryhteisöt		
Koy Otaniemen tiedeasunnot	100 %	100 %
23) Saamisten erittely		
Saamiset kunnalta	0,00	1 043 320,64
Siirtosaamiset tytäryhteisöiltä	41 562,97	41 792,59
24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	41 562,97	41 792,59
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	55 714 383,64	55 415 297,78
Lisäykset	1 337 555,80	299 085,86
Rahastopääoma 31.12.	57 051 939,44	55 714 383,64
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	1 337 555,80	299 085,86
Siirto rahastopääomaan	-1 337 555,80	-299 085,86
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	297 102,43	1 337 555,80
Oma pääoma yhteensä	57 349 041,87	57 051 939,44

5.3.3 Vahinkorahasto

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin tai sen tytäryhteisön omaisuutta tai kaupungin tai sen tytäryhteisön vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun. Myös kaupunkikonsernin tytäryhteisöt on liitetty mukaan kaupungin vahinkorahaston piiriin soveltuvin osin yhtenäisen vakuutussuojan ja vahinkokäsittelyn saavuttamiseksi.

Vahinkokertymä vaihtelee vuosittain. Vahingot tulevat korvattaviksi vahinkorahastosta pääsääntöisesti vasta

siinä vaiheessa, kun vahinko on korjattu ja kaikki kustannukset on selvitetty ja maksettu. Vahinko on joko sattunut edellisenä tai vielä yleisemmin sitä edeltävänä vuonna.

Vuonna 2024 vahinkorahastosta maksettiin korvauksia yhteensä 194 513,34 euroa. Korvaukset liittyivät vuonna 2021 sattuneeseen vesivahinkoon Espoon kulttuurikeskuksessa, vuonna 2024 tapahtuneeseen vesivahinkoon Kaitaan koululla sekä vuonna 2024 tapahtuneeseen vesivahinkoon Leppävaaran terveysasemalla.

Vahinkorahaston tilikauden ylijäämä oli 1 137 901,59 euroa, ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään.

Vahinkorahasto

TULOSLASKELMA	12-24		12-23	
Liiketoiminnan muut kulut	-194 513,34		0,00	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-194 513,34		0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	1 332 414,93		1 563 737,25	
Muut rahoituskulut	0,00	1 332 414,93	0,00	1 563 737,25
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 137 901,59		1 563 737,25	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 137 901,59		1 563 737,25	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 137 901,59		1 563 737,25	

Vahinkorahasto

RAHOITUSLASKELMA	12-24	12-23
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-194 513,34	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 332 414,93	1 563 737,25
	1 137 901,59	1 563 737,25
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 137 901,59	1 563 737,25
Rahoituksen rahavirta		
Saamisten muutos	-1 135 563,23	-1 338 416,54
	-1 135 563,23	-1 338 416,54
Rahoituksen rahavirta	-1 135 563,23	-1 338 416,54
Rahavarojen muutos	2 338,36	225 320,71
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	10 255 343,78	10 253 005,42
Rahavarat 1.1.	10 253 005,42	10 027 684,71
	2 338,36	225 320,71

Vahinkorahasto

TASE	12-24	12-23
VASTAAVAA	14 177 694,13	13 039 792,54
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 177 694,13	13 039 792,54
II Saamiset	3 922 350,35	2 786 787,12
Lyhytaikaiset saamiset	3 922 350,35	2 786 787,12
1. Myyntisaamiset	1 012 957,38	0,00
4. Muut saamiset	2 909 392,97	2 786 787,12
III Rahoitusarvopaperit	10 255 343,78	10 253 005,42
4. Muut arvopaperit	10 255 343,78	10 253 005,42

VASTATTAVAA	14 177 694,13	13 039 792,54
A OMA PÄÄOMA	14 177 694,13	13 039 792,54
I Rahastopääoma	5 130 590,10	5 130 590,10
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	7 909 202,44	6 345 465,19
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 137 901,59	1 563 737,25

VAHINKORAHASTO

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset muut saamiset		
Saamiset kunnalta	2 909 392,97	2 786 787,12

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2024	2023
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10
Rahastopääoma 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	7 909 202,44	6 345 465,19
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	7 909 202,44	6 345 465,19
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 137 901,59	1 563 737,25
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>14 177 694,13</i>	<i>13 039 792,54</i>

5.4 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

LIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	228 221,92	324 418 469,41	321 014 681,52	13 502 455,83	-304 291 014,65	354 872 814,03
Myyntituotot	0,00	49 936 444,48	27 546 919,29	0,00	-31 270 700,88	46 212 662,89
Maksutuotot	0,00	84 836 034,64	159 123,14	10 170 241,93	0,00	95 165 399,71
Tuet ja avustukset	0,00	28 573 385,76	312 293,66	0,00	0,00	28 885 679,42
Vuokratuotot	228 221,92	42 366 307,56	290 139 342,43	3 277 387,10	-272 824 924,93	63 186 334,08
Muut tuotot	0,00	118 706 296,97	2 857 003,00	54 826,80	-195 388,84	121 422 737,93
Valmistus omaan käyttöön	0,00	8 888 060,44	87 820,80	0,00	0,00	8 975 881,24
Toimintakulut	-227 969,09	-1 432 436 311,83	-212 522 804,26	-1 457 351,20	304 528 187,65	-1 342 116 248,73
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0,00	-441 749 118,11	-19 251 336,94	-229 995,79	0,00	-461 230 450,84
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	0,00	-89 120 341,44	-4 991 286,22	-28 216,27	0,00	-94 139 843,93
Muut henkilösivukulut	0,00	-10 958 084,70	-474 323,77	-4 465,13	0,00	-11 436 873,60
Palvelujen ostot	-33 455,75	-445 337 807,97	-65 811 805,24	-426 621,80	31 508 504,06	-480 101 186,70
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-35 242 966,74	-23 867 325,80	0,00	0,00	-59 110 292,54
Avustukset	0,00	-82 698 198,81	-744 913,44	0,00	0,00	-83 443 112,25
Vuokrat	0,00	-322 741 100,28	-97 407 912,49	-765 378,32	272 824 924,93	-148 089 466,16
Muut kulut	-194 513,34	-4 588 693,78	26 099,64	-2 673,89	194 758,66	-4 565 022,71
Toimintakate	252,83	-1 099 129 781,98	108 579 698,06	12 045 104,63	237 173,00	-978 267 553,46
Verotulot	0,00	829 073 452,52	0,00	0,00	0,00	829 073 452,52
Valtionosuudet	0,00	396 679 000,00	0,00	0,00	0,00	396 679 000,00

Rahastot
yhteensä

Peruskaupunki

Liikelaitokset
yhteensäTaseyksiköt
yhteensä

Eliminoinnit

Tuloslaskelma
tilinpäätöksessä

Rahoitustuotot ja
-kulut

Korkotuotot	264 618,46	22 761 635,34	0,00	1 195 098,17	-8 393 615,21	15 827 736,76
Muut rahoitustuotot	42 996 672,11	43 052 517,80	0,00	0,00	-28 654 987,36	57 394 202,55
Korkokulut	0,00	-10 993 045,15	-1 910 256,65	-5 288 260,39	8 393 615,21	-9 797 946,98
Muut rahoituskulut	-3 517 156,80	-488 170,95	-28 419 000,28	0,00	28 417 814,36	-4 006 513,67
Vuosikate	39 744 386,60	180 955 607,58	78 250 441,13	7 951 942,41	0,00	306 902 377,72

Poistot ja
arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-106 375 985,91	-56 736 755,05	-32 569 773,78	0,00	-195 682 514,74
Arvonalentumiset	0,00	-4 822 872,55	-1 438 917,06	0,00	0,00	-6 261 789,61
Tilikauden tulos	39 744 386,60	69 756 749,12	20 074 769,02	-24 617 831,37	0,00	104 958 073,37

5.5 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

LIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Rahastot Yhteensä	Peruskaupunki	Liikelaitokset Yhteensä	Taseyksiköt Yhteensä	Eliminoinnit	Rahoituslaskelma Tilinpäätöksessä
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	39 744 386,60	180 955 607,58	78 250 441,13	7 951 942,41	0,00	306 902 377,72
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-7 205 103,86	-323 816,19	-54 826,80	0,00	-7 583 746,85
	39 744 386,60	173 750 503,72	77 926 624,94	7 897 115,61	0,00	299 318 630,87
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0,00	-206 028 351,06	-111 440 227,19	-19 559 831,66	0,00	-337 028 409,91
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	6 071 437,01	369 214,30	0,00	0,00	6 440 651,31
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	8 158 664,90	576 717,01	158 892,72	0,00	8 894 274,63
	0,00	-191 798 249,15	-110 494 295,88	-19 400 938,94	0,00	-321 693 483,97
Toiminnan ja investointien rahavirta	39 744 386,60	-18 047 745,43	-32 567 670,94	-11 503 823,33	0,00	-22 374 853,10
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-240 000,00	-4 437,22	0,00	0,00	-244 437,22
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	16 994 984,45	12 967,71	0,00	0,00	17 007 952,16
	0,00	16 754 984,45	8 530,49	0,00	0,00	16 763 514,94
	Rahastot	Peruskaupunki	Liikelaitokset	Taseyksiköt	Eliminoinnit	Rahoituslaskelma

	Yhteensä		Yhteensä	Yhteensä	Tilinpäätöksessä	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-47 347 075,02	0,00	0,00	0,00	-47 347 075,02
Lyhytaikaisten lainojen muutos	284 855,17	11 342 289,52	0,00	13 731 457,98	-14 016 313,15	11 342 289,52
	284 855,17	-36 004 785,50	0,00	13 731 457,98	-14 016 313,15	-36 004 785,50
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	-124 559,09	0,00	0,00	0,00	-124 559,09
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisten muutos	413 626,33	15 505 540,80	43 374 391,80	-360 680,46	-42 074 356,50	16 858 521,97
Korottomien velkojen muutos	0,00	-29 465 169,75	-10 815 251,35	-1 866 954,19	0,00	-42 147 375,29
	413 626,33	-14 084 188,04	32 559 140,45	-2 227 634,65	-42 074 356,50	-25 413 412,41
Rahoituksen rahavirta	698 481,50	-33 333 989,09	32 567 670,94	11 503 823,33	-56 090 669,65	-44 654 682,97
Vaikutus maksuvalmiuteen	40 442 868,10	-51 381 734,52	0,00	0,00	-56 090 669,65	-67 029 536,07

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

ESPOON KAUPUNKI
Tilinpäätös 2024

Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista ja säilytyksistä

Kirjanpitokirja

Tasekirja	Sidottu kirja
Päiväkirja	Elektroninen arkisto
Pääkirja	Elektroninen arkisto

Numerointi on jatkuva

Lähde	Kuvaus
Manuaalinen	Laskentataulukko
Manuaalinen	Manuaalinen muistio
Manuaalinen	Eliminointi

Myyntireskontra

Ostoreskontra	Myyntilaskut
Ensio	Ostolaskut
Saatujen laskenta	Ostolaskujen käsittelyjärjestelmä
Sisäinen ostotilaus	Ostotilausten vastaanotto
Käyttöomaisuus	Ostolaskun sisäinen laskutus tietohallinto
	Pysyvät vastaavat

Numerointi on jatkuva

Liittymät

Aico	Muistiot ja maksumääräykset
Hektori	Sisäinen laskutus tietohallinto
TA sisäinen laskutus	Talousarvioperusteinen sisäinen laskutus
100 Kassa/Maksatus	Maksuliikenne kassapäivät
100 Kassa/Tulot	Maksuliikenne kassapäivät
100 Kassa/Tyttäret	Maksuliikenne kassapäivät
100 Kassa/Pääkassa	Maksuliikenne kassapäivät
Sijoitus	Sijoitus
Palkat ja palkkiot	Sarastia palkat ja palkkiot
100 Wega	Kalustovuokrat logistiikka
205 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat Tilapalvelut
205 Siivous	Siivous Tilapalvelut
205 Toivo sisäinenlasku	Toivo sisäinen laskutus
Furuholm	Furuholmin kassa, sisäinen laskutus
Kassa Kalajärvi	Asiointipiste Kalajärvi
Kassa Leppävaara	Asiointipiste Leppävaara
Kassa Matinkylä	Asiointipiste Matinkylä
Kirjasto Entresse	Kirjasto Entresse
Kirjasto Haukilahti	Kirjasto Haukilahti

Kirjasto Iso Omena	Kirjasto Iso Omena
Kirjasto Kalajärvi	Kirjasto Kalajärvi
Kirjasto Karhusuo	Kirjasto Karhusuo
Kirjasto Kauklahti	Kirjasto Kauklahti
Kirjasto Kivenlahti	Kirjasto Kivenlahti
Kirjasto Laajalahti	Kirjasto Laajalahti
Kirjasto Laaksolahti	Kirjasto Laaksolahti
Kirjasto Lippulaiva	Kirjasto Lippulaiva
Kirjasto Nöykkiö	Kirjasto Nöykkiö
Kirjasto Opinmäki	Kirjasto Opinmäki
Kirjasto Otaniemi	Kirjasto Otaniemi
Kirjasto Saunalahti	Kirjasto Saunalahti
Kirjasto Sello	Kirjasto Sello
Kirjasto Soukka	Kirjasto Soukka
Kirjasto Tapiola	Kirjasto Tapiola
Kirjasto Viherlaakso	Kirjasto Viherlaakso
Kannusali	Kannusalin kassa
Pikku-Aurora	Pikku-Auroran kassa
Sellosali	Sellosalin kassa
Museo	Museo kassa (Glims ja Pentala)
Ruotsinkielinen kulttuuri	Ruotsinkielinen kulttuuri kassa
Uimahalli Espoonlahti	Uimahalli Espoonlahti
Uimahalli Keski-Espoo	Uimahalli Keski-Espoo
Uimahalli Leppävaara	Uimahalli Leppävaara
Uimahalli Tapiola	Uimahalli Tapiola
Verkkomaksaminen kirjasto	Verkkomaksaminen kirjasto
Verkkomaksaminen tyt	Verkkomaksaminen tyt
Verkkomaksaminen liikunta	Verkkomaksaminen liikunta
Verkkomaksaminen kassa	Verkkomaksaminen kassa
WeeGee	WeeGeen kassa
Muut	
Tase-erittelyt	Tase-erittelyt (Aico)
Liitetietotositteet	Liitetietotositteet (Aico)

7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Kaupunginhallituksen allekirjoitukset Espoossa 01.04.-04.04.2025

Allekirjoittajat:

Nimi

Teemu Ilkka Antero Lahtinen
Henna Kaarina Partanen
Mika-Antti Kauste
Maria Edith Guzenina
Simon Jakob Benjamin Elo
Henrik Jeremias Vuornos
Mikko Matias Laakso
Pia Liisa Kauma
Mia Kaarina Laiho
Juri Jarno Aaltonen
Mervi Marika Katainen
Karin Linnea Cederlöf
Henna Maria Kajava
Sara Sofia Saramäki
Tiina Susanna Elo
KAI ASLAK MYKKÄNEN

Allekirjoitustapa

Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, Suomi.fi
Strong, BankID FI

Allekirjoituspäivä

2025-04-01 15:20
2025-04-01 19:52
2025-04-01 21:35
2025-04-02 10:38
2025-04-02 11:35
2025-04-02 12:16
2025-04-02 15:23
2025-04-02 18:37
2025-04-02 22:36
2025-04-02 23:29
2025-04-03 00:28
2025-04-03 06:25
2025-04-03 12:15
2025-04-03 13:24
2025-04-03 21:40
2025-04-04 14:46

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 29. päivänä huhtikuuta 2025

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
JHT, KHT

Allekirjoittajat:

Nimi

Tiina Maria Hannele Lind

Allekirjoitustapa

Strong, Suomi.fi

Allekirjoituspäivä

2025-04-29 11:07